

חברי הדירקטוריון

יונתן עירוני

יו"ר הדירקטוריון

זלמן שובל

שמואל אשל

משה באואר

עובד בן עוזר

שלום-יוסף הוכמן

פנחס וולובלסקי

אפרת טולקובסקי

אליעזר מיזרח

גדעון שובל

עיצוב: סטודיו 'שחר שושנה' מקבוצת 'סקורפיו 88'
נדפס בדפוס העיר העתיקה, ירושלים.

ד"ר וחשבון לשנת 2009

תוכן העניינים

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

חלק ראשון – תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי התאגיד הבנקאי

7	מידע צופה פני עתיד
8	פעילות התאגיד הבנקאי ותיאור התפתחות עסקיו
12	תיאור תמציתי של מגזרי פעילות
14	השקעות בהון התאגיד הבנקאי ועסקאות במניותיו
15	חלוקת דיבידנדים

חלק שני – מידע אחר

16	מידע כספי לגבי מגזרי הפעילות של התאגיד הבנקאי
16	התפתחויות מהותיות
20	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

חלק שלישי – תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות

22	מגזרי פעילות
----	--------------

חלק רביעי – עניינים הנוגעים לפעילות התאגיד הבנקאי בכללותו

42	גיוס מקורות המימון
45	רכוש קבוע ומתקנים
46	הון אנושי
49	מימון
50	מיסוי
51	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
52	הסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל
53	הסכמי שיתוף פעולה
53	הליכים משפטיים
54	יעדים ואסטרטגיה עסקית
55	דיון בגורמי סיכון
76	עדכוני החקיקה והוראות בנק ישראל
84	הביקורת הפנימית
86	שונות
89	עסקאות עם בעלי שליטה
93	הדירקטוריון, ההנהלה ושכרם של נושאי המשרה הבכירים
99	נספח א' - נתונים עיקריים על הבנק ועל החברות המאוחדות שלו
103	סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו
120	הצהרת (CERTIFICATION) המנהל הכללי
121	הצהרת (CERTIFICATION) החשבונאי הראשי
123	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
125	דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2009
203	דוח תקופתי לשנת 2009

ניתן למצוא את הדוח הכספי המלא באתר הבנק:

www.bankjerusalem.co.il

דוח הדירקטוריון

דו"ח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ב- 23 בפברואר 2010 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו לשנת 2009 (להלן: "שנת הדוח"). הדוחות ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים, והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

חלק ראשון – תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי התאגיד הבנקאי

◀ מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ואו על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ואו על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תוכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ואו בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוח זה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוח על מידע כאמור.

< פעילות התאגיד הבנקאי ותיאור התפתחות עסקיו

הבנק

בנק ירושלים נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג - 1983, בשם בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הנפיק הבנק לראשונה מניות לציבור והפך בכך לחברה שמנייתיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ביוני 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי, בנק ירושלים בע"מ.

הבנק פועל כבנק מסחרי משנת 1998 והוא נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית - תושבי ישראל ותושבי חוץ - ופועל בתחומי המשכנתאות, החסכונות והפיקדונות, מימון בניה למגורים, מימון אשראי לרכישת רכב, אשראי מסחרי אחר ופעילות בשוק ההון. שילוב עסקי זה של בנקאות מסחרית ובנקאות למשכנתאות, מאפשר לבנק להציע ללקוחותיו מגוון של שירותים, תוך שמירה על רמת רווחיות ופיזור הסיכון.

הנהלתו של הבנק נמצאת בירושלים, והוא פועל כיום באמצעות 16 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ.

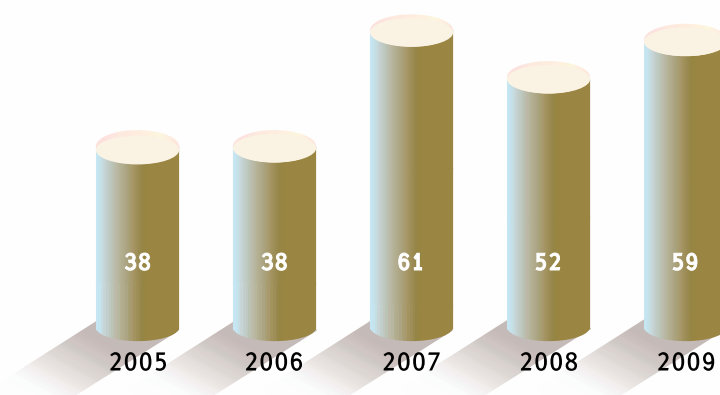
פעילות הבנק בשנת 2009

בנק ירושלים פעל בשנת 2009 בסביבה מאתגרת על רקע המשבר הפיננסי העולמי שפרץ בשנת 2008. בתנאי משבר אלה הצליח הבנק השנה לשמור על רמת רווחיות נאותה.

הרווח הנקי הסתכם בשנת הדוח ב-58.7 מיליוני ש"ח, לעומת 51.7 מיליוני ש"ח אשתקד - גידול של 14%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 10.2% לעומת 10.1% אשתקד.

עיקר הגידול ברווח הנקי נובע מעליה ברווח מפעילות מימון ומירידה בהפרשות לחובות מסופקים.

רווח נקי מפעולות רגילות
מיליוני ש"ח

הרווח מפעילות מימון הסתכם בשנת הדוח ב-180.5 מיליוני ש"ח, לעומת 171.7 מיליוני ש"ח בשנת 2008. עיקר הגידול נובע מרווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה ורווח מניירות ערך סחירים בסך 48.7 מיליוני ש"ח ומגידול ברווח מהתאמת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך 4.5 מיליוני ש"ח. מנגד, חל קיטון ברווח ממרווח ומהון פיננסי בסך 37.8 מיליוני ש"ח בעיקר בשל ירידת הריבית, וקיטון ברווח מפוזיציות בסך 5.2 מיליוני ש"ח.

בסעיף הפרשה לחובות מסופקים נרשמה בשנת הדוח הכנסה של כ-1.3 מיליוני ש"ח, לעומת הוצאה של 6.8 מיליוני ש"ח בשנת 2008. עיקר ההכנסה נובעת מירידה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הלוואות לדיר, כתוצאה מגביה מרוכזת בעקבות הסדר שבוצע עם קבוצת לווים.

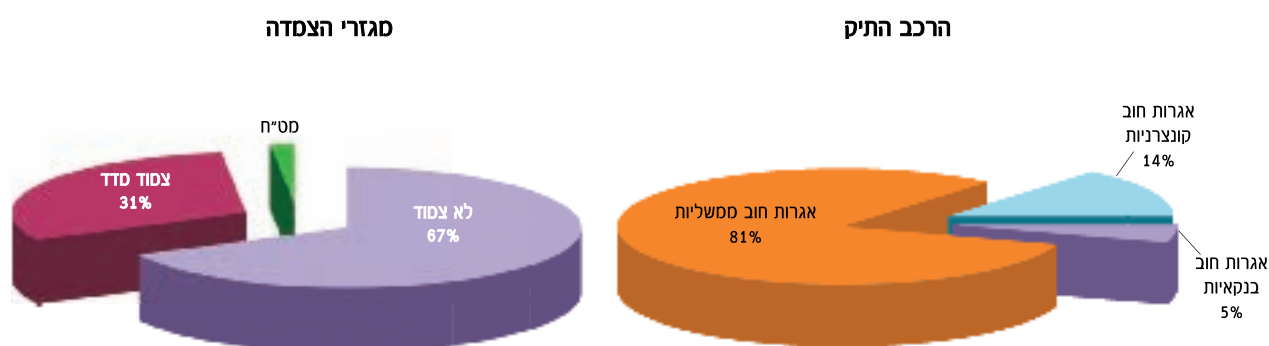
ההוצאות התפעוליות ואחרות הסתכמו בשנת הדוח ב- 173.6 מיליוני ש"ח, לעומת 166.2 מיליוני ש"ח בשנת 2008 - גידול של 4.4%.

יתרת המזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך עלתה בשנת 2009 ב- 12.5% והסתכמה ב-1,848.3 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2009. יתרת המזומנים ופיקדונות בבנקים עלתה בשנת 2009 ב- 414.4 מיליוני ש"ח ויתרת ני"ע ירדה ב- 208.5 מיליוני ש"ח.

להלן הרכב ניירות הערך:

יתרות ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
1,085.0	872.1	אג"ח מסשלתי
116.1	52.0	אג"ח בנקאי
90.6	159.1	אג"ח קונצרני ואחר
1,291.7	1,083.2	סה"כ ניירות ערך

הרכב תיק ניירות הערך
ליום 31 בדצמבר 2009

יתרת האשראי לציבור ירדה בשנת 2009 בכ- 2% והסתכמה ב- 7,349.3 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2009.

להלן הרכב אשראי לציבור:

יתרות ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
5,205.4	5,406.9	אשראי לדיור
740.2	615.6	אשראי לרכישת רכב
1,564.5	1,326.8	אשראי לקבלנים וללקוחות אחרים
7,510.1	7,349.3	סה"כ אשראי לציבור

להלן הרכב ביצועי אשראי לדיור ולרכישת רכב:

	2008	2009	
שינוי ב-%	מיליוני ש"ח		
18	867	1,069	ביצועי אשראי לדיור (*)
21	70	85	מיחזור הלוואות לדיור
18	937	1,154	סה"כ אשראי לדיור (כולל מיחזורים)
(28)	396	285	ביצועי אשראי לרכישת רכב
5	1,333	1,439	סה"כ אשראי לדיור ולרכישת רכב (כולל מיחזורים)
(2)	252	247	(*) מזה לתושבי חוץ

יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכמה ב- 7,116 מיליוני ש"ח - קיטון של 2% לעומת שנת 2008. הקיטון מוסבר על ידי מעבר של המפקידים לשוק ההון בשל הריבית הנמוכה.

יתרת תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכמה ב- 1,392 מיליוני ש"ח - גידול של 17% לעומת שנת 2008. עיקר הגידול מוסבר על ידי גיוס באמצעות חברה בת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ.

ביום 17 ביוני 2009 פירסמה חברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ תשקיף מדף. ביום 7 ביולי 2009 גייסה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה של הבנק, 150 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקת אגרות חוב (סדרה ו'). ביום 28 ביולי 2009 גייסה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ 56 מיליוני ש"ח באמצעות הרחבת סדרה ו'. ביום 30 באוגוסט 2009 גייסה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה של הבנק, 130 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקת אגרות חוב (סדרה ז').

לפרטים נוספים בדבר ההנפקות ראה ביאור 12 בדוח הכספי.

אירועים בשנת הדוח

בחודש יוני 2009, אישרה הכנסת צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 (להלן - התיקון). התיקון קובע הגדלה בשיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים מ- 15.5% ל- 16.5%, החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010.

לפרטים לגבי שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על הבנק בעקבות התיקון ראה ביאור 28 בדוח הכספי.

בחודש יולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 אשר מפחית את שיעורי מס חברות באופן הדרגתי. לפרטים לגבי שיעורי המס שיחולו על הבנק ראה ביאור 28 בדוחות הכספיים.

בחודש דצמבר 2009 אישרה הכנסת כהוראת שעה, כי החל מיום 1 בינואר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יופחת שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים מ- 16.5% ל- 16%. החל מיום 1 בינואר 2011 יופחת שיעור מס הרווח ל- 15.5%.

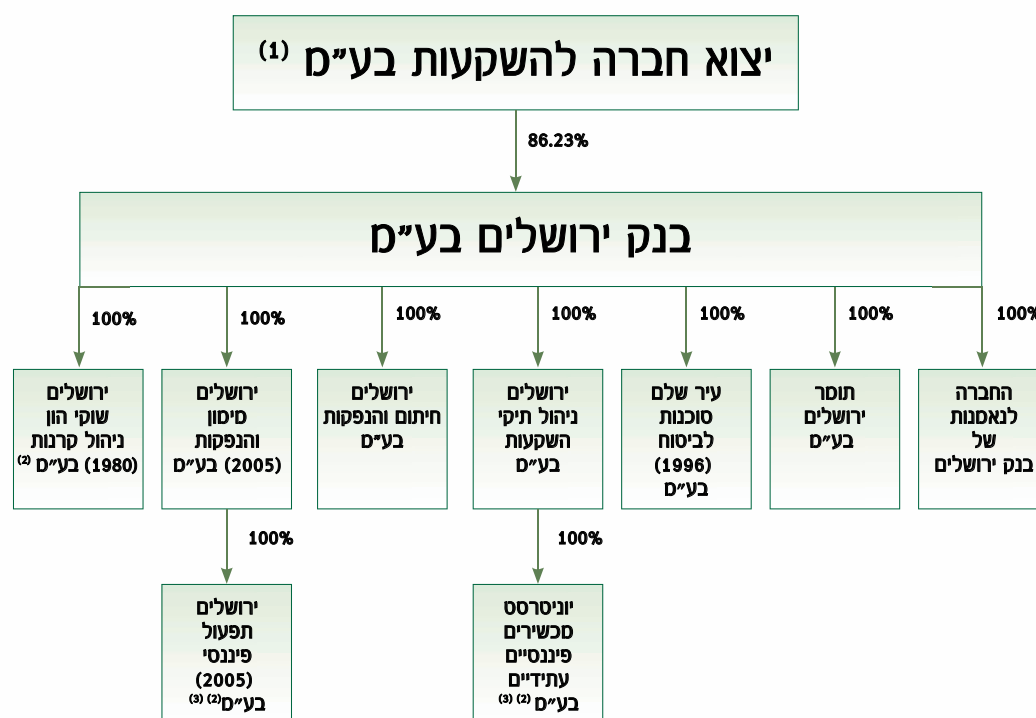
נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים

נתונים עיקריים מתוך הדוח השנתי של הבנק מצורפים בנספח א לדוח הדירקטוריון.

תרשים מבנה אחזקות הבנק

להלן תרשים מבנה אחזקות הבנק בחברות בת ובחברות כלולות נכון ליום 31 בדצמבר 2009. לפירוט תחומי העיסוק של החברות הבנות והחברות כלולות ראה בפרק 7 ג'.

(1) למיטב ידיעת הבנק, בעלת השליטה בחברת יצוא חברה להשקעות בע"מ היא גב' כנה שובל.

(2) לא פעילה.

(3) הבנק החל בתהליכי סגירת החברה.

עסקאות בעלי עניין - ראה בסעיף הסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל.

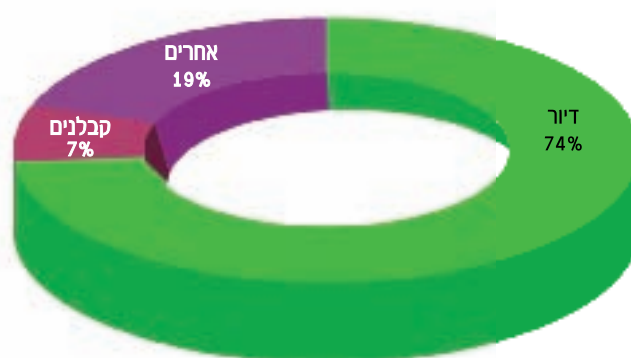
< תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות

קבוצת בנק ירושלים מרכזת את פעילותה באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק.

הקבוצה פועלת ומספקת מגוון שירותים בנקאיים בארבעה מגזרי פעילות עיקריים. להלן פירוט מגזרי הפעילות המדווחים:

- **מגזר משקי הבית** - המגזר כולל פעילות המבוצעת מול משקי בית. פעילות מול עסקים קטנים שלהם סממני פעילות של משקי בית, נכללת אף היא במגזר זה.
- **מגזר בנקאות פרטית** - המגזר כולל פעילות המבוצעת מול לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ (רובם מארצות צפון-אמריקה, אנגליה וצרפת).
- **מגזר עסקי** - המגזר כולל פעילות המבוצעת מול חברות בניה ונדל"ן, לקוחות עסקיים, תאגידים ועמותות.
- **מגזר ניהול פיננסי** - המגזר כולל ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק והפוזיציות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, פעילות מול בנקים בארץ ובח"ל ומול בנק ישראל, וכן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים.

התפלגות אשראי לציבור באחוזים ליום 31 בדצמבר 2009

ייחוס ההכנסות וההוצאות לפי מגזרי פעילות בבנק נעשה כדלקמן:

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר המקורות.

רווח זה כולל עלויות מימון הבין מגזרי- חיוב המגזר נותן ההלוואה וזיכוי המגזר מגייס הפיקדון במחירי מעבר, (בהתאם לכך מוגדלות ההכנסות במגזר שגייס את הפיקדונות ומנגד מוקטנות ההכנסות במגזרים שעשו שימוש באשראי).

הפרשה לחובות מסופקים

נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מההפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הכנסות תפעוליות

הכנסות תפעוליות נזקפו ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות אחרות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן מדויק, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, לכל אחד ממגזרי הפעילות.

מיסים על הכנסה

המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

תשואה להון

הקצאת ההון לצורך חישוב התשואה להון בכל אחד ממגזרי הפעילות התבססה על נכסי הסיכון הממוצעים בכל מגזר. חישוב התשואה בכל מגזר נעשתה בהתאם להון העצמי אשר יוחס כאמור למגזר.

◀ השקעות בהון התאגיד הבנקאי ועסקאות במניותיו

ההון העצמי

ההון העצמי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם ב- 605.9 מיליוני ש"ח, לעומת 519.9 מיליוני ש"ח בתום שנת 2008, גידול של 16.5%. גידול זה נבע בעיקר מרווחי הבנק בתקופה הנסקרת, בסך 58.7 מיליוני ש"ח ומגידול בסעיף קרן הונית בגין התאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך כ-25.9 מיליוני ש"ח (נטו לאחר השפעת מס).

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, יחס הלימות ההון של הבנק על פי באזל נ לא יפחת בסוף שנת 2009 מ- 12%, כאשר יחס ההון הראשוני לנכסי סיכון לא יפחת משעור של 8.5%.

לעניין יעדי ההון תחת הוראות של באזל II ראה פרק "דיון בגורמי סיכון" להלן.

יחס ההון לרכיבי הסיכון על פי הוראות באזל נ עמד בפועל בסוף שנת 2009 על 13.0% (בתום שנת 2008 - 11.8%). יחס ההון הראשוני לנכסי הסיכון עמד בסוף שנת 2009 על 8.8% (בתום שנת 2008 - 7.9%).

יחס ההון לרכיבי סיכון על פי הגישה הסטנדרטית של נדבך 1 עפ"י הוראות של באזל 2, עמד בסוף שנת 2009 על 16.0%.

הבנק בוחן מעת לעת את צרכי ההון שלו ומגייס באופן שוטף פיקדונות נדחים בהתאם לצרכיו. התוכנית העסקית של הבנק מביאה בחשבון גיוס אפשרי של פיקדונות נדחים המשמשים כהון משני (רגיל או עליון) לצורך חישוב יחס הון מזערי ואו הון ראשוני מורכב (הון היברידי) בכפוף למגבלות ההון שקבע המפקח.

להלן מידע לגבי ירידת הערך של אג"ח זמינות למכירה (ממשלתיות וקונצרניות) שנרשמה לקרן ההונית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה:

סכום ירידת ערך (מיליוני ש"ח)						שיעור ירידת ערך לתאריך הדוח הכספי
2008	2009	משך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס היה נמוך מעלותו				
סה"כ ירידת ערך ליום 31 בדצמבר		מל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
10.8	13.4	6.6	---	0.2	6.6	
12.5	2.1	2.1	---	---	---	
31.3	---	---	---	---	---	
54.6	15.5	8.7	0.0	0.2	6.6	

הערה: יודגש כי שיעור ירידת הערך ומשך זמן ירידת הערך מתייחסים לתקופות שונות - משך הזמן נמדד מהמועד בו השווי ההוגן של הנכס היה נמוך מעלותו ואילו שיעור ירידת הערך הינו נקודתי, ליום 31 בדצמבר 2009.

< חלוקת דיבידנדים

מעת לעת מחלק הבנק חלק מרווחיו כדיבידנד לבעלי המניות. חלוקת הדיבידנד מתבצעת בכפוף להוראות חוק החברות התשנ"ט - 1999 ולהוראות המפקח על הבנקים.

לבנק אין מדיניות חלוקת דיבידנד מוגדרת, יחד עם זאת הבנק שומר לעצמו את הזכות לקבוע, מעת לעת, את גובה הדיבידנד שיחולק בפועל לבעלי מניותיו, אם בכלל. מובהר כי אין בחלוקת הדיבידנד כאמור לעיל, משום מצג או התחייבות הבנק לחלוקת דיבידנד בעתיד.

ב-11 למאי 2008 חילק הבנק דיבידנדים במזומן בסכום כולל של 7,249 אלפי ש"ח. (10.3% מהון הנפרע). בשנת 2009 לא חילק הבנק דיבידנד.

חלק שני – מידע אחר

< מידע כספי לגבי מגזרי הפעילות של התאגיד הבנקאי

פירוט פעילות הבנק לפי מגזרים מובא בביאור 29 לדוחות הכספיים. התפתחויות שחלו במגזרי הפעילות מובאים להלן בחלק של תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות. במגזרי הפעילות של הבנק לא נרשמו הוצאות תפעוליות ואחרות המיוחסות למגזר הפעילות, הנובעות מעסקאות בין מגזריות.

< התפתחויות מהותיות

עסקי הבנק מושפעים מרמת הפעילות הכלכלית במשק ומאינדיקטורים כלכליים נוספים דוגמת שיעורי הריבית במגזרי ההצמדה השונים. לפיכך, שינוי לטובה או לרעה בפעילות המשק, עשוי להשפיע על עסקי הבנק. הבנק עוקב מקרוב אחר ההתפתחויות המופיעות בפרק זה ונערך לצמצם את ההשפעה השלילית שלהן על פעילותו. לפרטים בדבר היערכות הבנק ראה להלן בפרק של "דיון בגורמי סיכון".

התפתחויות עיקריות במשק

בשנת 2009 אופיינה מגמה חיובית בשווקי ההון בארץ ובעולם. מגמה זו לא תאמה את התחזיות המוקדמות באשר להשפעת המשבר הפיננסי על שווקים אלו. המשבר, שפרץ במחצית השנייה של שנת 2008, גרם לנפילתם של גופים פיננסיים ותיקים ומוכרים ויצר משבר נזילות.

במהלך שנת 2009 נרשמו עליות חדות מאוד בשוק המניות הישראלי, בדומה לעליות בשוקי המניות בעולם. מדד ת"א 25 עלה במהלך התקופה הנסקרת בכ- 75% ומדד ת"א 100 עלה בכ- 89%. בשוק אגרות החוב התקשו מספר חברות לפרוע את חובן, אך עם זאת היקף התופעה היה נמוך מהחששות המוקדמים. במהלך שנת 2009 עלה מדד התל בונד 20 בכ- 23% ומדד התל בונד 60 בכ- 31%.

האווירה החיובית בשווקים נתמכה על ידי ממשלות בעולם, שכלמו את המשבר באמצעות תכניות חירום, מדיניות מוניטארית מרחיבה וייצוב הבנקים. בנק ישראל הודיע אף הוא, כי יעמוד מאחורי הבנקים והוריד את הריבית שלוש פעמים ברבעון הראשון של השנה, בשיעור מצטבר של 1.25%. שיעור הריבית, שהגיע ל-0.5% בחודש מרץ, היה שיעור הריבית הנמוך ביותר בתולדות המדינה. עובדה זו גרמה להיעדר אלטרנטיבות השקעה אטרקטיביות באפיקים הסולידיים ותרמה, ככל הנראה, לעליות בשוק המניות.

במהלך 2009 שבו המשקיעים הזרים להשקיע בשוק המניות המקומי והזרימו לבורסה, בסיכום שנתי, סך של כ-1.8 מיליארד דולר, זאת לאחר משיכות גדולות בסכום של כ-2.8 מיליארד דולר במחצית השנייה של 2008 - בשיא המשבר.

המשק הישראלי התאושש מהר יותר יחסית למשקים אחרים בעולם, זאת ככל הנראה בשל יציבות המערכת הפיננסית בישראל והמצב האיתן של המשק. ההתאוששות באה לידי ביטוי בחידוש הצמיחה החל מהרבעון השני של השנה ובנתוני המדד המשולב המפורסם על ידי בנק ישראל. המדד המשולב רשם מחודש אפריל מגמת עלייה, זאת לאחר 13 חודשים בהם ירד המדד ברציפות. בשנת 2009 עלה המדד המשולב בשיעור מצטבר של 1.3%, זאת בהשוואה לירידה של 4.1% בשנת 2008. מנגד בשנת 2009 היה גרעון בשיעור של 5.15% תוצר (39.3 מיליארדי ש"ח) בהשוואה ל- 2.1% גירעון בשנת 2008 ואפס גרעון בשנת 2007.

בנק ישראל נקט צעדים נוספים, בהם רכישות בהיקפים משמעותיים של דולרים, שתרמו להתחזקות הדולר ביחס לשקל בכ-12% בשליש הראשון של 2009, ורכישות של אג"ח ממשלתיות, שתמכו בריבית הנמוכה במשק.

שיעור האינפלציה בשנת 2009 עמד על 3.9%, גבוה מעד האינפלציה הרב-שנתי של ממשלת ישראל. המדד ללא סעיף הדיור עלה ב 3.4% בלבד.

התפתחויות בכלכלה העולמית

ההתאוששות שנרשמה בשוק ההון המקומי תאמה את המגמה של עליות שערים בבורסות בעולם. תוכניות החילוץ והתמיכה של ממשלת ארה"ב ושל מדינות האיחוד האירופי, בשילוב עם רמות ריבית נמוכות מאוד תרמו לעליות בשוקי המניות. שיעור הריבית בארה"ב עמד במהלך התקופה הנסקרת על רמת שפל של -0.25% - 0% .

במהלך שנת 2009 עלה מדד S&P 500 בכ- 21% ומדד הנאסדק עלה בשיעור של 48% . בלונדון עלתה הבורסה המקומית בכ- 32% , בפרנקפורט בכ- 25% ובטוקיו ב- 15% .

למרות העליות הניכרות בשוקי ההון, ישנם אינדיקטורים אחרים המצביעים כי היציאה מהמשבר עשויה להיות איטית ומתמשכת. שיעור האבטלה בארה"ב עמד בסוף שנת 2009 על רמה גבוהה של כ- 10% . נתון זה מדאיג את מקבלי ההחלטות בארה"ב אשר הגדירו את צמצום רמת האבטלה כיעד מרכזי לשנת 2010. שיעור הצמיחה בארה"ב בשנת 2009 צפוי לעמוד על -2.5% , ושיעור האינפלציה עמד על 1.5% . במדינות גוש האירו הסתכמה שנת 2009 בצמיחה שלילית בשיעור של 4% . בדומה לכלכלה האמריקאית עלה שיעור האבטלה בגוש האירו לרמה גבוהה והמוסדות הפיננסיים ביצעו סדרת מהלכים במטרה לתמוך בשוקי ההון.

הכלכלה הסינית המשיכה לצמוח בשיעורים גבוהים גם בשנת 2009. בשנה זו צמחה הכלכלה הסינית בשיעור של 8.2% .

אינפלציה ושערי חליפין

מדד המחירים לצרכן עלה במהלך שנת 2009 ב- 3.9% .

הסעיפים המרכזיים אשר תרמו לעליית המדד בתקופה הנסקרת היו: סעיף הדיור 1.3% , תחבורה ותקשורת 1.3% ואחזקת דירה 0.6% . במהלך שנת 2009 נרשמו עליות מחירים חדות של מעל 10% במוצרים כמו: מים לצריכה ביתית (35.9%), תכשיטים (15.7%), ירקות טריים (14.1%), נפט וסולר לחימום הדירה (13.6%), סגריות (13.6%), ארוחות בעבודה (12.7%), מוצרי תקשורת (10.7%) ורכב פרטי ואחזקתו (10.5%).

כאמור, התערבות בנק ישראל במסחר בדולר המשיכה גם במהלך שנת 2009. יתרות המטח של בנק ישראל גדלו במהלך השנה מרמה של 42 מיליארדי דולר ועד לשיא של 61.5 מיליארדים בחודש נובמבר. התערבותו של בנק ישראל במסחר נועדה לנסות למתן מגמות חריגות בשערו של הדולר ביחס לסל המטבעות ומניסיון למנוע מתקפות ספקולנטים על המטבע המקומי. במהלך הרבעון השני של השנה הגיע שערו של הדולר לשיא שנתי - 4.25, אך בהמשך השנה ירד שערו בהתמדה. רמתו הנמוכה ביותר של הדולר נרשמה במהלך חודש אוקטובר, אז ירד שערו של הדולר ל- 3.69. בסיכום שנתי תוסף השקל בשיעור זניח של 0.7% ושערו בסוף שנת 2009 עמד על 3.78. שערו של האירו רשם במהלך שנת 2009 עלייה של כ- 2.7% ושערו בסוף שנת 2009 עמד על 5.44 ש"ח לאירו.

המדיניות הפיסקלית והמוניטארית

במסגרת המאמצים לחילוץ המשק מהמשבר הכלכלי הוריד בנק ישראל את הריבית במשק עד לרמת שפל של 0.5% . סדרת הורדות הריבית החלה בסוף שנת 2008 וגלשה אל שנת 2009. בין החודשים ינואר למרץ ירדה הריבית בשיעור מצטבר של 1.25% . החל מסוף חודש אוגוסט החלה לעלות הריבית באופן מדוד והיא עמדה בסוף השנה על 1% . כסיבות להעלאת הריבית ציין בנק ישראל כי קצב האינפלציה הצפויה היה גבוה מהיעד הרב שנתי של הממשלה, קצב ההתאוששות הכלכלית בארץ משביע רצון והצריכה הפרטית במשק עלתה בצורה משמעותית.

לאחר 4 שנים של ירידה רצופה ברמת הגירעון הממשלתי מ- 5.4% בשנת 2003 לאפס בשנת 2007, השתנתה המגמה ובשנים 2008 ו- 2009 עלה הגרעון ל 2.1% ול- 5.2% בהתאמה. הגרעון בתקציב הממשלה בשנת 2009 הסתכם בכ- 39.3 מיליארדי ש"ח. גירעון זה היה קטן מתכנון הגירעון המקורי לשנת 2009 אשר עמד על 6% תוצר. ההפרש מוסבר על ידי צד ההכנסות, תת ביצוע בהוצאות הריבית ותמ"ג גבוה מהמתוכנן. סך ההכנסות היה גבוה בכ- 3.3 מיליארדי ש"ח בהשוואה לתכנון המקורי ותשלומי הריבית היו נמוכים בכ- 1.8 מיליארדי ש"ח. סך ההכנסה ממיסים עמדה על 177.7 מיליארדי ש"ח, גבוה בכ- 4.8 מיליארדים מהתכנון המקורי. בהשוואה לשנת 2008 ירדה ההכנסה ממיסים בכ- 3.3%.

שוקי ההון והכספים

כאמור, שוק ההון בישראל הפגין חוסן ורשם עליות שערים בולטות. מדד ת"א 25 רשם עלייה של כ- 75%, מדד ת"א 75 רשם עלייה חדה של 150% זאת עקב זינוק בשערי המניות של חברות חיפוש הגז והנפט. מדד ת"א בנקים עלה בכ- 112%, מדד נדל"ן 15 רשם עלייה של כ- 110% ומדד מניות היתר עלה בכ- 112%. מחזור המסחר היומי במניות והמחירים עמד על 1.7 מיליארדי ש"ח והיה נמוך בכ- 15% מממוצע המסחר היומי של שנת 2008.

מדד ת"א 25

מדד אג"ח לא-ממשלתיות

האווירה החיובית בשווקים נתמכה בין היתר ברמת הריבית הנמוכה במשק.

בשוק אגרות החוב נרשמו מחזורי מסחר ערים, בדומה למחזורי המסחר שנרשמו בשנת 2008. במהלך הרבעון הראשון של השנה היו חששות כבדים בדבר חדלות פירעון של חברות אך אלה התבדו והיקף פשיטות הרגל במהלך שנת 2009 היה נמוך מהתחזיות. השיפור במצבן של החברות המנפיקות הוביל לעליות במדדי האג"ח המובילים. מדד תל בונד 20 רשם עלייה של 22% ומדד תל בונד 60 רשם עלייה של 30%. מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות החוב הסתכם ב- 4 מיליארד ש"ח בדומה למחזור המסחר בשנת 2008.

בשוק המניות בתל-אביב גויסו 2.3 מיליארדי ש"ח בהשוואה ל- 3 מיליארדי ש"ח בשנת 2008. גיוס זה נעשה באמצעות 33 הנפקות זכויות ו- 28 הנפקות לציבור. ראוי לציין כי תחילת שנת 2009 אופיינה בקיפאון בשוק גיוס ההון ומרבית ההנפקות בוצעו במחצית השנייה של השנה בה גויסו 1.9 מיליארדי ש"ח. גיוס ההון הפרטי הסתכם בכ- 3.7 מיליארדי ש"ח, גבוה במעט מהגיוס בשנת 2008.

בשוק אגרות החוב הקונצרניות נרשמו גיוסים בסך של כ- 36.5 מיליארדי ש"ח, גבוה בכ- 55% בהשוואה לשנת 2008 אך עדיין נמוך ב- 60% מהיקף הגיוס של שנת 2007.

בשוק קרנות הנאמנות נרשמה צבירה חיובית של 21 מיליארדי ש"ח, זאת בהשוואה לצבירה שלילית של 10 מיליארדים בשנת 2008. בקרנות האג"ח נרשמו צבירות חיוביות של כ- 29 מיליארדי ש"ח בהשוואה לצבירה שלילית של 26 מיליארדים בשנת 2008. בקרנות הכספיות נרשמה צבירה שלילית של כ- 15 מיליארדי ש"ח בהשוואה לצבירה חיובית של 28 מיליארדים בשנת 2008. בקרנות המנייתיות נרשמה צבירה חיובית של כ- 2 מיליארדי ש"ח בהשוואה לצבירה שלילית של 4 מיליארדים בשנת 2008.

ענף הבנייה

במהלך שנת 2009 העסיקה סוגיית מחירי הדירות בישראל גופים רבים, בהם משרד השיכון, איגודי הקבלנים, בנק ישראל ועוד. מחירי הדירות בישראל עלו, הפוך מהמגמה שהתקיימה בארה"ב ובאירופה. בין הסיבות לעליה במחיר ניתן לציין את רמת הנזילות הגבוהה בשווקים, את הירידה באלטרנטיבות השקעה ואת הריבית הנמוכה אשר שררה במשק ואיפשרה קבלת אשראי בתנאים נוחים.

במהלך השנה דווח על שיעור גבוה יחסית של רכישת דירות לצורך השקעה. רכישות אלו לא היו נפוצות בעבר והביאו לעודף ביקוש ולעלייה במחיר. בנוסף, בשל עיכובים שונים, בהם שיווק קרקעות, חלה ירידה בהתחלות הבנייה אשר צמצמה את ההיצע בשוק, עובדה שתרמה אף היא לעליית מחירים.

עלויות מחירים אלו והקושי ברכישת דירה בקרב זוגות צעירים רבים הביאו את שר השיכון לנקוט בסדרה של פעולות לצורך צינון השוק. בין היתר הגביר המשרד את שיווק הקרקעות באזורים שונים בארץ והוחלט על בניית עיר חרדית חדשה באזור הדרום. פעולות אלו נועדו להגדיל את היצע הדירות בשוק ולשדר לגורמים הפעילים בשוק כי הגידול בהיצע צפוי להוביל ירידה במחיר הדירות בעתיד הקרוב.

שוק המשכנתאות

להלן היקף האשראי שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות:

שנתי באחוזים	2008	2009	
	מיליארדי ש"ח		
15	30.1	34.6	ביצוע הלוואות לדיור
21	4.2	5.1	ביצוע הלוואות אחרות (כולל קבלנים)
16	34.3	39.7	סה"כ הלוואות לציבור מכספי בנק
(98)	1.5	-- *	ביצוע הלוואות לדיור - מכוונות
11	35.8	39.8	סה"כ הלוואות לציבור

* משקף סכום הנמוך מ-50 מ' ש"ח

הריבית הממוצעת למשכנתאות ירדה במהלך השנה מרמה של 4.14% בסוף שנת 2008 ועד לרמה של 2.37% בסוף שנת 2009.

< **מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים**

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות חשבונאות מקובלים שעיקרם מפורט בביאור 2 לדוחות הכספיים. הנהלת הבנק משתמשת במהלך עריכת הדוחות הכספיים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. השימוש באומדנים כרוך במידה רבה של אי וודאות, והשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים. אומדנים המחייבים הערכות סובייקטיביות ומסובכות ומתייחסים לסוגיות החשובות ביותר, כדי לתאר את המצב הכספי, נקראים "נושאים קריטיים". קיימת אפשרות שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים יהיה שונה מכפי שהוערך בדוחות הכספיים.

הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעת באופן ספציפי (למעט הלוואות לדיר בהם מחושבת ההפרשה על פי נוסחת עומק הפיגור), וכן נכללות הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים. ההפרשה הספציפית הינה פונקציה של הפיגור בהחזר האשראי ומבוססת בחלקה על אומדנים ושיקולים, דבר הכרוך במידה רבה של אי וודאות. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מבוססת על איכות תיק חבויות הלקוחות, על פי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. לפי הוראות המפקח על הבנקים, לכל מאפיין סיכון נקבע שיעור ההפרשה הנוסף הנדרש. בין מאפייני הסיכון נכללים: אשראי לאנשים הקשורים לבנק, היעדר מידע כספי על הלווה, אשראי ללווה או לקבוצת לווים החורגים ממגבלות חבות של "לווה בודד".

מיסים נדחים

המיסים הנדחים מחושבים עבור הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים לבין הסכומים שיוכאו בחשבון לצרכי מס. חישוב המיסים הנדחים נעשה על פי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר מיסים אלה ייזקפו לרווח והפסד כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים. מיסים נדחים לקבל מחושבים עבור הפרשים זמניים שצפוי שיווצר לגביהם חיסכון במס במועד ההיפוך. בעת רישום מיסים נדחים לקבל הבנק מבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרות מימושם בעתיד.

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק נמדדים במאזן על-פי שוויים הוגן. שווי הוגן מוגדר כסכום שבו היה אפשר ליטול נכס או לפרוע התחייבות. מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים (Mark to market) הינם הראיה הטובה ביותר לשווי הוגן. במידה ואין ציטוט של מחיר שוק, אומדן השווי הוגן ייקבע על פי מחירים של נכסים דומים, או התחייבויות דומות (Mark to model). שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים כגון: עקומי ריבית, שיעורי מטבעות וסטיות תקן. ההערכה כוללת התחשבות בהנחות אודות גורמים שונים כגון סיכוני אשראי של הצד הנגדי לעסקה ונזילותו.

להלן פירוט השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים במאזן:

יתרות ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
		נכסים אשר השווי הוגן שלהם נקבע לפי:
1,285.5	1,063.7	מחירים מצוטטים משוק פעיל ¹
27.4	43.4	אחר
1,312.9	1,107.1	סה"כ נכסים
		התחייבויות אשר השווי הוגן שלהם נקבע לפי:
17.3	11.0	אחר

¹ בעיקר ניירות ערך הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, מרביתם אגרות חוב ממשלתיות.

הבנק בוחן את אומדני השווי ההוגן שאינם נקבעים לפי מחירים מצוטטים משוק פעיל ומוודא ברמה סבירה של ביטחון שהשווי ההוגן של מכשירים אלו נקבע בהתאם להוראות הדיווח לציבור. השווי ההוגן של מכשירים אלו נקבע על סמך מודלים מוכרים דוגמת היוון תזרימי מזומנים בהסתמך על ריביות מצוטטות של מכשירים דומים או מודל בלק אנד שולס (B&S) לקביעת שווי אופציות בהסתמך על פרמטרים מקובלים.

ירידת ערך ניירות ערך שאינה בעלת אופי זמני

שינויים בשווי ההוגן של ניירות ערך זמניים למכירה נזקפים להון העצמי בניכוי השפעת המס, אלא אם כן קיימת ירידת ערך שאינה זמנית. במקרה כזה, ירידת הערך נכללת בדוח רווח והפסד.

הבנק בוחן מדי תקופה את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. הבנק קבע קריטריונים למעקב אחר ניירות הערך ולבחינה האמורה. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:

- שינוי בדירוג ניירות הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
 - משך הזמן בו נסחר הנייר בתשואה גבוהה.
 - מקרים חריגים כגון ירידת ערך חריגה.
- כמו כן, קבע הבנק קריטריונים נוספים שבהם תבוצע הפרשה מיידית לירידת ערך. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:
- הדירוג הנוכחי של נייר הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
 - תשואה נוכחית חריגה שבה נסחר נייר הערך.
 - משך הזמן שבו נסחר נייר הערך בתשואה חריגה.
 - אינדיקציות שליליות מהותיות מתוך הדוחות הכספיים.
- קריטריונים אלו נידונו בועדת האשראי הדירקטוריונית ואושרו על ידה, ודווחו לפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

התחייבויות תלויות

הבנק הינו צד בהליכים משפטיים אשר ננקטו כלפיו על ידי לקוחות הבנק, לקוחות לשעבר וצדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק. לצורך הערכת הסיכונים בהליכים המשפטיים מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של עורכי הדין הפנימיים של הבנק, או על חוות דעתם של יועצים משפטיים חיצוניים, הנבדקות על ידי עורכי הדין הפנימיים של הבנק. הערכות אלו מתבססות על מיטב שיפוטם של היועצים המשפטיים, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון משפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ.

הערכת הסיכויים בתובענות ייצוגיות כרוכה בקושי רב יותר בשל מיעוט ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל. כמו כן ישנן תביעות ייצוגיות שלא ניתן להעריך את סיכוייהן בשל השלב בו הן נמצאות.

יש להביא בחשבון כי תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגבי תביעה בשל העובדה שבתחום המשפטי אין אפשרות לתת הערכה ודאית.

חלק שלישי – תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות

להלן ריכוז ממוצע הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לפי מגזרי פעילות:

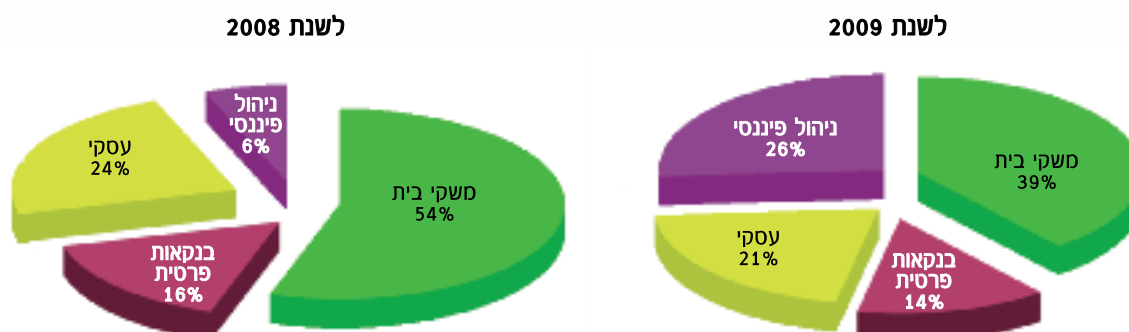
ממוצע התחייבויות			ממוצע נכסים			
שינוי	2008	2009	שינוי	2008	2009	
(6)	5,232.5	5,545.0	(1)	5,021.0	4,983.0	משקי בית
3	766.0	791.0	18	706.0	832.0	בנקאות פרטית
5	2,207.3	2,329.9	(12)	1,763.0	1,543.0	בנקאות עסקית
(66)	471.9	158.8	17	1,738.8	2,039.5	ניהול פיננסי
2	8,677.7	8,824.7	2	9,228.8	9,397.5	סה"כ

להלן פירוט הרווח הנקי ותשואת הרווח הנקי להון לפי מגזרי פעילות:

תשואה להון		הרווח הנקי		
2008	2009	2008	2009	
%		מיליוני ש"ח		מגזרים
9.6	3.1	27.2	9.9	משקי בית
22.7	13.8	9.5	7.4	בנקאות פרטית
8.0	8.8	12.7	14.7	עסקי
8.5	89.3	2.3	26.7	ניהול פיננסי
10.1	10.2	51.7	58.7	סה"כ

ברוב המגזרים, למעט מגזר ניהול פיננסי, ניתן לראות ירידה ברווח הנקי הנובע בעיקרו מירידה במרווחים. מאידך, מגזר ניהול פיננסי רשם עלייה גבוהה ברווחים בעיקר בשל מימוש ניירות ערך זמינים למכירה.

התפלגות הרווח הממוצע באחוזים לפי מגזרי פעילות

להלן תיאור מורחב של מגזרי הפעילות:

< מגזר משקי בית

נלי

המידע בדבר כוונות הבנק כאמור בסעיף זה הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הבנק לגבי יכולת התממשות של תוכניות הבנק, ויכול שלא יתממש בשל תגובות לא חזויות של הגורמים הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.

הפעילות הבנקאית במגזר משקי הבית מספקת מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים בתחומי משכנתאות, הלוואות למימון רכישת רכבים, כרטיסי אשראי, פיקדונות וחסכונות פעילות בניירות ערך וייעוץ השקעות. יודגש, כי בהתאם להוראות המפקח על הבנקים יש לפצל את מגזרי הפעילות לפי בסיס הלקוחות, כך למשל, אשראי לרכישת כלי רכב יוכל להיות מסווג הן כהכנסה ממשקי בית והן כהכנסה מלקוח עיסקי, בהתאם ללקוח לו ניתנה ההלוואה.

יתרת האשראי לרכישת כלי רכב שנכללה במגזר פעילות זה ליום 31.12.09 הינה כ - 404 מיליון ש"ח. במגזר העיסקי נכללה יתרה של כ - 218 מיליון ש"ח ליום 31.12.09.

פעילות הבנק בתחום גיוס המקורות מהציבור מרוכזת באגף ניהול סיכונים ונוסטרו. בשל העובדה כי פעילות זו נוגעת לכלל מגזרי הפעילות של הבנק וכי לתחום זה מאפייני פעילות שונים מיתר המגזרים, תתואר פעילות זו במרוכז בפרק "גיוס מקורות המימון" ולא בכלל מגזר בנפרד.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים האסטרטגיים של הבנק במגזר משקי הבית הם :

- פיתוח משכנתאות ייחודיות התואמות את טעם הצרכן, ומאפשרות סביבת מרווח נאותה והסטת ביצוע משכנתאות לבסיסי הצמדה המאופיינים ברמת תחרות נמוכה ומרווחים גבוהים.
- הגברת מאמצי השיווק והמכירה באמצעות שיפור שיטתי ומתמיד בשיפור רמת השירות ללקוח על ידי שדרוג מיומנויות העובדים ומדידה ובקרה של תהליכי העבודה.
- מתן אפשרות ללקוחות הבנק למנף את הנכסים המשועבדים לבנק לקבלת אשראי נוסף לזמן קצוב.
- הרחבת פעילות מתן האשראי באמצעות שיווק כרטיסי אשראי.
- גיוס לקוחות הפעילים בשוק ההון באמצעות הסניפים והגדלת חלקה היחסי של הרווחיות מפעילות זו.
- הרחבת פעילות העו"ש בסניפים, ללקוחות המגזר.
- מכירה צולבת ללקוחות הבנק.

מבנה מגזר הפעילות

הפעילות במגזר זה כוללת בעיקר:

משכנתאות:

- מתן הלוואות לדיור כנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל פי מגוון מסלולי ריבית.
- מתן שירותים נלווים להלוואות הקשורים בביטוח חיי לווים ובביטוח נכס אגב משכנתא, המבוצעים באמצעות "עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ", חברה בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "עיר שלם").

בנקאות ופיננסים:

- מתן אשראי לצורך רכישת כלי רכב.
- מתן אשראי לזמן קצוב כנגד בטחונות וכרטיסי אשראי.
- הנפקת כרטיסי אשראי ללקוחות הבנק.
- פעילות חשבונות עובר ושב בסניפים נבחרים.
- גיוס פיקדונות וחשכונות ממשקי בית.

שוק ההון:

- מתן שירותי ני"ע - ביצוע קניה ומכירה ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחול בסניפי הבנק.
- ייעוץ בהשקעות - מתן שירותי ייעוץ בניירות ערך ללקוחות בכל מערך הסניפים של הבנק.
- ניהול תיקי השקעות - ניהול נכסים פיננסיים עבור לקוחות באמצעות חברת הבת ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הבנק ומגזר משקי הבית בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות והנחיות הרשויות, המוחלות על הבנקים על ידי הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחשכון. פרוט לגבי חקיקה והצעות חקיקה בנושאים הקשורים למתן שירותים בנקאיים למשקי בית ראה בפרק "עדכוני חקיקה", להלן.

שינויים בשווקים של מגזר הפעילות ובמאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2009 נמשכה מגמת מיחזור המשכנתאות. לפעולת המיחזור השלכות על משך חיי ההלוואה בבנק, המרווחים, הגדלת סיכוני השוק והחרפת התחרות בענף המשכנתאות.

בשל האטה בענף הרכב חל קיטון משמעותי בשנת 2009 במתן אשראי לרכישת כלי רכב לעומת שנת 2008. הבנק מעריך כי בשנת 2010 יחול גידול בהיקף ביצועי האשראי לרכב לאור ההתאוששות בפעילות המשקית.

המידע לגבי היקף ביצועי האשראי בסעיף זה הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה.

שוק החשכונות והפיקדונות אופייני בשנת 2009 במעבר כספים לשוק ההון וזאת בשל הריבית הנמוכה ששררה במשק והרצון של משקי הבית להשיא תשואה עודפת מעבר לריבית נמוכה זו. במקביל ובשל אותה סיבה ניכרה גם מגמה של גידול בפיקדונות קצרים וביתרות העו"ש, רבים מהלקוחות העדיפו להישאר בעמדת המתנה לאור הריביות הנמוכות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות

- מגוון מוצרי משכנתא המותאמים לצרכי הלקוחות, מערך הפצה (סניפים) בפריסה ארצית ויכולת חיתום אשראי גבוהה, תוך הבנת המשתנים הרלוונטיים לערך הנדל"ן המשמש כבטוחה.
- הגעה לצמתי שיווק בהם מתבצעת מכירת כלי הרכב, ויכולת מהירה לגיבוש תוכניות מימון גמישות, התואמות את צרכי היבואן ואת תוכניות השיווק שלו.
- שיווק כרטיסי אשראי ייחודיים באמצעותם מוקמת מסגרת אשראי בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ובהישענות על בטחונות קיימים בבנק.
- בניית מאגר לקוחות המהווים פוטנציאל להמשך פעילות, מתן שירות מקצועי, זמין ואיכותי ללקוחות. יכולת הצעה של חבילת עמלות תחרותית, יכולת תגובה מהירה למתרחש בשוק וכניסה לתחומי פעילות חדשים.
- פעילות באוכלוסיות נישא.
- מוצרים חדשים בהלוואות לדירה.
- מימון קבוצות רכישה - מימון קבוצות מאורגנות של מספר יחידים לצורך רכישת קרקע ובניה משותפת.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של מגזר הפעילות

למעט הצורך במערך הפצה ארצי, חסמי הכניסה אינם שונים מהותית מחסמי הכניסה של כלל תחומי הפעילות של הבנק. היציאה מתחום המשכנתאות הינה בטווח של שנים, בשל משך החיים הארוך של הלוואות, שניתנו לתקופה של עד 30 שנה.

תחליפים למוצרים ושירותים של מגזר הפעילות

משכנתאות - כיום, אין מוצרים תחליפיים משמעותיים למשכנתא.
הלוואות לרכישת רכב - מימון חוץ בנקאי וחברות הליסינג.
אשראי צרכני - חברות כרטיסי אשראי, רשתות קמעונאות המזון וחברות ביטוח.
שוק ההון - בתי השקעות, חברות הביטוח, פלטפורמות מסחר באינטרנט.

מבנה התחרות במגזר הפעילות

- בשנים האחרונות קיימת בתחום המשכנתאות תחרות אגרסיבית בין הבנקים. ארבעת הבנקים הגדולים מחזיקים בנתח שוק העולה על 85% מכלל ביצועי המשכנתאות בענף. יתר הבנקים וחברות הביטוח הפועלות בתחום, מתחלקים בחלק הנותר. ככלל, ניתן לציין כי מוצרי המשכנתא המוצעים על ידי הבנקים השונים הינם דומים, לכן התחרות מתמקדת בטיב השירות, בשיעורי המימון, במחירי האשראי ובעמלות המשולמות ע"י הלקוחות.
- בתחום השירותים הנלווים למשכנתא יש לבנקים תחרות נוספת מצד חברות הביטוח המציעות ללקוחות הבנקים לבצע ביטוחי חיים ונכס דרכן.
- בתחום מימון האשראי לרכישת כלי הרכב מרבית המימון נעשה בעבר על ידי חברות מימון חוץ בנקאיות. בשנים האחרונות, עם הגברת התחרות על משקי הבית, הצטרפו מרבית הבנקים למימון בענף.
- בתחום כרטיסי האשראי, בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של חברות כרטיסי האשראי בשיתוף עם רשתות קמעונאיות ואחרות לפעול בקרב אוכלוסיית משקי הבית בהנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות בנק ובהצעות לסתן אשראי.

- בתחום שוק ההון קיימת תחרות מצד גורמים בנקאיים, בתי השקעות וגופים מוסדיים. מספר השחקנים בענף הינו גדול ועוצמתם של הבנקים הגדולים הינה משמעותית. כתוצאה מועדת בכר רבים מהלקוחות עברו לטיפול הגופים המוסדיים ובתי ההשקעות, שמנסים למשוך את הלקוח על כל פעולותיו בשוק ההון. התחרות בתחום זה מתמקדת בעיקר בשעות שרות ארוכות, פלטפורמות אינטרנט משוכללות ומחירים תחרותיים.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם יחידים תושבי ישראל. אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות אלא להיפך, הפעילות במגזר זה מאופיינת בפיזור סיכון האשראי בין מספר רב של לקוחות. כמו כן למגזר זה יש משקל רב בגיוס המקורות של הבנק באפיקים השונים.

שיווק והפצה

פעילות מגזר משקי הבית של הבנק מתבססת על רשת הפצה של 16 סניפים הפזורים בפריסה ארצית. הבנק משווק את עצמו באמצעי התקשורת השונים, כבנק המתמחה בניהול מסימות. מערך ההפצה של הבנק נעזר בתוכנה המסייעת בבניית חבילת מימון המותאמת ללקוח. ערוצי שיווק נוספים הינם דיוור ישיר ומוקדי טלמרקטינג. בתחום מימון האשראי לרכישת כלי רכב פועל הבנק גם באמצעות שיתופי פעולה עם יבואנים, סוכנויות רכב וחברות לייסוג והשכרה, היוצאים במבצעים ללקוחות לרכישת כלי רכב באמצעות מימון בנקאי. לקוחות הבנק בתחום שוק ההון וני"ע פועלים כיום מול כל סניפי הבנק בפריסה הארצית. היועצים בסניפים נותנים שרות של הוראות קניה ומכירה בני"ע ושרותי יעוץ השקעות. לגבי ניהול תיקים, לקוחות המגזר יכולים גם לקבל שרותי ניהול תיקים מחברת הבת של הבנק - "ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ".

תחרות

בתחום המשכנתאות החריפה התחרות בשנים האחרונות. בין היתר, בהלוואות השקליות, ובהלוואות במט"ח בהם המרווחים בדרך כלל היו גבוהים יותר, התגברות התחרות גרמה לשחיקת המרווחים. הוראות באזל II יוצרות יתרון לפעילות הקמעונאית בשל ההקלות הגלומות בהן בתחום הקצאת ההון. כתוצאה מכך, המעבר למשטר באזל II מניע את כל המערכת הבנקאית להתמקד במגזר משקי הבית. הבנקים הגדולים רואים במשכנתא מוצר עוגן עבור הלקוחות, ושמים את הצמיחה בתחום זה כאחד היעדים האסטרטגיים שלהם. המאבק של הבנקים הגדולים על הגדלת חלקם במערכת יוצר סביבה של תחרות אגרסיבית המתמקדת בעיקר בתחום המחיר.

תחום מימון כלי הרכב אף הוא נחשף לתחרות לאור האסטרטגיה הקמעונאית של הבנקים הגדולים. התחרות בענף מימון כלי רכב חדשים הביאה לשחיקת המרווחים והגדלת שיעורי המימון ללקוחות.

הבנק מתמודד עם התחרות בתחום המשכנתאות באמצעות הפעלת מסלולי מימון גמישים, תמחילים היוצרים ערך ומפחיתים סיכון הן מנקודת מבטו של הלקוח והן מבחינת הבנק. בתחום מימון כלי הרכב החדשים נעשים מאמצי שיווק גדולים בעיקר בקרב יבואני וסוכנויות הרכב. בנוסף, הבנק מממן רכישות כלי רכב מיד שנייה - תחום שבו התחרות נמוכה והמרווחים גבוהים יותר.

מספר מסירות כלי הרכב הפרטיים בענף בשנת 2009 עמד על 145 אלף כלי רכב, ירידה של כ- 7% לעומת 2008. ההערכה המקובלת היא כי כמחצית מהרכבים יועדו לחברות הליסינג והיתרה לרכישה, בעיקר על ידי לקוחות פרטיים. אין נתונים לגבי שיעור הרכבים הממומנים שלא באמצעות מקורות עצמאיים.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הישירות הממוצע במגזר ב- 140 משרות ישירות. בתחום המשכנתאות (76 משרות), בתחום הבנקאות והפיננסים (35 משרות) ובתחום שוק ההון (29 משרות). כמו כן הועמסו על המגזר עובדי מטה והנהלה.

ראוי לציין, כי במהלך שנת 2008 גוייסו יועצים רבים לסניפים. כתוצאה מכך גדלה הוצאות השכר הממוצעת בשנת 2009 לעומת שנת 2008 בתחום שוק ההון במגזר זה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי הבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008*			
משכנתאות	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	ס"ה	משכנתאות	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	ס"ה
מיליוני ש"ח							
רווח (הפסד) מפעילות מימון:							
מחיצוניים	48.0	14.9	1.7	64.6	15.1	1.4	86.2
בינמגזרי	(12.8)	19.0	---	6.2	27.8	---	8.4
הכנסות תפעוליות ואחרות	51.2	3.8	11.8	66.8	4.3	7.5	64.7
סך ההכנסות	86.4	37.7	13.5	137.6	47.2	8.9	159.3
הפרשה לחובות מסופקים	0.1	(2.9)	---	(2.8)	(2.1)	---	(5.1)
הוצאות תפעוליות ואחרות	(61.8)	(29.5)	(27.8)	(119.1)	(26.2)	(22.2)	(111.3)
רווח (הפסד) מפעילות רגילות לפני מיסים	24.7	5.3	(14.3)	15.7	18.9	(13.3)	42.9
הפרשה למיסים	(9.1)	(1.9)	5.2	(5.8)	(7.0)	4.8	(15.7)
רווח נקי (הפסד)	15.6	3.4	(9.1)	9.9	11.9	(8.5)	27.2
תשואה להון	5.6%	7.9%	---	3.1%	9.8%	---	9.6%
יתרה ממוצעת של נכסים							
4,378.0	605.0	---	---	4,983.0	651.0	---	5,021.0
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
---	5,545.0	---	---	5,545.0	5,231.0	---	5,232.5
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
3,444.6	522.7	---	---	3,967.3	591.8	---	3,881.3
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
---	---	---	---	1,224.9	---	898.2	898.2
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול							
3,091.5	---	274.6	---	3,366.1	---	248.9	3,602.0

* סווג מחדש

שינויים בהיקף הפעילות במגזר וברווחיות

הרווח הנקי הסתכם השנה ב- 9.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 27.2 מיליוני ש"ח בשנת 2008. ירידה של 64%. עיקר הקיטון נובע משחיקת המרווחים במגזר הלא צמוד.

בתחום המשכנתאות קטנו רווחי המימון בשל שחיקת המרווחים בעיקר במגזר הלא צמוד. מנגד, נרשמה בשנת 2009 הכנסה בסעיף החומ"ס בסך 0.1 מיליוני ש"ח, לעומת הוצאה בסך 3.0 מיליוני ש"ח בשנת 2008.

בתחום בנקאות ופיננסים קטנו רווחי המימון מיתרות הפאסיבה בשל הריבית הנמוכה.

בתחום שוק ההון נרשם גידול בהכנסות התפעוליות בסך של כ- 4.3 מיליוני ש"ח בגין עליה בעמלות מפעילות ניירות ערך. מנגד, נרשם גידול בהוצאות התפעוליות בסך 5.6 מיליוני ש"ח. בשנת 2009 יוחסו בממוצע 29 עובדים ישירים לתחום הפעילות זה (לעומת 24 משרות בממוצע בשנת 2008). בהתאם לכך ובהתאם למתודולוגיית העמסת ההוצאות העקיפות הועמסו הוצאות עקיפות נוספות על תחום פעילות זה (תוספת של כ- 2.6 מיליוני ש"ח).

< מגזר בנקאות פרטית

כללי

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים בנקאיים לקהל לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים האסטרטגיים של הבנק במגזר בנקאות פרטית הם:

- שימור המעמד והמוניטין שהבנק יצר בקרב הקהילות היהודיות בחו"ל.
- הרחבת הפעילות במגזר זה תוך שיפור של המרווח הפיננסי והרווחיות מהלקוח.
- הרחבת מגוון השירותים הפיננסיים והמוצרים הרלוונטים לפלח שוק זה.

המידע בדבר כוונות הבנק כאמור בסעיף זה הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הבנק לגבי יכולת התממשות של תוכניות הבנק ויכול שלא יתממש בשל תגובות לא חזויות של הגורמים הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.

מבנה מגזר הפעילות

הפעילות במגזר זה כוללת בעיקר:

משכנתאות - מתן הלוואות מכספי בנק ללקוחות פרטיים, תושבי חוץ בעיקר, בעלי עושר פיננסי גבוה, למימון רכישת דירות בארץ, וכן אשראי אחר בשעבוד ביטחונות אחרים.

בנקאות ופיננסים - מתן אשראי ופעילות בחשבונות עו"ש, גיוס פיקדונות במט"ח, בעיקר מיחידים תושבי חוץ.

שוק ההון - מתן שירותי בניירות ערך - ביצוע ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחו"ל; ייעוץ בהשקעות על ידי יועצים המתמחים בעיקר בתחומי השקעות רלוונטים לתושבי חוץ והתמחות מיוחדת בשווקי חו"ל. ניהול תיקי השקעות מתבצע דרך חברת הבת של בנק ירושלים - ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הבנק ומגזר משקי הבית בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות והנחיות הרשויות, המוחלות על הבנקים על ידי הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.

מגבלות החקיקה במגזר זה דומים לאלו של כלל תחומי הפעילות של הבנק, כמפורט בפרק "עדכוני חקיקה" להלן ובנוסף כפופים שירותים אלו, לפי העניין, למגבלות ספציפיות של הדינים החלים במדינות התושבות השונות של לקוחות המגזר.

כתוצאה מהגברת האכיפה של רשויות המס האמריקאיות הוברר למערכת הבנקאית בארץ כי עפ"י החוק האמריקאי היא מנועה מלתת את מגוון השירותים בני"ע ללקוחות שהינם תושבי ארה"ב. הבנק בוחן בימים אלו את תחולתן של הוראות החוק האמריקאיות ומעדכן בהתאם את סוג השירותים אותם הוא מציע ללקוחותיו תושבי ארה"ב.

שינויים בשווקים של מגזר הפעילות ובמאפייני הלקוחות שלו

שנת 2009 עמדה בסימן של משבר פיננסי כלל עולמי אשר השפיע על פעילות המגזר שמורכבת מפעילות של לקוחות תושבי חוץ ובעיקר מארה"ב. הלקוחות חששו מפני השקעות בשוק ההון כתוצאה מהפסדים שספגו עקב הקריסה הכלל עולמית. היה חשש מהשקעות זרות (כלומר להשקיע בארצות אחרות ממקום מגוריהם) כתוצאה מתחושת חוסר השליטה בשל המרחק הגיאוגרפי.

בעקבות המצב הכלכלי הכלל עולמי, רבים מתושבי החוץ וכיניהם רבים מלקוחות הסניף לא מגיעים לארץ בתכיפות בה הגיעו בעבר.

עיקר ההכנסות מעמלות במגזר, נובעות מפעילות מ"ח. התחזקות השקל למול המטבעות הזרים וירידה בתחום העושר האישי של מגזר זה, מובילה בהכרח לירידה בשיעור ההכנסות מתחום זה.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות

גורמי הצלחה ייחודיים הינם: היכרות וקשרים ענפים עם קהילות יהודיות בחו"ל, נסיעות לחו"ל לפגישות שוטפות ומתן שירות מקצועי ואישי ללקוחות המגזר בתחומי הבנקאות הפרטית.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של מגזר הפעילות

חסמי הכניסה אינם שונים מהותית מחסמי הכניסה של כלל תחומי הפעילות של הבנק. היציאה מתחום המשכנתאות הינה ארוכת טווח, בשל משך החיים הארוך של הלוואות. בנוסף, קיימים חסמי כניסה הנובעים מחוסר הכרות של מגזרי הפעילות, רגולציה וחוסר הכרת השפה.

תחליפים למוצרים ושרותים של מגזר הפעילות

משכנתאות - כיום אין מוצרים תחליפיים משמעותיים למשכנתא.
שוק ההון - התחליף העיקרי של מוצרי שוק ההון הינם מוצרי שוק ההון הינם מוצרי הפאסיבה כגון פקדונות והשקעות אחרות.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם בעיקר תושבי חוץ בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה שמוכנים לשלם עבור שרות ומאפיין אותם קשר יהודי לישראל. אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד והפעילות במגזר זה מאופיינת בפיזור סיכון האשראי וגיוס מקורות מפוזר.

שיווק והפצה

עיקר השיווק נעשה באמצעות פניה אישית ללקוחות פוטנציאליים וערוצי שווק נוספים כגון עו"ד, יועצים ורו"ח.

תחרות

מתן אשראי לתושבי חוץ לשם מימון רכישת דירות בארץ אינו דומה למתן משכנתא לתושבי ישראל. הבנק הצליח ליצור לעצמו נוכחות בתחום זה וחלקו המשווער בפעילות זו גבוה מחלקו במערכת הבנקאית בכללותה.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב- 22 משרות ישירות. בנוסף, הועמסו על המגזר עובדי מטה והנהלה. במגזר מועסקים עובדים קבועים שעברו הכשרה מתאימה למתן שירות המותאם לצורכי לקוחות המגזר.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009			
ס"ה	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	משכנתאות	ס"ה	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	משכנתאות
מיליוני ש"ח							
רווח (הפסד) מפעילות מימון:							
26.9	0.6	4.9	21.4	25.0	0.7	5.0	19.3
---	---	7.5	(7.5)	---	---	2.8	(2.8)
4.5	0.4	2.1	2.0	4.9	0.6	2.4	1.9
31.4	1.0	14.5	15.9	29.9	1.3	10.2	18.4
0.2	---	---	0.2	0.3	---	---	0.3
(16.7)	(0.7)	(9.5)	(6.5)	(18.6)	(1.2)	(10.5)	(6.9)
14.9	0.3	5.0	9.6	11.6	0.1	(0.3)	11.8
(5.4)	(0.1)	(1.8)	(3.5)	(4.2)	---	0.1	(4.3)
9.5	0.2	3.2	6.1	7.4	0.1	(0.2)	7.5
22.7%	---	48.2%	17.4%	13.8%	---	(2.3%)	16.8%
תשואה להון							
706.0	---	9.0	697.0	832.0	---	7.0	825.0
766.0	---	766.0	---	791.0	---	791.0	---
573.2	---	90.5	482.7	645.8	---	102.0	543.8
179.3	179.3	---	---	179.1	179.1	---	---

*סווג מחדש

שינויים בהיקף הפעילות במגזר וברווחיותו

הרווח הנקי בשנת 2009 הסתכם ב- 7.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 9.5 מיליוני ש"ח בשנת 2008, ירידה של 22%. עיקר הירידה נוסעת מירידה בהכנסות המימוניות בעקבות שחיקת המרווח הדולרי בשל הריבית הנמוכה. בתחום המשכנתאות נרשם גידול ברווחי המימון בעקבות קיטון בייחוס הוצאות בינמגזריות בשל ירידת הריבית. בתחום בנקאות ופיננסים נרשמה ירידה בהכנסות מסך של 14.5 מיליוני ש"ח בשנת 2008 לכדי 10.2 מיליוני ש"ח בשנת 2009, הנובעת בעיקרה מקיטון בהכנסות הפאסיבה בעקבות שחיקת מרווח הדולרי בשל הריבית הנמוכה. בתחום שוק ההון נרשמה רמת רווחיות דומה לשנת 2008.

< מגזר עסקי

כללי

הפעילות הבנקאית במגזר העסקי מספקת שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים, תאגידים ועמותות בסניפים מוגדרים של הבנק. בהתאם להחלטת הדירקטוריון פעל הבנק לצמצום החשיפה במגזר זה בשנת 2009 כחלק מהצעדים להתמודדות עם המשבר שהחל בשנת 2008.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים האסטרטגיים של הבנק במגזר העסקי הם:

- פעילות באופן סלקטיבי בתחום מתן אשראי לחברות בניה ונדל"ן, ללא עליה ברמת הסיכון הקיימת, ליווי פרויקטים בשיטת הליווי הסגור לרבות קבוצות רכישה (בשיתוף אגף האשראי הקמעונאי) והנפקת ערבויות לפי חוק המכר (דירות) וערבויות אחרות, בהתאם למדיניות הבנק. המדיניות כוללת העדפת פרויקטים באזורי ביקוש על פני הפריפריה, העדפת פרויקטים הניתנים לחלוקה למספר שלבים, העדפת עבודה עם קבלנים מוכרים ובעלי ניסיון מסדר גודל בינוני ומטה וכניסה לליווי בעיקר בפרויקטים הבשלים לתחילת בניה בפרק זמן קצר. לפיכך פרויקטים בסדר גודל של עשרות יחידות דיור מועדפים על הבנק.
- מתן אשראי לצורך רכישת כלי רכב ללקוחות המגזר.
- המשך פעילות סלקטיבית מימון לענף הליסינג וההשכרה, אך ללא גידול בחשיפה לענף זה ובמסגרת הכוללת שהוקצתה למימון.
- הגדלת האשראי המסחרי למימון פעילות שוטפת אשר אינה דורשת תפעול רב. הלוואות On-call יינתנו במשורה ורק לאחר בחינה של עמידה בקריטריונים נוקשים שקבע הבנק בעניין זה.
- כניסה לתחום מימון עסקאות בענף האנרגיה הסולארית במסגרת הסכם ארוך טווח מול חברת החשמל בכפוף לביצוע בדיקות עיקריות של טיב הלווה, תכנית עסקית לפירעון האשראי, קיום אישורים נדרשים, סוג המערכת הסולארית וזהות היצרנים והמתקנים.
- המשך פעילות מימון לרכישת נכסים מניבים ונכסים לשימוש עצמי, כגון: חנויות או משרדים ומתן שירותים נלווים לעסקים, כדוגמת ערבויות, המרות מט"ח וסחר חוץ.
- הרחבת פעילות העו"ש ללקוחות המגזר.

המידע בדבר כוונות הבנק כאמור בסעיף זה הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הבנק לגבי יכולת התממשות של תוכניות הבנק, ויכול שלא יתממש בשל תגובות לא חזויות של הגורמים הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.

מבנה מגזר הפעילות

הפעילות במגזר זה כוללת בעיקר:

בנייה ונדל"ן - פעילות המימון נעשית בעיקרה בשיטת הליווי הסגור ומיעוטה בשיטת אובליגו ביטחונות. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד אליו מופקדים כספי התקבולים. ההון העצמי, כספי רוכשים והאשראי שמועמד בחשבון משמשים את הפרויקט ומשוחררים לפי קצב התקדמות הבניה. בנוסף, ניתנים לפרויקט שירותים נוספים כגון העמדת ערבויות ביצוע וערבויות חוק מכר לרוכשים. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. בשיטת אובליגו ביטחונות האשראי ניתן לחברות קבלניות כנגד שיעבוד ביטחון ספציפי.

מימון הבניה למגורים נעשה על ידי כלל המערכת הבנקאית. במקביל חברות הביטוח מעמידות אשראי ישיר לחברות מובילות בענף או במתכונת של פוליסות על פי חוק המכר לטובת רוכשים, מהלך המבוצע בשיתוף פעולה עם המערכת הבנקאית.

בנקאות ופיננסים -

אשראי לפעילות מסחרית - מימון הפעילות המסחרית לרבות מימון נכסים מניבים ופעילות שוטפת, נעשה בדרך כלל כנגד בטחונות מטריאליים. נכסים מניבים ממומנים, בין היתר, כנגד שעבוד הנכס וקבלת התזרים המתקבל ממנו. הפעילות השוטפת של החברות, ממומנת, בין היתר, כנגד שעבוד הנכסים השוטפים. בנוסף, אשראי לרכישת רכב ללקוחות המגזר.

אשראי לחברות ליסינג - בשנים האחרונות חברות מעדיפות, בין היתר משיקולים מיסויים, לחכור רכבים מחברות ליסינג על פני קניית רכבים. ענף הליסינג שהחל להתפתח מהחכרת רכבים לחברות הה"י טק התפתח גם לחברות רבות אחרות בכלל ענפי המשק.

צ"י הרכב של חברות הליסינג ממומנים כולם באמצעות אשראי בנקאי ואשראי חוץ בנקאי בדמות אג"ח וזאת בשיעורי מימון גבוהים. לפיכך, התהליך האמור הביא מחד להגדלת היקף האשראי הניתן לענף ומאידך לריכוזיות אשראי למספר חברות ליסינג.

המשבר הכלכלי העולמי שחל בשנה וחצי האחרונות השפיע, בין היתר, גם על ענף הליסינג בעיקר בכל הקשור לקושי בגיוס הון באמצעות איגוח תזרימי מזומנים מעסקאות ליסינג, העלאת מחירי עסקאות הליסינג, מעבר של חברות לניהול עצמי של צ"י כלי הרכב ובעקבות כל זאת, צמצום היקף הפעילות בענף.

המידע כי השינויים החלים במגזר הפעילות כאמור לעיל עשויים להשפיע על ענף הליסינג הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על ההתנהגויות הקיימות היום בשוק הליסינג ויכול שלא יתממש בשל שינוי במגמה זו.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

לפרטים לגבי הוראות החקיקה החלים על מגזר זה ראה פרק "עדכוני חקיקה" להלן.

מדינת ישראל הוציאה בתאריך 26 בנובמבר 2009 צו המגביל את הבניה מעבר לקו הירוק (יהודה ושומרון). בכל פרויקט נדל"ן שבו לא נוצקו יסודות ביום הוצאת צו ההקפאה הופסקה הבניה לחלוטין. תוקף הצו הוא ממועד הוצאת הצו ועד ל-30.09.2010. בכל הפרוייקטים שבהם נוצקו היסודות ביום הוצאת הצו ממשיכה הבניה כרגיל.

ענף הליסינג הושפע בשנים האחרונות משינויים רגולאטורים ועשוי להיות מושפע אף בעתיד משינויים נוספים כמו שינוי בהוראת המס על יבוא רכבים, שינוי בשימוש ובקבוצות המחיר וכן מפתחת שוק הרכב ליבוא מקביל. שינויים אלו עשויים להשפיע על התוצאות הכספיות של חברות הליסינג ועל ערך המלאי שלהן, ולפיכך גם על היקף מימון הענף.

החל מחודש אוגוסט 2009 חל שינוי במדיניות משרד האוצר ביחס למס הקניה לאור כניסתה לתוקף של רפורמת "המיסוי הירוק". מטרתה של רפורמה זו הינה צמצום השימוש בכלי רכב בעלי רמת זיהום אויר גבוהה ומעבר לשימוש בכלי רכב בעלי רמת זיהום אויר נמוכה לרבות כלי רכב היברידיים. על פי הרפורמה, רמת זיהום האויר של כלי הרכב החדש תקבע את מס הקניה שייגבה בגינו וכתוצאה מכך, תקבע את מחירו.

החל מחודש ינואר 2010 ייקבע שווי השימוש בגין כלי רכב חדש בעסקת ליסינג כאחוז ממחיר המחירון של כלי הרכב ובשנת 2011 צפוי גידול באחוז זה. זאת, לאחר שבשנים האחרונות נקבע שווי השימוש על פי קבוצות לפי מחירו של כלי הרכב. ככלל, שיטת חישוב זו אמורה להעלות את שווי השימוש שישלמו עובדים בעלי רכבי ליסינג. האמור לעיל, יתכן וישפיע על היקף עסקאות הליסינג בענף וכתוצאה מכך על התוצאות הכספיות של חברות הליסינג.

המידע כי השינויים הרגולאטורים כאמור עשויים להשפיע על ענף הליסינג הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על ההתנהגויות הקיימות היום בשוק הליסינג ויכול שלא יתממש בשל שינוי במגמה זו.

שינויים בשווקים של מגזר הפעילות ובמאפייני הלקוחות שלו

המשק כולו וענף הנדל"ן בפרט, חוו משבר בחודשים האחרונים של שנת 2008. ההאטה בענף כלטה במיוחד ברבעון האחרון של שנת 2008 ובחודשים הראשונים של שנת 2009. שחיקת הרווחיות והמיתון שפקד את המשק גרמו לצמצום מספר החברות הפעילות בענף בכלל ובתחום קבלנות הביצוע בפרט. בשל המשבר בענף ומחסור בהון עצמי לחברות, גורמים חוץ בנקאיים החלו להשלים לחברות הון עצמי. במהלך שנת 2009 חלה התאוששות הדרגתית בפעילות הענף שהתבטאה, בין היתר, בעליית מחירים נומינלית של מחירי הדירות בשיעור של 10.2% בחודשים ינואר עד ספטמבר 2009 (7.3% ריאלית).

הביקוש ההולך וגובר לנכסי נדל"ן באזורי המרכז ובערים מוטי ביקוש של תושבי חוץ, ועלייה בדמי השכירות בנכסים מניבים, הובילו לגידול בעסקאות ובביקוש למימון הבנקאי והחוץ בנקאי. במהלך שנת 2009 חלה מחד התמתנות בחלק מהביקושים לאשראי, בעיקר מצד תושבי חוץ, אך מאידך, עקב הקטנת היצע מקורות המימון החוץ בנקאיים, לא הורגשה ירידה בביקוש לאשראי הבנקאי.

בנוסף, צמיחת ענף הליסינג בשנים האחרונות באופן רציף הן בהיקף ההכנסות והן בהיקף צ"י הרכבים, והגידול בהיקפי פעילות ענף הליסינג וההשכרה הביא לגידול מקביל באשראי הבנקאי אשר ניתן לענף.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות

בתחום הנדל"ן:

הבנה של המשתנים הרלוונטיים המשפיעים על רמת הסיכון בפרויקט נדל"ן כגון אזורי ביקוש, בניה בשלבים, קרקע בשלה לבניה.

- יכולת נגישות לזימים מנוסים.
- יכולת חיתום אשראי גבוהה המתבטאת בבחירה נכונה של הפרויקט המלווה שהינה נגזרת של מיקום הפרויקט ואפשרויות השיווק שלו בהתאם לצרכי השוק.
- קביעת מבנה מימון לעסקה התואם את צורכי הפרויקט והלקוח.
- שליטה ובקרה על הוצאות והכנסות הפרויקט עד להשלמתו.
- יכולת ניהול אשראי בתנאי משבר.
- יכולת החזר של הלקוח.
- אופן המימון (בנקאי, חוץ בנקאי).
- חשיפה של הלקוח לשוק ההון ולשווקים בינלאומיים.

בתחום אשראי לפעילות מסחרית וחברות הליסינג:

- ניהול קפדני של האשראי, תוך ביצוע מתמיד של בקורות.
- ניתוח עמוק ומקיף של העסקאות החדשות לרבות הבנת הסיכונים הכרוכים במימון.
- קביעת מבנה האובליגו והתאמת סכום המימון לתזרים המזומנים בגין העסקאות ולפעילות החברה.
- הערכה אמينة ושוטפת של מצבת הביטחונות הקיימת בבנק ומעקב אחר הדיווחים השוטפים של החברה.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של מגזר הפעילות

בתחום בניה ונדל"ן:

- הכרות וניסיון נצבר בהפעלת מימון בשיטת הליווי הסגור, אשר הינה שיטת מימון ייחודית בענף הבנקאות.
- היכרות עם הפעילים בענף והבנה מעמיקה של שוק הנדל"ן.
- קשר עם מפקחים ושמאים.

בתחום אשראי לחברות ליסינג:

- מאחר וענף הליסינג הינו צרכן אשראי גדול ואינו צורך שירותים בנקאיים מורכבים, אין חסמי כניסה ו/או יציאה משמעותיים למימון הענף. כמו-כן, אשראי הניתן למימון נכסים מניבים או נכסים לשימוש עצמי של חברה, אינו מצריך תפעול רב במהלך תקופת המימון.

תחליפים למוצרים ושירותים של מגזר הפעילות

מוצר תחליפי לאשראי בנקאי הינו גיוס בשוק ההון, בין היתר, באמצעות איגוח תזרימי מזומנים הנובעים מעסקאות ליסינג והנפקות אג"ח בחברות נדל"ן אשר לעיתים מגובות בתזרימי מזומנים ספציפיים. כמו-כן, חברות הביטוח פועלות אף הן בתחום מימון המגזר העסקי.

לקוחות

בתחום בנייה ונדל"ן - הבנק מלווה 116 פרויקטים, בהיקף ממוצע של כ- 60 יחידות דיור לפרויקט. מעל למחצית הפרויקטים המלווים נמצאים באזורי הביקוש - אזור ירושלים רבתי, אזור המרכז והשרון.

תיק האשראי של הבנק מפוזר ולבנק אין תלות בלקוח בודד או בקבוצת לקוחות מצומצמת. יתרת האשראי של לקוחות הבנק אינה משיקה למגבלת לוואי בודד. פיזור התיק מתאפשר גם באמצעות שיתוף פעולה אסטרטגי של הבנק עם חברות ביטוח אשר בדרך כלל מנפיקות פוליסות על פי חוק המכר (דירות) לרוכשים בפרויקטים המלווים על ידי הבנק. בנוסף קיימים מספר שיתופי פעולה עם חברת ביטוח גם במתן אשראי כספי בפרויקטים המלווים.

בתחום אשראי לפעילות מסחרית לחברות הליסינג - תיק הלקוחות מפוזר בין מספר רב של לקוחות. מימון פעילות שוטפת ניתן למספר רב של לקוחות הפועלים בתחומים וענפי משק שונים ומגוונים. תחום הנדל"ן המניב כולל מימון לסוגיו השונים ובכלל, תחנות דלק, משרדים ושטחי מסחר. תיק הליסינג בבנק כולל 9 חברות אשר חלקן נמנות על החברות הגדולות בענף בעלות צי רכבים העולה על 30,000 כל אחת וחלקן האחר נמנות על החברות הקטנות-בינוניות בענף בעלות צי רכבים של מספר מאות עד מספר אלפים, כל אחת.

שיווק והפצה

הבנק מגייס לקוחות ומרחיב את פעילותו בענף הנדל"ן, בין היתר, על ידי איסוף מידע ביחס למכרזים לרכישת קרקע המיועדת לבניה וניתוח המכרזים. הבנק מנצל את מערך ההיכרות הרחב שלו בשוק ופונה באופן יזום לזוכים במכרזים אלו, וזאת בנוסף להרחבת פעילות עם מאגר הלקוחות הקיים של הבנק.

הבנק יוצר חשיפה לקהל היעד באמצעות מתן חסויות לאירועים שאורגנו על ידי התאחדות הקבלנים והבונים ועל ידי ארגוני הקבלנים המקומיים, באמצעות השתתפות בכנסים שונים לרבות דוברים מטעם הבנק באירועים אלו.

בענף המסחר והשירותים הבנק משווק עצמו בקרב לקוחות פוטנציאליים באמצעות פנייה יזומה, לאחר איסוף אינפורמציה וביצוע ניתוח מקדמי של חברות שונות.

תחרות

בתחום הנדל"ן התחרות בין הבנקים בהשגת לקוחות איכותיים מתמקדת בשעורי ההון העצמי המושקע בפרויקט, מבנה העסקה, גובה העמלות, הריביות על האשראי ורמת השירות ללקוח. היקף הפרויקטים הרחב, הקשרים שנצברו לאורך השנים ובסיס הלקוחות הקיים בבנק מהווים עבורו מנוף להמשך פעילות מול הלקוחות הקיימים. בנוסף, לעיתים משתמש הבנק בעודפי המקורות בפרויקטים קיימים לסינוף פעילות עתידית בפרויקטים חדשים של לקוחותיו. הבנק מפעיל מנגנון לקביעת היקף ההון העצמי הנדרש בפרויקטים הנגזר מקצב הביצוע והמכירות בפרויקט. המנגנון האמור מתמרץ הקדמת מכירות בפרויקטים ולפיכך מפחית את רמת הסיכון בפרויקטים.

כל הבנקים המסחריים לוקחים חלק במימון ענף המסחר והשירותים ולפיכך רמת התחרות למימון פעילות הענף הינה גבוהה. מדיניות הבנק הינה לשמש בעיקר כבנק משני של הלקוח ולהתמקד במימון מוצרי נישא ספציפיים ללקוחותיו. במימון הנדל"ן המניב התחרות אינה מתמקדת רק במחיר העסקה כי אם גם בשיעור המימון ותקופת ההלוואה.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב- 32 משרות ישירות לרבות עובדי הסניפים. מהן 16 משרות בגין פעילות בנייה ונדל"ן, 13 משרות בגין פעילות בנקאות ופיננסים ו- 3 משרות בגין פעילות בתחום שוק ההון ללקוחות המגזר. כמו כן הועמסו על המגזר עובדי מטה והנהלה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009				
ס"ה	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	בנייה ונדל"ן	ס"ה	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	בנייה ונדל"ן	
מיליוני ש"ח								
								רווח (הפסד) מפעילות מימון:
44.3	0.7	15.1	28.5	39.4	---	12.3	27.1	מחיצוניים
(3.9)	---	3.3	(7.2)	(1.8)	---	2.4	(4.2)	בינמגזרי
14.7	5.1	3.6	6.0	11.9	3.0	3.5	5.4	הכנסות תפעוליות ואחרות
55.1	5.8	22.0	27.3	49.5	3.0	18.2	28.3	סך ההכנסות
(1.9)	---	(1.0)	(0.9)	3.8	---	1.6	2.2	הפרשה לחובות מסופקים
(33.1)	(4.8)	(14.8)	(13.5)	(30.3)	(2.9)	(14.0)	(13.4)	הוצאות תפעוליות ואחרות
20.1	1.0	6.2	12.9	23.0	0.1	5.8	17.1	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
(7.4)	(0.4)	(2.3)	(4.7)	(8.3)	---	(2.1)	(6.2)	הפרשה למיסים
12.7	0.6	3.9	8.2	14.7	0.1	3.7	10.9	רווח נקי (הפסד)
8.0%	---	5.4%	9.5%	8.8%	---	4.7%	12.5%	תשואה להון
1,763.0	---	925.0	838.0	1,543.0	---	777.0	766.0	יתרה ממוצעת של נכסים
2,207.3	---	2,207.3	---	2,329.9	---	2,329.9	---	יתרה ממוצעת של התחייבויות
2,187.5	---	1,005.4	1,182.1	2,012.1	---	956.1	1,056.0	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,055.0	1,055.0	---	---	884.8	884.8	---	---	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
1,311.2	1,311.2	---	---	242.5	242.5	---	---	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

* סווג מחדש

נתוני רווחיות של המגזר

הרווח הנקי הסתכם השנה ב- 14.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 12.7 מיליוני ש"ח בשנת 2008. עלייה של כ- 16%. עיקר העלייה נובעת מרישום הכנסה לחומ"ס בשנת 2009 בסך 3.8 מיליוני ש"ח לעומת הוצאה בסך 1.9 מיליוני ש"ח בשנת 2008. כמו כן, נרשמה ירידה בהוצאות בסך 2.8 מיליוני ש"ח לעומת שנת 2008, וירידה ברווח המימוני בסך 2.8 מיליוני ש"ח בשל שחיקת מרווחי הפאסיבה בגין הריבית הנמוכה.

בתחום בניה ונדל"ן נרשם גידול של 1 מיליוני ש"ח בהכנסות בהשוואה לשנת 2008, בעיקר בשל קיטון בהוצאות המימון הבינמגזריות בגין ירידת בפאסיבה. בנוסף, נרשמה הכנסה מהחזר חובות מסופקים בסך של 2.2 מיליוני ש"ח בהשוואה להוצאה של 0.9 מיליון ש"ח בשנת 2008.

בתחום בנקאות ופיננסים נרשמה ירידה בהכנסות המימון בעיקר בשל שחיקת המרווחים במגזר הלא צמוד ומנגד נרשמו הכנסות מחומ"ס בסך 1.6 מיליוני ש"ח בהשוואה להוצאות בסך 1.0 מיליוני ש"ח בשנת 2008.

< מגזר ניהול פיננסי

כללי

המגזר כולל את הניהול הכספי של הבנק, ובכלל זה:

- ניהול ההון הפיננסי הפני של הבנק.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק.
- ניהול החשיפות לסיכונים שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- פעילות מול בנקים בארץ ובח"ל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

מטרת פעילות זו הגדלת התשואה על עודפי נזילות תוך שמירה על גמישות תפעולית.

מבנה מגזר הפעילות

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו על פי מדיניות ניהול הסיכונים שקבע דירקטוריון הבנק, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים ולוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו.

תיק הנוסטרו מתחלק לסוגי פעילות כמפורט להלן:

- פעילות למסחר המאופיינת בהשקעות קצרות טווח בניירות ערך ממשלתיים וקונצרנים הן בשוק הראשוני והן בשוק המשני.
- פעילות המשמשת כהגנה לפיקדונות המופקדים בבנק לתקופות קצרות, בינוניות וארוכות וכן השקעות כנגד ההון העצמי של הבנק.
- פעילות השקעה באגרות חוב ממשלתיות בעיקר לצורך השגת תשואה עודפת על יתרות הנזילות של הבנק.
- פעילות השקעה בניירות ערך שאינם ממשלתיים, בעיקר באג"ח קונצרני. עפ"י מדיניות הבנק בשיקוליו לנוהל סיכונים האשראי ובהתאם למדיניות זו.

תיק ההשקעות והמוצרים הפיננסיים נבחנים באופן שוטף בהתחשב בתחזיות מאקרו כלכליות בנושאי שער חליפין, שערי ריבית לטווח קצר וארוך, אינפלציה, צמיחה ועקומי תשואות. ניתוח שכזה חיוני ליצירת תמחור נכון של מוצרים פיננסיים כמו גם להחלטות השקעה הנוגעות לתיק הנוסטרו.

עודפי הנזילות מופקדים בבנק ישראל ובבנקים בארץ ובח"ל. הבנק בוחן ומשקיע בפיקדונות באפיקים שונים ובעיקר לטווחי זמן קצרים. מטרת פעילות זו הגדלת התשואה על עודפי הנזילות תוך שמירה על גמישות תפעולית. מנגד, לבנק מסגרות אשראי מבנקים בארץ אותם הוא מנצל מעת לעת בהתאם לצרכיו השוטפים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הבנק ומגזר ניהול פיננסי בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות והנחיות הרשויות, המוחלות על הבנקים על ידי הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הישירות במגזר בשלוש משרות, בדומה לשנת 2008.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר ניהול פיננסי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008*	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009	מיליוני ש"ח
רווח (הפסד) מפעילות מימון:		
14.3	51.5	מחיצוניים
(4.5)	(4.4)	בינמיגזרי
(1.0)	0.5	הכנסות תפעוליות ואחרות
8.8	47.6	סך ההכנסות
---	---	הפרשה לחובות מסופקים
(5.1)	(5.6)	הוצאות תפעוליות ואחרות
3.7	42.0	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(1.4)	(15.3)	הפרשה למיסים
2.3	26.7	רווח נקי
8.5%	89.3%	תשואה להון
1,738.8	2,039.5	יתרה ממוצעת של נכסים
471.9	158.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות
381.0	363.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

* סווג מחדש.

נתוני רווחיות של המגזר

הרווח הנקי הסתכם השנה ב- 26.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 2.3 מיליוני ש"ח בשנת 2008. עיקר הרווח נובע מרווח עודף מני"ע למסחר וזמין שמומש בסך 49 מיליוני ש"ח בשנת 2009 בהשוואה להפסד של 2.6 מיליון ש"ח בשנת 2008.

חלק רביעי – עניינים הנוגעים לפעילות התאגיד הבנקאי בכללותו

< גיוס מקורות המימון

מידע כללי

מקורות המימון של המערכת הבנקאית בשקלים ובמטבע חוץ הם בעיקר פיקדונות ממשקי בית, מחברות, מגופים מוסדיים, מבנקים בארץ ובחוץ לארץ ומגיוס חוב סחיר בשוק ההון.

המקורות כוללים בין השאר פיקדונות בכל מגזרי ההצמדה, הנושאים ריבית קבועה או משתנה, והמופקדים לתקופות משתנות החל מיום ועד לשמונה עשר שנים.

פעילות הבנק בתחום גיוס המקורות מהציבור מנוהלת באגף ניהול סיכונים ונוסטרו ובאגף שוק ההון ומט"ח. בשל העובדה כי פעילות זו נוגעת לכלל מגזרי הפעילות של הבנק וכי לתחום זה מאפייני פעילות שונים מיתר המגזרים, תואר פעילות זו במרכז ולא בכל מגזר בנפרד.

יתרת פיקדונות הציבור של הבנק נכון ל-31 בדצמבר 2009 הינה 7,116 מיליוני ש"ח. פיקדונות הציבור כוללים חסכונות ופיקדונות ממשקי בית ופיקדונות שגויסו מגופים מוסדיים ומחברות. הירידה נובעת ממעבר משקיעים לשוק ההון עקב ריבית נמוכה.

להלן הרכב מקורות המימון של הבנק הכוללים את: פיקדונות הציבור, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים:

יתרות ליום 31 בדצמבר				
	2009	2008	שינוי	
	מיליוני ש"ח	%		
1. פיקדונות שקליים וחשבונות עו"ש	3,232	3,386	(154)	(4.5)
2. תוכניות חסכון ופיקדונות צמודים למדד	2,745	2,898	(153)	(5.3)
3. פיקדונות במט"ח	1,045	828	217	26.2
4. פיקדונות צמודי מט"ח	94	167	(73)	(43.7)
סה"כ פיקדונות הציבור	7,116	7,279	(163)	(2.2)
5. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	1,392	1,188	204	17.2
סה"כ מקורות המימון	8,508	8,467	41	0.5

מבנה התחרות בענף הבנקאות הוא כזה שמרבית לקוחות הבנקים מפקידים את כספם בבנק המסחרי שבו מנוהל חשבון העובר ושב שלהם ובדרך כלל הם אדישים להצעות ריבית על מוצרי השקעה שונים בבנקים אחרים. כפועל יוצא מכך רק חלק מלקוחות הבנקים עורך השוואת מחירים בין הבנקים על מנת להשיג את הריבית המרבית להשקעתו. משמעות הדברים הינה שחלק ניכר מהמשקיעים מקרב משקי הבית רגישים פחות לשינויים בריבית.

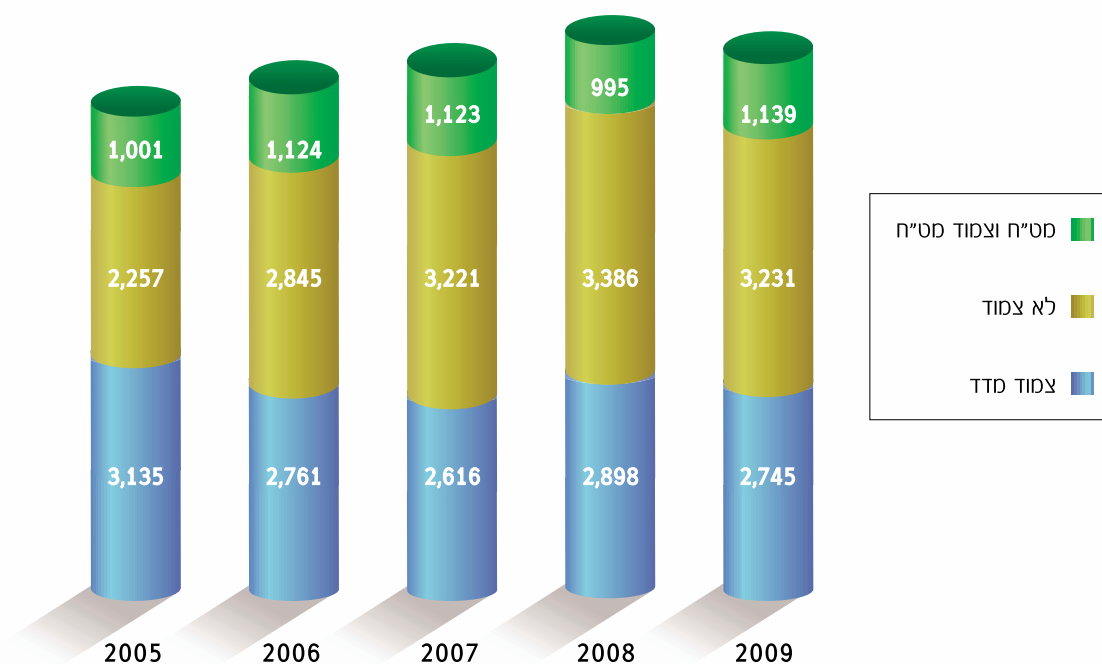
יחד עם זאת, נכון להיום שיטת העבודה של הבנק הינה כזו שלקוח המעוניין להפקיד פיקדון בבנק אינו נדרש לפתוח חשבון עו"ש ולהעביר את פעילותו המסחרית לבנק, אלא הלקוח יכול לפתוח בבנק חשבון ייעודי (ללא עמלות עו"ש), ובעת פירעון הפיקדון ובתאום עם הלקוח הכספים מושקעים מחדש בבנק או מועברים, על פי דרישתו, ישירות לחשבון המנוהל על ידו בבנק אחר. בהתאם לכך הפעיל הבנק שירות בלעדי.

היתרה הממוצעת של ההתחייבויות בשנת 2009 עמדה על סך של 8,824 מיליוני ש"ח לעומת 8,678 מיליוני ש"ח בשנת 2008. יתרה זו כוללת יתרה ממוצעת של התחייבויות למשקי בית בסך 5,545 מיליוני ש"ח (מגזר משקי הבית), יתרה ממוצעת של התחייבויות לבנקאות פרטית בסך 791 מיליוני ש"ח, יתרה ממוצעת של התחייבויות לחברות וגופים מוסדיים בסך 2,330 מיליוני ש"ח (מגזר עסקי), ויתרה ממוצעת של התחייבויות לבנקים בסך 158 מיליוני ש"ח (מגזר הנוסטרו).

הבנק פועל לגיוס מקורות גם באמצעות שוק ההון על ידי הנפקת תעודות פיקדון סחירות. ההנפקה מתבצעת על ידי חברה בת בשליטה מלאה - "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ".

התפתחות פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה מיליוני ש"ח

לקוחות

לאורך השנים האחרונות שם הבנק דגש רב על הרחבת בסיס המפקידים והגדלת שיעור הפיקדונות ממשקי בית, על מנת לצמצם את ההישענות על מפקידים גדולים. תיק הפיקדונות של הבנק מפוזר בין לקוחות רבים, עובדה המקטינה את סיכון הנזילות ומקנה לבנק רמת רגישות נמוכה למפקידים בודדים. אין לבנק לקוח או קבוצת לקוחות אשר יתרת פיקדונותיהם בבנק מגיעה ל-5% מסך יתרת פיקדונות הציבור.

מספר הלקוחות הקרדיטורים בבנק עולה בהתמדה בשנים האחרונות ובשנת 2009 הגיע מספרם לכ- 30 אלפי לקוחות.

שיווק והפצה

הגיוס ממשקי הבית מתבצע באמצעות 16 סניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ, והגיוס מלקוחות מוסדיים מתבצע בדרך כלל ישירות על ידי מחלקת חסכונות ופיקדונות, אם כי, ישנם גם לקוחות מוסדיים המגויסים על ידי הסניפים.

הבנק מפעיל חדר עסקאות בשקלים במחלקת חסכונות ופיקדונות אשר מספק ללקוחות מוסדיים וללקוחות הסניפים ציטוטי ריבית יומיים ומפתח מכשירים פיננסיים "יחודיים וגמישים, המותאמים לצורכי הלקוחות השונים. בנוסף מפעיל הבנק חדר עסקאות במטבע חוץ במסגרת מחלקת מט"ח וסחר חוץ.

תחרות

המתחרים של הבנק בתחום גיוס המקורות הם כל הבנקים. התחרות מתמקדת בעיקר על אותו פלח לקוחות הרגיש לשינויים בשיעורי ריבית. הבנק מתמודד עם התחרות, בין היתר, על ידי הפעלת חדרי עסקאות בשקלים ובמטבע חוץ, המציעים מוצרים ומצטטים ריביות ללקוחות הבנק, ייזום של מבצעים אטרקטיביים ללקוחות ופיתוח מוצרים חדשים לגיוון סל המוצרים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך הגדלת משקל המקורות ממשקי בית בסה"כ פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתאמה להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. הבנק באמצעות חברת הבת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" מגייס כתבי התחייבות נדחים ממשקי בית ומוסדיים על פי צרכי ההון של הבנק.

הנהלת הבנק קובעת יעדים ספציפיים לסניפים וליחידות המטה בכל תחומי הפעילות ומנוהל מעקב שוטף אחר העמידה ביעדים.

הבנק פועל לביצוע האסטרטגיה והיעדים באמצעות גיוון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, יוצא הבנק במבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים. הבנק רואה חשיבות בהידוק שיתוף הפעולה עם לקוחות מוסדיים, לרבות קרנות הפנסיה החדשות והקרנות הכספיות שהחלו לפעול בינואר 2008.

דירוג התחייבויות הבנק על-ידי Standard & Poor's maalot

ביום 2 ליולי 2009 הודיעה S&P מעלות על אישור דירוג בנק ירושלים ברמה של ilA+, דירוגם של תעודות ההתחייבות (למעט כתבי ההתחייבות הנדחים כמפורט להלן) שהונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "מימון והנפקות"), נותרו ללא שינוי, דהיינו A+.

כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי מימון והנפקות מדורגים ברמת דירוג אחת נמוכה מדירוג הבנק. לפיכך, דירוגם הנו A (במקום A+).

בנק ירושלים התחייב לקיים את כל תנאיהם של תעודות ההתחייבות ולפיכך הדירוג כאמור של התחייבויות בנק ירושלים משקף את דירוג תעודות אלו.

< רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2009 ב-52.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-51.8 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2008.

עיקר הבניינים והמקרקעין בבעלות הבנק מצויים בירושלים והם בניין המטה וכן 2 סניפים.

יתר הרכוש הקבוע הינו ציוד ריהוט וכלי רכב (בעיקר מערכות מחשב) שמשמשים את הבנק לפעילותו השוטפות.

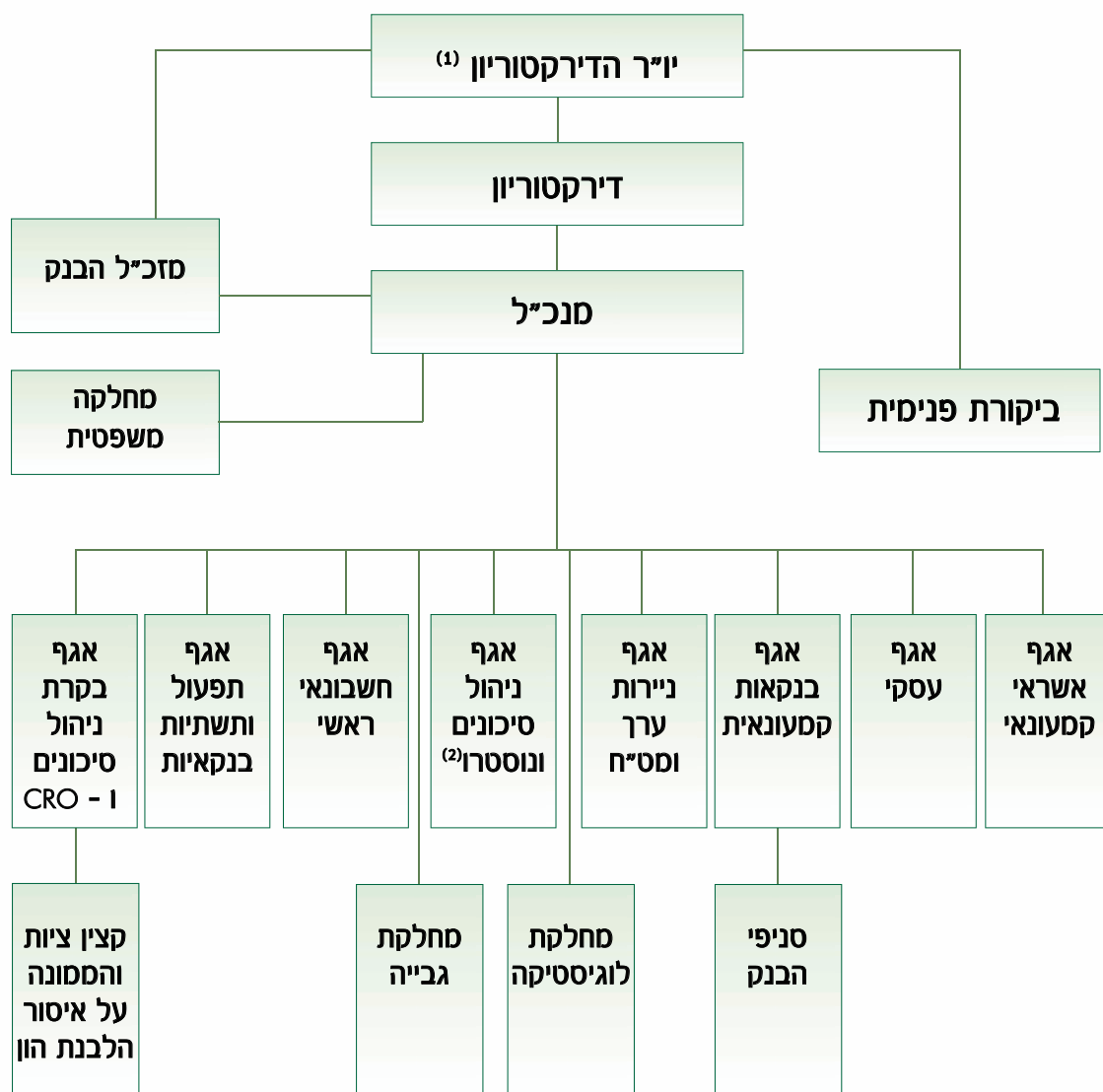
לנתונים נוספים ראה גם ביאור 8 לדוחות הכספיים לשנת 2009.

לבנק 16 סניפים, הפזורים בכל רחבי הארץ. שניים מסניפיו - בתל אביב ובירושלים - משמשים כסניפים מסחריים, המשרתים לקוחות עסקיים ומשקי בית גם יחד. בשאר סניפיו מציע הבנק מגוון של שירותים בנקאיים למשקי בית - בעיקר מתן משכנתאות והלוואות, חסכונות ופיקדונות וכן פעילויות שונות בשוק ההון.

< הון אנושי

תרשים אגפי הבנק

להלן תרשים אגפי הבנק ויחידות עיקריות אחרות:

(1) בקר הסיכונים הפיננסיים כפוף אף הוא ליו"ר הדירקטוריון.

(2) האגף נסגר במהלך חודש פברואר 2010. תחום ניהול סיכונים ונוסטרו התפצל בין אגף בקרות ובין אגף ניירות ערך.

מצבת כוח אדם

להלן פירוט מספר המועסקים בבנק ובחברות הבנות שלו (כולל עובדי כח אדם במיקור חוץ):

	לסוף שנת		ממוצע שנתי	
	2009	2008	2009	2008
מספר העובדים:	374	367	369	350
מספר המשרות:				
בשעות רגילות	365	359	358	344
בשעות נוספות			11	15

לפרוט בדבר חלוקת המועסקים במגזרי הפעילות השונים ראה סעיף "מידע כספי לגבי מגזרי פעילות" לדוח זה.

הדרכה

הבנק מקיים הכשרות והדרכות מקצועיות לעובדיו באופן סדיר בהתאם לתפקיד העובד ולצורכי הבנק. שנת 2009 עמדה בסימן היערכות להאטה כלכלית אך הוחלט שלא לקצץ בתקציב ההדרכה מכיוון שבפעילות משבר מתעצמת חשיבות ההדרכה וההכשרה המקצועית ממספר טעמים:

1. העצמת הזהות הארגונית והביטחון של העובדים בחוסנו וביציבותו של הבנק (שדר שיועבר באמצעותם ללקוחות הבנק).
2. הכנת התשתית האנושית לתקופת ההתאוששות מן ההאטה הכלכלית- באופן שיאפשר ניצול מיטבי של הצמיחה בעתיד.

בשנת 2009 התמקדה ההדרכה בבנק במתן כלים אופרטיביים להתמודדות עם הסביבה העסקית המשתנה תוך הקניית ידע לעובדי הבנק בנושאים מקצועיים שונים (אשראי קמעונאי, קציני אשראי, אשראי מסחרי, עו"ש, השקעות ושוק ההון) וכן באפיקים מרכזיים - האחד הטמעת נהלים, משמעת עסקית, ניהול סיכונים, והדרכות רגולציה.

בשנת 2009 הושק לראשונה מסלול עתודה ניהולית המשלב סדנאות לפיתוח מיומנויות אישיות, הדרכות מקצועיות ואימון אישי בידי מנחה חיצוני ובידי חבר הנהלה המשמש מנטור.

המסלול הינו מסלול מסנן ובסיומו יידרשו משתתפי העתודה להגיש פרויקט התומך ביעדים העסקיים של הבנק.

בשנת 2009 העביר הבנק 1,308 ימי הדרכה בעלות של 503 אלפי ש"ח לעומת 1,512 ימי הדרכה בשנת 2008 בעלות של 560 אלפי ש"ח.

הבנק מעודד את עובדיו לצאת ללימודים אקדמאיים בתחומים המשיקים לתחומי פעילותם. כמו כן, שולח הבנק את עובדיו להשתלמויות, ימי עיון וכנסים מקצועיים להם השקה לתחומי הבנקאות.

תאור תכניות תגמול לעובדים

ככלל, לבנק אין תוכניות תגמול מובנות ומובטחות מראש לעובדים מעבר לשכר החודשי ולתנאים סוציאליים נלווים ואחרים הקבועים בהסכמים אישיים. תוספת שכר ניתנת רק בהתאם להמלצות המנהלים ולהישגי העובד באופן דיפרנציאלי.

ברבעון האחרון של 2009 מגבש הבנק בעזרת יועצים חיצוניים תוכנית תגמול להנהלת הבנק ועובדיו שתבטא את הקשר בין תגמול כפונקציה של רווחיות ותשואת הבנק מתואמת סיכון לאורך זמן וזאת עפ"י הנחיות המפקח על הבנקים. תוכנית זו תיושם החל מיוני 2010.

תאור הסכמי העסקה

בבנק ישנו הסדר קיבוצי החל על כ-57% מהעובדים, ואשר מתעדכן אחת לשנה בהסדר בכתב בין ועד העובדים והנהלה. עדכון זה כולל תוספות שכר על שכר הבסיס והנלווים לו. בנוסף, עורך הבנק דיוני דרגות אישיים לעובדים האמורים.

עובדי הבנק האחרים, כ-43%, מועסקים בהסכמי שכר אישיים אשר עדכונם נבחן אחת לשנה באופן אישי על פי תרומתו האישית של העובד לבנק.

פיתוח המשאב האנושי

הבנק מתמקד בהשקעה ערכית בעובדים לצד פיתוח העובדים וההון האנושי.

מלבד הדרכות מובנות פנימיות העוסקות בליבה העסקית של הבנק ובתחום ניהול הסיכונים, מעודד הבנק את עובדיו לצאת ללימודים אקדמאיים ולהשתלמויות חיצוניות.

הבנק עוסק רבות בשיפור התרבות הארגונית ושרשרת השירות ביחסי הסניפים ומטה לצד הערכת השירות הפנימי בתוך הארגון והשירות האיכותי הניתן ללקוחות.

כיום קולט הבנק לשורותיו בעיקר עובדים אקדמאים ונכון לסוף שנת 2009, בבנק 61% עובדים אקדמאים מהם 20% בעלי תואר שני, 5% במהלך לימודים לתואר ראשון ו-3% במהלך לימודים לתואר שני. סך הכל 82% מהעובדים הינם בעלי השכלה על תיכונית ומעלה.

< מימון

מגבלות החלות על התאגיד הבנקאי במתן אשראי:

מגבלת הון מזערי

כנגד סיכוני האשראי עומדים מקורות ההון העצמי (המורכב מהון ראשוני ומהון משני). ההגבלה העיקרית על היקף פעולותיו של הבנק בתחומי האשראי לסוגיו, נעוצה בדרישות המפקח על הבנקים לקיום יחס הון מזערי.

מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

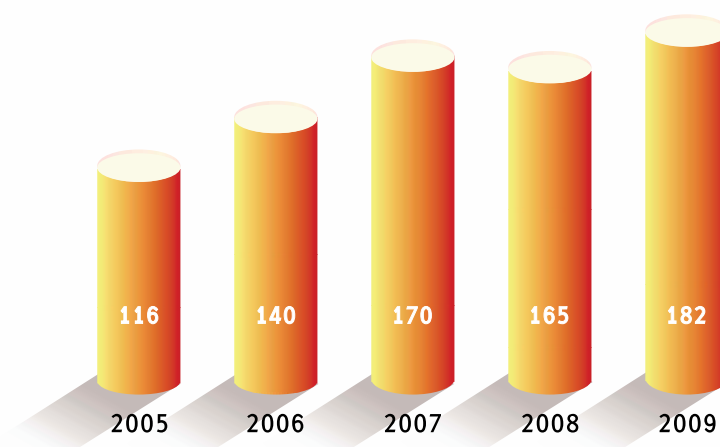
אחד ממקורות סיכון האשראי בתאגידים בנקאיים הינו ריכוזיות תיק האשראי - בשל ההשפעה של מידת הריכוזיות על סיכון האשראי של הבנק נקבעו מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. מגבלת לווה בודד בבנק מהווה 15% מסך ההון הראשי והמשני ומסתכמת בכ- 136 מיליוני ש"ח. אין לבנק כיום לווה, שיתרת האשראי שניתן לו, קרובה למגבלת לווה בודד.

מגבלת קבוצת לווים מהווה 30% מסך ההון הראשי והמשני ומסתכמת בכ- 271 מיליוני ש"ח. אין לבנק כיום קבוצת לווים, שיתרת האשראי שניתנה לה, קרובה למגבלת קבוצת לווים.

מגבלה נוספת הינה כי סך כל החבובות של ששת הלווים וקבוצות הלווים הגדולים לא יעלה על שיעור של 135% מההון הראשי והמשני. הבנק רחוק ממגבלה זו.

לפרטים בדבר דירוג התחייבויות הבנק על ידי מעלות ראה בפרק גיוס מקורות המימון.

התפתחות הרווח המימוני לאחר הפרשה לחובות מסופקים מיליוני ש"ח

< מיסוי

כללי

הבנק מוגדר כ"מוסד כספי" לעניין חוק מס ערך מוסף התשל"ה - 1975 וככזה מוטלים על פעילותו מס שכר ומס רווח לפי השיעור שנקבע בחוק מע"מ.

ביוני 2005 התקבל בכנסת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 147), תשס"ה - 2005 אשר קובע בין היתר, כי שיעורי מס חברות יופחתו בהדרגה לשיעורי מס הבאים:

שנת 2008 - 27%, שנת 2009 - 26%, שנת 2010 ואילך - 25%.

בחודש יולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010), התשס"ט- 2009 אשר מפחית את שיעורי המס באופן הדרגתי החל מ-24% ב-2011 ועד 18% ב-שנת 2016 והלאה.

בחודש דצמבר 2009 אישרה הכנסת כהוראת שעה, כי החל מיום 1 בינואר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יופחת שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים מ-16.5% ל-16%. החל מיום 1 בינואר 2011 יופחת שיעור מס הרווח ל-15.5%.

לאור זאת, שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק וחברות הבנות שלו שמוגדרות כ"מוסד כספי" לצורך מע"מ הינו כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל
2009	26%	16.0% (*)	36.21%
2010	25%	16.0%	35.34%
2011	24%	15.5%	34.20%
2012	23%	15.5%	33.33%
2013	22%	15.5%	32.47%
2014	21%	15.5%	31.60%
2015	20%	15.5%	30.74%
2016 והלאה	18%	15.5%	29.00%

(*) שיעור משוקלל.

שומות

לבנק הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת 2007. לשתי חברות בנות הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2005. ביתר החברות בנות שומות המס עד וכולל 2005 נחשבות כסופיות.

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים. השפעת השינוי כאמור על יתרות המיסים הנדחים הביאה לקטון ברווח הנקי בסך של כ-1.1 מיליוני ש"ח, לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על יועציה המיסויים, נכללו הפרשות נאותות בדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבוונאות מקובלים בגין הנושאים שנמצאים במחלוקת עם שלטונות המס.

◀ מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

לבנק רישיון בנק, על פי סעיף 10 לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א - 1981. על פי רישיון הבנק חלות עליו המגבלות הבאות:

- הבנק לא ישלוט ולא יהיה בעל עניין בתאגידים מכל סוג שהוא, בארץ או בחו"ל, למעט תאגיד עזר, ללא אישור המפקח, לתאגיד מסוים או לסוג של תאגידים. האמור לעיל לא יחול על תאגידים שהבנק החזיק בהם כדין ערב מתן הרישיון, וההחזקה הינה על פי התנאים שנקבעו.
- המפקח יקבע יחס הון מזערי ייחודי לבנק. בהודעת המפקח מאוגוסט 2009 נקבע כי החל מסוף שנת 2009 נדרשים התאגידים הבנקאיים לשמור על יעדי ההון המוגדרים להם, הן לפי משטר ההון של באזל 1 והן לפי באזל 2.
- מינוי יושב ראש דירקטוריון ומנהל כללי טעונים אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים. יובהר כי כיום רשאים בנקים לשלוט בתאגיד עזר בכפוף לקבלת אישור המפקח לכך מראש ובכתב. כמו כן, אדם רשאי לכהן כנושא משרה בבנק רק אם נמסרה למפקח הודעה, שישים ימים לפחות לפני תחילת הכהונה, והמפקח הסכים, או לא התנגד למינוי.
- בנוסף הודיע בנק ישראל לבנק כי הוא רשאי לבצע עסקאות אופציות וספוט בין שערי מטבעות או שערי ריבית אך ורק לצורך גידור.
- בהתאם להודעות שנמסרו על ידי הבנק לבנק ישראל ושנרשמו לפניו:
- הבנק ינהל חשבונות עובר ושכ עם שיקים רק בחלק מסניפי הבנק בהתאם למדיניותו. בהתאם להודעה זו, ימסור הבנק הודעה לבנק ישראל על כל סניף בו תנוהל פעילות כאמור. כיום, מתנהלים חשבונות עובר ושכ עם שיקים ב-7 סניפים של הבנק.
- חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, מבצעת הוראות לקוחות ללא הפעלת שיקול דעת.
- עמלות הבנקים, ובכללם בנק ירושלים, מפוקחות על ידי בנק ישראל. כמו כן, בנק ישראל קבע תעריפונים אשר בהם פורטה רשימת השירותים שבגינם בנקים יהיו רשאים לגבות עמלות, וכן אופן חישוב עמלות אלו.
- הבנק הינו בנק מסחרי, חברה ציבורית נסחרת בבורסה, חבר הבורסה לניירות ערך, חבר מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף וחלים עליו עקב כך כל הדינים הרלבנטיים.
- לעיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן - "עיר שלם"), רשיון לסוכן ביטוח תאגיד על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, עיר שלם רשאית לעסוק רק בשיווק פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה, אגב הלוואות לדיור הניתנות על ידי הבנק (מגבלה זו אינה חלה לגבי ביטוח שנעשה לפני ה-1.1.06).
- החוקים הספציפיים והצעות החוק בשנת הדוח אשר עשויים או עלולים להשפיע על הבנק מפורטים בפרק "עדכוני החקיקה".

◀ הסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל

להלן תיאור תמציתי של הסכמים מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל של הבנק, שנחתמו ו/או שהם בתוקף בשנת הדוח:

הסכמים עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות

לבנק הסכם מסגרת עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות באחריות הממשלה (כולל הסדרת ביצוען וגבייתן) לזכאי משרד הבינוי והשיכון. ההסכמים קובעים כי הבנק זכאי לקבל עמלות בשיעורים שונים שנקבעו בהסכמים כאמור וכן השתתפות בהוצאות גביה. הסכם המסגרת האחרון נחתם בחודש יולי 2004, תוקפו לשנתיים והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה נוספת של שנה אחת, אלא אם מי מהצדדים הודיע על סיום ההסכם 4 חודשים לפני תום תקופתו.

בנוסף, חתם הבנק בחודש מאי 2008 הסכם עם ממשלת ישראל המתייחס להלוואות שיועמדו לזכאי משרד הבינוי והשיכון ממועד החתימה על הסכם זה ואילך. ההלוואות שיועמדו לזכאים על פי הסכם זה הינן ברובן מכספי הבנק ועל אחריותו ומיעוטן מכספי המדינה ועל אחריותה. הבנק זכאי לקבל מהמדינה סבסוד בגין ההלוואות שנתן מכספי הבנק וכן עמלות בשיעורים שונים בגין ההלוואות שנתן מכספי המדינה. תוקפו של ההסכם הוא לשנה והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה של שנה נוספת אלא אם מי מהצדדים הודיע על סיום ההסכם 3 חודשים לפני תום תקופתו.

הסכם לביטוח חיי לווים

הבנק צד להסכמים משנת 1992 (כפי שעודכנו מעת לעת) עם מספר חברות ביטוח, עיר שלם, וסוכנות ביטוח נוספת. על פי ההסכמים, מתחייבות חברות הביטוח לבטח את חיי הלווים בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסות הביטוח. חברות הביטוח זכאיות לפרמיה, והבנק וסוכנויות הביטוח הנ"ל זכאיות לתשלום מאת חברות הביטוח בהתחשב בשירותיהן. הבנק הינו בעל הפוליסה והמוטב על פיה. ההסכמים הנ"ל חלים רק על ביטוחי חיים של לווים שנעשו עד ליום 31.12.05.

הסכם לביטוח נכסי לווים

ביום 1 באפריל 2007 נחתמו הסכמים בין הבנק, עיר שלם ומספר חברות ביטוח לפיו התחייבו חברות הביטוח לבטח נכסים אשר שועבדו לטובת הבנק בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסת הביטוח ולשלם לבנק ולעיר שלם עמלה. ההסכמים חודשו בסוף מרץ 2009 ותוקפם הוארך עד ליום 31 למרץ 2010. ההסכמים חלים רק על פוליסות ביטוח מבנה שנערכו בגין הלוואות שניתנו עד ל-31.12.05.

הסכם מסגרת - ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואות לדיור

הסכם מיום 10 באפריל 2006, שתוקפו החל מ-1 לינואר 2006, בין עיר שלם לבין חברת ביטוח, לפיו ינפיק המבטח פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה (לרבות נזקי מים), אגב הלוואות לדיור שינתנו על ידי הבנק ללקוחות הבנק, אשר ישווקו על ידי עיר שלם באמצעות חברה בת של תאגיד מבטח וזאת החל מיום 1 בינואר 2006.

הסכמים עם בעלי עניין

לבנק הסכם לתשלום גמול נוסף לדירקטור, וכן הסכם למתן שירותים עם יו"ר הדירקטוריון. הסכמים אלו קיבלו את אישור מוסדות הבנק המוסמכים כנדרש על פי דין, וכל אחד מהם אינו בעל היקף מהותי. לפירוט ראו באור 22 בדוחות הכספיים לשנת 2009 ובתקנה 22 לדוח התקופתי לשנת 2009 המצורף לדוח זה.

< הסכמי שיתוף פעולה

להלן תיאור תמציתי של הסכמים לשיתוף פעולה של הבנק שנחתמו ו/או שהם בתוקף בשנת הדוח:

לבנק שיתופי פעולה עם מספר חברות ביטוח למתן אשראי ו/או להוצאת פוליסות ביטוח על ידן לרוכשים של דירות בפרויקטים למגורים בהם ניתן מימון על ידי הבנק בשיטת הליווי הסגור (הוצאת הפוליסות נעשית על ידי חברות הביטוח כנדרש על פי חוק המכר (דירות). ההתקשרויות עם חברות הביטוח כוללות הסדרת שיתוף הפעולה בין הבנק לבינן בנושאים הבאים: אחריות לניהול השוטף של הפרויקט ומסירת דיווחים, קבלת בטוחות ושחרורן ונקיטת הליכים למימוש השעבודים ויחסי הנשייה בין הגופים.

לבנק הסכם עם חברת כרטיסי אשראי להנפקת כרטיסי אשראי כמנפיקים משותפים וקבלת שירותים.

לבנק הסכם שיתוף פעולה עם בנק לאומי בכל הנוגע לסליקת שיקים. במסגרת זאת מייצג בנק לאומי את בנק ירושלים במסלוקה.

< הליכים משפטיים

למידע בנושא הליכים משפטיים ראו באור 19ג. לדוחות הכספיים.

< יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2009 כמו גם בשנים הקודמות המשיך הבנק בגיבוש האסטרטגיה לביסוס מעמדו העצמאי, תוך כדי הרחבה הדרגתית של תחומי הפעילות, מגוון המוצרים ושמידה על רווחיות נאותה. תהליך גיבוש האסטרטגיה מושפע מגורמים אקסוגניים ואנדוגניים כאחד, והתמודדות מול מגוון השפעות אלו (שיש ביניהם קשרים שנתנו ביטויים במערכות הבנקאיות בארץ ובחו"ל) היא האתגר הגדול. הנקודות המרכזיות שנלקחו בחשבון בעת קביעת האסטרטגיה העסקית:

- הקשר בין סיכון לתשואה.
- הגדרת התיאבון לסיכון, היכולת לספיגת סיכון בזמן התממשות.
- אירועי קיצון והשפעה אפשרית על פעילות הבנק.
- ריכוז ענפי והשפעתו.
- קיבולת המערכות למוצרים פיננסיים חדשים - תפעול, בקרה סיכון.
- רגולציה (הוראות בנק ישראל, מדיניות פיקוח ובכללם רשות ני"ע, יוזמות חקיקה).
- רגולציה בינלאומית (IFRS, SOX, באזל II).
- תחרות בשוק המקומי (בנקים, מוסדות פיננסיים, בתי השקעות, חברות ביטוח).
- התפתחות שוק משני (אשראי עיסקי ואשראי קמעונאי).

להיבטים אלו התווספו השלכותיו של המשבר הפיננסי הכלל עולמי שתחילתו ב-2008 ואותותיו עדיין מלוות את המערכת הפיננסית.

פעילויות כמו איגוח תיקי משכנתאות, רכישות נכסים מגובי משכנתאות, מוצרים מורכבים בשוק ההון, השקעה באג"ח קונצרניות לא מדורגות וכדומה קיבלו נדבכים נוספים בדרך ניתוחם והשפעותיהם על הפעילות הבנקאית ורק חזקו את רצון הבנק להמשיך ולשמר מדיניות מאוד שמרנית באשר למעורבותו ברמות סיכון אלו - מדיניות שהוכיחה את עצמה בשנות המשבר הפיננסי האחרון.

הקווים המנחים שמלווים את תוכנית העבודה לשנת 2010 ומשיקים לתוכנית האם האסטרטגית שהושפעה מהמתואר מעלה הם:

- מיקוד הבנק בבנקאות קמעונאית.
- הרחבת סל המוצרים הקמעונאיים הכולל גם פעילויות עו"ש.
- העשרת מגוון מוצרי הפאסיבה למשקי בית בפריסה ארצית לרבות הרחבת השימוש במערכות יעוץ מתקדמות.
- פעילות מבוקרת במגזר העיסקי.
- מעבר מתפיסת מוצרים לתפיסת לקוח בקווי לקוחות אמידים ובנישות להם יש לבנק יתרון יחסי.
- הרחבת שיתוף פעולה עם מוסדות פיננסיים.
- התייעלות ואפקטיביות בפריסה הסניפית.
- הרחבת הפעילות באמצעות המערך האחורי והמוקד הטלפוני.
- שיפור תשתיות ארגוניות ומערכות ניהול תומכות.
- טיפוח ההון האנושי.

ייחודו של הבנק, מגוון לקוחותיו, בסיס הלקוחות ויתרונו היחסי במגוון פעילויות, תוך כדי שילוב של יעדים אסטרטגיים אלו ותוכנית שתוביל לפרקטיקת עבודה ילוו את הבנק בשנים הבאות למיצוי חזונו.

< דיון בגורמי סיכון

המידע המפורט בפרק זה בנושא גורמי סיכון להם חשוף הבנק הנו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הנהלת הבנק בדבר התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו-כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק. יתכן והערכות אלה לא יתממשו, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים, אירועים מדיניים/ביטחוניים, שינויים בטעמי הלקוחות והתגברות התחרות.

פעילות הבנק ורווחיותו חשופים לשינויים בסביבה העסקית ומושפעים מהמצב הכלכלי, מההתפתחויות בשווקי הנדל"ן וההון ומשינוי רגולציה. האטה כלכלית או משבר אפשרי בשוק הנדל"ן ו/או בשוק ההון עלולים להשפיע על פעילותו של הבנק בכלל ועל פעילותו במגזרי המשכנתאות והנדל"ן בפרט.

להלן יתוארו עיקרי השינויים במאפייני הפעילות ובסביבה העסקית העלולים להשפיע על הרווח:

- התפתחות משבר פיננסי והעמקת האטה כלכלית עלולים להשפיע על יכולת ההחזר של הלווים בבנק, על גידול בהיקף הפיגורים של לווים בשל ההרעה ביכולת ההחזר, על יכולת הגיוס של הבנק ועל המרווחים של פעילותו הבנקאית.
- שינויים מהותיים בשוק הנדל"ן למגורים העלולים להשפיע הן על ירידה בשווי הבטוחות לאשראי שהעמיד הבנק ועל גידול בחובות בעייתיים והן על היקפי מתן אשראי למשקי בית בשעבוד דירת מגורים. שינויים אלו עלולים להשפיע על האשראי שניתן לפרויקטים המלווים על ידי הבנק.
- משבר בשווקים הפיננסיים בעולם עלול להשפיע על יכולת ההחזר של לווים תושבי חוץ, על הקטנת הביקושים לאשראי חדש למימון רכישת נכסי מגורים בארץ ועל פגיעה ביכולת גיוס מקורות למימון הפעילות במט"ח.
- האטה בשוק ההון עלולה לפגוע בעסקי הבנק בתחום שוק ההון. אולם מאחר ופעילות הבנק בתחום זה אינה מהווה חלק גדול מעסקיו, הערכת הבנק הינה כי אין ביכולתו של מימוש סיכון זה כדי לפגוע בבנק באופן מהותי.

כמו כן האטה בשוק זה עלולה להשפיע על אפשרויות גיוס מקורות לבנק דרך הנפקות סחירות.

- התממשות בעתיד של תחזיות מאקרו כלכליות של המשק באופן התואם או שונה מהערכות הבנק בדבר תחזיות אלו עלול להשפיע על תוצאות מגזר הניהול הפיננסי.

עקרונות הנדבך השני במשטר באזל II מכוונים להגברת הקשר שבין פרופיל הסיכון, מערכות ניהול הסיכונים והונו של הבנק. יישום ההנחיות שפורסמו על ידי ועדת באזל מחייב את הבנק, כיתר התאגידים הבנקאיים, לפעול לשדרוג של הממשל התאגידי ושל מערך ניהול הסיכונים והבקורות. שדרוג מערך זה יושג, בין היתר, באמצעות הבנה מעמיקה של הסיכונים הטבעיים בפעילות הבנק ובאמצעות קיום שגרת תרבות ניהול סיכונים נאותה. הללו הינם רכיבים מרכזיים במערך ניהול סיכונים אפקטיבי ומהווים נדבך נוסף בהבטחת יציבות הבנק לאורך זמן.

פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים, ובהם סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות. לבנק חשיפות נוספות, הנובעות מסיכונים תפעוליים ומסיכונים משפטיים. הבנק פועל במגוון של תחומי פעילות ומגזרי הצמדה והזרמים הכספיים הנובעים מפעילותו - המסתכמים במאות מיליוני ש"ח בחודש - מחייבים ניהול שוטף של הסיכונים השונים. סיכונים אלו מנוהלים בכפוף לחברי הנהלה כמפורט להלן:

סיכון האשראי הקמעונאי מנוהל על ידי מר מ. בן-ישי מנהל אגף אשראי קמעונאי. סיכון האשראי העסקי מנוהל על ידי מר ב. אדירי סמנכ"ל ומנהל אגף עסקי. סיכונים השוק והנזילות נהלו בשנת 2009 על ידי המשנה למנכ"ל ומנהל סיכונים פיננסיים מר י. נרדי, מנהל אגף ניהול סיכונים ונוסטרו. בתחילת שנת 2010,

עם פרישתו של מר י. נרדי, הועברה האחריות לניהול סיכונים אלו לידי גבי ר. שורץ מנהלת אגף שוק ההון והמס"ח. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי, מנוהל על ידי מר ר. שגיא, סמנכ"ל ומנהל אגף תפעול ותשתיות בנקאיות. הסיכון המשפטי מנוהל על ידי עו"ד ש. ויסטוק, היועצת המשפטית של הבנק.

על פי הנחיות המפקח על הבנקים, הבנק נדרש להסדיר את קיומה של פונקציה ניהול סיכונים בלתי תלויה אשר בראשה עומד מנהל סיכונים ראשי (CRO). המטרות בהקמת פונקציה זו ובביסוסה הינן חיזוק היכולת להבנת מכלול הסיכונים בפניהם ניצב הבנק והבטחת ניהולם הזהיר. באחריות מנהל הסיכונים הראשי לספק לדירקטוריון הבנק ולהנהלתו הבכירה את כל המידע הרלוונטי לשם פיקוח הולם על פרופיל הסיכונים של הבנק באופן שישיע בהכוננת פעילותו.

במהלך שנת 2009 בוצע רה-ארגון באגף בקרת ניהול הסיכונים שכלל מינוי מנהל אגף חדש. בתחילת 2010 מונה מנהל האגף כמנהל הסיכונים הראשי בבנק.

תכלית המינוי הינה לייצר ראייה רחבה וחוצת ארגון של מכלול הסיכונים הטבועים בפעילות הבנק, בין היתר, באמצעות יצירת תרבות ניהול סיכונים המשפיעה על כלל הפעילויות של הבנק. תפקידי ה-CRO כוללים תיאום הפעילות של כלל היחידות הקשורות לניהול הסיכונים, ועליו לאתגר את תהליכי קבלת ההחלטות בבנק לאור האסטרטגיה ומדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה. על מנת לחזק את אי תלותו, יהיה מנהל הסיכונים הראשי מנוע מקבלת החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים.

הבנק גיבש מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על 3 "מעגלי בקרה". הבנק מתכוון להתאים את מדיניות הבנק בניהול הסיכונים השונים להוראות באזל II ולמסגרת זו, כמפורט להלן.

מעגל בקרה ראשון - מעגל זה כולל את יוצרי הסיכונים, אשר מהווים את הפונקציה העסקית המקבלת החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת הסיכונים. הבקורות הנערכות במסגרת הפעילות השוטפת, על-ידי הגורמים העסקיים, כוללות מגוון פעולות, לרבות: ציות למדיניות ולנהלים, עמידה במגבלות ודיווח להנהלה הבכירה ולדירקטוריון. מעגל זה של יוצרי הסיכון מפורט בכל סיכון רלוונטי בפרק 5 להלן.

מעגל בקרה שני - מעגל זה כולל את גורמי הבקרה של ההנהלה אשר הינם בלתי תלויים ביוצרי הסיכונים. התהליכים המתקיימים במסגרת מעגל בקרה זה הינם, בין היתר: התווית מדיניות לניהול הסיכונים, זיהוי ומדידה עצמאית של רמות החשיפה לסיכונים, בחינת קיומם של תהליכי עבודה נאותים ודיווח על רמות החשיפה ועל חריגות ממדיניות הבנק ומהנהלים.

מעגל בקרה שלישי - מעגל זה כולל את גורמי הבקרה הבלתי תלויים, כגון בקרי הסיכונים והביקורת הפנימית. גורמים אלה מבצעים בקרה על נאותות תהליכי ניהול הסיכונים, איכות, אפקטיביות והלימות הכלים המשמשים בתהליך ניהול הסיכונים, תיקוף המודלים והשיטות להערכת החשיפה לסיכונים, בחינת העמידה במגבלות, בחינת תשואה מול רמות הסיכון ודיווח תקופתי ליו"ר הדירקטוריון.

דירקטוריון הבנק בכל ישיבה מקבל סקירה על התפתחויות מהותיות בחשיפה לסיכונים שוק ואחת לרבעון דן במסמך חשיפות המרכז את כל נתוני החשיפה לסיכונים שוק. כמו כן מאשר הדירקטוריון, לפחות אחת לשנה, את מדיניות ניהול סיכונים השוק והנזילות ואת מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים והמשפטיים. במסגרת הדיון על המדיניות, קובע הדירקטוריון את מגבלות החשיפה לסיכונים השונים. דירקטוריון הבנק הסמיך את ההנהלה לביצוע מדיניות זו.

כן פועלת ועדה דירקטוריונית לניהול סיכונים, המפקחת על מדיניות ניהול הסיכונים. הועדה דנה בכל ישיבה בהתפתחות החשיפה לסיכונים השוק השונים, והיא מקבלת דיווח על כל חריגה מהמדיניות או מהמגבלות שקבע הדירקטוריון. פורומים נוספים, דוגמת פורום פנימי לניהול סיכונים, או הועדה לניהול נכסים והתחייבויות המתכנסת פעמיים בשבוע, דנים ופועלים באופן שוטף, בנושאים המשפיעים על החשיפה של הבנק לסיכונים השוק ולסיכונים הנזילות.

הסמכות לשינוי חשיפות קיימות, הגדלתן או הקטנתן, ניתנה לגורמים שונים בבנק (כל גורם על פי מדרג הסמכויות המאושר), והכול תוך עמידה במגבלות אותן קבע הדירקטוריון. כמו כן, באגף בקרת ניהול הסיכונים מרוכזת הבקרה על סיכוני האשראי ועל סיכוני השוק והנזילות.

מדיניות ניהול הסיכונים, שאושרה על ידי הדירקטוריון, נועדה לסייע להנהלה בהשגת יעדיה העסקיים, תוך הגבלה של ההפסדים (החשבונאיים או הכלכליים) העלולים להיווצר עקב החשיפה לסיכונים המוזכרים. אומדן החשיפה לסיכונים מתבסס על תחזיות והערכות שוטפות של ההתפתחויות הצפויות במשק ובשוקי הכספים וההון. הבנק מנהל את סיכוני השוק תוך התייחסות להגבלת החשיפה החשבונאית הנובעת מסיכונים אלו. יחד עם זאת, החשיפה החשבונאית במרבית הסיכונים איננה שונה מהותית מהחשיפה הכלכלית, ומדיניות הסיכונים וקביעת המגבלות נעשית תוך כדי התייחסות גם לחשיפה הכלכלית.

באמצע שנת 2008 נערך הבנק לצמצם את ההשפעה השלילית האפשרית של שינויים ברמות הסיכון בשווקים הפיננסים הגלובאליים והמקומיים על פעילותו. במסגרת ההיערכות האמורה התקיימו מספר דיונים בנושא בדירקטוריון הבנק, ובהם הוחלט לצמצם את החשיפה במספר סיכונים ולהדק את המגבלות בהם. בין השינויים שנותרו בתוקף גם במהלך שנת 2009 ניתן למנות את צמצום מגבלות לווה בודד, צמצום ה-VaR בתיק הסחיר והקשחת המגבלות על פעילות הנוסטרו, צמצום החשיפה לסיכון ריבית ועוד.

היערכות ליישום המלצות באזל II

ועדת באזל, המתאמת את פעולות הבנקים המרכזיים במדינות המתועשות, פרסמה בסוף יוני 2006 את המלצות ההתכנסות הבינלאומית למדידת הון ותקני הון (באזל II).

בנק ישראל פרסם ב-31 לדצמבר 2008 את הוראת השעה החדשה בנושא באזל II - "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון". ההוראה מגדירה את אופן חישוב הלימות ההון על-פי עקרונות באזל II והיא מבוססת על טיטות ההוראה שהפיץ בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים במהלך השנים 2007 ו-2008.

המלצות באזל II מתחלקות לשלושה נדבכים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק ולראשונה גם בגין סיכון תפעולי.

נדבך שני - תהליך סקירת הפיקוח.

נדבך שלישי - משמעת שוק.

הנדבך הראשון מאפשר, לצורך חישוב דרישות ההון, שימוש במספר גישות למדידת רכיבי סיכון בגין סיכונים אשראי, שוק וסיכונים תפעוליים: הגישה הסטנדרטית (Standardized Approach) או גישות מתקדמות יותר, המבוססות על מודלים פנימיים של דירוג לקוחות ואמידת סיכונים תפעוליים. הגישות המתקדמות כפופות לאישור מפורש של המפקח על הבנקים.

הנדבך השני שם דגש על ניהול סיכונים אינטגרטיבי. במסגרת זו נדרשים הבנקים לקבוע מתודולוגיות, תהליכים ונהלים אשר נועדו להבטיח את הלימות ההון בטווח הארוך, תוך בחינת כל הסיכונים המהותיים להם חשוף כל בנק. הבנקים נדרשים להוכיח את יישום המתודולוגיות הנדרשות להבטחת הלימות ההון. הפיקוח על הבנקים נדרש להעריך תהליכים אלו, ולהטיל אמצעי פיקוח בהתאם לצורך ולתוצאות ההערכה.

הנדבך השלישי מתייחס לרמת שקיפות ודרישות גילוי שתיושמה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים, כחלק משלים לנדבך השני. דרישות אלו נועדו לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הלימות ההון של הבנק ואת המידע הנוסף הכלול בדוחות אלו לגבי ההון של הבנק, החשיפה לסיכונים השונים ותהליכי הערכתם.

המפקח על הבנקים פרסם הוראת שעה בדבר יישום דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל II. הדרישות האמורות מפורטות כולן, כנדרש בהוראה, בפרק זה (דיון בגורמי סיכון) למעט דרישות אשר אינן רלוונטיות לבנק (כגון נושא האיגוח) ולמעט הדרישות המפורטות על פי האמור להלן:

דרישה	נושא	מיקום
טבלה 2	מבנה ההון	ביאור 16א (הון עצמי) ביאור 16ב (הלימות הון)
טבלה 4	סיכון אשראי	תוספת ה' לסקירת ההנהלה ביאור 18 לדוחות הכספיים
טבלה 8	סיכון אשראי של צד נגדי	ביאור 20ג

להלן יתרות נכסי סיכון של הבנק על פי הנדבך הראשון (אלפי ש"ח):⁽¹⁾

סיכון אשראי	נכסי סיכון
חשיפות של ריבונות	- -
חשיפות של סקטור ציבורי	988
חשיפות של תאגידים בנקאים	128,325
חשיפות של תאגידים	1,472,302
חשיפות בביטחון נדל"ן מסחרי	72,491
חשיפות קמעונאיות ליחידים	515,711
חשיפות של עסקים קטנים	261,672
חשיפות בגין משכנתאות לדיר	2,617,027
חשיפות בגין נכסים אחרים	73,188
סיכון שוק	9,297
סיכון תיפעולי	495,250
סך הכל	5,646,251

(1) על פי הנחיית הפקוח על הבנקים בבנק ישראל לא מוצגת עמודת דרישת ההון בגין יתרות נכסי הסיכון.

להלן הרכב חשיפות לפי משקלי סיכון על פי הנדבך הראשון (אלפי ש"ח):

משקל סיכון	חשיפה לפני הפחתת סיכון אשראי	חשיפה אחרי הפחתת סיכון אשראי
0%	1,306,027	1,306,027
20%	171,660	171,660
35%	3,805,674	3,804,970
50%	172,341	189,962
75%	2,726,559	2,660,307
100%	2,314,905	2,271,105
150%	67,538	67,402
סה"כ	10,564,704	10,471,433

להלן יתרות החשיפות המכוסות בביטחונות וערבויות על פי הנדבך הראשון (אלפי ש"ח):

סוג החשיפה	יתרת החשיפה שמכוסה על די בסחון פיננסי כשיר	יתרת החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות
חשיפות של סקטור ציבורי	- -	- -
חשיפות של תאגידים בנקאים	- -	- -
חשיפות של תאגידים	27,413	17,620
חשיפות בביטחון נדל"ן מסחרי	- -	- -
חשיפות קמעונאיות ליחידים	55,774	- -
חשיפות של עסקים קטנים	9,112	- -
חשיפות בגין משכנתאות לדיר	2,095	- -
חשיפות בגין נכסים אחרים	- -	- -
סה"כ	94,393	17,620

להלן דרישות ההון בגין סיכון שוק על פי הנדבך הראשון (אלפי ש"ח):

סוג הסיכון	דרישת ההון
סיכון ריבית	300
סיכון מחירי מניות	- -
סיכון שער חליפין	443
אופציות	- -
סה"כ	743

לאחרונה, הוציא המפקח על הבנקים הנחייה האומרת כי עד להשלמת תהליך ה-SREP על כלל הבנקים לעמוד גם ביעדי ההון כפי שהוגדרו על ידם במונחי באזל I. מאחר ותהליך ה-SREP יחל רק לאחר הגשת דוח ה-ICAAP הסופי, הצפוי להיות במחצית השנה הראשונה של 2010, הרי שמשמעות הדבר היא שהבנק צפוי לפעול תחת משטר באזל I גם בחלק ניכר משנת 2010, אם לא בכולה.

המלצות באזל II קושרות בין הלימות ההון הנדרשת מהבנקים לבין היעילות של תהליכי ניהול הסיכונים והאפקטיביות של הבקורות הפנימיים. בהקשר זה, מפנות ההמלצות ל-18 הנחיות ספציפיות ביחס לניהול סיכונים בתאגידים בנקאיים שפרסמה וועדת באזל II בעבר. בנק ישראל הודיע כי בכוונתו לאמץ 14 הנחיות מתוך ההנחיות האמורות.

הבנק מקיים עבודה רצופה מול חברת ייעוץ חיצונית המתמחה בנושא באזל II. יועצי החברה, בשיתוף עם צוותי עבודה מהבנק, הכינו את התשתית המתאימה להטמעת הנדבך הראשון של ההוראה במערכות הבנק. כמו כן, התקשר הבנק עם חברה נוספת אשר ביצעה סקר פערים באשר לעמידת הבנק בהוראות הכלולות ב-14 ההנחיות אותן בנק ישראל מתכוון לאמץ. תוצאות הסקר שימשו את הבנק לבניית תוכנית עבודה, שבמסגרתה החל הבנק לסגור את הפערים שעלו בסקר האמור.

במהלך הרבעון השני של שנת 2009 החל הבנק בתהליך לבחינת הנאותות ההונית שלו - ICAAP - Internal Capital Assessment Adequacy Process. זהו תהליך שבאמצעותו מבצע הבנק באופן שוטף הערכה עצמאית של נאותות ההון שלו, כפועל יוצא של הסיכונים הגלומים בפעילותו כבנק. בניית תהליך זה בבנק מהווה חלק מרכזי בהיערכות הבנק לבאזל II ולדרישות בנק ישראל שבנדבך השני. נאותות ההון של הבנק מוכחת תוך התייחסות לשני צירים עיקריים:

- ציר הסיכונים במסגרתו קובע הבנק את הסיכונים המהותיים הנוצרים על ידי פעילותו, מודד את רמת החשיפה שלו לסיכונים אלה, מעריך את יכולתו לנהל אותם ואת אפקטיביות הבקרה עליהם. ציר זה סוכם למעשה כמה הון נדרש הבנק להחזיק לאור רמת החשיפה שלו לסיכונים ולאור איכות ניהולם.
- ציר ההון במסגרתו קובע הבנק מהו ההון הרגולטורי שלו. הון זה מהווה את המקור המשמש את הבנק לכיסוי החשיפה האמורה.

מסקנת התהליך הינה הערכת הנאותות ההונית. דירקטוריון הבנק, לאחר שקיים דיון בנושא, סבור כי הכרית ההונית, על סמך נתוני 31 בדצמבר 2008, נאותה והיא מהווה הגנה טובה מפני התממשות הסיכונים אליהם חשוף הבנק. תוצרי התהליך רוכזו במסמך ה-ICAAP אשר טיוטא שלו הוגשה לבנק ישראל ביום 20 ביולי 2009. הבנק קיבל הערות ראשוניות לטיטא האמורה מבנק ישראל, והוא בוחן כיצד ליישם הערות אלו במסמך הסופי. המסמך הסופי אמור להיות מוגש במהלך שנת 2010.

במקביל לתהליך ה-ICAAP, שהינו כאמור תהליך פנימי אותו מבצע הבנק, יבוצע גם על ידי המפקח על הבנקים תהליך סקירה והערכה. בתהליך הקרוי SREP - Supervisory Review and Evaluation Process נדרש הפיקוח לקבוע את הלימות הונו של תאגיד בנקאי ונאותות תהליך הערכת הלימות ההון שלו (ICAAP) ביחס לחשיפותיו לסיכון (פרופיל הסיכון) תוך התחשבות במסגרת הממשל התאגידי של הבנק. תהליך זה יסייע למפקח

בגיבוש דעתו לגבי רמת ההון המתאימה, הצעדים הפיקוחיים ופעולות מפחיתות סיכון נוספות ביחס לנאותות ההונית של הבנק.

הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בהיערכות לטיפול בנושא הסיכונים ובהתאם לכך הבנק נערך לשילוב עקרונות באזל II בפעילותו העסקית. הבנק החל באיסוף הנתונים הנדרשים לצורך בניית מודלים סטטיסטיים לצורך דירוג לקוחות בבנק. בנוסף, במסגרת היערכות זו, מטמיע הבנק מערכת חדשה לניהול סיכונים אשראי באגף העסקי. מערכת זו תתמוך בקבלת ההחלטות למתן האשראי ותסייע בעתיד בבניית מודלים מתקדמים הנדרשים לצורך יישום המלצות באזל II.

יישום המלצות באזל II כרוך בהשקעת משאבים ניהוליים רבים ובעלויות שיתפרסו על פני מספר שנים.

תהליך סקירת החשיפה לסיכונים השונים

סקירת מצב החשיפה לסיכונים השונים נעשית בבנק הן באופן שוטף והן במועדים ספציפיים המיועדים לכך. הערכת החשיפה לסיכונים השונים מתבצעת באמצעות מכלול רחב של נתונים ודוחות, אשר במצטבר מאפשרים לקבל תמונה שלמה של החשיפה. בשל חשיבות הנושא, על חלק גדול מהנתונים מתנהל מעקב שוטף ולעיתים אף יומיומי. הנתונים השוטפים אף נסקרים בישיבות של וועדות פנימיות המתקיימות פעמיים בשבוע.

יחד עם זאת, הפורומים השונים מקדישים זמן מיוחד לצורך סקירה כוללת של החשיפה לסיכונים השונים. תהליך הסקירה של סיכונים שוק, נזילות ונוסטרו מתבצע מדי חודש ומתחיל לאחר איסוף נתוני החשיפה במחלקת ניהול סיכונים. נתוני החשיפה נבחנו בישיבה עם מנהל אגף בקרת ניהול סיכונים, ומועלים לדיון בישיבה החודשית של הפורום לניהול סיכונים. נתונים אלו נאספים ומדווחים במסמך החשיפות הרבעוני אשר מוצג בכל ישיבה של הוועדה הדירקטוריונית לניהול סיכונים ומדי רבעון בדירקטוריון. המסמך מרכז את עיקרי מדיניות ניהול החשיפה לסיכונים שוק, נזילות ונוסטרו ועוקב אחר התפתחות החשיפה לסיכונים השונים ואחר העמידה במגבלות אותן קבע הדירקטוריון.

תהליך הסקירה של סיכונים אשראי מתבצע מדי רבעון ומתחיל לאחר איסוף נתוני החשיפה ביחידת בקרת האשראי. נתוני החשיפה נבחנו בישיבה עם מנהל אגף בקרת ניהול סיכונים, ומדווחים במסמך החשיפות הרבעוני אשר מוצג מדי רבעון בדירקטוריון. המסמך עוקב אחר התפתחות החשיפה לסיכון אשראי באמצעות מספר מדדים שונים ואחר העמידה במגבלות אותן קבע הדירקטוריון.

תהליך הסקירה של סיכונים תפעוליים ומשפטיים מתבצע מדי רבעון ומתחיל לאחר איסוף נתוני החשיפה ביחידות הרלוונטיות. נתונים אלו מדווחים במסמך החשיפות הרבעוניים אשר מוצגים מדי רבעון בוועדה הדירקטוריונית לניהול סיכונים. המסמכים עוקבים אחר אירועי כשל שאירעו במהלך התקופה הנסקרת ואחר התפתחויות עיקריות בחשיפה לסיכון.

סיכונים אשראי

מדיניות האשראי של הבנק מובאת אחת לשנה לדיון בדירקטוריון הבנק ומאושרת על ידו. במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, אשר מתייחסים הן למשקי בית והן ללקוחות העסקיים, על פי סיווגם הענפי. מדיניות האשראי של הבנק נגזרת מהשינויים שחלו בו עם הפעלתו כבנק מסחרי, תוך התחשבות במגבלות האשראי ללווה בודד ולקבוצות לווים וכניסה מבוקרת לתחומי אשראי חדשים. במהלך חודש יולי, במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה הרגולטורית, את המגבלות של לווה בודד, של מסגרת לקבוצת לווים ושל מסגרת לששת הלווים הגדולים.

המדיניות העסקית של הבנק בתחום זה שמה דגש על שיפור איכותי של תיק האשראי בכל תחומי הפעילות, תוך ניהול בקרה מתמדת וקביעת מדיניות של טיב הביטחונות. במטרה לצמצם את סיכון האשראי, פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים.

תיק האשראי בבנק מנהל בשני אגפים: אגף האשראי הקמעונאי והאגף העסקי, תוך חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך החיתום של האשראי אף הוא מוגדר, וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על פי מדרג סמכויות אישור האשראי ובהתאם לעקרונות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

באגף האשראי הקמעונאי פועל מרכז חיתום, המעלה לאישור כל בקשת משכנתא, החורגת מסמכות אישור של מנהל סניף, בפני מדרג הסמכויות לאישור האשראי.

בנוסף, בבנק קיים מערך בחינה מרכזי הבוחן כל תיק משכנתא טרם ביצועו בפועל. תהליך הבחינה מתמקד בסקירת מסמכי מתן האשראי והביטחונות, עמידה בהתניות שנקבעו בעת אישור האשראי, וכל זאת מתוך מטרה לקיים פונקציה ניטור על תהליך הייצור של ההלוואה, להפחית את החשיפה לסיכון התפעולי בפעילות המשכנתאות ולהביא את הבנק כולו לעבודה על פי סטנדרטים אחידים ומבוקרים. במהלך השנה, במסגרת שינוי תהליכי הבקרה, הוחלט על העברת מערך הבחינה מאגף האשראי הקמעונאי לאחריות אגף תפעול ותשתיות בנקאיות במטרה לייצר הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים לבין בחינתם.

באגף האשראי העסקי נערכות בקשות האשראי על ידי מנהלת צוות התפעול באגף ולא על ידי הרפרנטים (יוצרי הסיכונים), והן עוברות בחינה של יחידת הבחינה וניתוח סיכונים באגף, בטרם הן מוגשות לאישור בוועדות האשראי הרלוונטיות על פי מדרג הסמכויות שנקבע. יחידת בחינה וניתוח סיכונים אשראי הוקמה במהלך השנה (להלן "יחידת נס"א") ולה שני תפקידים עיקריים - בחינת תיקי אשראי וביטחונות של לווים וניתוח סיכונים אשראי. היחידה הוקמה במסגרת היערכות באזל II לצורך הפרדה בין הדרג המייצר את סיכון האשראי (המביא את העסקה לבנק), הדרג המכין את בקשת האשראי והדרג המאשר.

במסגרת בחינת תיקי האשראי והביטחונות, היחידה אף בודקת את הימצאות כל המסמכים והביטחונות הנדרשים, טרם מתן האשראי, ומאשרת לצוותי האשראי להעמיד אשראי הלקוח. במסגרת ניתוח סיכונים אשראי, יחידת נס"א נותנת חוות דעת נוספת על איכות האשראי בעת שהוא מוכא לאישור במוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי (להלן - "מסמך נס"א"). יודגש כי בקשות אשראי לא נדונות במוסדות הבנק ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל לבקשה. אחת לרבעון, מנהל יחידת נס"א ידווח לאגף בקרת ניהול הסיכונים על מסמכי נס"א שהוכנו על ידו בפרק זמן זה.

בתחום ליווי הפרויקטים, מתנהל כל פרויקט בליווי צמוד של מפקח בניה, המדווח דיווחים תקופתיים על מצב התקדמותו. אשראי נוסף הנדרש לצורך השלמת הבניה מאושר רק לאחר בחינת דוח החשיפה המעודכן של הפרויקט, בהתחשב בקצב ההתקדמות שלו ובתנאי שהלווה עומד בפרמטרים ובאבני הדרך שנקבעו. בנוסף, במהלך חיי הפרויקט, בדרך כלל אחת לחודש (עם קבלת דוח הביצוע של המפקח), נבדקת איתנותו הפיננסית של הפרויקט על ידי הרפרנטים באגף.

בתחום האשראי המסחרי מובאות בקשות האשראי לחידוש, לפחות אחת לשנה. תיק האשראי והביטחונות נבדקים הן במועד מתן האשראי הראשוני והן במועד חידושו. גם בתחום זה נערכות בדיקות לגבי איתנותם הפיננסית של הלווים ולגבי הדוחות הכספיים. כמו כן מתבצעות בקורות יומיות על חריגה ממסגרות אשראי וביטחונות הן על ידי מנהל האשראי והן על ידי אגף בקרת ניהול הסיכונים בבנק.

באגף בקרת ניהול הסיכונים פועלת יחידת בקרת אשראי, העורכת בקורות על האשראי בבנק, על פי צרכים עסקיים ובהתאם לדרישות בנק ישראל. תפקידה של היחידה כולל את הערכת טיב הלווה הספציפי, בחינה והערכה של איכות תיק האשראי של הבנק בכללותו, ובדיקה ובקרת לווים עיקריים. תהליך הערכה של היחידה הינו בלתי תלוי בגורמים המאשרים את האשראי שכן בקרת האשראי אינה מעורבת בהחלטות לגבי מתן אשראי ותנאיו.

אחת לרבעון, במסגרת ישיבה תקופתית, מתקיימת סקירה פרטנית של כל האשראי ומתקבלות החלטות לביצוע והמלצות בדבר סיווגי אשראי והפרשות לחובות מסופקים. ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות בעייתיים על פי מדרג הסמכויות שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות.

הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בדבר התפלגות האשראי, פילוחו למגזרים, לווים גדולים ופרמטרים נוספים המודדים את החשיפה לסיכון האשראי.

לבנק יש מערכת פנימית לדירוג לווים התומכת בקבלת החלטות אשראי. בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. בנוסף במהלך שנת 2010 אמורה להיכנס לשימוש באגף העסקי מערכת חדשה לניהול אשראי מסחרי בכלל וליווי פרויקטים בפרט. כיום נמצאת המערכת בשלב הטמעה חלקית ובמקביל מתבצע אפיון מחדש של מספר רכיבים בשל הצורך בהתאמות נוספות הנדרשות במשטר הוראות באזל 2.

הבנק קובע את ההפרשות לחובות מסופקים בהלוואות בשעבוד דירת מגורים על פי נוסחת עומק פיגור כפי שנקבעה בהוראה מס' 314 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. ביתר האשראי הקמעונאי וכן באשראי העסקי לא מופעלות שיטות סטטיסטיות לקביעת הפרשות ספציפיות וכלליות אלא ננקטת גישה פרטנית, המתייחסת לכל לווה בנפרד או, בעת הצורך, לקבוצת הלווים אליה הוא שייך.

עיקרי מדיניות האשראי

אשראי קמעונאי

עיקר הפעילות של הבנק בתחום זה הינה מתן אשראי לבוודדים (משקי בית) בשעבוד דירת מגורים. האשראי ניתן (גם לעסקים קטנים) כנגד בטוחה פיזית - נדל"ן מסחרי (משרד) או כלי רכב, או כנגד בטוחה פיננסית נזילה - פיקדון בבנק או תיק ניירות ערך. האשראי ניתן כאשראי ייעודי עם לוח סילוקין מוגדר. המימון ניתן תוך בחינת פרמטרים כמותיים של שיעורי המימון ובדיקת כושר החזר החוב.

תחום ליווי פרויקטים

מדיניות הבנק היא ללוות פרויקטים באזורי ביקוש הניתנים לכיצוע בשלבים, בסדר גודל של מספר עשרות יחידות דיור, אשר זמינים לבניה תוך פרק זמן קצר. שיעור ההון העצמי לפרויקט נקבע בהתבסס על האיתנות הפיננסית של הלווה, אמידת סיכון ההקמה ואמידת סיכון השיווק. גובה ההון העצמי, הנדרש מראש מהלווה, נגזר בהתחשב בשלבי ביצוע הפרויקט.

בתחום ליווי בניית נכסים מניבים ניתן המימון לתקופת הבנייה תוך בחינת כושר החזר גם לזמן ארוך, אך ללא התחייבות הבנק למימון ארוך טווח. גובה ההון העצמי וקצב התקדמות המימון נגזרים ממספר רב של פרמטרים ובהם קצב השכרת הנכס, טיב השוכרים הצפויים, תקופת חוזה השכירות ושאלת קיומו של קונה או מממן אחר עם השלמת בניית הנכס.

תחום האשראי המסחרי

מדיניות הבנק היא להעדיף מימון עסקאות אשר אינן עתירות תפעול, כאשר בחינת האשראי מתמקדת, בראש ובראשונה, בטיבו של הלווה ואיתנותו הפיננסית. במדיניות האשראי נקבעו הקריטריונים המאפיינים את סוג הלווה המועדף על הבנק בתחום האשראי המסחרי המשלבים, בין היתר, גם את ציון הדירוג הפנימי של הלווה. אישור המימון מותנה בעמידה בעקרונות מנחים ופרמטרים כמותיים המושתתים על שיעורי המימון ובדיקת כושר החזר החוב.

המימון בתחום רכישת נכסים מניבים ומימון חברות הליסינג ניתן כנגד בטוחות מטריאליים. בתחום האשראי המסחרי ניתן האשראי, בין היתר, כנגד בטוחות שוטפים כגון שעבוד שוטף על נכסי החברה ושעבוד שיקים. הבנק אינו משווק אשראי באופן יזום למגזר השלישי (עמותות) אלא רק על פי דרישת הלקוח וכפעילות נלוות לפעילות בנקאית עיקרית נוספת שלו.

מדיניות שערור וניהול ביטחונות

הבנק בודק ומאמת את שווי הבטוחה של אשראי קמעונאי למימון נדל"ן או למימון רכישת כלי רכב, הניתן לתקופה קצובה והנפרע על פי לוח סילוקין, בעת העמדת האשראי. שערור בטוחות מתבצע גם כל אימת שניתן אשראי חדש ללקוח קיים הנשען על אותן בטוחות.

מנגד, באשראי אחר מבצע הבנק שערורים תקופתיים, לעתים אף שערור יומי, של הביטחונות המשועבדים לטובת האשראי שהוא נותן. כך למשל מתבצעות בדיקות (בדרך כלל אחת לחודש) של הבטוחות באשראי לליווי הפרויקטים בהתבסס על התקדמות הביצוע בפרויקט ושוויו, כמו כן מתבצעות בדיקות יומיות ושערורים (על פי מקדמי בטחון הנהוגים בבנק) של ניירות ערך המשועבדים כבטוחה לאשראי. אחת לרבעון מתבצעת בדיקת שווי כלי הרכב המשמשים כבטוחה על פי המחירונים המקובלים בענף. כן מתבצעות בדיקות תקופתיות של שעבוד שוטף, הניתן לטובת אשראי מסחרי, המבוססות בעיקר על דיווחי מצבת החייבים והמלאי של הלווים. אחת לתקופה מתקבלות הערכות שמאי על נכסים המשמשים כבטוחות.

ניהול הביטחונות, מתבצע באמצעות רישום של הביטחונות, מעקב אחר השעבודים, בדיקת קבלת פוליסות הביטוח ודיווחים למנהלי האשראי הרלבנטיים. הבדיקות מתבצעות על ידי מערך הבחינה, פקידי בטחונות ייעודיים, מנהלי הסניפים העסקיים ומנהלי המחלקות העסקיות. בנוסף מתקיימות בקרות על קבלת הביטחונות וניהולם על ידי אגף בקרת ניהול הסיכונים והביקורת הפנימית.

סוגי הביטחונות העיקריים המתקבלים בבנק

הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד זכויות בנכס מקרקעין. השעבוד מאפשר לבנק, במקרה של הפרת הסכם ההלוואה, להביא למכירת הנכס הממושכן ולהיפרע מתמורת המכירה. באשראי למימון רכישת רכב נרשם שעבוד על רישיון הרכב במשרד הרישוי ורישום הודעת משכון ברשם המשכונות. בהלוואות כאלו לתאגידים נרשם גם שעבוד אצל רשם החברות כנדרש על פי החוק. בנוסף מקבל הבנק שעבודים שוטפים, שעבודי פרויקטים וחשבונות פרויקטים, שעבוד פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב, שעבוד ביטוחי נכסים ופוליסות ביטוח קבלניות ועוד.

הביטחונות מותאמים באופן מדויק לנסיבות של כל הלוואה והלוואה. סוגים אחדים של בטחונות הינם קבועים לכל ההלוואות (כגון: שטר חוב, ביטוח נכס, ביטוח חיים). סוגים אחרים של בטחונות, נקבעים בהתאם לקריטריונים שונים. למשל, כאשר ניתן לבנק שיעבוד - הדרך שבה יבוצע השעבוד תיקבע בהתאם למצב הזכויות בנכס שניתן כבטחון להלוואה. סוגים נוספים של בטחונות (כגון: ערבות, ביטוח ההלוואה, כתב עיכון שיעבוד וקיזוז, הסבת ערבות חוק מכר שניתנה ללווה) נקבעים, בין היתר, בהתאם לסוג הביטחונות שנותן הלווה ו/או לכושר הפירעון שלו, או בהתאם לקריטריונים אחרים.

בחישוב הלימות ההון פועל הבנק בהתאם להוראה מס' 311 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים ומקזז מהאשראי לציבור רק בטחונות המותרים בניכוי על פי הוראה זו.

על פי הוראת השעה, מתייחס הבנק לשני מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל 2, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחשבונות שהוקמו ומנוהלים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק.

הפיקדונות והחשבונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק ושוועבדו לטובת הבנק, כאשר השעבוד נרשם ברשם המשכונות או רשם החברות, לפי העניין.

הסוגים העיקריים של ערבים

בנוסף לרישום שעבוד נכס, נדל"ן או אחר, במקרים מסוימים דורש הבנק ערבים אישיים בהתאם לקריטריונים שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק. באשראי העסקי הסוגים העיקריים של ערבים הינם בעלי המניות היחידים של החברות הלוות.

לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה משתף הבנק פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשים בפרויקטים המלווים על ידי הבנק וחולקות עם הבנק בטחונות משותפים - "פארי פסו".

להלן טבלת סיכון האשראי הכולל בגין לווים בעייתיים (במיליוני ש"ח)

היתרה ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
חובות בעייתיים⁽¹⁾ לדיור		
76.1	78.2	שההפרשה בגינם היא לפי עומק הפיגור ⁽²⁾
52.8	71.0	שההפרשה בגינם אינה לפי עומק הפיגור
73.8	70.9	בפיגור זמני (פיגור מעל 3 חודשים עד 6 חודשים)
חובות בעייתיים⁽¹⁾ אחרים		
60.7	8.6	בהשגחה מיוחדת
26.0	64.0	בפיגור זמני
32.6	13.2	שאורגנו מחדש
67.8	36.1	שאינם נושאים הכנסה
389.8	342.0	סך כל האשראי המאזני ללווים בעייתיים⁽³⁾
41.5	47.4	סיכון האשראי החוץ מאזני בגין לווים בעייתיים ⁽³⁾ ⁽⁴⁾
6.5	13.9	אגרות חוב בעייתיות
437.8	403.3	סיכון האשראי בגין לווים בעייתיים⁽³⁾

1 החובות מוצגים בניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.

2 כולל חובות בעייתיים שאורגנו מחדש ואינם נמצאים בפיגור.

3 לא כולל חובות בעייתיים שמכוסים על ידי ביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).

4 כפי שחושב לצורך המגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שלווה נתן להבטחת חבות של צד שלישי.

לעניין יחס הלימות הון ראה לעיל פרק "ההון העצמי" וכן ביאור 16 בדוחות הכספיים.

חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2009

דרוג אשראי חיצוני	דרוג לטווח קצר	מספר מוסדות	סיכון אשראי במיליוני ש"ח	
			מאזני	כולל
AA	F1 +	1	15	15

עם פרוץ המשבר הפיננסי המתואר לעיל, צמצם הבנק את הפקדותיו במוסדות פיננסיים בחו"ל, קבע מגבלות על ריכוזיות ההפקדות וקבע נהלים מחמירים ובדיקות נדרשות טרם הפקדת כספים בבנקים זרים בחו"ל. הבנק מסתמך על דירוגים של חברות הדירוג - "Moody's", "Standard & Poors". דירוגים אלה רלוונטיים ביחס לפיקדונות אשר הופקדו בבנקים זרים בלבד.

סיכונים צד נגדי

הבנק פועל מול לקוחותיו במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, אך איננו פועל מולם בנגזרות OTC. הבנק פועל בנגזרות אלו עבור עצמו ורק לצורך גידור סיכונים וככלי נוסף המשמש אותו לשם ניהול הנכסים וההתחייבויות שלו. עסקאות אלו מבוצעות מול מוסדות פיננסיים (בנקים) מוכרים, שמסגרות הפעילות איתם מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק. המגבלות נקבעות כחלק ממסגרות האשראי של אותן מוסדות שכן היקף הפעילות אינו מהותי.

סיכונים השוק

כללי

לבנק מערכת החולשת על תזרימי המזומנים של הבנק, הנגזרים ממגוון פעולותיו הפיננסיות. מערכת זו מאפשרת ניהול נכסים והתחייבויות ALM - (Asset and Liability Management) ובין היתר מאפשרת כימות של סיכונים השוק על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR. בנוסף המערכת מאפשרת מעקב אחר מדדי סיכון נוספים כגון: חשיפות ריבית ובסיס ומבחני קיצון (Stress Testing).

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו.

מודל ה-VaR אומץ בבנקים בכל המדינות המפותחות, והוא מהווה אומדן לסיכון כולל של התיק לאחר התחשבות במתאמים (קורלציות) בין כל גורמי הסיכון הרלוונטיים. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

הבנק קבע מגבלות לערך הנתון לסיכון (ה-VaR הכלכלי): סך ה-VaR 15 מיליוני ש"ח. מזה: מקסימום למגזר הצמדה בודד - 10 מיליוני ש"ח. במהלך המחצית השנייה של השנה, הגדיל דירקטוריון הבנק מגבלה זו. ביום 31 בדצמבר 2009 עמד ערך ה-VaR על 15.9 מיליוני ש"ח לעומת 9.7 מיליוני ש"ח ביום 31.12.08. הערך המרבי של ה-VaR הכלכלי (סופי חודש) היה במהלך התקופה הנסקרת 15.9 מיליוני ש"ח, לעומת ערך מרבי של 9.7 בשנת 2007.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון

זה, והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר הצמוד למדד, שכן זה המגזר העיקרי שבו מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך. ביתר המגזרים עיקר פעילותו של הבנק היא בריבית משתנה ולטווח קצר.

הבנק מנהל מעקב אחר התפתחות משך החיים הממוצע (המח"מ) של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה לנקוט מהלכים למזעור ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו. לשם כך הוא מנהל מדידה שוטפת של המח"מ הנגזר מהפעילות החדשה השוטפת, וכן עוקב אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות, שלהם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בציפיות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה, ובהם בעיקר שיעור הריבית.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לחשיפה לסיכון הריבית לפי מודל המח"מ, המודד את הטווחים לפירעון של הנכסים ושל ההתחייבויות. במגזר הצמוד למדד לשנת 2009 הוגבל פער המח"מ בין הנכסים להתחייבויות (בהתחשב בשיעור הצפוי של הפירעון המוקדם) ל-0.6 ± שנה.

הבנק מודד את החשיפה האמורה באמצעות מודל חודשי, תוך מעקב שוטף אחר התפתחויות משמעותיות בפעילויותיו השונות העוללות להביא לחריגה במגבלות אלו. ביום 31 בדצמבר 2009 עמד פער המח"מ המשוקלל בין הנכסים לבין ההתחייבויות של הבנק במגזר הצמוד למדד, על כ-0.53 - שנים על פי מודל המתחשב באומדן של שיעור הפירעון המוקדם, בהשוואה לפער של 0.541 - שנים ביום 31 בדצמבר 2008. ממוצע נתון זה על פני השנה (סופי חודש) היה 0.53 - ופער המח"מ המרבי במהלך השנה היה 0.58 - שנים. להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1% בריבית במגזר צמוד המדד היא קטנה, יחסית לשווי התזרים הנקי המהווה של הבנק.

כמו כן, הבנק חשוף לסיכון הנובע מצמצום המרווחים במגזר המשכנתאות בכלל ובתחום המשכנתאות צמודות מדד בריבית קבועה בפרט, וזאת על רקע התחרות החריפה השוררת בביצוע משכנתאות מסוג זה. כהיערכות לסיכון הנ"ל, צמצם הבנק את פעילותו בתחום זה והגדיל במידה ניכרת את הפעילות בבסיסי הצמדה אחרים המאופיינים במרווחי אשראי גבוהים יותר.

להלן מידע לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית):

סה"כ	מטבע חוץ דולר	מטבע ישראלי		
		צמוד מדד	לא צמוד	
9,238.5	1,093.1	3,331.5	4,837.9	נכסים פיננסיים*
441.4	109.0	332.4	---	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
8,888.9	1,171.1	3,800.5	3,917.3	התחייבויות פיננסיות
428.8	---	---	428.8	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
362.2	7.0	(136.6)	491.8	שווי הוגן נטו

2. השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית						
השינוי בשיעורי הריבית	מטבע ישראלי		מטבע חוץ		שינוי בשווי הוגן באחוזים	
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	סה"כ	סה"כ	סה"כ
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	495.0	(212.9)	8.7	290.8	71.4	19.7
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	492.2	(144.2)	7.2	355.2	7.0	2.0
קטון מיידי מקביל של אחוז אחד	488.2	(60.3)	5.3	433.2	(71.0)	(19.6)

* לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריכות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בביאור 21 בדוח הכספי.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס.

להלן השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

- פיקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח, ובדרך כלל יתרתם תהיה זהה לשוויים המאזני.
- ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים - לפי העלות המתואמת.
- אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעורי ניכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסיה עיקריים בחלוקה לפי מגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי ההוגן פירעונות מוקדמים של אשראי כאשר השפעתם אינה חד משמעית.
- השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעורי הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים. ההפרשה הכללית והנוספת לא נוכו מיתרות האשראי לצורך חישוב התזרים בהערכת השווי ההוגן. בשל חוסר הוודאות, לא הובאו בחשבון בחישוב השווי ההוגן פירעונות מוקדמים של אשראי.
- פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק.
- מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח.
- מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

סיכון הבסיס

החשיפה לסיכון הבסיס נובעת משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין ובקצב האינפלציה. מדיניות הבנק היא לנהל את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון. הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים בכל מגזר הצמדה.

להלן המגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

באחוזים מההון הפיננסי ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח ליום 31/12/09		סכום מרבי	סכום מזערי
	סכום מרבי	סכום מזערי		
הצמדה למדד	50%	-50%	284	(284)
במט"ח ובהצמדה למט"ח	15%	-5%	85	(28)
לא צמוד	150%	50%	854	284

(1) ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד (ללא ההון של חברות הכנות ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ וירושלים חיתום והנפקות בע"מ).

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח באופן שוטף בישיבות של הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורמים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

להלן החשיפה הכלכלית (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית) בפועל בכל מגזר הצמדה (במיליוני ש"ח):

חשיפה ליחיד	חשיפה במהלך התקופה הנסקרת ⁽²⁾		
	מירבית	מזערית	ממוצעת
חשיפה ליחיד 31/12/09	מיליוני ש"ח		
הצמדה למדד	(141.0)	104.0	(218.0)
במט"ח ובהצמדה למט"ח	0.02	4.6	0.5

(2) החשיפה במגזר הצמוד למדד הינה ב- 15 לכל חודש.

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward).

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

סיכוני הנזילות

סיכון הנזילות נובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (כלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם נתנו בריבית משתנה) שמומנו מפיקדונות לטווח קצר. סיכון הנזילות קיים גם כאשר גיוס הפיקדונות לטווח הקצר מתאים לתקופת שינוי הריבית בהלוואות, אף שבכך מצטמצמת החשיפה לסיכון הריבית.

הבנק חשוף לסיכוני נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינוי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים. בנוסף לכך מושם דגש על הארכת המח"מ של הפיקדונות ושמירה על רמת נזילות גבוהה.

מדיניות הבנק היא להתאים, ככל האפשר, את התקופות לפירעון של המקורות לאלו של השימושים בכל מגזר הצמדה. לאופי האשראי, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המיחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

על פי הוראות בנק ישראל, חייב כל תאגיד בנקאי לקבוע מדיניות כוללת לניהול הנזילות שלו, ולקיים מערכת מידע לשליטה, בקרה ודיווח על מצב הנזילות ולמידתה. כן נקבע כי יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות הנזילות שהבנק נדרש לקיים בתקופת פירעון של עד חודש (להלן: "יחס נכסים נזילים") לא יפחת מ-1. ניתן למדוד את החשיפה לסיכון הנזילות ואת יחס הנכסים הנזילים באמצעות מודל פנימי.

הבנק בוחן מתחילת שנת 2004 את מצב הנזילות שלו לפחות אחת לחודש באמצעות מודל נזילות פנימי (הבנק קבע את המצבים בהם תיזדרש הרצת המודל בתדירות גבוהה יותר). לצורך המודל אסף הבנק וממשיך לאסוף נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתויים ועל שיעור המיחזור של הפיקדונות והחסכונות. דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות ניהול הנזילות, את מדרג האחריות והסמכות ואת מערך ההתראות והטיפול בחריגות מהמגבלות שנקבעו.

קביעת המגבלות האמורות מביאה בחשבון הן התרחשויות צפויה של אירועים בבנק ובסביבתו העסקית והן את האפשרויות העומדות בפני הבנק לגבי גיוס מקורות חלופיים במקרה הצורך ואת העלויות של מקורות אלו.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות (על פי המודל הפנימי) על הפער שבין תזרים הפירעון של הנכסים לבין זה של ההתחייבויות לפי תקופות. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות נוספות וביניהן מגבלה שיחס הנכסים הנזילים להתחייבויות (לתקופת פירעון של עד חודש) לא יפחת מ-1.5. במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית העלה דירקטוריון הבנק את המגבלה של יחס הנכסים הנזילים והעמידה על 2. כמו כן, החליט הבנק להריץ את מודל הנזילות אחת לשבוע.

יחס האמור ליום 31 בדצמבר 2009 עמד על כ-2.26 בהשוואה ליחס של 2.44 ביום 31 בדצמבר 2008. ממוצע יחס זה במהלך השנה היה 2.22 והשיעור הנמוך ביותר של יחס זה היה 2.04.

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד הנובע מכשל או אי התאמה של תהליכים פנימיים ובכללן שיטות פגומות לעיבוד נתונים, הגורם האנושי כמו טעויות אנוש, מערכות הבנק כגון: העדר תהליכי מניעה ובקרה נאותים או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון התפעולי כוללת סיכונים משפטיים אך אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין.

כאמור, בנק ישראל פרסם הוראת שעה המסדירה את חישוב הלימות ההון. בהתאם להוראה על הבנק יהיה להקצות הון בגין הסיכונים התפעוליים וזאת החל מיום כניסת ההוראות לתוקף.

בפעילותו השוטפת, חשוף הבנק, כמו כל מערכת פיננסית/בנקאית אחרת, לסיכונים תפעוליים ובכללם לסיכוני מעילה והונאה. על מנת להקטין את החשיפה להפסדים מהסיכונים התפעוליים פועל הבנק במספר מישורים:

- הקטנת החשיפה התפעולית באמצעות נקיטת אמצעי בקרה מתמשכים ודרישה לביצוע בקרה כפולה בכל תהליך בו קיים סיכון תפעולי מהותי.
- ביצוע בקרות מרכזיות על תחומי פעילות שונים בהתאם לסיכון הטמון בתהליך, תוך דגש על תהליכים בהם לא מתקיימת בקרה כפולה בתהליך.
- ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקר מעילות והונאות.
- שיפורים שוטפים בתהליכים בהתאם להערכת הסיכונים.
- אישור כל תהליך ומוצר חדשים בוועדה ייעודית לניטור סיכונים תפעוליים וסיכוני מעילה והונאה שבראשה עומד המנכ"ל.
- איסוף מידע על אירועי כשל תפעולי לצורך הפקת לקחים.

בבנק פועל מנהל סיכונים תפעוליים (רון שגיא, סמנכ"ל הבנק) הכפוף למנכ"ל ובנוסף קיימת פונקציה של בקרת סיכונים תפעוליים וועדת היגוי לניטור סיכונים תפעוליים כמצוין לעיל. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח שוטף על אירועי כשל תפעוליים ואירועים בהם היה פוטנציאל להפסד גם אם בפועל הפסד זה לא נגרם.

בימים אלה, מקיים הבנק בשיתוף עם יועץ חיצוני, סקר סיכונים תפעוליים מקיף שבמסגרתו מתבצע מיפוי והערכת סיכונים תפעוליים בהתייחס לתהליכים העסקיים והתפעוליים המהותיים. בתום הסקר יכין הבנק תכנית פעולה להפחתת הסיכונים השיוריים (הסיכונים הנותרים לאחר הפעלת בקרות) שיוגדרו ברמת סיכון גבוה ובינוני. הסקר נמצא בשלבי תיקוף הממצאים לפני אישורו הסופי.

כן עורך הבנק סקר תשתיות בשיתוף עם יועצים חיצוניים הכולל שני נדבכים: הראשון - סקר לבדיקת התאמתם של נהלי וטפסי הבנק להוראות הצרכניות; השני - אופן יישומן של ההוראות הצרכניות בבנק. במסגרת זו נבדק האופן בו מנהל הבנק את הסיכון הנובע לבנק מההוראה, הבקורות הקיימות והסיכון שקיים (אם בכלל) עקב הניהול והבקורות הנ"ל. ממצאי סקר זה יהוו בסיס לתוכנית הציות שמטרתה הגברת קיום מכלול החובות החלות על הבנק בדגש על הוראות צרכניות.

בקרת אשראי וביטחונות על המסחר בניירות ערך

על פי הוראות הבורסה לניירות ערך ובנק ישראל פועל בבנק בקר אשראי וביטחונות, המבצע מעקב בזמן אמת על המסחר בניירות ערך. כמו כן, מפעיל הבנק מנגנוני חסימה והתרעה אוטומטיים במערכת המסחר ומעדכן בה את תוצאות הפעילות בניירות ערך הנסחרים בבורסות מחוץ לישראל, כנדרש בהוראות אלו.

◀ השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השירי על עסקיו.

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
בינונית	1 השפעה כוללת של סיכוני אשראי סיכון הנובע מכך שהלווה לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם. הרעה ביציבותם של הלווים השונים ואו ביכולתם לפרוע את האשראי עלולה להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ועל רווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות מדיניות האשראי בבנק ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לוויים שונים במגזרי הפעילות השונים.
	1.1 סיכון בגין איכות לוויים וביטחונות סיכון הנובע מהרעה באיכות הלוויים ואו בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי לבנק, העלולים להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ולפיכך על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הגדרה ברורה של מדיניות האשראי, הקפדה על תהליך חיתום, והגבלת פעילות לסוגי לוויים ספציפיים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.
	1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללוויים המשותייכים לענף משק מסוים ביחס לתיק האשראי. הרעה בתוצאות הפעילות העסקית של אותו ענף משק, יכולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ואו בשווי הביטחונות שניתנו על ידי חלק מהלוויים המשותייכים לענף זה וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל לעניין זה ואלו של הדירקטוריון באשר להיקף חשיפה מקסימאלי לענפי המשק השונים. הבנק אינו חורג מהמגבלות האמורות.
קטנה	1.3 סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים סיכון הנובע מהרעה במצבו של לווי גדול או של קבוצת לוויים גדולה (יחסית לתיק האשראי) שכתוצאה מכך עלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ועל שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל ושל הדירקטוריון על היקף חשיפה מקסימאלי ללווי ולקבוצת לוויים. כן מתקיימת בקרה שוטפת על עמידה במגבלות אלו. הבנק אינו חורג מהמגבלות האמורות.
קטנה	2 השפעה כוללת של סיכוני שוק סיכון הנובע משינויים של מחירים או שערים בשווקים הפיננסיים או של פרמטרים כלכליים אחרים, המשפיעים על שווי הנכסים או ההתחייבויות של הבנק, ועלולים להביא לשחיקת ההון שלו או לפגוע ברווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע לגבי כל סיכון בנפרד כמפורט להלן, וכן במרוכז באמצעות מודל ה-VaR.

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
קסנה	2.1 סיכון ריבית סיכון הנובע מההבדל שבין רגישות שווי הנכסים לשינויים באצטיות בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. כתוצאה מהחשיפה לריבית בבסיסי ההצמדה השונים עלולה להיגרם ירידה עתידית (לאורך חיי הנכסים או ההתחייבויות) בהכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות על רגישות מהתזרים הפיננסי הנקי המהווה של הבנק לתרחיש של שינוי בעקומי הריבית השקלית והריבית הצמודה למדד. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.
	2.2 סיכון אינפלציה סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזר הצמוד למדד. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.
	2.3 סיכון שערי חליפין סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזרי המט"ח והצמוד למט"ח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.
	2.4 סיכון מחירי מניות ואג"ח סיכון הנובע מירידת ערך של המניות והאג"ח שהבנק מחזיק. לבנק תיק ניירות ערך שמרכיבו אג"ח ממשלתי ומיעוטו אג"ח קונצרני. מדיניות הבנק אינה מאפשרת פעילות משמעותית במניות (בין לצרכי מסחר ובין לצרכי השקעה). שיעור ההחזקה (לרבות החזקה עקיפה) של הבנק במניות ובמדדי מניות הינו זניח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע באמצעות מגבלות על סכום ההשקעות, אופיין, סחירות, מח"מ התיק וגובה ההפסד הצפוי מהשקעות אלו. המגבלות מתנהלות הן באמצעות מודל ה-VaR והן באמצעות תרחישי קיצון.
בינונית	3 סיכון נזילות סיכון הנובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיווצר עלות בלתי מתוכננת של גיוס המקורות העלולה להשפיע על הכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הר חבת בסיס המפקידים והקטנת ההשענות על מפקידים גדולים, הארכת מח"מ המקורות ושמירה על רמת נזילות גבוהה. לבנק מערכת בקרה המבוססת על מודל פנימי הבוחן מספר תרחישים. כמו כן בוחן הבנק, לאורך זמן, את התנהגות לקוחותיו אשר עשוי להיות לה השפעה על החשיפה לסיכון זה.
קסנה	

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
סיכון תפעולי 4	סיכון הנובע מכשל או אי התאמה של תהליכים פנימיים ובכללן שיטות פגומות לעיבוד נתונים, הגורם האנושי כמו טעויות אנוש, מערכות הבנק כגון: העדר תהליכי מניעה ובקרה נאותים או אירועים חיצוניים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות סקר סיכונים תפעוליים, כתיבת נהלים, בקורות והטמעת מערכות בנושאים להם השפעה על החשיפה לסיכון כגון משאבי אנוש, אבטחת מידע, תהליכים ועוד. הבנק מקיים מעקב אחר אירועי כשל תפעולי (לרבות אירועים שבפועל לא נגרם בהם נזק) לצורך הפקת לקחים.
סיכון משפטי 5	סיכון הנובע מאירועים בלתי צפויים כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות של ערכאות משפטיות לרעת הבנק העלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הבנק. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בקורות משפטיות ומערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. ניסיון העבר מלמד שאירועים כאמור לא חשפו את הבנק להפסדים משמעותיים.
סיכון מוניטין 6	סיכון הנובע מפגיעה בדימוי הבנק כמוסד פיננסי יציב ואמין בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, בעיני לקוחותיו, משקיעים, וגופי רגולציה שונים. הפגיעה במוניטין עלולה להביא להסטה של פעילות הלקוחות לספקי שירותים פיננסיים אחרים, תוך הרעה בפעילות וברווחיות הבנק.
בינונית	

< עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל

חוק לתיקון חוק ההוצאה לפועל התשכ"ז - 1967

ב-4 לנובמבר 2008 אושר בקריאה שנייה ושלישית תיקון לחוק ההוצאה לפועל. על פי התיקון, הורחבו סמכויות רשם ההוצאה לפועל לקבל מידע על חייבים וכן להטיל עליהם מגבלות שונות. התיקון מאפשר לזוכה לבחור במסלול גביה מקוצר לחובות עד לסך של 10,000 ש"ח, אשר יופעל ישירות על ידי ההוצל"פ ללא טיפול עו"ד, וכן נקבעו בתיקון תנאים למאסר חייבים אשר צמצמו את האפשרות לנקוט בהליך זה. בנוסף, בוטלה בחוק האפשרות להתנות על זכותו של חייב המפונה מדירתו לקבל דיור חלופי, ונקבעו הנחיות באשר להיקף הפיצוי בגין דיור חלופי אותו יהיה זכאי החייב לקבל. הנחיות אלו יחולו על הלוואות שינתנו לאחר כניסת התיקון לתוקף, אולם במקרים בהם יוכח לרשם ההוצאה לפועל כי לא הובהרה לחייב זכותו לדיור חלופי - יוחל התיקון לחוק גם לגבי הלוואות שניתנו לפני חקיקתו.

תחולת התיקון לחוק הינה החל מ 6 במאי 2009. הבנק מיישם הוראות התיקון לחוק. להערכת הנהלת הבנק, לתיקון לא תהיה השפעה מהותית על הבנק.

הוראת המפקח על הבנקים בנושא המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר שכלל תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", ההוראות החדשות נדונו בהרחבה בדוח השנתי לשנת 2007 בפרק "שונות".

על פי החוזר הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך.

ביום 20 באוגוסט 2009 בנק ישראל שלח מכתב לתאגידים בנקאיים, לפיו, בכוונתו לדחות את יישום ההוראה ליום 1 ביולי 2010.

הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראות ופועלת על פי תוכנית מפורטת עם לוח זמנים ליישומה. בשלב זה לא ניתן לכמת את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי.

העלאת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים

ביום 13 במאי 2009, במסגרת אישור תקציב המדינה לשנים 2009-2010, החליטה הממשלה להעלות את שיעור המע"מ ואת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים משיעור של 15.5% לשיעור של 16.5%, החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010, במסגרת הוראת שעה. בשנת המס 2009, העלאת מס השכר והרווח על מוסדות פיננסיים (החל מיום 1 ביולי 2009), תחול לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יולי 2009 ואילך ולגבי מחצית מהרווח בשנת 2009. (ראה ביאור 10 בדוח הכספי).

חוזר מטעם רשות ניירות ערך לבעלי הרישיון, לתאגידים המורשים ולתאגידים בנקאיים העוסקים בייעוץ השקעות, בדבר "חובת התעדכנות במידע רלבנטי".

בחוזר שהופץ מטעם רשות ניירות ערך, ביום 15 בפברואר 2009, הבהירה הרשות כי במסגרת החובה המוטלת על בעל רישיון לנהוג בזהירות ובסיומנות בהתנהלות מול הלקוח, מוטלת על התאגידים הבנקאיים החובה לעקוב אחר כל מידע מהותי המתייחס לניירות הערך והנכסים הפיננסיים לגביהם ניתן שירות ללקוח ולהתעדכן בכל אינפורמציה רלבנטית לנכסים אלה ולסביבתם הכלכלית.

עוד הבהירה הרשות בחוזר, כי היא רואה בתאגידים הבנקאיים אחראים להתעדכנות יועצי ההשקעות המועסקים על ידם בכל מידע כאמור לעיל, לרבות בדרך של העמדת מערכות ממוחשבות מעודכנות מתאימות.

הבנק פועל בהתאם להוראות החוזר.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון) (עמלת פירעון מוקדם בעת מימוש נכס) התשס"ט 2009

ביום 4 במאי 2009, הוגשה הצעת החוק האמורה על ידי חבר הכנסת איתן כבל. בדומה להצעות חוק שהוגשו על ידו לכנסת השש עשרה (4104/פ) והשבע עשרה (3074/17/פ), נועדה הצעת החוק להקל על חייבים בעת מימוש דירת מגוריהם, כך שלא יוטל עליהם תשלום עמלת פירעון מוקדם במקרה בו הנכס מומש על ידי התאגיד הבנקאי בשל אי פירעון ההלוואה. להערכת הנהלת הבנק, לתיקון המוצע לא תהיה השפעה מהותית על הבנק.

מכתב המפקח על הבנקים בנושא סיכונים סביבתיים לתאגידים הבנקאיים

ביום 11 ביוני 2009 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים, בנושא סיכונים סביבתיים. במכתב הוגדר המונח "סיכון סביבתי" כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. התאגידים הבנקאיים הונחו על ידי המפקח להכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי, ולפעול להטמעת ניהול הסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בקבוצה הבנקאית, וכן, לקבוע ולאשר בדירקטוריון הבנק עד ליום 30 ביוני 2010 קריטריונים ולוחות זמנים ליישום האמור במכתב המפקח.

הבנק נערך ליישום מכתב המפקח.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון – ביטול עמלות על שירותים בסיסיים בחשבון עו"ש), התשס"ט-2009

הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ביום 6 ביולי 2009 וביום 28 לדצמבר 2009, ולפיהן תבטלנה עמלות הנגבות מלקוחות הבנקים עבור שירותים בסיסיים בחשבון עו"ש, כדוגמת הפקדת ומשיכת מזומן, הפקדת שיק, תשלום שובר, חיוב בכרטיס אשראי ועוד. להערכת הנהלת הבנק, ככל שתתקבלנה הצעות החוק, השפעתן על הבנק לא תהיה מהותית.

הצעת חוק החוזים האחדים (תיקון – קביעת שער מזערי להצמדה כתנאי מקפה), התשס"ט-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 25 במאי 2009, במסגרתה נקבע כי תנאי בחוזה אחיד לפיו תשלומי החוזה מוצמדים למדד או לשער מסוים, אשר נקבע לו מחיר מזערי, הינו תנאי מקפה. ככל שהצעת החוק תתקבל, יידרש הבנק להיערך ליישום הוראותיה, ובכלל זה לשנות תנאי הלוואות מסוימות הניתנות על ידו.

הצעת חוק החוזים האחדים (תיקון – חובת ציון אישור ותנאים מהותיים), התשס"ט-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 4 במאי 2009 שתכליתה לחייב עסקים מסוימים, ובכללם בנקים, לציין על גבי חוזים אחדים שלהם באופן בולט האם החוזה עבר בקרה של בית הדין לחוזים אחדים וכן לציין את המרכיבים המהותיים של החוזה האחד בתחילתו ובאופן מודגש וברור.

הצעת החוק אושרה בקריאה טרומית במליאת הכנסת ביום 8 ביולי 2009.

ככל שהצעת החוק תתקבל, יידרש הבנק להיערך לה ולנסח את מסמכיו המשפטיים בהתאם.

הצעות חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – ריבית על יתרת זכות), התשס"ט-2009

הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ביום 1 באפריל 2009 וביום 25 למאי 2009 שתכליתן לחייב את הבנקים לשלם ריבית על סכומים הנצברים בחשבון עובר ושכ של לקוחותיהם. להערכת הנהלת הבנק, ככל שתתקבל הצעת חוק זו, השפעתה על הבנק לא תהיה מהותית.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – הגבלת סכומי העמלות), התשס"ח-2008

הצעת חוק פרטיות שהונחה על שולחן הכנסת ביום 1 באפריל 2009 שתכליתה להגביל במחיר מירבי של 1.5 שקלים חדשים מספר עמלות נפוצות כדוגמת "הפקדת מזומן ומשיכת מזומן" ו"פדיון שיק והפקדת שיק". בהצעת החוק נקבע עוד, כי בעד אותן עמלות יציע הבנק ללקוחותיו אפשרות לקבל סל עמלות במחיר של 18 שקלים חדשים או 10 שקלים חדשים לאוכלוסיות חלשות כדוגמת עולים חדשים, קשישים ומקבלי קצבאות. להערכת הנהלת הבנק, ככל שתתקבל הצעת חוק זו, השפעתה על הבנק לא תהיה מהותית.

תזכיר חוק אכיפה משלימה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשס"ט-2009

תזכיר חוק שהופץ על ידי משרד האוצר להערות הציבור, ביום 16 לספטמבר 2009, ואשר מטרתו לייעל את האכיפה בשוק ההון. לשם הגשמת מטרת החוק מוצעים בתזכיר שלושה ערוצי אכיפה מקבילים:

1. **הליך הסלת עיצום כספי על ידי הרשות** - נועד לטפל בהפרות של חוקי ניירות ערך שהינן קלות יחסית לבירור.
 2. **הליך אכיפה מנהלי** - מאפשר לוועדת אכיפה מנהלית (שתוקם לשם כך) לטפל, באמצעים מנהליים כדוגמת קנסות, בהפרות פחות חמורות של חוקי ניירות ערך.
 3. **הליך פלילי** - מיועד לטיפול בעבירות חמורות אשר רק בסיומו ניתן להטיל עונש מאסר.
- בנוסף, מוצע בתזכיר, בין היתר, להחמיר את העונשים הקבועים בסעיפי התרמית ואיסור השימוש במידע פנים ולהגדיל את סכומי העיצום הכספי המרבי שניתן להטיל על הפרת החוק. הוראות תזכיר זה יחולו על הבנק כחבר בורסה, חברה ציבורית, וגוף הנותן שירותי ני"ע ללקוחות ובכללם שירותי ברוקראז', ניהול תיקים ויעוץ להשקעות. הבנק לומד את הוראותיו של תזכיר החוק.

תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) (תיקון), התש"ע-2009

התקנות, שפורסמו ביום 24 לדצמבר 2009, מיישמות את המלצות דוח הוועדה לבחינת קוד ממשל תאגידי בישראל (דוח גושן), וקובעות כי תאגידיים מדווחים יחויבו בהגשת דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית שלהם. לדוח זה יצורפו חוות דעת של ר"ח המבקר לגבי אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. כן תצורף הצהרת מנהלים, אשר תתייחס אף היא לנאותות הדוחות אותם הגיש התאגיד.

מועד תחילת יישומן המלא של התקנות נקבע לדוח התקופתי שיפורסם על ידי התאגיד לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2010. בתקופה שעד למועד התחולה יפרט התאגיד המדווח, בדוח הדירקטוריון או בדוח הדירקטוריון לתקופת הביניים, לפי העניין, את אופן היערכותו וההתקדמות שלו ביישום הוראות התקנות.

התיקון אינו חל על הבנק, אך חל על חברת ירושלים מימון והנפקות בע"מ, חברה בת שלו שהינה תאגיד מדווח. חברת מימון והנפקות מיישמת את הוראות התיקון לתקנות.

הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול נכסי טכנולוגיות המידע ובנושא ניהול תהליכים מרכזיים בתחום טכנולוגיות המידע-

בהנחיות שהוצאו על ידי הפיקוח על הבנקים באוגוסט ובספטמבר 2009 נדרש הבנק לבחון את האופן בו מנוהלים בבנק נכסי טכנולוגיות המידע, ואת האופן בו מתמודד הבנק עם שינויים ותקלות בתחום טכנולוגיות המידע, לבחון את הנהלים הקיימים בנושאים אלו בבנק ואת אפקטיביות ניטור הסיכונים והבקרה. כמו כן, נדרש הבנק לקיים דיונים בהנהלת הבנק ובדירקטוריון בנושאים אלו ולעדכן בהתאם את הפיקוח על הבנקים.

הבנק פועל בהתאם להנחיות.

תזכיר הצעת חוק המשכון, התש"ע-2010

תזכיר חוק שפורסם על-ידי משרד המשפטים, ביום 18 לינואר 2010, להערות הציבור. התזכיר בא להחליף את חוק המשכון, בתשכ"ז-1967 בחוק מודרני העורך רפורמה בדיני השעבודים בישראל. בין היתר, עוסק התזכיר בנושאים הבאים:

מתן אפשרות ליחיד לשעבד את מכלול נכסיו, למעט נכסים לצריכה אישית.

מתן אפשרות ליחיד לשעבד נכס עתידי שטרם הגיע לידי.

ביטול מוסד השעבוד הצף.

ביטול היכולת הנתונה למקבל שעבוד למנוע יצירת שעבודים נוספים על אותו הנכס.

שינוי שיטת רישום משכונות.

הבנק לומד את עיקרי התזכיר. ככל שהתזכיר יתגבש לכדי חוק מחייב יהא בו כדי להשליך על אופן ניהול הבטוחות של הבנק ונהלי מתן האשראי לקוחותיו.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – מסירת מידע על הסכם הלואה לדיור).

התש"ע-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 21 לדצמבר 2009, המטילה חובה על הבנקים לספק ללקוחותיהם את הסכמי ההלוואות לדיור ונספחיהם באחת מהשפות הבאות, לפי דרישתם: ערבית, אנגלית, רוסית או אמהרית.

ככל שהצעת החוק תתקבל יהא על הבנק להתאים את מסמכיו לאמור בה.

סיוטה לתיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981

סיוטה אשר פורסמה על-ידי בנק ישראל ביום 23 לאוגוסט 2009, ואשר נועדה לתקן את ההסדר הנוהג כיום במערכת הבנקאית בנוגע לחשבונות ללא תנועה. בין היתר, הוסדרו בסיוטה חובותיו של התאגיד הבנקאי לשלוח הודעה בכתב ללקוח שחשבונו הפך לחשבון ללא תנועה, אופן השקעת הכספים בחשבון מסוג זה והפיכתו של חשבון שכזה לחשבון "רדום" (כהגדרתו בסיוטה), לאחר פרק זמן מסוים.

ככל שיתקבל התיקון לחוק, יערך הבנק לפעול בהתאם לאמור בו.

הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 15), התשס"ט-2009

הצעת חוק ממשלתית שפורסמה ביום 15 ביולי 2009 במסגרתה מוצע, בין היתר, לאפשר החזקה, ישירה או עקיפה, בידי תאגיד בנקאי, של אמצעי שליטה בשיעור של עד 1%, ביותר מתאגיד חזקה ריאלי אחד.

בהצעה נקבע עוד, כי מוצע להגביל תאגיד בנקאי כך שיהיה רשאי להחזיק יותר מ- 1% מאמצעי השליטה, רק במבטח אחד שהונו עולה על 2,000 מליון שקלים חדשים.

צו איסור הלבנת הון (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התש"ע-2010

ביום 14 לינואר 2010 פורסם ברשומות צו לתיקון התוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, במסגרתו הוספו לחוק עבירות המקור הבאות: שוד ים, ביצוע עבודה או שימוש במקרקעין בלא היתר או בסטייה מהיתר, עבירה לפי סעיף 14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 ועבירה לפי סעיף 111 לפקודת המכרות. הצו יכנס לתוקף 30 יום מיום פרסומו.

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 7), התשס"ז-2007

הצעת חוק מטעם הממשלה שפורסמה ביום 11 ליולי 2007, עברה בקריאה ראשונה בכנסת ביום 16 ליולי 2007, והחלה להידון בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת במהלך חודש ינואר 2010. בהצעת החוק מוצעים תיקונים של החוק לאיסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "החוק"), בין היתר, בנושאים כדלקמן:

- החלת חובות זיהוי, רישום ודיווח, בנוגע לעסקאות הנעשות במזומנים, על מגזר הסוחרים באבנים יקרות.
- תיקון סעיף 3 לחוק שעניינו עבירת איסור הלבנת הון, תיקונים הנוגעים לחילוט רכוש וכן תיקונים הנוגעים להגבלות על גילוי זהות המדווח.
- הרחבת הגדרת המונח "שליטה" המופיעה בחוק.
- הרחבת מגזר נותני שירותי המטבע הנדרש לפעול בהתאם להוראות צו הלבנת הון.
- הרחבת רשימת העבירות על חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, שישמשו כעבירות מקור לפי החוק והסמכת חוקרי רשויות המס אשר מוסמכים לחקור עבירות מקור, לחקור גם בכל הנוגע לעבירת הלבנת הון שמקורה באותה עבירת מקור.

הבנק לומד את הצעת החוק.

טיטוט תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים),

התשס"א-2001

ביום 30 לדצמבר 2009 הופצה טיוטה מעודכנת לתיקון צו הלבנת הון החל על הבנקים. התיקון המוצע עוסק, בין היתר, בנושאים הבאים:

הוספת חובה כללית על הבנקים לנקוט בפעולות ל"הכרת הלקוח" טרם פתיחת חשבון וזאת בנוסף לחובה לזיהוי ורישום פרטים.

אפשרות לאימות של העתק מתאים למקור גם על-ידי עורך דין ממדינות ה-OECD.

הענקת אפשרות לאחראי על איסור הלבנת הון, בנסיבות מיוחדות, לשקול לקבוע דרכי זיהוי, אימות פרטים ודרישת מסמכים חלופיות של מקבל השירות.

הטלת חובה על הבנקים לנקוט אמצעים סבירים לשם אימות פרטי הזיהוי כפי שהוצהרו בהצהרות על נהנים ובעלי שליטה.

שינוי החובה לדווח על "פעולות בלתי רגילות", לחובה לדווח על "פעולות שקיים יסוד סביר להניח שהן קשורות להלבנת הון או למימון טרור".

במקביל לתיקון המוצע לצו פורסם ביום 24 לינואר 2010 תיקון להוראת ניהול בנקאי מס' 411 - (מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות) אשר מתאים תוכן ההוראה לתיקון לצו.

הבנק לומד את התיקונים המוצעים לצו והתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין.

חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 13),

התש"ע-2010

ביום 8 בפברואר, 2010, אישרה מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את תיקון מס' 13 לחוק הייעוץ במסגרת תיקון מס' 13 לחוק הייעוץ נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות:

- עוסקים זרים (יחידים או תאגידים זרים) המורשים במדינת מוצאם לעסוק ביעוץ השקעות, שיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, יוכלו להציע שירותים אלה ללקוחות בארץ, גם מבלי שיחויבו ברישיון ישראלי, ובתנאי שפעילותם זו תתבצע במסגרת חברה ישראלית בעלת רישיון מתאים בישראל, כאמור בהצעה.
- נקבעה קטגוריה חדשה של לקוחות כשירים, אשר להם יהיה ניתן לתת שירותי יעוץ השקעות, שיווק השקעות וניהול תיקי השקעות ללא רישוי.
- הוקנתה לרשות לניירות ערך הסמכות להרחיב את מערך הפיקוח שלה באמצעות ביקורות על בעלי רישיון, שיערכו על ידי הרשות לרבות באמצעות שירותי מיקור חוץ.

תיקון מס' 13 לחוק הייעוץ יכנס לתוקפו 60 ימים מיום פרסומו.

לתיקון לחוק לא תהיה השפעה מהותית על הבנק.

הצעת חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 12),

התשס"ט-2009

הצעת חוק מטעם הממשלה שפורסמה ביום 7 ביולי, 2009, ואשר ביום 27 בינואר אושרה על ידי ועדת הכספים של הכנסת, והועברה לקריאה שניה ושלישית בכנסת.

ההצעה לתיקון מס' 12 לחוק הייעוץ מציעה לתקן את החוק בשני אופנים עיקריים:

- להשוות את ההסדרה החלה לעניין ייעוץ השקעות, שיווק השקעות וניהול תיקי השקעות בכל הנוגע לתעודות סל להסדרה הקיימת לגבי יחידות של קרנות נאמנות, ובמקביל להרחיבה גם לגבי מוצרי מדדים אחרים.
- לבטל את דרישת הביטוח כתנאי למתן רישיון ליחיד, תוך קביעה כי עמידה בתנאי הביטוח תהיה חובה החלה על בעל רישיון, בין שאר החובות החלות עליו.

ככל שהצעת החוק תתקבל, יתאים הבנק את התנהלותו לאמור בה.

טיטות חוק ניירות ערך (תיקון) (זירת סוחר לחשבון עצמו), התש"ע-2009

ביום 10 בינואר, 2010 אישרה ועדת השרים לחקיקה הצעת חוק מטעם הממשלה המסדירה את פעילותן של זירות מסחר אלטרנטיביות לבורסה לניירות ערך בתל אביב, ואת הפיקוח עליהן. במסגרת ההצעה מוצע, בין היתר:

לקבוע כי "זירת סוחר לחשבון עצמו" (להלן: "הזירה"). תחויב בקבלת רישיון מאת הרשות לניירות ערך לצורך פעילותה. הרישיון יציין את תחומי הפעילות בהם רשאית לעסוק הזירה והמשקיעים מולם היא רשאית לפעול.

- כתנאי לקבלת הרישיון הזירה תידרש לעמוד בתנאים מסוימים, כגון קיום הון מזערי, פיקדון ונכסים נזילים. על הזירה יוטלו חובות מסוימים, לרבות חובות גילוי כלפי לקוחות וחובות דיווח לציבור ולרשות ניירות ערך.

הבנק לומד את טיטות החוק.

טיוטת חוק החברות (תיקון) התש"ע-2010

ביום 24 בינואר, 2010 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה את טיוטת חוק החברות המציעה לתקן את חוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") לעניין אימוצם ויישומם של עקרונות מימשל תאגידי בישראל. במסגרת הטיוטה מוצע, בין היתר:

- לתקן את הגדרת המונח "דירקטור" כך שיובהר עקרון עצמאות שיקול דעתו של הדירקטור, וכי אינו יכול לפעול לפי הנחיותיו של אדם אחר, למעט מתן עצה מסוימת שממנה בתחום שלגביו ניתנה העצה.
 - לפרט בתוספת השניה לחוק החברות עקרונות מממשל תאגידי מומלצים, אשר על מנת שיחולו על חברות יהיה עליהן לעגן במפורש בתקנוניהן. בנוסף תיקבע חובת גילוי לפי חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, לעניין אימוצן או אי אימוצן של הוראות התוספת בתקנון.
 - לתקן סעיפים שונים בחוק החברות המתייחסים לדירקטוריון וועדותיו, כולל וועדת הביקורת, לרבות לעניין אופן פעילותם, קבלת החלטות על ידם והצבעות בהם, הרכבם וכשירות ומינוי היושבים בהם, נוכחותם בישיבות, ותקופת כהונתם (לרבות לעניין דירקטורים חיצוניים).
 - לתקן ולהוסיף סעיפים לעניין תביעה נגזרת (לרבות לעניין הוספת סמכות לרשות ניירות ערך לממן תביעות נגזרות), וכן לעניין הצעות רכש, חברות חוץ וסמכות לרשות ניירות ערך להטיל עיצום כספי לגבי שורה של הוראות חוק.
 - לתקן סעיפים העוסקים בעסקאות של החברה הטעונות אישורים מיוחדים, לרבות לעניין אישור תנאי השכר המוענקים לנושאי משרה בחברות ציבוריות, אישור התקשרות של חברה ציבורית עם חברה בשליטת בעל השליטה הנותנת שירותי ניהול או ייעוץ לחברה ציבורית, הרוב הנדרש לאישור עסקאות עם בעל השליטה, תנאים לעניין עסקאות בעלות אופי נמשך עם בעל השליטה או קרובו, ומיזוג עם בעל שליטה.
- ככל שהצעת החוק תתקבל יהא על הבנק לבדוק את התאמת המבנה הארגוני של קבוצת הבנק ואת מסמכיו, לאמור בה.

תזכיר חוק החברות (תיקון מס' 13) (ממשל תאגידי לחברת אגרות חוב), התש"ע-2010

ביום 26 בינואר, 2010, פרסם משרד המשפטים את תזכיר חוק החברות (תיקון מס' 13) (ממשל תאגידי לחברת אגרות חוב), התש"ע-2010, להערות הציבור.

התזכיר מציע לתקן את חוק החברות כך שיקבעו בו הסדרים לעניין חברת אג"ח (כהגדרתה בתזכיר) שהנפיקה אג"ח וניירות ערך שניתן לממשם במניות (אופציות), לציבור, לרבות לעניין החלת כללי ממשל תאגידי על חברת אג"ח, בדומה לממשל התאגידי החל על חברות שגייסו כספים מן הציבור בדרך של הנפקת מניות, בשינויים המחוייבים.

התזכיר מתייחס, בין היתר, לתיקון או הוספת הוראות בחוק החברות לעניין אישור עסקאות עם בעל שליטה בחברות אג"ח, הרכב הדירקטוריון (לרבות מינוי דירקטורים חיצוניים) ואופן התנהלותו בחברת אג"ח, חובת מינוי ועדת ביקורת ומבקר פנים, ביצוע חלוקה בחברת אג"ח, הפרדה בין תפקיד יושב ראש הדירקטוריון ותפקיד המנכ"ל, אסיפות מחזיקי אג"ח, מרשם מחזיקי אג"ח מן הציבור, זכות עיון במסמכי חברת אג"ח, כללים לעניין הדו"חות הכספיים של חברת אג"ח, סיום כהונה או אי חידוש כהונה של רואה חשבון מבקר, חובות דיווח לרשם החברות, ומתן סמכות לשר לקבוע, לאחר התייעצות עם רשות ניירות ערך, כי הוראות חוק החברות החלות על חברות אג"ח לא יחולו כולן או מקצתן על חברות אג"ח מסוג שיקבע.

תחילתו של חוק זה תהיה 60 יום מיום פרסומו (יום התחילה), למעט מספר הוראות שנקבעו שתחולתן תהיה 60 יום מיום התחילה. או מאוחר יותר.

ככל שתזכיר החוק יתקבל יהא על הבנק לבדוק את התאמת המבנה הארגוני של חברת הבת שלו, ואת מסמכיה, לאמור בו.

תזכיר חוק החברות (תיקון – הבראת חברות), התש"ע-2010

ביום 11 בינואר, 2010, פרסם משרד המשפטים את תזכיר חוק החברות (תיקון - הבראת חברות), התש"ע-2010, להערות הציבור. התזכיר מציע לתקן את חוק החברות כך שיוסדרו בו מספר סוגיות בתחום הבראת חברות.

התזכיר מתייחס, בין היתר, לתיקון או הוספת הוראות בחוק החברות לעניין פשרה או הסדר בין החברה לבין נושיה או בעלי מניותיה, אישור בית המשפט לפשרה או הסדר שהושגו מחוץ לבית המשפט, בקשה לפשרה או הסדר שמטרתה הבראת חברה, צו הקפאת הליכים, מינוי בעלי תפקידים בבקשות לפשרה או הסדר, שימוש בנכסים משועבדים והמשך אספקתם של מצרכים או שירותים חיונים במהלך תקופת ההבראה, אימוץ או דחייה של חוזים קיימים בהליך הבראה, קבלת אשראי חדש להבראת חברה, אישורו ואפשרות כפייתו של הסדר או פשרה על אסיפות סוג שהתנגדו להסדר או לפשרה, בתנאים הנקובים בתזכיר, והפסקת הליכים ומעבר מהבראה לפירוק.

להוראות תזכיר החוק האמור אין השפעה מהותית על הבנק.

הצעת חוק פיקוח ובקרה על גופים הנותנים שירותים פיננסיים, שליטה על ידי תאגיד בנקאי או מבטח ומכירת מוצרי ביטוח (תיקוני חקיקה), התש"ע-2009

הצעת חוק פרטית, אשר הונחה על שולחן הכנסת ביום 28 בדצמבר, 2009, המציעה, בין היתר, לתקן את חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ואת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 כך שיתאפשר לבנק שהונח העצמי עד 10 מיליארד ש"ח לשלוט בחברות ביטוח ובאמצעותן בקופות גמל ובקרנות נאמנות, בתנאים הנקובים בהצעה. כמו כן, מוצע לאפשר לבנק שקיבל היתר להחזיק באמצעי שליטה בחברות ביטוח גם למכור מוצרי ביטוח. לאחר 5 שנים יוכלו להצטרף גם תאגידים בנקאיים שהונח העצמי עולה על 10 מיליארד ש"ח ובלבד שהמפקח על הבנקים באישור הנגיד ובאישור שר האוצר, יושבע כי הדבר אכן יועיל לעידוד התחרות במערכת הבנקאית, לשיפור דרכי פעולתה ולצמצום הריכוזיות בה. כמו כן, מוצע לאפשר גם לחברות ביטוח להחזיק באמצעי שליטה בתאגיד בנקאי, ולשלב את תחום הביטוח והבנקאות תחת פיקוח המערכת הבנקאית.

הבנק לומד את הצעת החוק.

תזכיר חוק איסור שימוש בלתי הוגן במידע על ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ע-2009

ביום 19 באוקטובר, 2009, פרסם משרד האוצר, על דעת רשות ניירות ערך, תזכיר חוק איסור שימוש בלתי הוגן במידע על ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ע-2009, להערות הציבור. התזכיר מציע להכניס תיקונים בחוק ניירות ערך, חוק הייעוץ וחוק השקעות משותפות בנאמנות, כך שיוסדרו בהם, בין היתר, העניינים הבאים:

- קביעת איסור שימוש בלתי הוגן במידע, שנעשה תוך הפרת חובת נאמנות של עושה השימוש במידע כלפי מקור המידע, לצד האיסורים הקיימים היום על שימוש במידע פנים.
- מניעת ביצוע פעולות הטרמה על ידי מנהלי כספי אחרים ועובדיהם.
- יצירת הסדר אחיד ביחס להגבלות על החזקה ועשיית עסקאות בניירות ערך, הקבועות היום בחוק הייעוץ ובחוק השקעות משותפות בנאמנות.
- קביעת חובות פיקוח על תאגידים שהם מתווכים פיננסיים, המעסיקים מתווכים פיננסיים אחרים,
- תיקון סעיף 152 לחוק ניירות ערך, כך שיקבע כי מידע לא יחשב כמידע שאינו ידוע לציבור בחלוף 30 דקות ממועד שדווח במערכת המגנא, ותצומצם ההגנה של הפיכת מידע פומבי בחלוף יום פרסומו בדרך מקובלת אחרת, כך שתחול רק על מי שאינם אנשי פנים בתאגיד.

ככל שתזכיר החוק יתקבל יהא על הבנק לבדוק את התאמת התנהלותו להוראות החוק.

< הביקורת הפנימית

מר איתן שטיין מכהן כמבקר פנימי של הבנק מיום 9 במרץ 2008.

מר שטיין, עובד בבנק משנת 1997 ומועסק במשרה מלאה. הינו רואה חשבון מוסמך בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות ותואר שני במנהל עסקים, כיהן כסגן מבקר פנימי של הבנק וחברות הבת של הבנק בשלוש השנים האחרונות בטרם מינויו לתפקיד המבקר ושימש כממלא מקום המבקר בתקופה מ-1 בינואר ועד ל-9 במרץ 2008, מועד בו מונה כמבקר הפנימי של הבנק. מינויו אושר על ידי וועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק ביום 9 במרץ 2008.

המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999, ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992.

עובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), התשנ"ג-1992.

זהות הממונה והיקף העסקת המבקר הפנימי

הממונה על המבקר הפנימי הוא יושב ראש הדירקטוריון.

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפופים לו לשנת 2009 הינו 4.7 משרות בממוצע (כולל מיקור חוץ). מלבד נושא הביקורת הפנימית, ממונה המבקר הפנימי גם על פניות הציבור. היקף המשרות הממוצע לתחום פניות הציבור - משרה אחת.

תוכנית הביקורת

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2009 התבססה על תכנית העבודה הרב-שנתית של הביקורת, המורכבת מתוכנית לשנה השוטפת ותוכנית לשלוש השנים הבאות.

נושאי הביקורת הם היחידות הארגוניות של הבנק, חברות הבנות ותאגידי העזר, תהליכי העבודה, המוצרים המשווקים והמערכות הממוחשבות. כן נערכים סקרים תקופתיים בגין החשיפה לסיכונים מעילות והונאות ובגין סיכונים פיננסיים ותפעוליים. כמו כן נערכים דוחות מעקב אחר תיקון ליקויים מהותיים המתגלים בעבודת הביקורת של המבקר הפנימי, של רואה החשבון המבקר ושל המפקח על הבנקים בבנק ישראל. דוח שנתי מסכם מוגש אחת לשנה ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק ולחברי ועדת הביקורת.

תדירות הביקורת נקבעה על פי מטריצה המנוהלת על ידי המבקר הפנימי, המתייחסת להערכת החשיפה לנזק כספי ולהערכת טיב הבקורות המיועדות לצמצום הסיכונים. הערכות אלה מתעדכנות באופן שוטף.

תכנית העבודה השנתית נגזרת מתכנית העבודה הרב-שנתית, המתעדכנת לקראת תחילת כל שנה קלנדרית חדשה. התכנית השנתית נקבעה בין השאר גם על בסיס תוכנית העבודה של הבנק, וכן על בסיס עדכונים בקשר לשינויים מהותיים מתוכננים אשר נמסרו למבקר הפנימי על ידי המנהל הכללי של הבנק.

במחצית השניה של 2009 בוצע, בסיוע של חברה חיצונית, סקר סיכונים מקיף על כל יחידות הבנק. תוכנית העבודה הרב שנתית לשנים 2010-2013 נסמכת על הסקר שבוצע ועל מתודולוגיה שיטתית של הערכת הסיכונים ובקורת, שנתקבל מהחברה ועל בסיסו נקבעה גם תדירות הביקורת בכל נושא ונושא.

תכנית העבודה נדונה ואושרה על ידי ועדת הביקורת ולאחריה על ידי מליאת הדירקטוריון ועל ידי יו"ר הדירקטוריון. עסקאות מהותיות, שבוצעו על ידי הבנק, במידה וקימות, מדווחות למבקר הפנימי ונבחנות לרבות תהליך אישורו. למבקר הפנימי ניתן שיקול דעת לסטות מתוכנית העבודה ובתנאי שיעדכן את יו"ר הדירקטוריון ואת ועדת הביקורת באופן שוטף ויקבל את אישורם לכך.

המבקר הפנימי עורך את הביקורת הפנימית על פי תקנים מקצועיים מקובלים, שפורסמו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים ופועל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

למבקר הפנימי ניתנה גישה חופשית למידע, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב - 1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של התאגיד, כולל נתונים כספיים.

התייחסות לתאגידים המהווים החזקות מהותיות

המבקר הפנימי משמש גם כמבקר הפנימי של כל החברות הבת של הבנק. חברות הבת כלולות בתכנית העבודה הרב-שנתית ומבוקרות בתדירות הנקבעת בהתאם להערכת הסיכונים, המתוארת בסעיף הקודם.

דוחות ביקורת ודיונים עליהם

על פי נוהל עבודת ועדת הביקורת ונוהל עבודת המבקר הפנימי הנגזר ממנו, כל דוח ביקורת מוגש בכתב למנהל הכללי, ליושב ראש הדירקטוריון וליושב ראש וועדת הביקורת ומובא לדיון בוועדת הביקורת. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2008 נדון בוועדת הביקורת ביום 15 בינואר 2009. ביום 23 ביולי 2009 קיימה ועדת הביקורת דיון על ביצוע תוכנית העבודה של המבקר הפנימי למחצית הראשונה של שנת 2009. תכנית העבודה הרב-שנתית לשנים 2010 עד 2013 וכן תכנית העבודה השנתית לשנת 2010 נדונה בוועדת הביקורת ביום 12 בינואר 2010.

תגמול המבקר הפנימי

עלות שכרו של המבקר הפנימי המועסק בהיקף משרה מלאה הסתכמה בשנת הדוח בסך של 459 אלפי ש"ח (ללא עלות מס שכר). כמו כן תקבולים בגין הטבת ריבית הסתכמו בסך של 1 אלפי ש"ח. סך הכל עלות השכר ותקבולים הסתכמו לסך של 460 אלפי ש"ח, המבקר הפנימי אינו מחזיק בהון הבנק בשיעור כלשהו.

הערכת הדירקטוריון

אחת לשנה מקיימת ועדת הביקורת פגישה עם המבקר הפנימי לבדו, ישיבה זו כאמור התקיימה כ-1 בדצמבר 2009. על סמך המידע השוטף המתקבל בוועדה, הדוחות השוטפים המוגשים על ידי המבקר הפנימי אליה, הדיווחים הנמסרים לוועדה על ידי מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון ודו"ח הביקורת השנתי של רואה חשבון המבקר, הניחה ועדת הביקורת את דעתה לגבי עמידת המבקר בתקנים המקצועיים שלפיהם נערכו הביקורות.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים שההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי הינם סבירים בנסיבות הקיימות, ויש בהם כדי להשיג את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

< שונות

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן בבנק האחראי על בקרת העל (כמשמעותה בהוראות ניהול בנקאי תקין מס. 303) הינו דירקטוריון הבנק (ראה להלן רשימת הדירקטורים).

קודם לאישור הדוחות הכספיים על ידי הדירקטוריון, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון וטיטת הדוח התקופתי השנתי, לוועדת מאזן. וועדת המאזן מונה את יו"ר ועדת מאזן, 3 דירקטורים - מתוכם 1 דירקטור חיצוני ו- 1 דירקטור בלתי תלוי.

כמו כן, בישיבה נוכחים מנכ"ל הבנק, החשבונאי הראשי וכן נציגים של רואה החשבון המבקר. בישיבת הוועדה נדונים בפרוטרוט הדוחות הכספיים ומתקבלת החלטה על מתן המלצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

לאחר קבלת המלצת הוועדה לעיל על אישור הדוחות הכספיים, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון והדוח התקופתי השנתי, לעיונם של חברי הדירקטוריון, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לאישור הדוחות.

במהלך ישיבת הדירקטוריון, נסקרות התוצאות הכספיות, המצב הכספי ומוצגים נתונים על פעילות הבנק וניתנות תשובות לשאלות הדירקטורים.

בישיבה נוכח גם רואה החשבון החיצוני של הבנק אשר נותן את חוות דעתו המקצועית ביחס לדוחות הכספיים וכן ביחס לסוגיות חשבונאיות בקשר לדוחות הכספיים. עם סיום הדיון מחליט הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דוח כספי - 404 SOX ACT"

ב- 5 בדצמבר 2005 פירסם המפקח על הבנקים חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיף 404 של ה-SOX Act בסעיף 404 נקבעו על ידי ה- SEC וה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיוח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחו.
 - בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
 - יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקרות פנימיות בבנק והליך פיתוחן של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.
 - יש להשלים את הפרוייקט ואת ביקורת רואי החשבון המבקרים עד למועד הדיווח של דצמבר 2008.
- במסגרת יישום ההוראה, ביצע הבנק בשיתוף עם משרד רואי חשבון חיצוני, זיהוי של חשבוניות ותהליכים עסקיים הקשורים לדיוח כספי ולגילוי נאות. בתהליכים אלו בוצע תיעוד והערכת סיכונים ובקורות תוך מיפוי הסיכונים והבקורות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות.
- כמו כן, סיים הבנק את הערכת אפקטיביות הבקורות תוך תיעוד בדיקות של אפקטיביות הבקורות וניתוח פערים קיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית.
- הבנק השלים את הפרוייקט על פי לוחות הזמנים שנקבעו והדוחות הכספיים לשנת 2008 כוללים את הצהרת ההנהלה על אחריותה לקיומם ולשמירתם של בקורות פנימיות נאותות ונהלים נאותים בנוגע לדיוח הפיננסי וכן הערכתה לגבי האפקטיביות של בקורות ונהלים אלו.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commision). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2009, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק "קוסט פורר גבאי את קסירר", כפי שצוין בדוח שלהם כעמוד 129 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי שלה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן יעילות כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך התקופה המבוקרת, לא אירע כל שינוי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

תיקון הוראות דיווח לציבור בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה

להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר, 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר שכולל תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן - "ההוראות החדשות"). מטרת ההוראות החדשות להתאים את הוראות דיווח לציבור לכללי חשבונאות שמיושמים בנושא הנ"ל, לגילוי שניתן, על ידי בנקים בעולם בכלל, ובארה"ב בפרט. בין היתר, ההוראות החדשות קובעות:

כללים מפורשים בהתייחס לסיווג של כללים לסיווג חובות פגומים, סיכון אשראי, מדידת הפרשות להפסדי אשראי, מחיקה חשבונאית של חובות והכרה בהכנסות בגין חובות.

דרישות מפורטות לקיום תהליך שיטתי לקביעת ההפרשות להפסדי אשראי שיושם בעקביות, ושמירת התייעוד התומך בתהליך ובהפרשות.

כללים להרחבת הגילוי שניתן בדוחות כספיים לגבי השיטות וההנחות ששימשו את התאגיד הבנקאי בעת מדידת ההפרשות להפסדי אשראי.

הוראה זאת תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים החל מהדוחות ליום 1 ביולי 2010 ואילך. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 ביולי 2010 בהתאם לדרישות הוראה זו יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

בהתאם לסעיף 29ב של ההוראות החדשות "בגין הלוואות לדיור כהגדרתן בנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314. תחושב הפרשה ספציפית מזערית לפי שיטת עומק הפיגור", דהיינו, ההפרשה תחושב בהתאם להוראה הקיימת כפי שזה מתבצע היום.

מעל 70% מיתרת האשראי בבנק ירושלים הינו אשראי לדיור לכן יישום ההוראות החדשות יהיה רלוונטי רק לגבי פחות מ- 30% מהאשראי הבנק.

הנהלת הבנק החלה להיערך ליישום ההוראות ובמסגרת ההיערכות:

- הוקם צוות יעודי ליישום ההוראה ומונה חבר הנהלה אחראי.
- הוקצה תקציב ליישום ההוראה.
- נקבע אופן יישום ההוראה בסוגי האשראי השונים בבנק.
- נקבעו מודלים סטטיסטיים ליישום ההוראה במקרים בהם נדרשת קביעה זו.
- הוכנה תוכנית מפורטת עם לוח זמנים להשלמת היערכות ליישום ההוראה.

בשלב זה לא ניתן לכמת את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי ליום 1 ביולי, 2010.

תרומות

מדיניות התרומות של הבנק מבוצעת בהתאם להחלטת ההנהלה ובמסגרת תקציב הבנק. מדיניות זו כוללת קריטריונים לבחירת מוסדות ו/או עמותות. בשנת 2009 תרם הבנק 525 אלפי ש"ח (2008 - 521 אלפי ש"ח) לעמותות לעזרה ולמוסדות ציבוריים.

במסגרת פרויקט "אמץ לוחם" שמפעילה האגודה למען החייל, אימץ בנק ירושלים את ביה"ס לתותחנות שדה בשבטה.

פרויקט "אמץ לוחם" קושר בין חברות עסקיות לגדודי לוחמים על ידי אימוץ ערכי, תומך ומסייע. אימוץ היחידה מעניק ללוחמים תחושת שייכות ומחזק את תחושת הקונצנזוס סביב שירותם הצבאי.

לבנק התחייבויות עתידיות למתן תרומות במסגרת פרויקט "אמץ לוחם" בסכום של כ- 100 אלפי ש"ח לשנה ל- 3 שנים שיסתיימו בשנת 2011.

◀ עסקאות עם בעל שליטה

לפי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 תאגיד החייב בדיווח לפי תקנות אלו ימסור בדוח מידי ובדוח התקופתי פרטים "בדבר כל עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר התאגיד התקשר בה". בין היתר, נדרש תאגיד מדווח לכלול "פירוט ביחס לזהות צדדי העסקה, תוכנה ומאפייניה האיכותיים והכמותיים, העניין האישי של בעל השליטה בה, מועד אישורה ופרטי האורגן שאישר את העסקה".

האמור לעיל לא יחול במקרה בו מדובר בעסקה "זניחה" כהגדרת מונח זה בתקנה 64(3)(ד)(1) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים), התשנ"ג - 1993 - קרי עסקה העונה על "הסוגים והמאפיינים של העסקאות" שהתאגיד רואה אותן כזניחות. מכיוון שתקנות אלו לא חלות על בנקים, פנה איגוד הבנקים לרשות ניירות ערך לצורך קביעת מתכונת הדיווח אשר תחול על בנקים בהקשר זה. בהמשך לפנייתו האמורה של איגוד הבנקים ולדיונים שנערכו בין הבנק לרשות ניירות ערך בסוגיה, נקבע כי מתכונת הדיווח לעסקאות של הבנק עם בעל השליטה בו או עם אדם אחר שלבעל השליטה יש בהן ענין אישי, בחלוקה לעסקאות בנקאיות ועסקאות שאינן בנקאיות, תהיה כדלקמן:

א. לגבי עסקאות בנקאיות - הבנק יקבע קריטריונים לעסקאות בנקאיות חריגות אשר לגביהן יפרסם הבנק דיווח מידי עם התרחשותן. לעומת זאת, עסקאות בנקאיות שאינן חריגות תפורטנה במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר (ר' טבלה להלן), וזאת למרות שעל פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 נדרש הבנק למסור דיווח מידי גם בעסקאות שאינן חריגות;

ב. לגבי עסקאות שאינן בנקאיות - הבנק יקבע קריטריונים לסיווג עסקאות כאמור שהינן "זניחות", עליהן יחולו ההוראות לענין דיווח על עסקאות עם בעל שליטה החלות על יתר התאגידים המדווחים (קרי - שאינם בנקים). הוראות ניהול בנקאי תקין (312) של המפקח על הבנקים (להלן: "נב"ת 312"), קובעות כי ככלל, הבנק לא יעשה עסקה עם "איש קשור" (כהגדרת מונח זה בהוראה האמורה) בתנאים מועדפים על אלה שהוא עושה בעסקה דומה עם אחרים, למעט "איש קשור" שהוא תאגיד בבעלות מלאה של הבנק שאינו נותן אשראי או שירות אחר לאדם מחוץ לקבוצת הבנק.

להלן פירוט בדבר הקריטריונים שנקבעו כאמור בישיבת ועדת הביקורת הדירקטוריונית אשר התכנסה ביום 18.2.2010, בחלוקה לעסקאות בנקאיות ושאינן בנקאיות:

• עסקאות בנקאיות "חריגות":

עסקאות בנקאיות העונות על הקריטריונים הבאים תיחשבנה כעסקאות חריגות:

א. לענין עסקאות 'חבות' - עסקת חבות תחשב לחריגה אם בעקבות ביצועה סך החבות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 5% מהון הבנק, כמשמעות מונח זה בנספח א' להוראות ניהול בנקאי תקין (311), כפי שדווח בדוחות הכספיים שפורסמו לאחרונה לפני מועד העסקה (להלן: "הון רגולטורי"), או אם הגידול בחבות של לווה בודד מתוך קבוצת בעל השליטה בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה.

במידה ויוודע לבנק על עסקאות חבות אשר לבעל השליטה עניין אישי בהן ואשר נב"ת 312 אינה חלה לגביהן משום שאינן מבוצעות עם "איש קשור" כהגדרת מונח זה בנב"ת 312, הבנק יביאן לאישור בהתאם לקבוע בנב"ת 312 האמורה. לגבי עסקאות אלו ימסור הבנק מידע במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר במתכונת המופיעה בטבלאות להלן (טבלה נפרדת לעסקאות אלו ולעסקאות כאמור אשר נב"ת 312 חלה לגביהן). בהקשר זה יובהר, כי הקריטריון הקבוע לעסקת חבות חריגה עם בעל שליטה, או שלבעל השליטה עניין אישי בה, יחול בין אם הוראה 312 חלה על עסקה זו ובין אם היא לא חלה.

בנוסף, כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב כעסקה מהותית.

ב. לענין עסקאות "פקדון" - הפקדת כספים בפקדון מכל סוג שהוא תיחשב לעסקה חריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על ידי הבנק לפני מועד העסקה. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל השליטה (כהגדרת המונח בנב"ת 312) אשר אינו נמנה על חברות שהינן בשליטת בעל השליטה תיחשב כחריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותו "איש קשור" יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על ידי הבנק לפני מועד העסקה.

ג. לענין עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקת חבובות או עסקת פיקדון כמפורט לעיל) - עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח תחשב לחריגה אם סכום העמלה השנתית הנגבה בגינה שווה או עולה על 4% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

ד. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקאות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.1% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה.

חריגה זמנית זניחה מההיקפים המפורטים בסעיפים (א) עד (ד) לעיל, ולתקופה אשר אינה עולה על 30 יום, לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כ"עסקה שאינה חריגה", וינתן גילוי על חריגות אלו במסגרת הדוח השנתי. יובהר כי כל שינוי של עסקה חריגה הינו, כשלעצמו, בגדר עסקה חריגה, וינתן לגבי דיווח מיידי.

• עסקאות שאינן בנקאיות:

העסקאות שלהלן תיחשבה כעסקאות זניחות:

א. עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 250 אלפי ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

ב. עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הרגולטורי.

ג. נשיאה בהוצאות בעל השליטה, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, לצורך השתתפות באירועים ייצוגיים וכנסים לקוחות של הבנק וחברות הבנות על פי הזמנתם - הוצאות עד לסך של 250,000 ש"ח בשנה.

ד. כל עסקה אחרת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

• הגדרות:

לצורך ההחלטות דלעיל, על כל סעיפיהן, תהייה למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

(1) "חבות" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.

(2) "תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה על-ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות

עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות שלספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

(3) "קבוצת בעל השליטה" - בעל השליטה ביחד עם החברות הפרטיות הקשורות אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וכיחד עם קרוביו וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתו הגרים עמו או שפרנסתם עליו; הגדרת "קרוב" על פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת אח, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, וכן זוגו של כל אחד מאלה.

- להלן פרטים על היתרות של קבוצת בעל השליטה ושל אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר 2009 (באלפי ש"ח):

סוג היתרה	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ
אשראי	23.3	0.2	-
מסגרת שלא נוצלה	112.2	-	-
ערכויות שניתנו לבנק על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'	-	-	-
חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים	-	-	-

סוג היתרה	קבוצת בעל השליטה וקרוביו
פיקדונות	(9,213)

- להלן פרטים על ההכנסות מעמלות בגין עסקאות בניירות ערך ו/או עסקאות במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון) ששולמו על ידי קבוצת בעל השליטה ועל ידי אחרים שלבעל השליטה עניין

אישי בעיסוקיהם עם הבנק, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 (באלפי ש"ח):

קבוצת בעל השליטה וקרוביו	יצוא חברה להשקעות בע"מ	הכנסות מעמלות
1,974.5	64.7	

- להלן פרטים על עסקאות שאינן בנקאיות עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 (באלפי ש"ח):
הבנק (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) שוכר, במהלך עסקיו הרגיל ובתנאי שוק, שטחי משרדים, מחסנים וחניות מחברות בת בבעלות מלאה של קרוב של בעל השליטה בבנק, כדלקמן:
(א) משרדים בשטח של 1,150 מ"ר בתל-אביב המשמשים לסניף בנק ולמשרדי הנהלה, וכן חניות באותו בניין. תקופת השכירות נקבעה עד לסוף חודש מרץ 2010. בתמורה שילם הבנק לחברות הנ"ל בשנת 2009 סך של כ- 799 אלפי ש"ח דמי שכירות, כ- 257 אלפי ש"ח עבור חניות וכ- 412 אלפי ש"ח עבור דמי אחזקה. הסכומים דלעיל אינם מהותיים לבנק.
(ב) מחסנים בשטח של 565 מ"ר בירושלים המשמשים לארכיב. תקופת השכירות נקבעה עד לסוף שנת 2011. בתמורה שילם הבנק בשנת 2009 סך של כ- 161 אלפי ש"ח דמי שכירות וכן כ- 148 אלפי ש"ח דמי אחזקה. הסכומים דלעיל אינם מהותיים לבנק.

◀ הדירקטוריון, ההנהלה ושכרם של נושאי המשרה הבכירים

שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם

שם הדירקטור	העיסוק העיקרי	חברות בדירקטוריונים אחרים
עירוני יונתן	יועץ פיננסי/עסקי, יו"ר דירקטוריון הבנק, יועץ כספי לקבוצת גנדיר	דירקטור בתאגידים הבאים: שגריר מערכות רכב בע"מ, ספאנטק תעשיות בע"מ, אי.פי. פתרונות אוטומציה בע"מ, מגדל חברה לביטוח בע"מ.
ד"ר שובל זלמן	יו"ר הדירקטוריון של "יצוא חברה להשקעות בע"מ" (החברה האם). נשיא לשכת המסחר ישראל-אמריקה. יו"ר משותף של קרן פייר.	יו"ר הדירקטוריונים של החברות: סי. אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, אי.סי.סי. - הון לישראל חברה בע"מ. חבר הדירקטוריון של שובל גרופמן ניהול נדלן 2002 בע"מ. חבר דירקטוריון בי"ח הדסה. כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק מ-12/89 עד 9/90 וכן מ-3/93 עד 6/98. בתקופה שמיום 5.10.1990 ועד 24.3.1993, ובין יוני 1998 לינואר 2000, בעת שירותו כשגריר ישראל בושינגטון, הייתה הפסקה בחברותו בדירקטוריון.
אשל שמואל (דח"צ)	יועץ וליווי פיננסי	כיהן עד יוני 2009 כדירקטור בליבלוב סוכנות לביטוח ובכרמל-איגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ. בנוסף, כיהן כיו"ר איגוד ליסינג בע"מ ודירקטור בקרן ההלוואות פלנוס. שימש כסמנכ"ל בבנק איגוד עד 2009.
באור משה	מנכ"ל ודירקטור ב- "סי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ".	דירקטור בסי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ וסגן יו"ר הדירקטוריון של יצוא חברה להשקעות בע"מ. דירקטור בחברה הישראלית לערבויות בע"מ, בטרה פירמה בע"מ, באי.סי.סי. הון לישראל בע"מ, במרקטור חברה לניהול בע"מ, בנאמנות חוץ בע"מ, בחברה לנאמנות פיננסית בע"מ ובאיתנים ביטוח בע"מ.
בן-עוזר עובד	מנהל חברות	דירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ ובחברות המוחזקות שלה, בירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ ובמגדל שלום מאיר בע"מ.
פרופ' הוכמן שלום-יוסף (דח"צ)	פרופ' למימון. מרצה באוניברסיטה.	דירקטור חיצוני במדיפאור - מ-4/2007. דירקטור חיצוני במגדל קרנות נאמנות - מ-11/2006. יו"ר דירקטוריון מרכנתיל קופ"ג - עד 7/2006. מנכ"ל בנק מרכנתיל - עד 7/2006. דירקטור ובעל שליטה בחב' הוכמן פיננסים בע"מ.
וולבלסקי פנחס	עורך דין	יו"ר הוועד המנהל של הבנק, דירקטור בסי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ, ביצוא חברה להשקעות בע"מ, באי.סי.סי. הון לישראל בע"מ, בארוול אחזקות בע"מ, בעפר דור חברה לנאמנות בע"מ, באו"ח חב' לנאמנות בע"מ, ב- Comprehensive Holding Corporation SA, וב- CHC Finance.

שם הדירקטור	העיסוק העיקרי	חברות בדירקטוריונים אחרים
ד"ר טולקובסקי אפרת (דח"צ)	מרצה באוניברסיטה, מנהלת אקדמית במכון חיים כצמן גזית גלובל לנדל"ן	דירקטורית חיצונית בחב' בבילון בע"מ. דירקטורית באקו-סיטי בע"מ (משנת 2008), דירקטורית באקו סיטי אס. אל יזמות ובניה בע"מ (משנת 2008).
סיזרוח אליעזר (דב"ת)	יועץ	כיהן כדירקטור בתאגידים מקבוצת בזק וכמשנה למנכ"ל קבוצת בזק עד 2008.
שובל גדעון	מנכ"ל ומ"מ יו"ר דירקטוריון של "יצוא חברה להשקעות בע"מ" (החברה האם).	דירקטור במרקטור בע"מ, אינוונטק בע"מ, תעשיות רדימיקס בע"מ.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

המפקח על הבנקים אימץ את הנחיות הרשות לניירות ערך בנושא "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", לפיהן על דירקטוריון הבנק לקבוע מהו המספר המזערי הראוי של דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ולפרט בדוח הדירקטוריון את מיומנותם. בהתאם לכך קבע דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים כאמור יעמוד על שלושה דירקטורים או רבע מבין חברי הדירקטוריון, הנמוך מבין השניים. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית שיהנו בועדת הביקורת של הבנק ובעדת מאזן יהיה לפחות דירקטור אחד.

חברי הדירקטוריון הבנק והועדות הנ"ל עונים על הדרישות כאמור, כמפורט להלן:

עירוני יונתן - בעל תואר ראשון בכלכלה. שימש בעבר כמנכ"ל ודירקטור בבנק אינווסטק בע"מ. עיסוקו כיום - יועץ פיננסי/עסקי, משמש כדירקטור בתאגידים הבאים: מגדל חברה לביטוח בע"מ, ספאנטק תעשיות בע"מ, אי.פי. פתרונות אוטומציה בע"מ, שגריר מערכות רכב בע"מ. תפקיד נוכחי - יו"ר דירקטוריון הבנק.

ד"ר שובל זלמן - בעל תואר ראשון ביחסים בינלאומיים, תואר שני ושלישי במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים. שימש בעבר כמנכ"ל בנק ליצוא ושגריר ישראל בארה"ב. תפקיד נוכחי - יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ (החברה האם של הבנק).

אשל שמואל - בעל תואר ראשון במדעי המדינה. שימש בעבר כסמנכ"ל בנק איגוד בתחום המשכנתאות (2004-2009); חבר הנהלת בנק איגוד, סמנכ"ל, ראש אגף עסקים של בנק איגוד (2004-1998); תפקידים נוספים בבנק איגוד החל משנת 1977. כיהן עד יוני 2009 כדירקטור ב-ליבלוב סוכנות לביטוח ובכרמל-איגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ. בנוסף, כיהן כיו"ר איגוד ליסינג בע"מ ודירקטור בקרן ההלוואות פלנוס. תפקיד נוכחי - יועץ וליווי פיננסי.

באואר משה - בעל השכלה תיכונית. שימש בעבר כמנהל מח' מטבע חוץ בבנק אלרן ומזכיר בנק אלרן ובהמשך כמזכיר בנק ליצוא. תפקיד נוכחי - מנהל חברה פיננסית.

בן-עוזר עובד - בעל תואר שני במדעי המדינה. שימש בעבר כמנכ"ל יוניטרסט חברה להשקעות בע"מ וכיו"ר איגוד חברי הבורסה בת"א. תפקיד נוכחי - מנהל חברות.

הוכמן שלום-יוסף - ד"ר במימון מאוניברסיטת טורונטו, תואר שני במימון ותואר ראשון בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. שימש כפרופסור חבר באוניברסיטת יוסטון בארה"ב. מרצה מן החוץ בפקולטה לניהול באוניברסיטת תל-אביב.

וולובלסקי פנחס - בעל תואר ראשון בכלכלה ויחסים בינלאומיים ותואר שני במשפטים. שימש בעבר כיו"ר דירקטוריון הבנק. תפקיד נוכחי - יו"ר הוועד המנהל וועדת מאזן של הבנק ועו"ד במשרד פרטי.

ד"ר טולקובסקי אפרת - ד"ר במימון וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במימון וחשבונאות ותואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה, מאוניברסיטת תל-אביב. מרצה באוניברסיטה ומנהלת אקדמית במכון חיים כצמן גזית גלובל לנדל"ן.

בשנים 2002-2004 כיהנה כחברת סגל בפקולטה להנדסת תעשייה וניהול בטכניון בחיפה. משנת 2005 עד סוף 2006 - חברת דירקטוריון וועדת הביקורת של דש ניירות ערך והשקעות בע"מ.

מיזרח אליעזר - בעל תואר ראשון במימון, כלכלה וחשבונאות, מאוניברסיטת Cape town. תפקיד נוכחי - יועץ. בשנים 2006-2008 כיהן בעבר כמשנה למנכ"ל קבוצת בזק (2006-2008); מנהל אגף שיווק אסטרטגיה ותכנון בבנק הפועלים (2005-2006), תפקידים אחרים בבנק הפועלים (2005-1999); יועץ ניהול ואסטרטגיה בחברת היעוץ מקינזי (1996-1999).

שובל גדעון - בעל תואר שני במשפטים ותואר שני במנהל עסקים. תפקיד נוכחי - מנכ"ל וממלא מקום יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ.

מספר הישיבות של הדירקטוריון

בשנת 2009 התקיימו 16 ישיבות של מליאת הדירקטוריון (בשנת 2008 - 10).

◀ חברי הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2009

מנכ"ל הבנק	בזורה אבי
מסנה למנכ"ל ומנהל אגף ניהול סיכונים ונוסטרו ⁽¹⁾	נרדי יואב
סמנכ"ל, מנהל אגף תפעול ותשתיות בנקאיות ומנהל הסיכונים התפעוליים	שגיא רון
סמנכ"ל, מנהל האגף העסקי	אדירי בנצי
סמנכ"ל, מנהלת אגף שוק ההון ומט"ח	שוורץ רונית
מנהל אגף אשראי קמעונאי	בן-ישי מיכאל
חשב, חשבונאי ראשי ומנהל אגף חשבונאי ראשי	זית ארנון
מנהלת האגף לבנקאות קמעונאית ⁽²⁾	פרומוביץ דינה
מנהל אגף בקרת ניהול הסיכונים ⁽³⁾	לוי ניסן

(1) הפסיק לכהן כחבר הנהלה החל מיום 1 בפברואר 2010.

(2) החל מיום 1 באפריל 2009. עד ליום 31 במרץ כיהנה כמנהלת משאבי אנוש ומערך השיווק.

(3) החל מיום 1 באפריל 2009.

שכר נושאי המשרה הבכירים

ראו לקמן בנספח א.

שכר רואה החשבון המבקר

ראו לקמן בנספח א.

דירקטוריון הבנק מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה והמאומצת ועל השגת התוצאות העסקיות הנאות בשנה זו.

אבי בזורה
מנכ"ל הבנק

יונתן עירוני
יו"ר הדירקטוריון

< נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

נספח א' לדוח הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	שיעור השינוי ב-%	
2008	2009	

א. רווח ורווחיות

באחוזים			
10.1%	10.2%		1. תשואת הרווח הנקי להון הממוצע
סכומים מדווחים מיליוני ש"ח			
171.7	180.5	5%	2. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(6.8)	1.3	-119%	3. הפרשה לחובות מסופקים
164.9	181.8	10%	4. רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
82.9	84.1	1%	5. הכנסות תפעוליות ואחרות
(166.2)	(173.6)	4%	6. הוצאות תפעוליות ואחרות
81.6	92.3	13%	7. רווח מפעולות רגילות לפני מיסים בסכומים מדווחים
(29.9)	(33.6)	12%	8. הפרשה למיסים
51.7	58.7	14%	9. רווח נקי

באחוזים

ב. יחסים פיננסיים עיקריים

			הפרשה לחובות מסופקים בגין יתרת אשראי לציבור (כולל
			סיכון אשראי חוץ מאזני משוקלל) בסוף השנה:
0.09%	-0.02%		10. הפרשה שנתית
1.8%	1.7%		11. הפרשה מצטברת
11.8%	13.0%		12. יחס הון לרכיבי סיכון (באזל I)
	16.0%		13. יחס הון לרכיבי סיכון (נדבך ראשון באזל II)

יתרות ליום	שיעור השינוי ב-%	
31.12.08	31.12.09	
מיליוני ש"ח		

ג. מאזן - סעיפים עיקריים

9,251	9,301	1%	14. סך כל המאזן
351	765	118%	15. מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,292	1,083	-16%	16. ניירות ערך
7,510	7,349	- 2%	17. אשראי לציבור
7,279	7,116	- 2%	18. פיקדונות הציבור
1,188	1,392	17%	19. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
520	606	17%	20. הון עצמי
822	905	10%	21. הון לצורך יחס הון לרכיבי סיכון

ד. סעיפים חוץ-מאזניים

3,279	2,975	- 9%	22. יתרת הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
618	505	-18%	23. יתרת ערבויות

נתונים עיקריים על הבנק ועל החברות המאוחדות שלו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

נספח א' (המשך) לדוח הדירקטוריון
ה. פירוט תגמולים נושאי משרה בכירים (אלפי ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009								
פרטי מקבל התגמולים			תגמולים בעבור שירותים			תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר ⁽¹⁾	מענק ⁽²⁾	אחר	ריבית ⁽³⁾	אחר
יונתן עירוני ⁽⁴⁾	יו"ר הדירקטוריון	חלקי	-	700	-	-	-	700
אבי בזורה	מנכ"ל	100%	-	1,807	572 ⁽⁵⁾	-	-	2,379
יואב נרדי	משנה למנכ"ל, מנהל אגף ניהול סיכונים ונוסטרו	100%	-	1,285	-	-	4	1,289
בנצי אדירי	סמנכ"ל, מנהל אגף עיסקי	100%	-	973	-	-	-	973
רון שגיא	סמנכ"ל, מנהל אגף תיפעול ותשתיות בנקאיות	100%	-	831	-	-	-	831
מיכאל בן ישי	מנהל אגף האשראי הקימעונאי	100%	-	782	-	-	4	785

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008								
פרטי מקבל התגמולים			תגמולים בעבור שירותים			תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר ⁽¹⁾	מענק ⁽²⁾	אחר	ריבית ⁽³⁾	אחר
יונתן עירוני ⁽⁴⁾	יו"ר הדירקטוריון	חלקי	-	675	-	-	-	675
אבי בזורה	מנכ"ל	100%	-	1,687	575 ⁽⁵⁾	-	-	2,262
יואב נרדי	משנה למנכ"ל, מנהל אגף ניהול סיכונים ונוסטרו	100%	-	1,258	-	-	13	1,271
יהודה מועלים	משנה למנכ"ל, מנהל אגף בקרות	100%	-	993	-	-	1	994
בנצי אדירי	סמנכ"ל, מנהל האגף העיסקי	100%	-	866	-	-	-	866
רון שגיא	סמנכ"ל, מנהל אגף תיפעול ותשתיות בנקאיות	100%	-	744	-	-	2	746

- (1) כולל הפרשות לפיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, ביטוח לאומי וחופשה וכן תנאים נלווים לשכר, אך לא כולל מס שכר.
- (2) כולל מענק שהופרש בגינו בשנת הדוח וטרם שולם (ללא מס שכר), אך לא כולל מענקים ששולמו בשנת הדוח ושהופרשו בשנה קודמת.
- (3) כולל הטבת ריבית בגין הלוואות שניתנו בתנאי הטבה.
- (4) מר יונתן עירוני מונה ליו"ר הדירקטוריון של הבנק החל מיום 30 במרץ 2006. בהתאם להסכם למתן שירותים שנחתם בין יו"ר הדירקטוריון לבין הבנק, זכאי היו"ר לתשלום חודשי בגין השירותים אותם הוא נותן לבנק וכן להחזר הוצאות בפועל.
- (5) בחוזה העסקתו של מר אבי בזורה שנחתם בחודש אוקטובר 2007 קיים מענק שנתי המותנה בשיעור התשואה השנתית של הבנק. ע"פ החוזה בתשואה שנתית של 9.5% גובה המענק יהיה 200 אלפי ש"ח ועל כל תוספת של 0.5% בשיעור התשואה, יוגדל המענק ב- 50 אלפי ש"ח. כמו"כ בחוזה קיים מענק המותנה במשך שנות עבודתו בבנק. ע"פ החוזה מר אבי בזורה יהיה זכאי בתום שלוש שנות כהונה למענק שנתי של 300 אלפי ש"ח לכל שנת כהונה ובתום השנה הרביעית למענק של 390 אלפי ש"ח. בתנאים מסוימים המפורטים בחוזה יהיה זכאי מר אבי בזורה למענק הנ"ל גם ללא השלמת שנות כהונה אלה.

נתונים עיקריים על הבנק ועל החברות המאוחדות שלו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

נספח א' (המשך) לדוח הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2008	2009

ו. נתונים על הסבנה הארגונית

16	16	1. מספר סניפי הבנק
367	374	2. מספר עובדים כולל חברות בנות (כולל עובדי כח אדם במיקור חוץ)
15	11	3. מספר משרות בשעות נוספות (ממוצע חודשי)
10	16	4. מספר ישיבות מליאת הדירקטוריון
34	45	5. מספר ישיבות ועדות הדירקטוריון

ז. שכר רואה החשבון המבקר ^(1,2,3) באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2008	2009	2008	2009
עבור פעולות הביקורת: ⁽⁴⁾			
638	602	792	764
רו"ח המבקר			
עבור שירותי מס ⁽⁵⁾			
81	385	104	440
רו"ח המבקר			
עבור שירותים אחרים			
119	165	117	607
רו"ח המבקר			
838	1,152	1,013	1,811
סה"כ שכר של רו"ח מבקרים			

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת עבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

(2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים ע"פ חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

(5) שירותי מס שוטפים והכנת דוחות לרשויות מס.

סקירת הנהלה

סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו

להלן מידע רב תקופתי ופירוטים שונים לדוחות הכספיים אשר יש בהם כדי לתת תמונה רחבה על מצבו הכספי של הבנק ותוצאות פעולותיו ואלה מובאים בתוספת כדלהלן:

תוספת	נושא	עמוד
א	מאזנים מאוחדים לשנים 2005 - 2009	107
ב	דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2005 - 2009	108
ג	שיעורי הכנסה והוצאה	109
ד	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	114
ה	סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד	116
ו	מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון לשנים 2008 ו- 2009	118
ז	דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים לשנים 2008 ו- 2009	119

מאזנים מאוחדים - מידע רב תקופתי לסוף השנים 2009 - 2005

סכומים מדווחים

תוספת א

31 בדצמבר					
2005	2006	2007	2008	2009	
מיליוני ש"ח					
					נכסים
459.4	765.5	369.5	350.7	765.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
918.8	955.8	1,350.4	1,291.7	1,083.2	ניירות ערך
6,234.8	6,398.9	7,188.5	7,510.1	7,349.3	אשראי לציבור
49.3	46.6	43.8	51.8	52.4	בניינים וציוד
20.3	24.3	26.2	47.0	51.4	נכסים אחרים
7,682.6	8,191.1	8,978.4	9,251.3	9,301.4	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
6,392.0	6,730.5	6,960.3	7,279.3	7,115.7	פיקדונות הציבור
289.3	221.4	170.8	139.5	103.9	פיקדונות מבנקים
27.6	15.9	9.0	3.7	5.4	פיקדונות הממשלה
-	-	-	50.0	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
497.0	692.3	1,261.7	1,188.3	1,391.8	תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
65.3	69.3	74.2	70.6	78.7	התחייבויות אחרות
7,271.2	7,729.4	8,476.0	8,731.4	8,695.5	סך כל ההתחייבויות
411.4	461.7	502.4	519.9	605.9	הון עצמי
7,682.6	8,191.1	8,978.4	9,251.3	9,301.4	סך כל ההתחייבויות והון

דוחות רווח והפסד מאוחדים - מידע רב תקופתי לשנים 2005 - 2009

סכומים מדווחים

תוספת ב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2005	2006	2007	2008	2009	
מיליוני ש"ח					
127.5	155.7	182.7	171.7	180.5	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
11.3	15.5	12.6	6.8	(1.3)	הפרשה לחובות מסופקים
116.2	140.2	170.1	164.9	181.8	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות					
103.7	*89.2	*88.5	*83.1	84.0	עמלות תפעוליות
0.2	0.8	(0.2)	(1.0)	-	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
1.1	*0.2	*0.1	*0.8	0.1	הכנסות אחרות
105.0	90.2	88.4	82.9	84.1	סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות					
99.9	105.2	103.7	102.6	105.8	משכורות והוצאות נלוות
23.1	23.1	24.0	24.4	27.9	אחזקה ופחת בניינים וציוד
35.4	36.9	39.3	39.2	39.9	הוצאות אחרות
158.4	165.2	167.0	166.2	173.6	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
62.8	65.2	91.5	81.6	92.3	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
23.7	27.6	30.6	29.9	33.6	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
39.1	37.6	60.9	51.7	58.7	רווח מפעולות רגילות אחרי מיסים
רווח נקי					
(0.8)	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווח (הפסד) מפעולות רגילות של חברה כלולה לאחר השפעת המס
38.3	37.6	60.9	51.7	58.7	רווח נקי מפעולות רגילות
-	26.4	0.1	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
38.3	64.0	61.0	51.7	58.7	רווח נקי
רווח נקי למניה (בש"ח)					
0.56	0.54	0.87	0.73	0.83	רווח מפעולות רגילות
-	0.38	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות
0.56	0.92	0.87	0.73	0.83	סך הכל רווח נקי למניה (בש"ח)

* סווג מחדש.

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת ג

2009			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
באחוזים		מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד			
	2.95	143.1	4,845.0
		-	-
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁷⁾
2.95		143.1	4,845.0
	(1.47)	(55.8)	3,785.0
		(5.0)	88.2
		(8.0)	214.4
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(1.68)		(68.8)	4,087.6
1.27	1.48		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד מדד			
	8.29	282.8	3,412.4
		19.5	212.1
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
8.34		302.3	3,624.5
	(7.70)	(305.8)	3,970.1
		7.0	(88.2)
		-	-
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(7.70)		(298.8)	3,881.9
0.64	0.58		פער הריבית
מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽³⁾			
	3.98	44.4	1,114.6
		16.4	285.3
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
4.34		60.8	1,399.9
	(1.62)	(16.7)	1,029.5
		(3.5)	282.9
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(1.54)		(20.2)	1,312.4
2.80	2.36		פער הריבית
סך הכל			
	5.02	470.3	9,372.0
		35.9	497.4
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
5.13		506.2	9,869.4
	(4.31)	(378.3)	8,784.6
		2.0	-
		(11.5)	497.3
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(4.18)		(387.8)	9,281.9
0.95	0.71		פער הריבית

הערות: בסוף סקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

תוספת ג (המשך)

2009	
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון
מיליוני ש"ח	
בגין אופציות	(3.2)
בגין מכשירים נגזרים אחרים	1.3
עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾	64.0
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס	180.5
הפרשה לחובות מסופקים (לרבות כללית ונוספת)	1.3
רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחומ"ס	181.8
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון	
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾	9,372.0
נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾	19.2
הפרשה כללית ונוספת לחומ"ס	13.6
סך כל הנכסים הכספיים	9,397.5
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון	
התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾	8,784.6
התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾	7.8
סך כל ההתחייבויות הכספיות	8,824.7
סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות	
נכסים לא כספיים	572.8
התחייבויות לא כספיות	25.3
סך כל האמצעים ההוניים	575.0

הערות: בסוף סקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת ג (המשך)

2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
באחוזים		מליוני ש"ח	
מסבע ישראלי לא צמוד			
	5.11	225.7	4,415.7
		-	-
			נכסים ⁽⁷⁾
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
5.11		225.7	4,415.7
	(3.58)	(129.9)	3,627.6
		(5.2)	94.4
		(10.7)	225.9
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(3.69)		(145.8)	3,947.9
			סך כל התחייבויות
1.42	1.53		פער הריבית
מסבע ישראלי צמוד סדד			
	9.34	336.8	3,605.8
		17.2	210.1
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
9.28		354.0	3,815.9
	(8.80)	(345.2)	3,922.1
		7.7	(94.4)
		-	-
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(8.82)		(337.5)	3,827.7
			סך כל התחייבויות
0.46	0.54		פער הריבית
מסבע חוץ - פעילות מקומית⁽³⁾			
	4.29	50.7	1,182.5
		(38.3)	327.1
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
0.82		12.4	1,509.6
	1.91	20.7	1,083.6
		0.7	311.3
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
1.53		21.4	1,394.9
			סך כל התחייבויות
2.36	6.20		פער הריבית
סך הכל			
	6.66	613.2	9,204.0
		(21.1)	537.2
			נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁷⁾
6.08		592.1	9,741.2
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
			סך כל הנכסים
			התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁷⁾
	(5.26)	(454.4)	8,633.3
		2.5	-
		(10.0)	537.2
			השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(5.04)		(461.9)	9,170.5
			סך כל התחייבויות
1.04	1.40		פער הריבית

* סווג מחדש

הערות: בסוף סקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

תוספת ג (המשך)

2008	
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
מיליוני ש"ח	
(1.0)	בגין אופציות
1.7	בגין מכשירים נגזרים אחרים
40.8	עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾
171.7	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס
(6.8)	הפרשה לחובות מסופקים (לרבות כללית ונוספת)
164.9	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחומ"ס
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון	
9,204.0	
14.3	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
16.6	נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾
(6.1)	הפרשה כללית ונוספת לחומ"ס
9,228.8	סך כל הנכסים הכספיים
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון	
8,633.3	
9.2	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
35.2	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾
8,677.7	סך כל ההתחייבויות הכספיות
סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות	
551.1	
8.0	נכסים לא כספיים
(47.8)	התחייבויות לא כספיות
511.3	סך כל האמצעים ההוניים

* סווג מחדש
הערות: בסוף סקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

תוספת ג (המשך)

מטבע חוץ - נומינלי בדולר של ארה"ב

2009			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני \$ ארה"ב			
באחוזים			
פעילות מקומית⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾	292.3	11.1	3.80
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	42.6	0.7	
סך כל הנכסים	334.9	11.8	3.52
התחייבויות ⁽⁷⁾	262.2	(2.2)	(0.84)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	41.8	(0.5)	
סך כל התחייבויות	304.0	(2.7)	(0.89)
פער הריבית	2.96	2.64	
2008			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני \$ ארה"ב			
באחוזים			
פעילות מקומית⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾	338.0	17.4	5.15
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	27.6	1.6	
סך כל הנכסים	365.6	19.0	5.20
התחייבויות ⁽⁷⁾	295.8	(7.2)	(2.43)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	27.0	(1.1)	
סך כל התחייבויות	322.8	(8.3)	(2.57)
פער הריבית	2.71	2.63	

הערות:

- (1) הנתונים כלוח זה ניתנים לפני ואחרי השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
 - (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
 - (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 - (4) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
 - (5) האחוזים מחושבים על בסיס הנתונים באלפי ש"ח.
 - (6) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
 - (7) למעט מכשירים נגזרים.
 - (8) ALM - נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק (למעט אופציות), שלגביהם ניתן ליחס הכנסה (הוצאה) למגזר הצמוד.
- נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, ימסרו לכל מבקש.

תוספת ט

- (1) בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות יתרות מאזניות.
- (2) פעילות סקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר לפי סעיפי המאזן השונים יימסרו לכל מבקש ב. כלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21'ג' בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהם חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן ראה בביאור 21 ג' בדוח הכספי.

ג. שיעור תשואה פנימי היינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21'ג' בדוח הכספי.

ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן שיגרם כתוצאה משינוי קטן בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2009 (המשך)

31 בדצמבר								
2008				2009				
משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 שנים עד 10 שנים
שנים	%	שנים	%	מיליוני ש"ח				
0.37	4.95	0.50	3.57	4,837.9	-	(0.3)	(7.1)	71.3
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.37	4.95	0.50	3.57	4,837.9	-	(0.3)	(7.1)	71.3
0.25	2.92	0.70	1.60	3,917.3	-	-	-	70.1
-	-	-	-	428.8	-	-	-	-
0.25	2.92	0.70	1.60	4,346.1	-	-	-	70.1
0.12	2.03	(0.20)	1.97	491.8	-	(0.3)	(7.1)	1.2
				491.8	491.8	491.8	492.1	499.2
3.49	5.48	5.60	3.77	3,331.5	-	5.0	212.3	560.9
-	-	-	-	332.4	-	-	-	-
3.49	5.48	5.60	3.77	3,663.9	-	5.0	212.3	560.9
2.91	4.30	2.90	3.54	3,800.5	-	-	49.5	463.3
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.91	4.30	2.90	3.54	3,800.5	-	-	49.5	463.3
0.58	1.18	2.70	0.23	(136.6)	-	5.0	162.8	97.6
				(136.6)	(136.6)	(136.6)	(141.6)	(304.4)
0.16	4.83	0.10	2.38	1,069.1	-	-	0.7	2.4
-	-	-	-	109.0	-	-	-	-
0.16	4.83	0.10	2.38	1,178.1	-	-	0.7	2.4
0.21	2.08	0.24	0.95	1,171.1	-	-	0.7	0.2
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.21	2.08	0.24	0.95	1,171.1	-	-	0.7	0.2
(0.05)	2.75	(0.14)	1.43	7.0	-	-	-	2.2
				7.0	7.0	7.0	7.0	7.0

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

תוספת ה

31 בדצמבר 2009							
ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	ייתרות חובות בעייתיים **	סה"כ סיכון האשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני *	סיכון אשראי מאזני כולל	אגרות חוב	נגזרים	אשראי
מיליוני ש"ח							
0.3	-	13.7	2.0	11.7	-	-	11.7
-	2.1	73.3	5.0	68.3	-	16.9	51.5
(0.6)	144.2	1,587.8	548.6	1,039.2	-	66.8	972.4
-	-	5.4	-	5.4	-	4.6	0.8
0.2	0.1	51.6	3.2	48.4	-	1.9	46.5
0.6	-	11.2	1.3	9.9	-	-	9.9
0.4	-	82.4	0.2	82.2	-	14.5	67.7
-	-	15.4	0.1	15.3	-	10.2	5.0
-	4.7	102.9	5.3	97.6	-	35.7	61.9
0.2	4.2	167.7	25.4	142.3	-	7.1	135.2
-	0.3	91.3	44.0	47.3	-	1.4	45.9
(0.8)	220.2	5,796.4	389.5	5,406.9	-	-	5,406.9
(0.7)	27.5	679.4	139.1	540.3	-	-	540.3
(0.4)	403.3	8,678.5	1,163.7	7,514.8	-	159.1	7,355.6
-	-	549.4	-	549.4	-	-	549.4
-	-	279.8	-	279.8	16.6	52.0	211.2
-	-	872.1	-	872.1	-	872.1	-
-	-	91.7	-	91.7	7.0	-	84.7
(0.4)	403.3	10,471.5	1,163.7	9,307.8	23.6	1,083.2	8,200.9

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

** ייתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

תוספת ה (המשך)

סמוצע לשנת 2009						
סה"כ סיכון האשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני *	סיכון אשראי מאזני כולל	נגזרים	אגרות חוב	אשראי	
מיליוני ש"ח						
17.2	1.8	15.4	-	-	15.4	חקלאות
72.6	6.0	66.7	-	11.0	55.7	תעשייה
1,771.7	650.8	1,120.9	-	46.9	1,074.0	בינוי ונדל"ן
1.8	-	1.8	-	1.1	0.7	חשמל ומים
59.2	1.4	57.8	-	1.0	56.8	מסחר
21.9	0.6	21.3	-	-	21.3	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
93.2	0.2	93.0	-	15.6	77.4	תחבורה ואחסנה
11.7	0.1	11.6	-	6.0	5.6	תקשורת ושירותי מחשב
108.3	8.0	100.3	-	31.1	69.2	שירותים פיננסיים
190.0	16.2	173.9	-	5.3	168.6	שירותים עסקיים ואחרים
65.8	14.5	51.2	-	1.1	50.1	שירותים ציבוריים וקהילתיים
5,438.5	172.4	5,266.1	-	-	5,266.1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
642.8	92.6	550.2	-	-	550.2	אנשים פרטיים - אחר
8,494.6	964.5	7,530.1	-	119.1	7,411.0	סך כל החשיפה לציבור
487.6	-	487.6	-	-	487.6	חשיפה לבנק מרכזי
304.8	-	304.8	12.0	123.2	169.6	חשיפה תאגידיים בנקאיים
975.0	-	975.0	-	975.0	-	חשיפה לריבונות
91.5	-	91.5	6.0	-	85.5	חשיפות אחרות
10,353.6	964.5	9,389.1	18.0	1,217.3	8,153.8	סה"כ החשיפה

מאזנים מאוחדים - מידע רב רבעוני לסופי כל רבעון בשנים 2008 ו-2009

סכומים מדווחים

תוספת ו

	2008				2009			
	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
מיליוני ש"ח								
נכסים								
מזומנים ופיקדונות בבנקים	342.9	377.0	347.0	350.7	466.4	843.6	881.9	765.1
ניירות ערך	1,243.1	1,245.4	1,320.1	1,291.7	1,390.2	1,194.2	1,173.5	1,083.2
אשראי לציבור	7,318.3	7,457.2	7,520.1	7,510.1	7,484.9	7,383.9	7,291.4	7,349.3
בניינים וציוד	44.0	44.8	47.5	51.8	51.0	50.3	49.9	52.4
נכסים אחרים	37.6	40.8	59.5	47.0	42.8	45.0	52.7	51.4
סך כל הנכסים	8,985.9	9,165.2	9,294.2	9,251.3	9,435.3	9,517.0	9,449.4	9,301.4
התחייבויות והון								
פיקדונות הציבור	6,851.7	7,066.5	7,140.3	7,279.3	7,356.2	7,411.3	7,178.3	7,115.7
פיקדונות מבנקים	277.4	269.2	196.5	139.5	133.2	124.1	112.7	103.9
פיקדונות הממשלה	6.8	4.1	3.6	3.7	4.8	3.9	0.5	5.4
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר	-	-	110.1	50.0	150.0	200.0	-	-
תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים	1,255.4	1,243.2	1,279.9	1,188.3	1,134.6	1,113.0	1,485.6	1,391.8
התחייבויות אחרות	76.2	62.9	57.8	70.6	77.1	75.4	74.2	78.7
סך כל ההתחייבויות	8,467.5	8,645.9	8,788.2	8,731.4	8,855.9	8,927.7	8,851.3	8,695.5
הון עצמי	518.4	519.3	506.0	519.9	579.4	589.3	598.1	605.9
סך כל ההתחייבויות והון	8,985.9	9,165.2	9,294.2	9,251.3	9,435.3	9,517.0	9,449.4	9,301.4

דוחות רווח והפסד מאוחדים - מידע רב רבעוני לשנים 2008 ו-2009

סכומים מדווחים

תוספת ז

2008				2009			
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
מיליוני ש"ח							
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
49.1	40.7	24.7	57.2	61.1	47.2	30.8	41.4
0.8	0.4	2.2	3.4	3.9	0.8	(3.1)	(2.9)
הפרשה לחובות מסופקים							
רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים							
48.3	40.3	22.5	53.8	57.2	46.4	33.9	44.3
הכנסות תפעוליות ואחרות							
21.2	20.7	20.7	20.5	20.3	20.4	21.7	21.6
(0.5)	0.1	(0.3)	(0.3)	-	-	-	-
0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	(0.4)
20.9	21.0	20.6	20.4	20.4	20.6	21.9	21.2
סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות							
הוצאות תפעוליות ואחרות							
26.7	26.7	22.2	27.0	27.2	25.4	25.2	28.0
6.0	6.0	6.4	6.0	6.8	7.0	7.0	7.1
9.2	9.7	10.1	10.2	9.2	9.7	9.1	11.9
41.9	42.4	38.7	43.2	43.2	42.1	41.3	47.0
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות							
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים							
27.3	18.9	4.4	31.0	34.4	24.9	14.5	18.5
10.6	6.6	1.0	11.7	13.6	7.2	5.5	7.3
16.7	12.3	3.4	19.3	20.8	17.7	9.0	11.2
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות							
רווח נקי							
רווח נקי לסמיה (בש"ח)							
0.24	0.17	0.05	0.27	0.30	0.25	0.13	0.15
רווח מפעולות רגילות							

הצהרה (certification)

אני, אבי בזורה, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2009 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אבי בזורה
מנהל כללי

23 בפברואר, 2010

הצהרה (certification)

אני, ארנון זית, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2009 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ארנון זית
חשבונאי ראשי

23 בפברואר, 2010

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2009, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק "קוסט פורר גבאי את קסירר", כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד 129 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009.

ארנון זית
חשבונאי ראשי

אבי בזורה
מנהל כללי

יונתן עירוני
יו"ר הדירקטוריון

23 בפברואר, 2010

דוחות כספיים

דוחות כספיים - תוכן העניינים

129 דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי

131 דוח רואה החשבון המבקר

הדוחות הכספיים

133 מאזנים

134 דוחות רווח והפסד

135 דוחות על השינויים בהון העצמי

136 דוחות על תזרימי המזומנים

139 באורים לדוחות הכספיים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ בקה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלת הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקנים של המועצה לפיקוח על החשבונאות של חברות ציבוריות (Public Company Accounting Oversight Board) (ארה"ב), כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע כדי להשיג מידה סבירה של ביטחון בדבר שאלת קיומה של בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון לקיומה של חולשה מהותית, בדיקה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כי הם נחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית של בנק על דיווח כספי הינה תהליך המתוכנן כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית של בנק על דיווח כספי כוללת את המדיניות והנהלים אשר: (1) שייכים לשמירת רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות באופן מדויק ונאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק; (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושתקבולים ותשלומים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות של הנהלת הבנק והדירקטורים שלו; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה לא מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עלולה שלא למנוע או שלא לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, ההשלכות של הערכת אפקטיביות כלשהי על תקופות עתידיות נתונות לסיכון שבקורות עלולות להפוך לבלתי מתאימות בגלל שינויים בתנאים, או שרמת הציות למדיניות או לנהלים עלולה להידרדר.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי ההנחיות של המפקח על הבנקים, את המאזנים המצורפים של הבנק לימים 31 בדצמבר, 2009 ו-2008 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2009, והדוח שלנו מיום 23 בפברואר, 2010 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל.

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר, 2009 ו-2008 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות הרווח וההפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2009 דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות בהתאם, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד - לימים 31 בדצמבר, 2009 ו-2008 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2009 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 2.ג.19. סעיפים א. ו-ד. בקשר לתביעות נגד הבנק לרבות בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות. הבנק אינו יכול להעריך בשלב זה האם התביעות תוכרנה כתביעות ייצוגיות וכן את סיכויי התביעות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקנים של המועצה לפיקוח על החשבונאות של חברות ציבוריות (Public Company Accounting Oversight Board) (ארה"ב), כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים, את הבקרה הפנימית של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2009 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 23 בפברואר, 2010, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
23 בפברואר, 2010

מאזנים

סכומים מדווחים

הבנק		סאונד			
31 בדצמבר					
2008	2009	2008	2009		
מיליוני ש"ח		באור			
נכסים					
350.6	764.9	350.7	765.1	3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,148.2	1,111.3	1,291.7	1,083.2	4	ניירות ערך
7,510.1	7,349.3	7,510.1	7,349.3	5	אשראי לציבור
-	-	-	-	6	אשראי לממשלה
276.8	291.6	-	-	7	השקעות בחברות מוחזקות
26.4	25.4	51.8	52.4	8	בניינים וציוד
41.6	43.9	47.0	51.4	9	נכסים אחרים
9,353.7	9,586.4	9,251.3	9,301.4	סך כל הנכסים	
התחייבויות והון					
8,140.9	8,345.5	7,279.3	7,115.7	10	פיקדונות הציבור
139.5	103.9	139.5	103.9	11	פיקדונות מבנקים
3.7	5.4	3.7	5.4		פיקדונות הממשלה
50.0	-	50.0	-		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
					תעודות התחייבות וכתבי
432.0	449.0	1,188.3	1,391.8	12	התחייבויות נדחים
67.7	76.7	70.6	78.7	13	התחייבויות אחרות
8,833.8	8,980.5	8,731.4	8,695.5	סך כל ההתחייבויות	
519.9	605.9	519.9	605.9	16א	הון עצמי
9,353.7	9,586.4	9,251.3	9,301.4	סך כל ההתחייבויות וההון	

ארנון זית
חשבונאי ראשי

אבי בזורה
מנהל כללי

יונתן עירוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
23 בפברואר, 2010

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות רווח והפסד

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2007	2008	2009	2007	2008	2009	
מיליוני ש"ח			באור			
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
173.0	161.0	160.8	182.7	171.7	180.5	23
הפרשה לחובות מסופקים						
12.6	6.8	(1.3)	12.6	6.8	(1.3)	5
רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים						
160.4	154.2	162.1	170.1	164.9	181.8	
הכנסות תפעוליות ואחרות						
עמלות תפעוליות						
*76.6	*71.4	71.4	*88.5	*83.1	84.0	24
הפסדים מהשקעות במניות, נטו						
(0.2)	(1.0)	-	(0.2)	(1.0)	-	
הכנסות אחרות						
*0.1	*-	0.1	*0.1	*0.8	0.1	
סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות						
76.5	70.4	71.5	88.4	82.9	84.1	
הוצאות תפעוליות ואחרות						
משכורות והוצאות נלוות						
95.7	93.1	97.1	103.7	102.6	105.8	25
אחזקה ופחת בניינים וציוד						
19.6	19.5	21.4	24.0	24.4	27.9	
הוצאות אחרות						
50.4	50.5	53.0	39.3	39.2	39.9	26
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות						
165.7	163.1	171.5	167.0	166.2	173.6	
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים						
71.2	61.5	62.1	91.5	81.6	92.3	
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות						
26.4	25.6	26.4	30.6	29.9	33.6	27
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים						
44.8	35.9	35.7	60.9	51.7	58.7	
חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס						
16.3	15.8	23.0	-	-	-	7
רווח נקי מפעולות רגילות						
61.1	51.7	58.7	60.9	51.7	58.7	
רווח (הפסד) נקי מפעולות בלתי רגילות						
(0.1)	-	-	0.1	-	-	28
רווח נקי						
61.0	51.7	58.7	61.0	51.7	58.7	
רווח נקי למניה (בש"ח)						
0.87	0.73	0.83	0.87	0.73	0.83	
רווח מפעולות רגילות						

* סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר								
סך הכל הון הנפרע	קרנות הון מפרמיה	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים (הפסדים)		עודפים	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	סך הכל הון עצמי	
			לפי שווי הוגן	בגין גידורי תזרים מזומנים				
מיליוני ש"ח								
127.3	95.3	222.6	(*)	-	228.9	10.2	461.7	יתרה ליום 1 בינואר 2007
-	-	-	-	-	61.0	-	61.0	רווח נקי
-	-	-	(2.4)	-	-	-	(2.4)	התאמות בגין ניירות ערך
-	-	-	(3.5)	-	-	-	(3.5)	זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	2.2	-	-	-	2.2	התאמות בגין הצגת ניירות ערך
-	-	-	-	-	(8.0)	(10.2)	(18.2)	זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	2.2	-	-	-	2.2	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	0.3	-	0.3	דיבידנד ששולם
-	-	-	-	-	0.3	-	0.3	קרן הון מעסקאות עם בעל שליטה, נטו
-	-	-	-	-	1.3	-	1.3	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
127.3	95.3	222.6	(3.7)	1.3	282.2	-	502.4	יתרה ליום 1 בינואר 2008
-	-	-	-	-	51.7	-	51.7	רווח נקי
-	-	-	(37.2)	-	-	-	(37.2)	התאמות בגין ניירות ערך
-	-	-	(1.0)	-	-	-	(1.0)	זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	13.9	-	-	-	13.9	התאמות בגין הצגת ניירות ערך
-	-	-	-	-	(7.2)	-	(7.2)	זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	(2.7)	-	(2.7)	דיבידנד ששולם
-	-	-	-	-	(2.7)	-	(2.7)	הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
127.3	95.3	222.6	(28.0)	(1.4)	326.7	-	519.9	יתרה ליום 1 בינואר 2009
-	-	-	-	-	58.7	-	58.7	רווח נקי
-	-	-	77.9	-	-	-	77.9	התאמות בגין ניירות ערך
-	-	-	(36.3)	-	-	-	(36.3)	זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	(15.7)	-	-	-	(15.7)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	-	-	זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	-	1.4	-	1.4	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
127.3	95.3	222.6	(2.1)	-	385.4	-	605.9	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009

(*) יתרה קטנה מ- 0.1 מיליון ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009	2008	2007	2009	2008	2007
מיליוני ש"ח					
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
רווח נקי	58.7	51.7	61.0	51.7	61.0
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעולות:					
חלקו של הבנק ברווחי חברות מוחזקות, בניכוי דיבידנד שהתקבל, נטו	-	-	-	(15.8)	(16.3)
הפסד הון ממימוש בניינים וציוד	-	-	0.8	-	0.8
פחת על בניינים וציוד	9.7	8.1	7.8	2.6	2.7
הפחתות אחרות, נטו	(1.0)	(0.4)	(2.1)	(0.2)	1.1
הפרשה לחובות מסופקים	(1.3)	6.8	12.6	6.8	12.6
הפסד (רווח) מאגרות חוב מוחזקות לפידיון	-	(0.2)	3.2	(0.2)	3.2
הפסד (רווח) מאגרות חוב זמינות למכירה	(16.6)	19.9	(2.6)	24.6	(2.5)
הפסד (רווח) מניירות ערך למסחר	(5.9)	1.4	1.3	(2.8)	1.5
מיסים נדחים, נטו	(7.1)	0.5	1.2	(2.3)	1.5
עליה (ירידה) בעודף העתודה על היעודה לפיצויי פרישה	(2.7)	4.0	3.3	5.0	2.9
הכנסות מראש והוצאות לשלם	4.2	(2.4)	4.1	0.8	3.7
הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	(17.0)	(23.2)	21.3	(97.9)	(16.4)
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת					
	21.0	66.2	111.9	(27.7)	55.8
תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים					
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון	-	-	(185.9)	-	(185.9)
תמורה מפדיון ומכירת אגרות חוב מוחזקות לפדיון	-	63.1	513.4	63.1	513.4
רכישת אגרות חוב זמינות למכירה	(2,063.2)	(1,853.7)	(1,389.1)	(1,532.5)	(1,389.1)
תמורה מפדיון ומכירת אגרות חוב זמינות למכירה	2,282.7	1,797.8	689.5	1,599.4	689.5
ניירות ערך למסחר, נטו	53.1	(7.8)	(30.5)	(41.9)	10.3
פיקדונות בבנקים, נטו	1.2	1.0	13.8	1.0	13.8
מתן אשראי לציבור - דיור	(1,069.2)	(903.5)	(1,129.0)	(903.5)	(1,129.0)
גביה מתוך האשראי לציבור - דיור	986.4	883.2	921.6	883.2	921.6
אשראי לציבור - מסחרי, נטו	362.4	(173.7)	(534.6)	(173.7)	(534.6)
רכישת בניינים וציוד	(10.3)	(16.1)	(6.7)	(6.5)	(2.6)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	-	-	0.9	-	0.9
נכסים אחרים, נטו	(10.6)	(9.7)	1.3	(7.2)	2.5
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) בנכסים					
	532.5	(219.4)	(1,135.3)	(118.6)	(1,089.2)

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים (המשך)

סכומים מדווחים

הבנק			סאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2007	2008	2009	2007	2008	2009
מיליוני ש"ח					

תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון

648.8	174.1	204.6	231.1	319.0	(163.6)	פיקדונות מהציבור, נטו
(50.6)	(31.3)	(35.6)	(50.6)	(31.3)	(35.6)	פיקדונות מבנקים, נטו
(6.9)	(5.3)	1.7	(6.9)	(5.3)	1.7	פיקדונות מהממשלה, נטו
-	50.0	(50.0)	-	50.0	(50.0)	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
155.3	2.6	-	599.4	2.6	349.4	הנפקת תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים, נטו
(80.1)	(44.1)	(31.0)	(111.2)	(186.7)	(246.7)	פדיון אגרות חוב, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
2.8	(10.3)	11.5	(2.4)	(5.7)	6.9	התחייבויות אחרות, נטו
(18.2)	(7.2)	-	(18.2)	(7.2)	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות

651.1	128.5	101.2	641.2	135.4	(137.9)	(ששימשו לפעילות) בהתחייבויות ובהון
-------	-------	--------------	-------	-------	----------------	---

(382.3)	(17.8)	415.5	(382.2)	(17.8)	415.6	עליה (ירידה) במזומנים ופיקדונות בבנקים
748.6	366.3	348.5	748.6	366.4	348.6	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף השנה

366.3	348.5	764.0	366.4	348.6	764.2	
-------	-------	--------------	-------	-------	--------------	--

דוחות תזרימי המזומנים לא כוללים מידע על פעילות לפי מידת הגביה ⁽¹⁾:

58.8	38.4	12.9	58.8	38.4	12.9	מתן אשראי לדיור
3.1	9.0	3.7	3.1	9.0	3.7	מתן הלוואות עומדות ומענקים
315.7	353.5	405.1	315.7	353.5	405.1	גביה מאשראי לדיור

(1) לפרטים נוספים בדבר פעילות מידת גביה ראה ביאור 19. הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים

ניאורים לדוחות הכספיים

ניאור 1 - כללי

בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) הינו בנק מסחרי העוסק בעיקר במתן אשראי לדיור ולרכישת כלי רכב, במימון עסקי בנייה לדיור וכן בגיוס פיקדונות לזמן קצוב, פעילות בשוק ההון, ניהול חשבונות עו"ש ומתן שירותי בנקאות פרטית לתושבי חוץ.

הבנק הינו חברה בת של "יצוא" חברה להשקעות בע"מ (להלן - "יצוא") ומניותיו רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של בנק.

ניאור 2 - מדיניות חשבונאית

עיקרי המדיניות החשבונאית, אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים באופן עקבי, והתואמים את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, הם:

א - בסיס הדיווח של הדוחות הכספיים

בנק ערך את דוחותיו הכספיים בעבר על בסיס העלות ההיסטורית המותאמת למדד המחירים לצרכן. הסכומים המותאמים, כאמור, שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי הנומינלי החל מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו לאחר מועד המעבר נכללו בערכים נומינליים.

בהתאם לתקן חשבונאות מספר 12 בדבר "הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים" הופסקה ההתאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה ביום 31 בדצמבר 2003 והחל מאותו מועד הבנק החל לדווח בסכומים מדווחים.

סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.

בדוחות הכספיים "עלות" משמעותה עלות בסכום מדווח.

תמצית הנתונים של הבנק בערכים נומינליים היסטוריים לצורכי מס ניתנת בביאור 30.

ב - כללי האיחוד

הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק כוללים את הדוחות של חברות שלבנק יש שליטה בהן. יתרות ועסקאות הדדיות שבין הבנק לחברות הבנות בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.

ג - מטבע פעילות ומטבע הצגה

מטבע הפעילות וההצגה של הבנק ושל החברות הבנות שלו הינו שקל חדש.

ד - מטבע חוץ והצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים אליו ואלה הצמודים למדד המחירים לצרכן כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:

1. אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן מוצגים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן.
2. אלה שבמטבע חוץ או הצמודים אליו מוצגים לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, למעט במקרים בהם תנאי ההסכם קובעים אחרת.

באור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב ושיעורי עלייתם (ירידתם):

ליום 31 בדצמבר						שיעור העליה (הירידה) בשנת
2007	2008	2009	2007	2008	2009	באחוזים
שער החליפין של דולר ארה"ב (ש"ח)						
מדד המחירים לצרכן-בסיס 1993 (נקודות):						
חודש נובמבר						
2.8	4.5	3.8	190.0	198.6	206.2	
חודש דצמבר						
3.4	3.8	3.9	191.1	198.4	206.2	

ה - אשראי למסשלה - פיקדונות לפי מידת הגביה

סכומי הפיקדונות המיועדים שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי, קוזזו מסכומי האשראי שניתנו מפיקדונות אלה ולפיכך לא ניתן להם ביטוי במאזן. ההכנסות הנובעות מהפעילות לפי מידת הגביה כאמור, הוצגו כעמלות תפעוליות.

ו - ניירות ערך

1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון מוצגות לפי עלותן המופחתת ליום הדיווח.
 2. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן. השווי ההוגן מתבסס על שערי הבורסה לגבי ניירות ערך שיש להם שער או על נתוני שיערוך המתקבלים ממקורות חיצוניים לגבי אגרות חוב שאין להם שער. הרווח או ההפסד בגינם בניכוי העתודה המתאימה למס מוצג בסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי הנקרא: "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 3. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי שוויים ההוגן (שווי שוק).
 4. הבנק כוחן מדי תקופה את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. הבנק קבע קריטריונים למעקב אחר ניירות הערך ולבחינה האמורה. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:
 - שינוי בדירוג ניירות הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
 - משך הזמן בו נסחר הנייר בתשואה גבוהה.
 - מקרים חריגים כגון ירידת ערך חריגה.
- כמו כן, קבע הבנק קריטריונים נוספים שבהם תבוצע הפרשה מיידית לירידת ערך. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:
- הדירוג הנוכחי של נייר הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
 - תשואה נוכחית חריגה שבה נסחר נייר הערך.
 - משך הזמן שבו נסחר נייר הערך בתשואה חריגה.
 - אינדיקציות שליליות מהותיות מתוך הדוחות הכספיים.
- קריטריונים אלו נידונו בוועדת האשראי הדירקטוריונית ואושרו על ידה.

באור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ז - העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את חוזר המפקח על הבנקים, אשר קובע תיקון להוראות הדיווח לציבור בדבר "העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות". ההוראות שנקבעו בחוזר זה מאמצות את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן אמריקאי FAS 140, כללי חשבונאות להעברות ושירות של נכסים פיננסיים, וסילוק של התחייבויות, לצורך הבחנה בין העברות נכסים פיננסיים שירשמו כמכירה לבין העברות אחרות. לאור זאת, אומץ העיקרון לפיו נכס פיננסי שהועבר יוצג במאזן של הצד השולט בו, בין אם הוא מעביר הנכס ובין אם הוא מקבל הנכס. לעניין זה, בהוראות מפורטים מבחני השליטה המתחייבים לעסקאות רכש חוזר, השאלה של נירות ערך, איגוח הלוואות, מכירה והשתתפות בהלוואות.

עסקאות שאינן עומדות בכללי הניהול כאמור, טופלו לפי הוראות הדיווח לציבור שלפני אימוץ כללי FAS 140.

ח - הפרשה לחובות מסופקים

1. בקביעת ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים הביאה הנהלת הבנק בשיקוליה את מצב הבטחונות שבידי הבנק והערכת מכלול הסיכונים הקשורים במקבלי הלוואות. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים (להלן: "המפקח") חלים כללי חישוב אחידים לקביעת ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור, אשר עומק הפיגור בהן עולה על שישה חודשים (ההפרשה מחושבת בשיעורים שבין 8% ל-80% מיתרת החוב שבפיגור, בהתאם לעומק הפיגור). בנוסף יצר הבנק הפרשה ספציפית לחובות מסופקים בגין הלוואות לאחרים ובגין הלוואות לדיור מעבר להפרשה המזערית כאמור, אשר להערכת ההנהלה קיים ספק בגבייתן. חובות אבודים נמחקים לאחר שהוברר להנהלת הבנק כי מוצו כל הליכי הגבייה ואין כל סיכוי לגבייתם.

2. החל מיום 1 בינואר 2006 מיישם הבנק את הנחיות המפקח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "הפרשות לחובות מסופקים בגין הלוואות לדיור" (להלן - "הנחיות המפקח"). הנחיות המפקח התייחסו למספר סוגיות עיקריות בכל הקשור לאופן חישוב ההפרשות לחובות מסופקים בגין הלוואה לדיור, אשר יושמו על ידי הבנק בעבר, למעט המפורט להלן: הפרשות בגין הלוואות בהסדרים ובארגון מחדש:

א. הלוואה בהסדר - הלוואה בה בוצע הסדר ללא שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה. חישוב עומק הפיגור יבוצע תוך התחשבות ביתרת הפיגורים ולפי החיוב החודשי המקורי. ביטול הפרשה יתבצע במידה והלוואה עמד בהחזרי הלוואה במשך תקופה של שנתיים מסועד ההסדר או אם חלפה מחצית התקופה שנותרה במשנה הלוואה שבו נוצרו הפיגורים, כמקדם מביניהם.

ב. הלוואה בארגון מחדש - הלוואה בה שונה לוח הסילוקין. בגין הלוואות אלו תוקפא ההפרשה לפי עומק הפיגור ותרשם יתרת פיגור רעיונית השווה ליתרת הפיגור והכל למועד ההסדר. הקפאת ההפרשה ויתרת הפיגור הרעיונית תהיה לתקופה של חצי שנה אשר בסיומה רשאי הבנק להפחית את יתרת הפיגורים הרעיונית במשך שנתיים בקו ישר.

3. בנוסף להפרשות דלעיל נקבע בהוראות המפקח כי יש ליצור הפרשה נוספת לחובות מסופקים בגין אשראי לקבלנים ואחרים המחושבת בשיעורים שונים מחביוות חריגות של לקוחות בהתחשב במאפייני סיכון שונים.

באור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

יתרת ההפרשה הנוספת לתאריך המאזן הינה בשיעור מצטבר של 0.1% (2008 - זהה) מסך כל סיכון האשראי המדווח בבאור 5 לדוחות הכספיים. להערכת ההנהלה ההפרשות שבוצעו משקפות בצורה נאותה את אומדן ההפסדים הגלומים בתיק האשראי.

ס - השקעה בחברות מוחזקות

השקעה בחברות מוחזקות מוצגת לפי שיטת השווי המאזני. חלקו של הבנק בחברות המוחזקות נקבע על בסיס ההון המונפק שלהן לתאריך המאזן.

י - בניינים וציוד

בניינים וציוד מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות בניכוי פחת שנצבר והפרשה לירידת ערך. הפחת מחושב לפי שיטת הפחת השווה בשיעורים שנתיים הנחשבים מספיקים להפחתת הנכסים במשך תקופת השימוש המשוערת בהם. הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בהתאם להוראות תקן חשבונאות מספר 15 (ראה 'א' להלן).

יא - ירידת ערך נכסים

הבנק מיישם את תקן חשבונאות מספר 15 "ירידת ערך נכסים". התקן קובע את הטיפול החשבונאי וההצגה הנדרשים במקרה של ירידת ערך נכסים. התקן, לגבי הבנק, מתייחס לבניינים וציוד והשקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות בנות. בהתאם לתקן, במידה שמתקיים סימן כלשהו המצביע על ירידת ערך של נכס, על הבנק לבחון האם חלה ירידת ערך של הנכס על ידי השוואת ערכו הפנקסני של הנכס לסכום בר ההשבה שלו. סכום בר השבה הינו הגבוה מבין מחיר המכירה נטו של הנכס לבין שווי השימוש שלו הנקבע על פי הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס ומימושם בתום חייו. במידה שערכו של הנכס במאזן עולה על סכום בר ההשבה שלו, יש להכיר בהפסד מירידת ערך בגובה ההפרש בין ערכו הפנקסני של הנכס לסכום בר ההשבה שלו. הפסד מירידת ערך שהוכר 'בוטל רק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת סכום בר ההשבה של הנכס במועד ההכרה בהפסד מירידת ערך.

יב - הוצאות נדחות

הוצאות הנפקה והפצה של אגרות חוב והוצאות גיוס פיקדונות מוצגות על בסיס העלות והן מופחתות במשך תקופת הפירעון של ההתחייבויות ויחסית ליתרותיהן.

יג - הוצאות מיסים על הכנסה

הוצאות מיסים על הכנסה כוללות מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון העצמי. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון העצמי. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס בשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה בתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות. ההפרשה למיסים על הכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

באור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

מיסים נדחים מחושבים בשל הפרשים בעיתוי הכללת הכנסות והוצאות בין הדיווח הכספי לבין הכרתם לצורכי מס הכנסה (למעט בגין הפרשה כללית ונוספת לחובות מסופקים) וכן בשל התאמת נכסים לא כספיים (למעט בניינים) בגין פער בין ערכם המותאם לבין הערך שיותר לניכוי לצרכי מס הכנסה. המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים לחול בעת ניצול העתודה או מימוש הטבת המס, בהתבסס על חוקי המס אשר היו בתוקף בתאריך המאזן.

בחישוב המיסים הנדחים לא מובאים בחשבון המיסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות כל עוד מתקיימת ההנחה של החזקה מתמשכת בהשקעות אלו. מדיניות חלוקת דיבידנד בחברות המוחזקות הינה בדרך שלא תגרום לחיוב מס נוסף בבנק.

יד - מכשירים פיננסיים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, על תאגיד בנקאי להכיר בכל המכשירים הנגזרים, לרבות מכשירים נגזרים מסויימים המשובצים בחוזים אחרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן ולמדוד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד או יכלול בהון העצמי כמרכיב של רווח כולל אחר, בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה, יוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.

החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.

החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כנ"ל מוכר מיידית בדוח רווח והפסד. הבנק מתקשר בחוזים אשר אינם עומדים בשלמותם בהגדרת מכשיר נגזר - חוזים כאלה יכולים להכיל מכשירים נגזרים משובצים. מכשיר נגזר משובץ יופרד מהחזזה המארח ויטופל כמכשיר נגזר בהתקיים שלושת התנאים הבאים, במצטבר: המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החזזה המארח, המכשיר המעורב אינו נמדד מחדש על פי שווי ההוגן בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים, תוך דיווח על שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם ומכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. משזוהה הנגזר המשובץ הוא מופרד מהחזזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזזה המארח. הנגזרים המשובצים המופרדים בבנק נובעים ממטן אשראי צמוד מט"ח הכולל רצפה לבסיס ההצמדה וגיוס תוכניות חסכון בעלות מאפיינים זהים.

רווח או הפסד מנגזר שלא יועד כמכשיר מגדר מוכר בדוח רווח והפסד באופן שוטף. העסקאות במכשירים נגזרים מהוות חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים מוצג במאזן כנכסים אחרים או כהתחייבויות אחרות, לפי העניין, והתוצאות מעסקאות במכשירים נגזרים הנובעות מרישומן על בסיס שווי הוגן נכללות בדוח רווח והפסד במסגרת הרווח מפעולות מימון.

באור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

טו - בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ההכנסות וההוצאות כלולות על בסיס צבירה, לרבות הכנסות בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים. השלמת ריבית המגיעה לבנק מהממשלה בגין הלוואות מסוימות לדיור נזקפת לדוח הרווח וההפסד לפי הריבית האפקטיבית הגלומה בתזרים המזומנים הנובע מהסכם הלוואה ומהסכם השלמת הריבית. עמלות מפירעון מוקדם בהלוואות לדיור נזקפות לדוח הרווח וההפסד בשיעורים שווים במשך שלוש שנים, למעט החלק המיוחס להון הפיננסי הנזקף לדוח רווח והפסד עם קבלתו. דמי ניהול בגין הלוואות שנמכרו נזקפים לדוח רווח והפסד על פני יתרת תקופת פירעון הלוואות ויחסית ליתרותיהן.

ריבית פיגורים בגין הלוואות לדיור נזקפת לדוח הרווח וההפסד רק עם גבייתה. הכנסות מדיבידנד ממניות בכורה לא סחירות נזקפות לדוח הרווח וההפסד בתקופות החשבון אליהן הן מתייחסות במידה והוכרזו לפני תאריך הדוחות הכספיים.

טז - פיצויי פרישה

העתודה לפיצויי פרישה מחושבת על בסיס שכרם האחרון ותקופת עבודתם של העובדים ובהתאם לדין, לתנאי הסכם העבודה, ונוהג וציפיות ההנהלה. סכום היעודה לפיצויים הכלול במאזן כולל רווחים שנצברו.

יז - התחייבויות תלויות

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, אומצו הוראות תקן חשבונאות אמריקאי SFAS 5 וההוראות הנלוות אליו לעניין הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות, למעט במקרים נדירים כמו בתביעות ייצוגיות שבהן אין באפשרות הבנק ויועציו המשפטיים להעריך את תוצאותיהן. הערכת הנהלת הבנק, הנסמכת על יועציה המשפטיים בקשר להסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות נקבעת על בסיס שלושה תחומי הסתברות, כדלהלן:

א. צפוי - ההסתברות מעל ל- 70%.

ב. אפשרי - ההסתברות מעל ל- 20% וקטנה או שווה ל- 70%.

ג. קלוש - ההסתברות קטנה או שווה ל- 20%.

במקרה בו התממשות החשיפה צפויה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים במלוא סכום החשיפה, כפי שנאמדה על ידי הנהלת הבנק. במקרה של חשיפה אפשרית לא נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלא ניתן גילוי לסכום החשיפה. במקרה של חשיפה קלושה אין צורך בביצוע הפרשות ו/או כמתן גילוי. בגין תביעות שהחשיפה בהן קלושה אולם ההתחייבות או ההפסד האפשרי המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעולתו של הבנק, ניתן גילוי.

יח - שימושים באומדנים בעריכת דוחות כספיים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות המשפיעים על הנתונים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הנתונים בדבר נכסים מותנים והתחייבויות תלויות שניתן להם גילוי בדוחות הכספיים וכן על נתוני הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

באור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

יס - רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על בסיס ממוצע משוקלל של מספר המניות אשר קיימות בפועל במהלך התקופה, תוך התאמה למפרע בשל מניות הטבה/פיצול מניות/הנפקת זכויות. ניירות ערך המירים שהומרו במניות במהלך התקופה נכללים ברווח הבסיסי למניה רק ממועד ההמרה ואילך.

כ - מספרי ההשוואה

בדוחות הכספיים צוינו מספרי ההשוואה שסווגו מחדש.

כא - דוח על תזרימי המזומנים

תזרימי המזומנים מפעילות בנכסים והתחייבויות הוצגו בנטו, למעט הפעילות באשראי לדיור, בתנועה בפריטים לא כספיים, בניירות ערך שאינם למסחר ובאגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים. מזומנים כוללים גם פיקדונות בבנקים שתקופתם המקורית ממועד הפקדתם הינה עד שלושה חודשים.

כב - גילוי להשפעות תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. תקן חשבונאות מספר 29 - אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

בחודש יולי 2006 המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות פרסם את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" (להלן - "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

1. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידים הבנקאים וחברות כרטיסי אשראי לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים הבינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.

2. בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

באור 2 -מדיניות חשבונאית (המשך)

לפיכך, עד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה-IFRS כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי או חברת כרטיסי אשראי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ביום 31 בדצמבר 2009 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בו, בין היתר, אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים המטפלים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי. בחוזר אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים בנושאים המפורטים להלן:

מדיניות חשבונאית, שינויים חשבונאיים, שינויים בשער חליפין של מטבע חוץ, רווח למניה, תשלום מבוסס מניות, כלכלות היפר אינפלציוניות, דוחות ביניים, צירופי עסקים, דוחות מאוחדים, השקעות בחברות כלולות, ירידת ערך נכסים, חכירות, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה.

על פי החוזר, יישמו תאגידים בנקאיים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים המפורטים לעיל, מיום 1 בינואר 2011 ואילך.

היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי אשר אומץ בחוזר זה, יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי, כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם נדרש בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי.

מיום 1 בינואר, 2011 ואילך יעדכן תאגיד בנקאי באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים המטופלים בחוזר בהתאם למועד התחילה והוראות המעבר שייקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ והבהרות של הפיקוח על הבנקים.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה.

2. תקן חשבונאות מספר 23 - הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23 - "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה" (להלן - "התקן"). התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים, התשנ"ו-1996) כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וקובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנזקקה בעסקה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה; נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, וויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו; והלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

בחודש מאי 2008 הופץ מכתב המפקח על הבנקים בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה.

באור 2 -מדיניות חשבונאית (המשך)

על פי המכתב, בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבוע כי על עסקאות בין תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי לבין בעל שליטה בהם ועל עסקאות בין תאגיד בנקאילבין חברה בשליטתו יחולו הכללים הבאים:

1. תקני הדיווח הכספי הבין-לאומיים;
2. בהיעדר התייחסות ספציפית בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, יישמו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים בנקאיים בארה"ב, בתנאי שהם לא סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים;
3. בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבין-לאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב כאמור לעיל.

לתאריך פרסום הדוחות טרם פורסמו הוראות סופיות של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ולגבי אופן יישומם לראשונה.

3. **מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי**
ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" וביום 20 באוגוסט 2009 נתקבלה טיוטה לתיקון ההוראה הנ"ל (להלן - "החזר" או "ההוראה"). ההוראות מבוססות, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.
על פי החוזר נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך, אחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". לעניין זה, "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" - תיושם עבור כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בניתור חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן לגבי החובות האחרים שמזוהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי".
ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תוערך בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר התאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פיה שווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי. "הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם להבטחת אותו אשראי.
"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה

באור 2 -מדיניות חשבונאית (המשך)

הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן - "FAS 5"), בהתבסס על אומדן עדכני של שיעור הפסדי העבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלות מאפייני סיכון דומים. ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5. בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, כללי הכרה בהכנסות ריבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב שאינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך עד כדי כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות מובטחים על ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיור בגין נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנוצרו במרמה.

הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מיום 1 ביולי 2010 (בהוראה המקורית - בינואר 2010). ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות הכספיים לתקופות קודמות. בכל הקשור לבנק למשכנתאות, אשר מיישם את שיטת עומק הפיגור לכל תיק האשראי, ההוראה אימצה את חוזר המפקח מיום 1 בינואר 2006 בנושא הפרשות לפי עומק פיגור. בשלב זה לא ניתן לכמת את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה והטיוטות לכשיתקבלו לראשונה על ההון העצמי, והתוצאות הכספיות של הבנק בעתיד.

4. תקן חשבונאות אמריקאי 166 בנושא העברות ושירות של נכסים פיננסיים ותקן חשבונאות אמריקאי 167 בנושא איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות

בהתאם לחוזר פיקוח על הבנקים מיום 6 בספטמבר 2009 תאגיד בנקאי נדרש ליישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 166 - העברות ושירות של נכסים פיננסיים, וב-FAS 167 איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות, לרבות דרישות הגילוי שנקבעו בהם החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים אלו. ככלל, בהתאם להוראות מעבר אלה נדרש:

- ליישם את דרישות ההכרה והמדידה בתקן לגבי העברות של נכסים פיננסיים שיבוצעו ביום 1 בינואר 2010 ואילך.
 - לבחון ביום 1 בינואר 2010 ואילך האם נדרש לאחד בהתאם ל-FAS 167 ישויות שהוגדרו לפי הכללים הישנים כישויות כשירות למטרה מיוחדת.
- כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לא לתת גילוי למספרי השוואה לשנת 2009, לגבי דרישות גילוי שנוספו לראשונה בשל חוזר של הפיקוח על הבנקים.
- להערכת הבנק ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של התקנים הנ"ל אינה מהותית.

באור 2 -מדיניות חשבונאית (המשך)

5. תקן חשבונאות אמריקאי 157 בנושא מדידת שווי הוגן

ביום 31 בדצמבר 2009 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בו אימץ, בין היתר, את תקן חשבונאות אמריקאי 157, בנושא מדידות שווי הוגן (להלן - התקן).

התקן מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, התקן מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן.

התקן יחול מיום 1 בינואר 2011 ואילך למעט מספר מכשירים פיננסיים אשר יישמו במתכונת מוגבלת של יישום למפרע בהם במועד היישום לראשונה, ההפרש בין היתרות המאזניות של המכשירים הפיננסיים המסויימים לבין ערכי השווי ההוגן של אותם מכשירים יוכר כהשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 1 בינואר 2011, אשר תוצג בנפרד.

לצורך יישום התקן לראשונה, התאגיד הבנקאי ידרש לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של התקן.

6. תקן חשבונאות אמריקאי 159, בנושא חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

ביום 31 בדצמבר 2009 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בו אימץ, בין היתר, את תקן חשבונאות אמריקאי 159, בנושא חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן - התקן).

התקן יאפשר לתאגיד בנקאי למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, וכן עמלות ועלויות עסקה ידווחו בדוח רווח והפסד ככל מועד דיווח עוקב. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לכיטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידי בנקאיים הבוחרים בבסיס מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בחוזר הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות.

התקן יחול מיום 1 בינואר 2011 ואילך. יישום באימוץ למפרע או יישום באימוץ מוקדם אסורים. כמו כן נקבעו הוראות מעבר המתייחסות ליישום לגבי פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה וכן לניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של התקן.

באור 3 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

סכומים מדווחים

מאוחד		הבנק	
31 בדצמבר			
2009	2008	2009	2008
מיליוני ש"ח			
מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל	553.9	278.0	278.0
מזומנים ופיקדונות בבנקים מסחריים	211.2	72.7	72.6
	765.1	350.7	350.6
מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל			
לתקופה מקורית של עד 3 חודשים	764.2	348.6	348.5
	764.0		

באור 4 - ניירות ערך - מאוחד

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2009				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
מיליוני ש"ח				
ניירות ערך זמינים למכירה -				
815.6	818.1	5.5	8.0	815.6
207.2	207.2	7.5	7.5	207.2
1,022.8	1,025.3	13.0⁽²⁾	15.5⁽²⁾	1,022.8
ניירות ערך למסחר -				
56.5	56.8	0.1	0.4	56.5
3.9	3.9	-	-	3.9
60.4	60.7	0.1 ⁽³⁾	0.4 ⁽³⁾	60.4
1,083.2	1,086.0			1,083.2

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

לבנק ירושלים אין פעילות מהותית במכשירים פיננסיים מגובי נכסים אשר יכולים לגרום להפסדים משמעותיים בתחום זה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 23.

באור 4 - ניירות ערך (המשך) - מאוחד

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2008					
הערך במאזן	(במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾		
מיליוני ש"ח					
ניירות ערך זמינים למכירה -					
982.3	977.4	9.6	4.7	982.3	אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
201.7	250.7	0.9	49.9	201.7	של אחרים
0.1	0.1	-	-	0.1	מניות
1,184.1	1,228.2	10.5 ⁽²⁾	54.6 ⁽²⁾	1,184.1	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

הערך במאזן	(במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾		
ניירות ערך למסחר -					
102.7	102.4	2.8	2.5	102.7	אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
4.9	5.4	-	0.5	4.9	של אחרים
107.6	107.8	2.8 ⁽³⁾	3.0 ⁽³⁾	107.6	סך הכל ניירות ערך למסחר
1,291.7	1,336.0			1,291.7	סך הכל ניירות ערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

לבנק ירושלים אין פעילות מהותית במכשירים פיננסיים מגובי נכסים אשר יכולים לגרום להפסדים משמעותיים בתחום זה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 23.

באור 4 - ניירות ערך (המשך) - הבנק

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2009					
הערך במאזן		עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח					
ניירות ערך זמינים למכירה -					
704.8	703.7	5.5	4.4	704.8	אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
355.2	355.1	7.5	7.4	355.2	של אחרים ⁽⁴⁾
1,060.0	1,058.8	13.0 ⁽²⁾	11.8 ⁽²⁾	1,060.0	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

הערך במאזן		עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	
ניירות ערך למסחר -					
50.8	50.8	0.2	0.2	50.8	אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
0.5	0.9	0.1	0.5	0.5	של אחרים
51.3	51.7	0.3 ⁽³⁾	0.7 ⁽³⁾	51.3	סך הכל ניירות ערך למסחר
1,111.3	1,110.5			1,111.3	סך הכל ניירות ערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (4) כולל תעודות התחייבות שהונפקו על ידי חברת בת בסך כ- 148 מיליוני ש"ח, ראה באור 7 ד.

הערות:

לבנק ירושלים אין פעילות מהותית במכשירים פיננסיים מגובי נכסים אשר יכולים לגרום להפסדים משמעותיים בתחום זה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 23.

באור 4 - ניירות ערך (המשך) - הבנק

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2008					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח					
ניירות ערך זמינים למכירה -					
773.2	773.6	4.3	4.7	773.2	אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
273.9	322.9	0.9	49.9	273.9	של אחרים
0.1	0.1	-	-	0.1 ⁽²⁾	מניות
1,047.2	1,096.6	5.2⁽²⁾	54.6⁽²⁾	1,047.2	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר -					
99.3	97.0	2.8	0.5	99.3	אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
1.7	2.0	-	0.3	1.7	של אחרים
101.0	99.0	2.8 ⁽³⁾	0.8 ⁽³⁾	101.0	סך הכל ניירות ערך למסחר
1,148.2	1,195.6			1,148.2	סך הכל ניירות ערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (4) כולל תעודות התחייבות שהונפקו על ידי חברת בת בסך כ- 72 מיליוני ש"ח, ראה באור 7 ד.

הערה:

לבנק ירושלים אין פעילות מהותית במכשירים פיננסיים מגובי נכסים אשר יכולים לגרום להפסדים משמעותיים בתחום זה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 23.

באור 5 - אשראי לציבור (במאוחד ובבנק)

סכומים מדווחים

א - ההרכב

31 בדצמבר 2009				
ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות ייתרות חובות בעיתיים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי ⁽⁶⁾	מיליוני ש"ח
149.1	2.8	4,429.1	387.4	4,041.7
71.0	(3.7)	1,367.3	2.1	1,365.2
220.1	(0.9)	5,796.4	389.5	5,406.9
130.3	(0.6)	1,521.0	548.6	972.4
2.1	-	56.5	5.0	51.5
-	0.6	11.2	1.3	9.9
36.9	0.5	1,134.2	219.3	914.9
389.4	(0.4)	8,519.3	1,163.7	7,355.6
בניכוי - הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים				
	7.7	1.4	6.3	
סך הכל אשראי לציבור במאוחד ובבנק				
	8,511.6	1,162.3	7,349.3	
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק האחרים - רשויות מקומיות ⁽⁴⁾				
	0.6	-	0.6	

- (1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (2) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 0.8 מיליוני ש"ח והלוואות לדיור שאינן נפרעות בתשלומים חודשיים.
- (3) סך כל הלוואות לדיור כוללות הלוואות בריבית משתנה בסך 3,830.8 מיליוני ש"ח (2008 - 3,424.8 מיליוני ש"ח).
- (4) באחריות המפקיד.
- (5) יתרת האשראי לדיור ולדיור אחר הינה לאחר ניכוי חלקם של רוכשי הלוואות בסך 24.4 מיליוני ש"ח (2008 - 30.8 מיליוני ש"ח). הבנק המחה ו/או התחייב להמחות לטובת רוכשי הלוואות את זכויותיו וחובותיו בחלק ההלוואות שנמכרו. הבנק ממשיך לנהל על פי ההסכם עם הרוכשים את ההלוואות עבורם.
- (6) כולל אשראי לענף הרכב בסך 615.6 מיליוני ש"ח (2008 - 740.2 מיליוני ש"ח).

הערה: ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נוכחה מסעיפי האשראי המתאימים.

באור 5 - אשראי לציבור (במאחד ובבנק) המשך

סכומים מדווחים

א - ההרכב

31 בדצמבר 2008					
ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	ייתרות חובות בעיתיים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי ⁽⁶⁾	
מיליוני ש"ח					
149.9	3.3	4,107.3	129.4	3,977.9	לדיר - שההפרשה בגינו נערכת לפי עומק פיגור
52.8	(0.2)	1,229.2	1.7	1,227.5	לדיר אחר ⁽²⁾
202.7	3.1	5,336.5	131.1	5,205.4	סך הכל הלוואות לדיר ^{(3) (5)}
194.3	0.6	1,917.6	757.9	1,159.7	בני ונדל"ן
2.1	-	62.7	4.7	58.0	לתעשיה
-	-	28.8	0.3	28.5	לבתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
32.2	2.3	1,132.0	66.3	1,065.7	לאחרים
431.3	6.0	8,477.6	960.3	7,517.3	סך הכל
בניכוי - הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים					
		8.6	1.4	7.2	
סך הכל אשראי לציבור במאחד ובבנק					
		8,469.0	958.9	7,510.1	
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק האחרים - רשויות מקומיות ⁽⁴⁾					
		0.7	-	0.7	

- (1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לוה.
- (2) הלוואות לדיר שיתרת כל אחת מהן עולה על 0.8 מיליוני ש"ח והלוואות לדיר שאינן נפרעות בתשלומים חודשיים.
- (3) סך כל הלוואות לדיר כוללות הלוואות בריבית משתנה בסך 3,830.8 מיליוני ש"ח (2008 - 3,424.8 מיליוני ש"ח).
- (4) באחריות המפקיד.
- (5) יתרת האשראי לדיר ולדיר אחר הינה לאחר ניכוי חלקם של רוכשי הלוואות בסך 24.4 מיליוני ש"ח (2008 - 30.8 מיליוני ש"ח). הבנק המחזיק/או התחייב להמחות לטובת רוכשי הלוואות את זכויותיו וחובותיו בחלק ההלוואות שנמכרו. הבנק ממשיך לנהל על פי ההסכם עם הרוכשים את ההלוואות עבורם.
- (6) כולל אשראי לענף הרכב בסך 615.6 מיליוני ש"ח (2008 - 740.2 מיליוני ש"ח).

הערה: ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נוכתה מסעיפי האשראי המתאימים.

באור 5 - אשראי לציבור (במאוחד ובבנק) המשך

סכומים מדווחים

ב - הפרשה לחובות מסופקים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009					
הפרשה ספציפית					
הלוואות לדיור ⁽¹⁾					
לפי עומק פיגור	אחרת ⁽²⁾	קבלנים ואחרים ⁽²⁾	הפרשה נוספת ⁽³⁾	סך הכל	
מיליוני ש"ח					
77.3	6.7	51.5	8.6	144.1	יתרת הפרשה לתחילת השנה
19.6	0.6	6.4	2.3	28.9	הפרשות בשנת החשבון
(16.8)	(4.3)	(5.9)	(3.2)	(30.2)	הקטנת הפרשות
2.8	(3.7)	0.5	(0.9)	(1.3)	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(4.7)	-	(4.4)	-	(9.1)	מחיקות
-	-	-	-	-	
75.4	3.0	47.6	7.7	133.7	יתרת הפרשה לסוף השנה
מזה - יתרת הפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי לציבור (נכללת בסעיף "התחייבויות אחרות")					
-	-	0.5	1.4	1.9	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2008					
סך הכל	הפרשה נוספת ⁽³⁾	הפרשה ספציפית			
		הלוואות לדיור ⁽¹⁾		לפי עומק פיגור	
		קבלנים ואחרים ⁽²⁾	אחרת ⁽²⁾		
מיליוני ש"ח					
139.6	7.8	48.6	6.9	76.3	יתרת הפרשה לתחילת השנה
27.0	3.0	4.3	1.7	18.0	הפרשות בשנת החשבון
(20.2)	(2.2)	(1.4)	(1.9)	(14.7)	הקטנת הפרשות
6.8	0.8	2.9	(0.2)	3.3	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(2.3)	-	-	-	(2.3)	מחיקות
144.1	8.6	51.5	6.7	77.3	יתרת הפרשה לסוף השנה
מזה - יתרת הפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי					
1.9	1.4	0.5	-	-	לציבור (נכללת בסעיף "התחייבויות אחרות")

באור 5 - אשראי לציבור (במאוחד ובבנק) המשך

סכומים מדווחים

ב - הפרשה לחובות מסופקים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2007				
הפרשה ספציפית				
הלוואות לדיור ⁽¹⁾				
סך הכל	הפרשה נוספת ⁽³⁾	קבלנים ואחרים ⁽²⁾	לפי עומק פיגור אחרת ⁽²⁾	לפי עומק פיגור
מיליוני ש"ח				
136.1	9.1	44.6	5.6	76.8
יתרת הפרשה לתחילת השנה				
40.8	3.1	14.4	2.6	20.7
(28.2)	(4.4)	(4.8)	(1.3)	(17.7)
הקטנת הפרשות				
12.6	(1.3)	9.6	1.3	3.0
(9.1)	-	(5.6)	-	(3.5)
סכום שנזקף לדוח רווח והפסד				
מחיקות				
139.6	7.8	48.6	6.9	76.3
יתרת הפרשה לסוף השנה				
מזה - יתרת הפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי				
1.9	1.4	0.5	-	-
לציבור (נכללת בסעיף "התחייבויות אחרות")				

- (1) לא כולל ריבית בגין החוב שבפיגור.
 (2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
 (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים בסך 0.7 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2008 ו-2007 - דומה).

ג - הפיגור בהלוואות לדיור שההפרשה בגין לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור

מיליוני ש"ח					
מערל 3 חודשים	מערל 6 חודשים	מערל 15 חודשים	מערל 33 חודשים	יתרות בגין הלוואות שאורגנו מחדש	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2009					
3.7	5.3	6.2	58.5	3.7	77.4
סכום הפיגור					
-	0.1	0.2	23.2	-	23.5
מזה - ריבית על סכום הפיגור					
-	6.4	11.8	53.3	3.9	75.4
יתרת ההפרשה לחובות מסופקים					
לפי עומק הפיגור ⁽¹⁾					
יתרת ההלוואות בניכוי ההפרשה					
70.9	40.9	15.5	8.6	13.2	149.1
לחובות מסופקים					
ליום 31 בדצמבר 2008					
3.9	6.3	5.5	62.4	0.9	79.0
סכום הפיגור					
-	0.1	0.2	24.4	-	24.7
מזה - ריבית על סכום הפיגור					
-	7.5	11.7	56.8	1.3	77.3
יתרת ההפרשה לחובות מסופקים					
לפי עומק הפיגור ⁽¹⁾					
יתרת ההלוואות בניכוי ההפרשה					
73.8	48.6	12.4	10.7	4.4	149.9
לחובות מסופקים					

- (1) לא כולל הפרשה בגין ריבית על סכום הפיגור.

באור 5 - אשראי לציבור (במאוחד ובבנק) המשך

סכומים מדווחים

ד - אשראי ללווים בעייתיים (לא כולל הלוואות דיור)

2008	2009	
מיליוני ש"ח		
		(א) אשראי שאינו נושא הכנסה
81.2	49.5	לא צמוד
8.7	1.0	צמוד מדד
2.3	2.0	מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ
		(ב) אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות ללא ויתור על הכנסות
0.1	4.9	לא צמוד
7.1	1.2	צמוד מדד
		(ב1) אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות
9.2	6.1	לא צמוד
		(ג) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת ללא ויתור על הכנסות
13.7	0.3	לא צמוד
3.0	2.0	תקופה ממוצעת משוקללת לפירעון בשנים
1.7	-	צמוד מדד
14.6	-	תקופה ממוצעת משוקללת לפירעון בשנים
		(ד) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת עם ויתור על הכנסות
1.0	1.5	צמוד מדד
14.7	10.3	תקופה ממוצעת משוקללת לפירעון בשנים
		(ה) אשראי בפיגור זמני
26.8	74.6	יתרה ליום המאזן
1.2	1.8	ריבית שנזקפה לדוח רווח והפסד בגין אשראי
		(ו) אשראי בהשגחה סיוחדת
77.0	28.2	לא צמוד

באור 5 - אשראי לציבור (במאוחד ובננק) המשך

סכומים מדווחים

ה - פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור

31 בדצמבר 2009					
יתרת הפרשה ספציפית					
אשראי	יתרת חוב בעייתית ⁽²⁾	סכום הפיגור ⁽³⁾	לפי עומק הפיגור ⁽⁴⁾	אחרת	סה"כ
מיליוני ש"ח					
4,041.7	149.1	77.4	75.4	-	75.4
הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור					
1,205.2	70.2	11.9	-	2.8	2.8
הלוואות "גדולות" ⁽¹⁾					
160.0	0.8	0.1	-	0.2	0.2
הלוואות אחרות					
5,406.9	220.1	89.4	75.4	3.0	78.4
סה"כ					

31 בדצמבר 2008					
יתרת הפרשה ספציפית					
אשראי	יתרת חוב בעייתית ⁽²⁾	סכום הפיגור ⁽³⁾	לפי עומק הפיגור ⁽⁴⁾	אחרת	סה"כ
מיליוני ש"ח					
3,977.9	149.9	79.0	77.3	-	77.3
הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור					
1,053.9	52.8	12.2	-	6.7	6.7
הלוואות "גדולות" ⁽¹⁾					
173.6	-	-	-	-	-
הלוואות אחרות					
5,205.4	202.7	91.2	77.3	6.7	84.0
סה"כ					

(1) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 0.8 מיליוני ש"ח (ב-31 בדצמבר 2008 - זהה).

(2) לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים, וללא ניכוי הפרשה כללית ונוספת.

(3) כולל ריבית פיגורים.

(4) כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור בסך 1.4 מיליוני ש"ח (ב-31 בדצמבר 2008 - 3.9 מיליוני ש"ח).

באור 5 - אשראי לציבור (במאוחד ובבנק) המשך

סכומים מדווחים

1 - אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר			31 בדצמבר				
2008			2009				
סיכון אשראי ⁽²⁾ (3)	מספר לווים ⁽¹⁾	מיליוני ש"ח	סיכון אשראי ⁽²⁾ (3)	מספר לווים ⁽¹⁾	מיליוני ש"ח	תקרת האשראי באלפי ש"ח	
0.6	16.4	3,075	2.6	14.4	3,018	עד 10	
0.6	42.3	2,728	5.3	38.1	2,725	עד 20	מעל - 10
2.1	150.3	5,065	10.9	121.2	4,371	עד 40	מעל - 20
5.2	434.4	7,400	18.6	385.8	6,897	עד 80	מעל - 40
9.0	802.9	7,270	58.0	709.5	6,633	עד 150	מעל - 80
24.6	1,276.9	6,153	56.7	1,196.2	5,852	עד 300	מעל - 150
44.0	1,335.9	3,304	117.3	1,411.5	3,630	עד 600	מעל - 300
61.3	1,076.9	1,410	131.7	1,165.9	1,574	עד 1,200	מעל - 600
35.7	497.2	353	99.9	571.1	445	עד 2,000	מעל - 1,200
45.2	455.1	186	86.5	519.8	226	עד 4,000	מעל - 2,000
59.4	373.6	76	57.5	348.3	72	עד 8,000	מעל - 4,000
225.2	490.3	57	203.5	396.8	50	עד 20,000	מעל - 8,000
290.6	367.6	24	247.0	276.7	18	עד 40,000	מעל - 20,000
156.8	197.5	7	68.2	200.3	5	עד 80,000	מעל - 40,000
960.3	7,517.3	37,108	1,163.7	7,355.6	35,516		

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.

(2) לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים, וללא ניכוי הפרשה כללית ונוספת.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה בודד.

באור 6 - אשראי לממשלה (במאחד ובנק)

סכומים מדווחים

31 בדצמבר	
2008	2009
4.9	3.9 ⁽¹⁾
(4.9)	(3.9)
סך הכל אשראי לממשלה	
-	-

(1) על פי הסכם בין ממשלת ישראל לבין הבנק התחייבה הממשלה להשלים לבנק, בגין הלוואות מסוימות לדיור שניתנו לזכאים לסיוע על פי הנחיות משרד הבינוי והשיכון, את פער הריבית שבין שיעור הריבית הממוצעת הנמוכה שהיתה נהוגה בבנקים למשכנתאות, על פי נוסחה מוסכמת, לבין שיעור הריבית בפועל על ההלוואות הנ"ל. השלמת הריבית כאמור בגין כל תקופת ההלוואה מראש כשהיא מהווה לפי ריבית בשיעור של 2% לשנה הועמדה כפיקדון לזכות הבנק אצל החשב הכללי, הנושא ריבית בשיעור זהה.

באור 7 - השקעה בחברות מוחזקות

סכומים מדווחים

א - הרכב ההשקעה

מאוחד		הבנק		
31 בדצמבר				
2009	2008	2009	2008	
מיליוני ש"ח				
חברות מאוחדות				
-	-	70.0	70.0	עלות המניות
-	-	204.3	227.3	רווחים שנצברו ממועד הרכישה
-	-	4.0	2.4	רווח נטו מרכישת תעודות התחייבות של חברה בת שטרם הופחת
-	-	(5.4)	(5.4)	בניכוי עודף עלות שקוזז מהעודפים
-	-	3.9	(2.7)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
-	-	276.8	291.6	סך הכל

ב - חלק הבנק ברווחים או בהפסדים של חברות מוחזקות

הבנק			מאוחד		
2007	2008	2009	2007	2008	2009
מיליוני ש"ח					
חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות					
20.6	21.5	30.2	-	-	-
הפרשה למיסים -					
4.5	4.1	6.5	-	-	-
(0.2)	1.6	0.7	-	-	-
מיסים שוטפים					
מיסים נדחים					
4.3	5.7	7.2	-	-	-
סך כל ההפרשה למיסים					
חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס					
16.3	15.8	23.0	-	-	-

באור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

סכומים מדווחים

ג - פרטים על החברות המוחזקות

שם החברה	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים ובזכויות הצבעה	השקעה במניות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר	תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות ביום 31 בדצמבר	2009	2008	2009	2008
		%	מיליוני ש"ח					
תומר ירושלים בע"מ	(1)	100	126.7	4.2	3.9	123.0	126.7	4.2
עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	(2)	100	119.1	14.9	9.5	110.3	119.1	14.9
ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	(3)	100	33.0	1.4	1.4	31.6	33.0	1.4
ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	(4)	100	1.5	-	-	1.5	1.5	-
ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	(5)	100	6.1	1.5	0.5	4.6	6.1	1.5
החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	(6)	100	0.4	-	-	0.4	0.4	-
ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	(7)	100	4.8	1.0	0.5	5.4	4.8	1.0
ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ	(8)	100	-	-	-	-	-	-

- (1) עיקר פעילותה של תומר ירושלים בע"מ (להלן: "תומר") הינה השכרת המכנים והציוד שבבעלותה והענקת שירותי מחשב לבנק.
- (2) עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ פועלת כסוכנות ביטוח הנותנת שירותים בקשר לביטוחי הנכסים ולביטוחי החיים של מקבלי ההלוואות בבנק.
- (3) ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ עוסקת במתן שירותי ייעוץ וניהול תיקי השקעות.
- (4) ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ עסקה בניהול קרנות נאמנות. בשנת 2006 נמכרה פעילות קרנות הנאמנות.
- (5) ירושלים חיתום והנפקות בע"מ עוסקת בתחום חיתום להנפקות.
- (6) החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ עוסקת בניהול חשבונות, השקעות ונכסים פיננסיים של תושבי חוץ ואחרים בנאמנות.
- (7) ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (חברה בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק) פועלת לגיוס אמצעים בדרך של הנפקת תעודות פיקדון וכתבי התחייבויות נדחים לציבור. בשנת 2009 גייסה החברה 335 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקת אגרות חוב. לפרטים ראה באור 12 ב'.
- (8) ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ משמשת כזרוע לביצוע פעילויות בסדרות האג"ח המוצעות לציבור על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. החל משנת 2007 החברה לא פעילה. לאחר תאריך המאזן הבנק החל בתהליכי סגירת החברה.

ד - רכישת תעודות התחייבות שהונפקו על ידי חברת בת

הבנק רכש בסוף שנת 2008 ובמהלך שנת 2009 תעודות התחייבות מסדרות א', ב', ד' ו-ה' שהונפקו בעבר על ידי "ירושלים" מימון והנפקות (2005) בע"מ בע.ג. כולל של 136,863 אלפי ש"ח ע.ג. יתרת הרווח נטו מפדיון מוקדם של תעודות ההתחייבות עומדת על 2.4 מיליון ש"ח בגין רכישות אלו.

לגבי סדרות א' ו-ב' - לבנק זכות לקבל ריבית ע"פ התעודות, אך רשאי לוותר על כך. לגבי סדרות ד' ו-ה' - לבנק אין זכות לקבלת ריבית. בחודשים מאי ונובמבר 2009 ויתר הבנק על קבלת ריבית בגין סדרות אלו בסך של כ- 949 אלפי ש"ח.

חברת "ירושלים חיתום והנפקות בע"מ" (להלן - החברה הבת) רכשה בשנת 2008 תעודות התחייבות בע.ג. כולל של 5,223 אלפי ש"ח ע.ג. מסדרות ב' ו-ה'. בחודש מאי 2009 מכרה החברה הבת את כל החזקותיה בתעודות ההתחייבות.

באור 8 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים

בנק			מאוחד		
סך הכל	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרעין ⁽¹⁾	סך הכל	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרעין ^{(1) (3)}
מיליוני ש"ח					
עלות הנכסים					
75.3	30.7	44.6	171.7	105.6	66.1
ליום 31 בדצמבר 2008 ⁽²⁾					
1.8	1.0	0.8	10.3	9.5	0.8
שנוספו במשך שנת הדיווח					
(3.3)	(3.3)	-	(28.0)	(28.0)	-
שנגרעו במשך שנת הדיווח					
73.8	28.4	45.4	154.0	87.1	66.9
ליום 31 בדצמבר 2009					
פחת שנצבר					
48.9	23.9	25.0	119.9	84.5	35.4
ליום 31 בדצמבר 2008					
2.8	1.3	1.5	9.7	7.6	2.1
פחת					
(3.3)	(3.3)	-	(28.0)	(28.0)	-
שנגרעו במשך שנת הדיווח					
48.4	21.9	26.5	101.6	64.1	37.5
שנצבר ליום 31 בדצמבר 2009					
יתרה מופחתת					
25.4	6.5	18.9	52.4	23.0	29.4
ליום 31 בדצמבר 2009					
26.4	6.8	19.6	51.8	21.1	30.7
ליום 31 בדצמבר 2008					
שיעורי הפחת הממוצע (באחוזים)					
8.59	6.14	18.91	5.40	2009	ליום 31 בדצמבר
8.40	6.35	17.82	5.44	2008	ליום 31 בדצמבר

- (1) כולל שיפורים במושכר המתייחסים להשקעות במשרדי הסניף הראשי של הבנק (בבעלות תומר) ובמשרדי סניפי הבנק האחרים אשר הינם בשכירות לתקופות שונות עם אופציות להארכה. שיעורי הפחת נקבעו בהתחשב בתקופות השכירות (כולל זכות הארכה) ובכוונות ההנהלה לגבי המשך השכירות.
- (2) בבעלות הבנק וחברות הבנות רכוש שעלותו 20.6 מיליוני ש"ח במאוחד ו- 15.6 מיליוני ש"ח בבנק (2008 - 20.2 מיליוני ש"ח, ו- 15.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה) שהופחת במלואו והוא עדיין בשימוש.
- (3) בניינים שעלותם המופחתת 10.2 מיליוני ש"ח (2008 - 10.8 מיליוני ש"ח) הינם בחכירה מהונת עד לשנת 2041.

באור 9 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים

מאומד		הבנק	
31 בדצמבר			
2009	2008	2009	2008
מיליוני ש"ח			
יתרת חובה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט נגזרים משובצים)			
23.6	9.8	23.6	9.8
מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 228)			
12.6	5.5	12.5	7.5
יתרת הוצאות הנפקת אגרות חוב וגיוס פיקדונות לזמן ארוך להפחתה			
5.1	4.1	0.3	0.7
הוצאות מראש			
4.4	4.3	4.3	3.9
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות			
2.6	15.9	-	12.4
הכנסות לקבל			
0.8	4.9	-	4.1
חייבים אחרים ויתרות חובה			
2.3	2.5	3.2	3.2
51.4	47.0	43.9	41.6
סך כל הנכסים האחרים			

יתרת חובה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט נגזרים משובצים)
מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 28ד)
יתרת הוצאות הנפקת אגרות חוב וגיוס פיקדונות לזמן ארוך להפחתה
הוצאות מראש
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
הכנסות לקבל
חייבים אחרים ויתרות חובה
סך כל הנכסים האחרים

באור 10 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים

מאומד		הבנק	
31 בדצמבר			
2009	2008	2009	2008
מיליוני ש"ח			
פיקדונות לפי דרישה (כולל פח"ק)	694.2	442.0	693.0
פיקדונות לזמן קצוב ⁽¹⁾	6,214.8	6,434.0	7,445.8
פיקדונות בתוכניות חסכון ⁽¹⁾	206.7	403.3	206.7
סך כל פיקדונות הציבור	7,115.7	7,279.3	8,345.5

פיקדונות לפי דרישה (כולל פח"ק)
פיקדונות לזמן קצוב ⁽¹⁾
פיקדונות בתוכניות חסכון ⁽¹⁾

סך כל פיקדונות הציבור

(1) לאחר מיון תוכניות חסכון לפיקדונות לזמן קצוב בשנת 2009 בסך 1,827 מיליוני ש"ח (2008 - 1,591 מיליוני ש"ח).

באור 11 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים

מאומד		הבנק	
31 בדצמבר			
2009	2008	2009	2008
סיליוני ש"ח			
בנקים מסחריים			
139.5	103.9	139.5	103.9
פיקדונות לזמן קצוב			
139.5	103.9	139.5	103.9
סך כל פיקדונות מבנקים			

בנקים מסחריים

פיקדונות לזמן קצוב

סך כל פיקדונות מבנקים

באור 12 - תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

סכומים מדווחים

א - ההרכב

מסך חיים	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	מאוחד		בנק
		2009	2008	31 בדצמבר
ממוצע ⁽²⁾	%	2009	2008	2008
שנים		מיליוני ש"ח		
תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים :				
תעודות פיקדון - הנפקה על ידי חברת בת ⁽¹⁾				
לא צמוד	3.2	2.6	426.3	91.2
צמוד מדד	3.2	4.3	516.5	665.1
סך הכל תעודות פיקדון			942.8	756.3
כתבי התחייבות נדחים לא צמודים	4.1	6.9	21.8	15.4
כתבי התחייבות נדחים צמודים למדד	2.8	4.8	253.4	244.2
כתבי התחייבות נדחים צמודים למדד - הנפקה על ידי חברת בת ⁽¹⁾ ⁽³⁾	5.5	4.8	167.7	165.9
כתבי התחייבות נדחים צמודים לדולר	2.3	5.2	6.1	6.5
סך הכל כתבי התחייבות נדחים			449.0	432.0
סך הכל תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
			1,391.8	1,188.3
מזה: תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים - סחירים			1,110.5	922.2
				-

ב - פרטים נוספים

- (1) א. ביום 9 ביולי 2009 פירסמה חברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" דוח הצעת מדף על פי תשקיף מדף מיום 17 ביוני 2009 ועל פיו הוצעו לציבור עד 150 מיליוני ש"ח ערך נקוב של אגרות חוב (סדרה ו').
- ב. ביום 29 ביולי 2009 הקצתה החברה הבת, על פי דוח הצעת מדף מיום 27 ביולי 2009, אגרות חוב נוספות (סדרה ו'), בע"ב. כולל של כ- 55 מיליוני ש"ח.
- ג. ביום 30 באוגוסט 2009 פירסמה חברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" דוח הצעת מדף על פי תשקיף מדף מיום 17 ביוני 2009 ועל פיו הוצעו לציבור עד 130 מיליוני ש"ח ערך נקוב של אגרות חוב (סדרה ז').
- ד. החברה הנפיקה סדרות נוספות של תעודות התחייבות:
 - ביום 26 במאי 2005 פירסמה החברה לראשונה תשקיף על פיו הנפיקה סדרה של 150 מיליון ש"ח ע"ב. תעודות פיקדון (סדרה א').
 - ביום 8 במרץ 2006 פירסמה החברה תשקיף נוסף על פיו הנפיקה סדרה של 225 מיליון ש"ח ע"ב. תעודות פיקדון (סדרה ב').
 - במהלך 2007 ביצעה החברה הרחבה של סדרה זו בסך של כ- 94 מיליון ש"ח ע"ב. באמצעות הקצאות פרטיות לשני משקיעים מוסדיים.
 - ביום 25 באפריל 2007 פירסמה החברה תשקיף מדף לפיו יכול שתוצענה על ידי החברה עד 12 סדרות של תעודות התחייבות (סדרות ג' עד י"ד) אשר עשויות לכלול סדרות של תעודות התחייבות בדרגת פירעון רגילה ו/או סדרות של כתבי התחייבות נדחים (להלן - תשקיף המדף). כל אחת מסדרות תעודות ההתחייבות תהיה בערך נקוב של עד 300 מיליוני ש"ח. במהלך שנת 2007 הנפיקה החברה על פי תשקיף המדף שלוש סדרות חדשות של תעודות התחייבות כמפורט להלן.
 1. ביום 8 במאי 2007 הנפיקה החברה כתבי התחייבות נדחים (סדרה ג') בסך של 150 מיליוני ש"ח ע"ב.
 2. ביום 12 ביוני 2007 הנפיקה החברה 96.6 מיליוני ש"ח ע"ב. אגרות חוב (סדרה ד').
 3. ביום 4 בנובמבר 2007 הנפיקה החברה 250 מיליוני ש"ח ע"ב. של אגרות חוב (סדרה ה').
- לירושלים מימון הסכם עם הבנק לפיו נקבע כי תמורת ההנפקה של תעודות הפיקדון על פי התשקיף יופקדו בבנק בפיקדון נושא ריבית אשר יהיה כתנאי פירעון זהים לתנאי תעודות פיקדון וכתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים או עדיפים מהם, כפי שיסוכם מעת לעת עם הבנק. הפיקדון יהיה לשימוש של הבנק, על פי שיקוליו, ובדרגת פירעון שווה ליתר הפיקדונות בבנק.
- ביום 2 ביולי 2009 הודיעה S&P מעלות על אישור דירוג בנק ירושלים ברמה של ilA+ ועל שינוי תחזית מיציבה לשלילית. בהתאם לכך, דירוגם של תעודות ההתחייבות (למעט כתבי ההתחייבות הנדחים כמפורט להלן) שהונפקו על ידי ירושלים מימון נותרו ללא שינוי דהיינו A+.
- כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי ירושלים מימון (סדרה ג') מדורגים ברמת דירוג אחת נמוכה מדירוג הבנק לפיכך, דירוגם הינו A (במקום A+). גם ביחס לכתבי ההתחייבות הנדחים שונתה התחזית מיציבה לשלילית.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי. מסך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (3) לגבי רכישות של הבנק וחברת ירושלים חיתום והנפקות בע"מ תעודות התחייבות שהונפקו על ידי חברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ ראה באור 7 ד.

באור 13 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים

הבנק		סאוחד		
31 בדצמבר				
2008	2009	2008	2009	
מיליוני ש"ח				
21.1	25.6	21.1	25.6	הכנסות מראש
10.0	14.6	10.8	15.4	משכורות ונלוות לשלם
17.2	11.0	17.2	11.0	יתרת זכות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט נגזרים משוכבים)
-	9.9	1.2	10.2	עודף עתודות שוטפות למיסים על מקדמות למס הכנסה
10.8	8.2	11.2	8.5	עודף עתודה לפיצויי פרישה על העודה (ראה באור 14א)
1.9	1.9	1.9	1.9	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים (ראה באור 5ב)
0.9	0.9	0.9	0.9	זכאים בגין הלוואות שנמכרו
3.1	3.6	0.3	0.5	הוצאות לשלם
2.7	1.0	6.0	4.7	זכאים אחרים ויתרות זכות
67.7	76.7	70.6	78.7	סך הכל התחייבויות אחרות

באור 14 - זכויות עובדים

סכומים מדווחים

א - פיצויי פרישה

העתודה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן, ביחד עם תשלומים בגין פוליסות ביטוח, מכסים את ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים על בסיס שכרם האחרון ותקופת עבודתם בבנק ובחברות הבנות שלו. הסכומים שהופקדו על ידי הבנק והחברות הבנות שלו בחברות ביטוח במסגרת תוכנית אישית לביטוח מנהלים אינם כלולים במאזן, מאחר ואינם נמצאים בשליטתו של הבנק. משיכת כספי העודה מותנית בקיום הוראות חוק פיצויי פיטורין. להלן סכומי העתודה והיעודה:

הבנק		סאחד		
31 בדצמבר				
2008	2009	2008	2009	
מיליוני ש"ח				
44.6	40.3	46.8	43.8	סכום העתודה
33.8	32.1	35.6	35.3	סכום היעודה
10.8	8.2	11.2	8.5	עודף העתודה לפיצויים על היעודה (נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות")

ב - עתודה למענקי יובלות

עובדי הבנק וחברות הבנות זכאים, בהגיעם לוותק מסוים, למענק מיוחד ("מענק יובלות"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מחושבת העתודה בגין התחייבות זו החל משנת 2007 על בסיס אקטוארי ומוצגת בערך נוכחי. שיעור ההיוון שנקבע על-ידי המפקח על הבנקים הינו 4%, ובהתחשב בגורם עליית השכר העתידית. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות למענקי יובלות שיתרתן: במאחד 1.7 מיליוני ש"ח (2008 - 1.7 מיליוני ש"ח), בבנק 1.6 מיליוני ש"ח (2008 - 1.6 מיליוני ש"ח), בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ג - חופשה

עובדי הבנק והחברות הבנות זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון של העובדים וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות. יתרת ההפרשה לחופשה לתאריך המאזן מסתכמת ב- 5.3 מיליוני ש"ח במאחד ובבנק בסך 4.9 מיליוני ש"ח (2008 - 5.4 מיליוני ש"ח במאחד ו- 5.0 מיליוני ש"ח בבנק) והיא נכללת בדוחות הכספיים בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

באור 15 - שעבודים ותנאים מגבילים

א - על פי חוקי העזר של מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן: "מסלקת מעו"ף"), נדרש הבנק כחבר מסלקת מעו"ף להפקיד בטוחות נזילים עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת מעו"ף בו מופקדות אגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים (להלן: "חשבון הבטוחות"). שווי אגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם בסך של 57.6 מיליוני ש"ח.
2. חשבון שנפתח בבנק לאומי לישראל בע"מ על שם מסלקת מעו"ף בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ- 25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, הופקדו כספים בחשבון זה בסך 1.3 מיליוני ש"ח.

החשבונות המפורטים לעיל משועבדים בשעבוד צף לטובת מסלקת מעו"ף והחשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-2 לעיל משועבדים גם בשעבוד קבוע לטובת מסלקת מעו"ף.

ב - כחבר הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת הבורסה בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שמה ואשר מנוהל עבור הבנק בו מופקדות אגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי אגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם בסך של 5.9 מיליוני ש"ח.
2. חשבון שנפתח בבנק לאומי לישראל בע"מ ע"ש מסלקת הבורסה בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ- 25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 1.5 מיליוני ש"ח.

ג - לצורך הבטחת אשראי שנתן או יתן בנק ישראל לבנק במסגרת פעילות הבנק במערכת זה"ב (RTGS), שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל, על פי אגרת חוב מיום 23 ביולי 2007, אגרות חוב בהן מחזיק הבנק ואשר הופקדו או יופקדו בחשבון יעודי המתנהל בבורסה לני"ע על שם בנק ישראל. השעבוד הינו ללא הגבלה בסכום. שווי אגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם בסך של 196 מיליוני ש"ח.

באור 16א - הון עצמי

- א - הון המניות הרשום של הבנק ליום 31 בדצמבר 2009 מורכב מ- 100,250,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח כל אחת (ליום 31 בדצמבר 2008 - דומה). ההון המונפק והנפרע ליום 31 בדצמבר 2009 - 70,517,741 מניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב (ליום 31 בדצמבר 2008 - דומה).
- ב - ביום 27 בפברואר 2007 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 10.2 מיליוני ש"ח. דיבידנד זה חולק ביום 21 במרץ 2007.
- ג - ביום 19 באוגוסט 2007 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 8 מיליוני ש"ח. דיבידנד זה חולק ביום 2 בספטמבר 2007.
- ד - ביום 17 באפריל 2008 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 7.2 מיליוני ש"ח. דיבידנד זה חולק ביום 11 במאי 2008.
- ה - בשנת 2009 לא חולק דיבידנד.
- חלוקת הדיבידנד מתבצעת בהתאם להוראות חוק החברות התשנ"ט - 1999 ולהוראות המפקח על הבנקים.

באור 16ב - הון עצמי - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים

הלימות הון באזל I מחושב בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכוני שוק".

הלימות הון באזל II מחושב על פי הוראת השעה בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון".

א. בנתוני המאוחד

א - הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר			
2008	2009	2009	
באזל I	באזל I	באזל II	
מיליוני ש"ח			
547.9	608.0	605.6	הון רובד 1, לאחר ניכויים
274.5	297.0	297.1	הון רובד 2, לאחר ניכויים
822.4	905.0	902.7	סך הכל ההון הכולל

ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון

6,922.7	6,880.1	5,141.7	סיכון אשראי
51.6	55.3	11.5	סיכוי שוק
-	-	495.3	סיכון תפעולי
6,974.3	6,935.4	5,648.5	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

ג - יחס ההון לרכיבי סיכון

באחוזים			
7.9	8.8	10.7	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
11.8	13.0	16.0	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.5	10.5	*	יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

* טרם נקבע על ידי המפקח על הבנקים יחס ההון המזערי הספציפי לבנק במונחי באזל II.

באור 16 - הון עצמי - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

א - הון רובד 1

31 בדצמבר			
2008	2009	2009	
באזל I	באזל I	באזל II	
מיליוני ש"ח			
519.9	605.9	605.9	הון עצמי בניכוי:
			רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
28.0	2.1	-	
-	-	(0.3)	ניכויים אחרים מהון רובד 1
547.9	608.0	605.6	סך הכל הון רובד 1

ב - הון רובד 2

הון רובד 2 עליון:

הפרשה כללית לחובות מסופקים 0.7 0.7 0.7

הון רובד 2 תחתון:

כתבי התחייבות נדחים 273.8 296.3 296.4

סך הכל הון רובד 2 274.5 297.0 297.1

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - מאוחד

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2009					
מטבע ישראל			מטבע חוץ ⁽¹⁾		
לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר של ארה"ב	אחר	פריטים שאינם כספיים	סך הכל
מיליוני ש"ח					
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	637.5	0.9	101.3	25.4	765.1
ניירות ערך	731.0	335.0	17.1	-	1,083.2
אשראי לציבור	3,413.9	2,919.3	844.4	171.7	7,349.3
בניינים וציוד	-	-	-	-	52.4
נכסים אחרים	22.2	13.7	5.4	0.2	51.4
סך הכל נכסים	4,804.6	3,268.9	968.2	197.3	9,301.4
התחייבויות					
פיקדונות הציבור	3,231.1	2,745.3	908.9	230.4	7,115.7
פיקדונות מבנקים	-	72.0	31.9	-	103.9
פיקדונות הממשלה	4.9	0.5	-	-	5.4
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר	-	-	-	-	-
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	448.1	937.6	6.1	-	1,391.8
התחייבויות אחרות	47.2	0.4	5.2	0.3	78.7
סך הכל התחייבויות	3,731.3	3,755.8	952.1	230.7	8,695.5
הפרש	1,073.3	(486.9)	16.1	(33.4)	605.9
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(424.8)	320.9	69.8	34.1	-
סך הכל כללי	648.5	(166.0)	85.9	0.7	605.9

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) - מאוחד

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2008					
מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	סך הכל
מיליוני ש"ח					
נכסים					
350.7	-	22.0	100.3	2.0	226.4
1,291.7	0.1	-	14.6	523.6	753.4
7,510.1	-	188.8	785.5	3,174.4	3,361.4
51.8	51.8	-	-	-	-
47.0	8.8	0.7	5.0	2.2	30.3
9,251.3	60.7	211.5	905.4	3,702.2	4,371.5
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
7,279.3	-	170.5	824.5	2,898.2	3,386.1
139.5	-	-	61.0	78.5	-
3.7	-	-	-	0.8	2.9
50.0	-	-	-	-	50.0
1,188.3	-	-	6.5	1,075.2	106.6
70.6	22.0	10.6	4.1	-	33.9
8,731.4	22.0	181.1	896.1	4,052.7	3,579.5
סך הכל התחייבויות					
519.9	38.7	30.4	9.3	(350.5)	792.0
מכשירים נגזרים מגדרים					
-	-	-	-	93.6	(93.6)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
-	-	(28.5)	81.6	3.9	(57.0)
-	-	-	(36.6)	-	36.6
519.9	38.7	1.9	54.3	(253.0)	678.0
סך הכל כללי					
-	-	-	(42.7)	-	42.7
-	-	-	(0.1)	-	0.1

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) -הבנק

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2009						
מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽¹⁾			
צמוד למדד המחירים	לא צמוד	דולר של ארה"ב	אחר	פריטים שאינם כספיים	סך הכל	
מיליוני ש"ח						
נכסים						
637.3	0.9	101.3	25.4	-	764.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
733.3	361.2	16.7	-	0.1	1,111.3	ניירות ערך
3,413.9	2,919.3	844.4	171.7	-	7,349.3	אשראי לציבור
-	4.3	-	-	287.3	291.6	השקעה בחברות מאוחדות
-	-	-	-	25.4	25.4	בניינים וציוד
19.9	13.3	5.4	0.3	5.0	43.9	נכסים אחרים
4,804.4	3,299.0	967.8	197.4	317.8	9,586.4	סך הכל נכסים
התחייבויות						
3,788.8	3,417.4	908.9	230.4	-	8,345.5	פיקדונות הציבור
-	72.0	31.9	-	-	103.9	פיקדונות מבנקים
4.9	0.5	-	-	-	5.4	פיקדונות הממשלה
-	-	-	-	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
21.8	421.1	6.1	-	-	449.0	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
45.2	0.4	5.2	0.3	25.6	76.7	התחייבויות אחרות
3,860.7	3,911.4	952.1	230.7	25.6	8,980.5	סך הכל התחייבויות
943.7	(612.4)	15.7	(33.3)	292.2	605.9	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים						
(424.8)	320.9	69.8	34.1	-	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
518.9	(291.5)	85.5	0.8	292.2	605.9	סך הכל כללי

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) - הבנק

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2008						
מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי			
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	אחר	
מיליוני ש"ח						
נכסים						
350.6	-	22.0	100.3	2.1	226.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,148.2	0.1	-	14.2	375.8	758.1	ניירות ערך
7,510.1	-	188.8	785.5	3,174.4	3,361.4	אשראי לציבור
276.8	272.8	-	-	4.0	-	השקעה בחברות מאוחדות
26.4	26.4	-	-	-	-	בניינים וציוד
41.6	5.0	0.7	5.1	2.2	28.6	נכסים אחרים
9,353.7	304.3	211.5	905.1	3,558.5	4,374.3	סך הכל נכסים
התחייבויות						
8,140.9	-	170.5	824.5	3,650.3	3,495.6	פיקדונות הציבור
139.5	-	-	61.0	78.5	-	פיקדונות מבנקים
3.7	-	-	-	0.8	2.9	פיקדונות הממשלה
50.0	-	-	-	-	50.0	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
432.0	-	-	6.4	410.2	15.4	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
67.7	22.1	10.6	4.1	-	30.9	התחייבויות אחרות
8,833.8	22.1	181.1	896.0	4,139.8	3,594.8	סך הכל התחייבויות
519.9	282.2	30.4	9.1	(581.3)	779.5	הפרש
מכשירים נגזרים מגזרים						
-	-	-	-	93.6	(93.6)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגזרים						
-	-	(28.5)	81.6	3.9	(57.0)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(36.6)	-	36.6	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בס"ס)
519.9	282.2	1.9	54.1	(483.8)	665.5	סך הכל כללי
-	-	-	(42.7)	-	42.7	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	-	(0.1)	-	0.1	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

באור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים

עם דרישה ועד חודש	מל חודש ועד 3 חודשים	מל חודשים ועד 3 שנה	מל שנה ועד שנתיים	מל שנתיים ועד 3 שנים
מיליוני ש"ח				
ליום 31 בדצמבר 2009				
מטבע ישראלי לא צמוד				
816.4	321.1	864.5	634.5	347.8
נכסים				
1,770.6	420.8	650.4	318.2	212.6
התחייבויות				
(954.2)	(99.7)	214.1	316.3	135.2
הפרש				
(97.2)	-	(181.6)	(146.0)	-
נגזרים ⁽⁴⁾				
מטבע ישראלי צמוד למדד				
27.1	79.7	351.8	404.7	390.4
נכסים				
47.4	164.7	418.1	504.4	425.2
התחייבויות				
(20.3)	(85.0)	(66.3)	(99.7)	(34.8)
הפרש				
3.8	-	171.1	146.0	-
נגזרים ⁽⁴⁾				
מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽²⁾				
152.5	29.4	79.0	103.5	105.1
נכסים				
715.1	187.3	240.5	18.1	12.9
התחייבויות				
(562.6)	(157.9)	(161.5)	85.4	92.2
הפרש				
93.4	-	10.5	-	-
נגזרים ⁽⁴⁾				
פריטים לא כספיים				
-	-	-	-	-
נכסים				
-	-	-	-	-
התחייבויות				
-	-	-	-	-
הפרש				
סך הכל				
996.0	430.2	1,295.3	1,142.7	843.3
נכסים				
2,533.1	772.8	1,309.0	840.7	650.7
התחייבויות				
(1,537.1)	(342.6)	(13.7)	302.0	192.6
הפרש				
ליום 31 בדצמבר 2008				
סך הכל				
825.0	332.4	1,303.6	1,606.9	992.0
נכסים				
2,213.3	978.8	1,711.3	847.4	716.1
התחייבויות				
(1,388.3)	(646.4)	(407.7)	759.5	275.9
הפרש				

(1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.

(2) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(3) כפי שנכללה בביאור 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה, לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.

(4) נגזרים למעט אופציות.

(5) במונחי נכס בסיס.

באור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים

יתרות מאזניות (3)		סך הכל		מעל 10 שנים	מעל 5 שנים	מעל 4 שנים	מעל 3 שנים
ללא תקופת פירעון	סך הכל	סך הכל תזרימי המזומנים	מעל 20 שנה	ועד 20 שנה	ועד 10 שנים	ועד 5 שנים	ועד 4 שנים
מיליוני ש"ח							
4,804.6	26.8	5,402.9	59.9	781.1	1,058.7	186.3	332.6
3,731.3	-	3,832.8	-	-	85.2	226.8	148.2
1,073.3	26.8	1,570.1	59.9	781.1	973.5	(40.5)	184.4
(424.8)	-	(424.8)	-	-	-	-	-
3,268.9	-	4,265.0	49.0	886.1	1,243.0	463.3	369.9
3,755.8	-	4,283.4	-	470.1	728.9	584.5	940.1
(486.9)	-	(18.4)	49.0	416.0	514.1	(121.2)	(570.2)
320.9	-	320.9	-	-	-	-	-
1,165.5	-	1,332.2	0.6	258.8	408.7	93.7	100.9
1,182.8	-	1,185.9	-	-	0.3	4.8	6.9
(17.3)	-	146.3	0.6	258.8	408.4	88.9	94.0
103.9	-	103.9	-	-	-	-	-
62.4	62.4	-	-	-	-	-	-
25.6	25.6	-	-	-	-	-	-
36.8	36.8	-	-	-	-	-	-
9,301.4	89.2	11,000.1	109.5	1,926.0	2,710.4	743.3	803.4
8,695.5	25.6	9,302.1	-	470.1	814.4	816.1	1,095.2
605.9	63.6	1,698.0	109.5	1,455.9	1,896.0	(72.8)	(291.8)
9,251.3	60.7	11,674.7	124.0	2,001.9	2,838.8	722.8	927.3
8,731.4	22.0	9,540.1	-	724.2	909.6	945.2	494.2
519.9	38.7	2,134.6	124.0	1,277.7	1,929.2	(222.4)	433.1

באור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון - (המשך) בנק⁽¹⁾

סכומים מדווחים

[illegible]

- (1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזמונים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל הצמדה למטבע חוץ.
- (3) כפי שנכללה בביאור מספר 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה, לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (4) נגזרים למעט אופציות.
- (5) במונחי נכס בסיס.

באור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון - (המשך) בנק⁽¹⁾

סכומים מדווחים

יתרות מאזניות ⁽³⁾		סך הכל		מכל 10	מכל 5	מכל 4	מכל 3
ללא תקופת	תזרימי	מכל 20	ועד 20	שנים	שנים	שנים	שנים
פרעון	המזומנים	שנה	שנה	ועד 10	ועד 5	ועד 4	ועד 3
סך הכל				שנים	שנים	שנים	שנים
מיליוני ש"ח							
4,804.4	26.8	5,403.7	59.9	781.1	1,058.4	186.3	332.6
3,860.7	-	3,921.9	-	-	85.3	226.9	147.3
943.7	26.8	1,481.8	59.9	781.1	973.1	(40.6)	185.3
(424.8)	-	(424.8)	-	-	-	-	-
3,299.0	-	4,315.4	49.0	886.1	1,301.4	372.6	390.9
3,911.4	-	4,489.6	-	470.1	799.9	610.9	979.6
(612.4)	-	(174.2)	49.0	416.0	501.5	(238.3)	(588.7)
320.9	-	320.9	-	-	-	-	-
1,165.2	-	1,332.2	0.6	258.8	408.7	93.7	100.9
1,182.8	-	1,181.4	-	1.3	0.3	4.8	6.9
(17.6)	-	150.8	0.6	257.5	408.4	88.9	94.0
103.9	-	103.9	-	-	-	-	-
317.8	317.8	-	-	-	-	-	-
25.6	25.6	-	-	-	-	-	-
292.2	292.2	-	-	-	-	-	-
9,586.4	344.6	11,051.2	109.5	1,926.0	2,768.5	652.6	824.4
8,980.5	25.6	9,592.9	-	471.4	885.5	842.6	1,133.8
605.9	319.0	1,458.4	109.5	1,454.6	1,883.0	(190.0)	(309.4)
9,353.7	304.3	11,558.8	124.0	2,003.0	2,879.9	734.8	837.9
8,833.8	22.1	9,678.6	-	724.2	951.9	969.4	512.7
519.9	282.2	1,880.2	124.0	1,278.8	1,928.0	(234.6)	325.2

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א - מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים (במאחד ובבנק)⁽¹⁾
(יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף שנה)

ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:		
581.4*	631.4	התחייבויות בלתי חוזרות שאושרו ועדיין לא ניתנו
478.7	320.0	ערבויות לרוכשי דירות
71.7	97.8	ערבויות להבטחת אשראי
67.2	86.8	ערבויות אחרות
61.6*	70.4	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
120.4*	140.2	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.7	0.3	אשראי תעודות

* הוצג מחדש.

(1) היתרות הנ"ל הינן לפני הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים וללא שקלול.

ב - התקשרויות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽²⁾ לסוף שנה (במאחד ובבנק)
יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
59.2	63.9	מטבע ישראלי לא צמוד
3,181.1	2,902.2	מטבע ישראלי צמוד למדד
38.8	8.9	מטבע חוץ
3,279.1	2,975.0	סך הכל

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
38.4	12.9	הלוואות מפקדונות לפי מידת גביה
9.0	3.7	הלוואות עומדות

(2) אשראים מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים, עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).

(3) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם, בסך 605.0 מיליוני ש"ח (2008 - 725.9 מיליוני ש"ח), לא נכללו בבאור זה.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

סכומים מדווחים

תזרימים בגין עמלת גביה ומירווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה⁽²⁾

31 בדצמבר								
2008			2009					
סך הכל	סך הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	עד שנה	
			מיליוני ש"ח					
251.3	217.6	0.1	43.7	82.1	34.6	37.5	19.6	תזרימי חוזיים עתידיים
193.6	186.4	-	32.5	68.2	31.1	35.4	19.2	תזרימים צפויים מהוונים ⁽³⁾

(1) אשראים מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים, עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).

(2) כולל מגזר מטבע חוץ ומגזר שקלי הלא צמוד שאינו עולה על 10% מסך הפקדונות לפי מידת גביה.

(3) היוון בוצע לפי שיעור של 2.36% (2008 - 3.97%).

הערה: הנתונים אינם לוקחים בחשבון הערכה של פרעונות מוקדמים.

ג - תביעות

1. כללי

במהלך העסקים השוטף הוגשו תביעות משפטיות שונות נגד הבנק. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטית באשר לסיכויי התביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו הפרשות נאותות בדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בגין הפסדים צפויים הנובעים מתביעות תלויות כנגד הבנק.

2. כנגד הבנק תלויות ועומדות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות כפי שמפורט לקמן.

להלן פירוט תביעות אלה:

א. בחודש יולי 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של מעל מיליארד ש"ח, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. בתביעה ובבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים הנ"ל גבו מהלווים עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין, וכי הלווים זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. התביעה והבקשה לא כללו את אופן חישוב הסכום האמור, ולא פורט בהן איזה חלק ממנו מיוחס לבנק.

בחודש נובמבר 1997 החליט בית המשפט המחוזי, לדחות את התביעה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. עם זאת, פסק בית המשפט כי ניתן לדון בתובענה זו כעתירה לסעד הצהרתי בלבד ולא כספי במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי. בחודש דצמבר 1997 הגיש הבנק לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על ההחלטה הנ"ל וכן בקשה לעיכוב ההליכים עד לקבלת פסיקתו בעניין זה. בקשת עיכוב ביצוע ההליכים נענתה על ידי בית המשפט העליון, וזאת עד להחלטה בעניין הבקשה לערעור. בפברואר 2008 הועברה תביעה זו לגישור בפני כב' המשנה לנשיא (בדימוס) תיאודור אור, והצדדים דנים באפשרות לגבש הסכם פשרה.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

סכומים מדווחים

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך האם התביעה תוכר כתביעה ייצוגית, וכן את סיכויי התביעה אם לא יצליחו הליכי הגישור. אם תתקבל התביעה יביא הדבר להקטנה משמעותית בהכנסות הבנק. ההכנסות משירותים בנקאיים הניתנים ללווים בקשר עם ביטוחי חיים וביטוחי דירות כאמור לעיל, לפני ניכויי עלויות, הסתכמו כדלהלן:

מאוחד		בנק	
31 בדצמבר			
2009	2008	2009	2008
מיליוני ש"ח			
מביטוח חיים	12.4	12.8	9.7
מביטוח נכסים	5.9	6.8	-
סך הכל	18.3	19.6	10.6

- ב. ביום 16 בפברואר 2003, הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד הבנק ושני בנקים למשכנתאות נוספים. כן הוגשה בקשה מטעם התובעים להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. סכום התובענה הייצוגית כנגד שלושת הבנקים מוערך על ידי התובעים בכ-15 מיליון ש"ח. בתביעה זו נטען כי הבנקים גבו פרמיות עבור ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין בגין מרכיב המענק המותנה ו/או ההלוואה העומדת שקיבלו התובעים מהמדינה, מתוקף זכאותם. יובהר כי התביעה כנגד הבנק הינה בגין ביטוח חיים בלבד בעוד שכנגד שאר הבנקים הועלו טענות גם בעניין עריכת ביטוחי רכוש.
- ביום 7 בנובמבר 2004 דחה בית המשפט על הסף את אישור הבקשה לתביעה ייצוגית. עם זאת, בית המשפט התיר לחלק מהתובעים (תובעים מס' 1 ו-2) להגיש מחדש את התובענה בהסתמך על חוק הבנקאות ובכפוף לתשלום מלוא האגרה. ביום 8 בפברואר 2005, הגישו התובעים ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, וביום 18 במרץ 2009 נדחה הערעור. ביום 11 באוקטובר 2009 נדחתה בקשת המערערים לקיום דיון נוסף בתיק. נכון למועד הדוחות הכספיים, לא הוגשה תביעה חדשה של התובעים מס' 1 ו-2. ביום 11 באוקטובר 2009 נדחתה הבקשה לדיון נוסף ובכך הגיעה תביעה זו לסיומה.
- ג. כחלק ממערך הבטחונות שבידי הבנק להבטחת פרעון ההלוואות, קיים הסכם עם חברות ביטוח לביטוח חיי לווים בגין הלוואות שקיבלו מהבנק.
- בחודש נובמבר 1997 הובא לידיעת הבנק כי חברת הביטוח המבטחת את הלווים בביטוח חיים קיבלה מהממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר מכתב, המורה להפסיק, ב-1 בינואר 1998, העברת תשלומים הקשורים לביטוח חיים לבנק. כפי שפורסם בכלי התקשורת נשלחו מכתבים דומים גם לחברות ביטוח המבטחות לווים של בנקים אחרים למשכנתאות.
- לגבי הלוואות אשר ניתנו עד ליום 31.12.05, הנהלת הבנק ממשיכה לפעול לפי ההסכם שנחתם כחוק עם המבטח. לגבי הלוואות אשר ניתנו ותינתנה החל מיום 1.1.06, פועל הבנק בהתאם להנחיות החדשות שפורסמו בעניין זה בפברואר 2005 על ידי המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח.
- ד. ביום 3 בינואר 2010 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בירושלים כנגד הבנק, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. התובעים לא נקבו בסכום התובענה הייצוגית. בתביעה נטען כי הבנק נתן ללקוחותיו הלוואות דולריות עם "ריצפה", וכי קביעת שער ריצפה בהלוואות הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד שדינו להתבטל.
- לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב מוקדם זה להעריך האם התביעה תוכר כתביעה ייצוגית וכן את סיכויי התביעה.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

סכומים מדווחים

ד - התחייבויות תלויות אחרות

1. הבנק התחייב, בכפוף להוראות ולסייגים שנקבעו בד"ר בקשר לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה, לשפות מספר דירקטורים ונושאי משרה בבנק ובחברות הבנות שלו בשל חבות כספית באם תוטל עליהם לטובת אדם אחר, על פי פסק דין, בשל פעולות הנעשות בתוקף תפקידם כדירקטורים ונושאי משרה בבנק ובחברות הבנות שלו, כולל הוצאות שכר טרחת עורכי דין והוצאת התדיינות סבירה.
2. במסגרת הקמת החברה, "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה של הבנק (להלן: "מימון והנפקות") התחייב הבנק לשפות את מימון והנפקות בגין כל התחייבויותיה, זאת בכדי לעמוד בדרישות הוראות המפקח על הבנקים בנושא יחס הון מזערי (סעיף 4 להוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין).

במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על ידי מימון והנפקות, התחייב הבנק כלפי מימון והנפקות והנאמן לאותן הנפקות לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על ידה ושיוחזקו על ידי הציבור. למועד הדוח, יתרת התחייבות הבנק הינה ל- 90 מיליון ש"ח ע.ב. תעודות פיקדון (סדרה א'), 319 מיליון ש"ח ע.ב. תעודות פיקדון (סדרה ב'), 150 מיליון ש"ח ע.ב. כתבי התחייבות נדחים (סדרה ג'), 97 מיליון ש"ח ע.ב. אגרות חוב (סדרה ד'), 166 מיליון ש"ח ע.ב. אגרות חוב (סדרה ה'), 205 מיליון ש"ח ע.ב. אגרות חוב (סדרה ו') ו- 130 מיליון ש"ח ע.ב. אגרות חוב (סדרה ז'), שהונפקו על ידי מימון והנפקות. התחייבות הבנק הנ"ל אינה ניתנת לביטול או לשינוי מאחר שתלויות בהן זכויות בעלי תעודות הפיקדון.

3. הבנק התחייב לאפשר למפקדים וחוסכים לקבל הלוואות לרכישת דירה או לרכישת רכב בעיקר בגובה פקדונותיהם בריבית הנמוכה מהריבית התעריפית שתהיה נהוגה בבנק בעת סתן ההלוואה. זכות זו תעמוד להם מתום שנה מסועד תחילת תקופת הפקדון ובתנאי שהם יעמדו בתנאים הנהוגים בבנק לגבי סתן הלוואות והכספים הופקדו במועדים שנקבעו בתנאי התוכנית. להלן הרכב סכומי ההתחייבות לסתן האשראי :

התחייבות מירבית לסתן הלוואות ליום 31 בדצמבר לסתן הלוואות	שיעור הפחתה מהריבית התעריפית		
2008	2009	%	
פרטי החסכון			
מיליוני ש"ח			
549.3	643.2	0.4%	תוכניות חסכון בהפקדה חודשית
95.2	67.0	0.5%	תוכניות חסכון בהפקדה חד פעמית
1,733.0	1,759.0	0.25%	תוכניות חסכון (הפקדה חודשית או חד פעמית)
2,377.5	2,469.2		סך הכל

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

סכומים מדווחים

ה - התקשרויות

הבנק וחברה מאוחדת התקשרו בחוזי שכירות הכוללים אופציה להארכה. דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות בגין התקשרויות כאמור, הינם כדלהלן:

מאוחד		הבנק	
31 בדצמבר			
2009	2008	2009	2008
מיליוני ש"ח			
שנה ראשונה	3.6	4.9	3.2
שנה שניה	3.2	3.1	2.7
שנה שלישית	2.0	1.4	1.8
שנה רביעית	1.4	0.7	1.2
שנה חמישית ואילך	1.6	0.2	1.4
סה"כ חוזי שכירות לזמן ארוך	11.8	10.3	10.3

באור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק)

א. יישום הוראות המפקח בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים ובכלל זה סיכונים שוק. סיכונים שוק כוללים בין היתר סיכונים בסיס, סיכונים ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין וסיכונים בקצב האינפלציה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, כאמור לעיל, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים שוק. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap), חוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Future, Forward), אופציות מעו"ף ואופציות על עליית מדד המחירים לצרכן ועליית שערי מטבעות אחרים.

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשוויים ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך האם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח.

באור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (במאחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים

ב. היקף הפעילות

סכום נקוב של מכשירים נגזרים

חוזי ריבית		אחר	חוזי מטבע	חוזים בגין מניות	סך הכל
שקל - מדד		אחר	חוץ		
מיליוני ש"ח					
ליום 31 בדצמבר 2009 -					
א. נגזרים מגזרים					
Swaps	-	-	-	-	-
ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾⁽²⁾					
Forward חוזי	-	-	514.8	-	514.8
Swaps	320.0	-	3.8	-	323.8
סה"כ	320.0	-	518.6	-	838.6
ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
אופציות שנכתבו	-	-	39.9	513.9	553.8
אופציות שנקנו	-	-	39.9	513.9	553.8
חוזי אופציה אחרים	-	-	-	-	-
אופציות שנכתבו	-	-	-	-	-
אופציות שנקנו	-	-	-	-	-
סה"כ	-	-	79.8	1,027.8	1,107.6
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע					
חוץ ספוט					
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט	-	-	14.9	-	14.9
סך כל הסכום הנקוב	320.0	-	613.3	1,027.8	1,961.1
ליום 31 בדצמבר 2008 -					
א. נגזרים מגזרים					
Swaps	95.0	-	-	-	95.0
ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾⁽²⁾					
Forward חוזי	-	-	389.6	-	389.6
Swaps	-	74.8	3.8	-	78.6
סה"כ	95.0	74.8	393.4	-	563.2

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2008 - המשך

סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
מיליוני ש"ח				
ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
193.8	58.2	135.6	-	-
אופציות שנכתבו				
193.8	58.2	135.6	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
-	-	-	-	-
אופציות שנכתבו				
42.7	-	42.7	-	-
אופציות שנקנו				
430.3	116.4	313.9	-	-

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע				
חוץ ספוט				
57.0	-	57.0	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
1,050.5	116.4	764.3	74.8	95.0
סך כל הסכום הנקוב				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה				
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסות	
מיליוני ש"ח				
ליום 31 בדצמבר 2009 -				
23.6	-	16.6	7.0	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים
-	-	-	-	מזה של משובצים
23.6	-	16.6	7.0	מזה העומדים בפני עצמם
23.6	-	16.6	7.0	יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים
89.1	-	85.3	3.8	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים
112.7	-	101.9	10.8	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2008 -				
18.1	8.3	5.5	4.3	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים
8.3	8.3	-	-	מזה של משובצים
9.8	-	5.5	4.3	מזה העומדים בפני עצמם
18.1	8.3	5.5	4.3	יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים
66.2	4.2	62.0	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים
84.3	12.5	67.5	4.3	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

באור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים

ד. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר

מיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2009 -

שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגזרים

-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾⁽²⁾
16.6	-	5.1	-	11.5	שווי הוגן ברוטו חיובי
4.0	-	3.6	-	0.4	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾
7.0	4.6	2.4	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
7.0	4.6	2.4	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

ליום 31 בדצמבר 2008 -

א. נגזרים מגזרים

0.6	-	-	-	0.6	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾⁽²⁾
4.9	-	2.9	2.0	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
12.9	-	12.9	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾
12.6	1.9	10.7	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
4.3	1.9	2.4	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

ה. פרוט מועדי פרעון (סכומי ערך נקוב)

סך הכל	מל 5 שנים	מל 5 ועד שנה	מל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים

מיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2009 -

320.0	-	150.0	170.0	-	חוזי ריבית (שקל - מדד)
-	-	-	-	-	חוזי ריבית (אחר)
613.3	-	-	22.9	590.4	חוזי מטבע חוץ
1,027.8	-	-	-	1,027.8	חוזים בגין מניות
1,961.1	-	150.0	192.9	1,618.2	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2008 -

95.0	-	-	95.0	-	חוזי ריבית (שקל - מדד)
74.8	-	-	30.4	44.4	חוזי ריבית (אחר)
764.3	22.5	19.3	3.5	719.0	חוזי מטבע חוץ
116.4	-	-	-	116.4	חוזים בגין מניות
1,050.5	22.5	19.3	128.9	879.8	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 21 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד)

א - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

המידע הכלול בבאור זה מתייחס להערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי מההון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול יהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. נציין כי, יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן לא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים בשל ריבוי של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בעת ביצוע הערכת השווי ההוגן.

ב - השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים - לפי נתוני שערך המתקבלים ממקורות חיצוניים. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעורי נכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסיה עיקריים בחלוקה לפי מיגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי ההוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית.

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוהה הגלום בהם. שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים. ההפרשה הכללית והנוספת לא נוכו מיתרות האשראי לצורך חישוב התזרים בהערכת השווי ההוגן. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי ההוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית. פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי מההון בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

באור 21 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאוחד)

31 בדצמבר								
2008				2009				
שווי הוגן	יתרה במאזן			שווי הוגן	יתרה במאזן			
	סך הכל	(2)	(1)		סך הכל	(2)	(1)	
מיליוני ש"ח								
נכסים פיננסיים								
350.7	350.7	2.1	348.6	764.8	765.1	0.9	764.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,291.7	1,291.7	1,106.4	185.3	1,083.2	1,083.2	-	1,083.2	ניירות ערך
7,517.8	7,510.1	4,352.6	3,157.5	7,349.1	7,349.3	7,331.1	18.2	אשראי לציבור
38.1	38.1	13.3	24.8	64.7	64.7	41.1	23.6	נכסים פיננסיים אחרים
סך הכל הנכסים הפיננסיים								
9,198.3	9,190.6	5,474.4	3,716.2	9,261.8	9,262.3	7,373.1	1,889.2	
התחייבויות פיננסיות								
7,309.9	7,279.3	4,817.2	2,462.1	7,247.1	7,115.7	6,938.1	177.6	פיקדונות הציבור
139.5	139.5	78.5	61.0	132.5	103.9	103.9	-	פיקדונות מבנקים
50.0	50.0	-	50.0	-	-	-	-	הלוואות ריפו
3.7	3.7	3.7	-	4.9	5.4	5.4	-	פיקדונות הממשלה
1,159.6	1,188.3	1,188.3	-	1,462.0	1,391.8	1,391.8	-	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
49.6	49.6	33.4	16.2	53.1	53.1	42.1	11.0	התחייבויות פיננסיות אחרות
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות								
8,712.3	8,710.4	6,121.1	2,589.3	8,899.6	8,669.9	8,481.3	188.6	
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים								
623.6	623.6	623.6	-	504.6	504.6	504.6	-	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- (1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן משקפת את האומדן לשווי הוגן - מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי שוק או מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים או על בסיס ריבית שוק משתנה בתדירות של עד 3 חודשים.
- (2) מכשירים פיננסיים אחרים.

באור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים ⁽¹⁾ (מאוחד)

סכומים מדווחים

א - יתרות

החברה האם		דירקטורים ומנהלים כלליים		אחרים ⁽⁴⁾	
(2)	(3)	(2)	(3)	(2)	(3)
מיליוני ש"ח					

ליום 31 בדצמבר 2009 -

נכסים:

אשראי לציבור

- - 0.9 0.7 - -

התחייבויות והון:

פיקדונות הציבור

- - 13.6 10.2 2.5 0.4

תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

2.3 2.3 - - - -

התחייבויות אחרות

- - 0.9 0.9 - -

מניות (כלול בהון העצמי)

32.3 32.3 - - 522.4 522.4

ליום 31 בדצמבר 2008 -

נכסים:

אשראי לציבור

- - 1.1 0.9 - -

התחייבויות והון:

פיקדונות הציבור

- - 14.0 13.6 4.0 2.5

תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

2.2 2.2 - - - -

התחייבויות אחרות

- - 0.8 0.8 - -

מניות (כלול בהון העצמי)

27.7 27.7 - - 447.6 447.6

- (1) בעלי עניין וצדדים קשורים כהגדרתם בתקנות ניירות ערך.
צד קשור - צד קשור שאינו בעל עניין כהגדרתו בג"ד 29 של לשכת רואי החשבון.
(2) יתרה לתאריך המאזן.
(3) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה - וזאת על בסיס יתרות בסופי החודשים.
(4) בעלי עניין מתוקף החזקתם במניות הבנק.

באור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים (מאוחד) ⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

ב - תמצית תוצאות עסקיות -

סך הכל	אחרים	דירקטורים ומנהלים כלליים
מיליוני ש"ח		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009		
(4.4)	-	(4.4)
הוצאות תפעוליות ואחרות (ג)		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008		
(4.2)	-	(4.2)
הוצאות תפעוליות ואחרות (ג)		

הערה: עסקאות עם בעלי עניין נעשו באותם תנאים אשר היו מתקיימים אילו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל עניין.

ג - הטבות -

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2008		2009	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
מיליוני ש"ח			
2	3.0	2	3.0
12	1.2	15	1.4

בעלי עניין המועסקים בתאגיד

דירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד

באור 23 - רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים

הבנק			סאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2007	2008	2009	2007	2008	2009
מיליוני ש"ח					
א. בגין נכסים					
מאשראי לציבור	406.8	*553.2	415.6	*553.2	415.6
מפקדונות בבנקים	4.1	0.9	(2.2)	1.2	(2.2)
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים	2.0	0.3	0.1	0.3	0.1
מאגרות חוב	59.9	61.5	61.5	56.3	60.6
מנכסים אחרים	(0.5)	(0.2)	(0.5)	-	(0.2)
	472.3	615.7	474.5	611.0	473.9
ב. בגין התחייבויות					
על פקדונות הציבור	(262.6)	(312.8)	(238.6)	(400.7)	(294.5)
על פקדונות מבנקים	(8.5)	(16.3)	(9.6)	(16.3)	(9.6)
על פקדונות הממשלה	(0.1)	(0.3)	(0.7)	(0.3)	(0.7)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	(0.3)	(1.0)	-	(1.0)	-
על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	(106.8)	(124.0)	(79.0)	(40.2)	(32.3)
	(378.3)	(454.4)	(327.9)	(458.5)	(337.1)
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים					
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM	24.4	*(31.1)	0.8	*(31.1)	0.8
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	(1.9)	0.7	3.6	0.7	3.6
	22.5	(30.4)	4.4	(30.4)	4.4
ד. אחרות					
עמלות מעסקי מימון	5.0	5.6	4.4	5.6	4.4
הכנסות מימון אחרות (2)	59.0	35.2	27.3	33.3	27.4
	64.0	40.8	31.7	38.9	31.8
סך הכל רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים(1)					
	180.5	171.7	182.7	161.0	173.0
(1) מזה: הפרשי שער, נטו					
	0.3	8.2	13.1	8.2	13.1
(2) מזה: הכנסות בגין ריבית שנגבתה מחובות בעייתיים					
	4.8	5.0	4.9	5.0	4.9
ה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב					
הכנסות מימון על בסיס צבירה מאגרות חוב:					
מוחזקות לפדיון	-	2.8	11.5	2.8	11.5
זמינים למכירה	56.4	54.6	46.3	49.9	46.3
למסחר	3.5	4.1	3.7	3.6	2.8
סך הכל כלול ברווח מפעילות מימון בגין נכסים	59.9	61.5	61.5	56.3	60.6
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה	48.9	17.9	4.5	16.8	4.5
הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה**	(12.6)	(16.9)	(1.0)	(16.9)	(1.0)
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר (כלול בהכנסות מימון אחרות)	3.2	4.7	0.7	4.7	0.7
סך הכל כלול בהכנסות מימון אחרות	39.5	5.7	4.2	4.6	4.2
סך הכל מהשקעות באגרות חוב	99.4	67.2	65.7	60.9	64.8
פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים סגדרים על הרווח מפעולות מימון					
הכנסות מימון בגין התחייבויות	1.8	2.5	0.2	2.5	0.2

* הוצג מחדש.

** לרבות הפרשה לירידת ערך בסך 4.4 מיליוני ש"ח בשנת 2009 (2008 - 16.7 מיליוני ש"ח).

באור 24 - עמלות תפעוליות

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
*2007	*2008	2009	*2007	*2008	2009	
מיליוני ש"ח						
22.8	22.8	21.7	22.8	22.8	21.7	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
23.0	20.6	20.9	23.0	20.6	20.9	טיפול באשראי
9.8	8.9	11.2	12.6	11.5	15.0	פעילות בני"ע ובמכשירים נגזרים מסוימים
11.6	10.6	9.7	13.1	12.8	12.4	עמלות מביטוח חיים
-	-	-	7.5	6.8	5.9	עמלות מביטוח נכס
1.9	1.8	2.1	1.9	1.8	2.1	הפרשי המרה
1.2	0.7	0.6	1.2	0.7	0.6	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
0.3	0.2	0.5	0.3	0.2	0.5	כרטיסי אשראי
0.5	0.4	0.3	0.5	0.5	0.4	ניהול חשבון
0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	פעילות סחר חוץ
5.4	5.3	4.3	5.5	5.3	4.4	אחרות
76.6	71.4	71.4	88.5	83.1	84.0	סך הכל עמלות תפעוליות

* הוצג מחדש

באור 25 - משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2007	2008	2009	2007	2008	2009	
מיליוני ש"ח						
67.3	61.2	69.5	72.5	67.6	76.0	משכורות
14.2	15.0	15.7	14.7	15.6	16.2	ביטוח לאומי ומס שכר
13.0	16.8	11.6	14.2	18.2	12.5	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות וחופשה
1.2	0.1	0.3	2.3	1.2	1.1	הוצאות נלוות אחרות
95.7	93.1	97.1	103.7	102.6	105.8	סך הכל משכורות והוצאות נלוות

באור 26 - הוצאות אחרות

סכומים מדווחים

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009	2008	2007	2009	2008	2007
מיליוני ש"ח					
מחשב	13.2	12.2	12.5	28.1	25.5
שירותים מקצועיים	6.2	4.9	5.7	5.3	3.7
שיווק ופרסום	2.9	4.2	4.5	2.9	4.2
תקשורת	2.6	2.7	2.8	2.6	2.7
הדרכה והשתלמויות	1.8	2.1	1.2	1.8	2.1
ביטוח	1.7	1.7	1.9	1.6	1.7
משרדיות	1.5	1.6	1.8	1.4	1.5
שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בבנק	1.1	1.0	1.0	1.0	0.9
עמלות	0.6	0.5	1.5	1.8	1.4
אחרות	8.3	8.3	6.4	6.5	6.8
סך הכל הוצאות אחרות	39.9	39.2	39.3	53.0	50.5
					50.4

באור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות

סכומים מדווחים

א - הרכב ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009	2008	2007	2009	2008	2007
מיליוני ש"ח					
מיסים שוטפים -					
50.9	8.0	30.2	43.4	7.7	25.6
בגין שנת החשבון					
6.8	1.2	-	6.8	1.3	-
בגין שנים קודמות					
57.7	9.2	30.2	50.2	9.0	25.6
סך הכל מיסים שוטפים					
בניכוי -					
(19.0)	20.7	0.4	(18.7)	16.6	0.8
מיסים נדחים בגין שנת החשבון					
(5.1)	-	-	(5.1)	-	-
מיסים נדחים בגין שנים קודמות					
(24.1)	20.7	0.4	(23.8)	16.6	0.8
סך הכל מיסים נדחים					
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
33.6	29.9	30.6	26.4	25.6	26.4

באור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

סכומים מדווחים

ב - התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על הבנק לבין ההפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

מאחד		הבנק		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2009	*2008	2009	*2007	*2008	*2007
מיליוני ש"ח					
33.4	30.0	22.5	35.3	22.5	27.2
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי					
מס (חסכון במס) בגין:					
-	-	-	(4.1)	-	(2.3)
תוספת (ניכוי) בשל אינפלציה					
(0.3)	0.3	(0.3)	(0.5)	0.3	(0.5)
הפרשה כללית ונוספת לחובות מסופקים					
1.8	1.2	1.8	1.0	1.1	0.9
הוצאות אחרות לא מוכרות					
-	0.6	-	1.1	0.6	1.1
מס רווח על מס שכר, נטו					
-	(1.4)	-	-	-	-
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל					
0.6	1.2	0.6	0.1	1.3	-
מיסים בגין שנים קודמות					
1.1	(0.6)	1.1	(0.2)	(0.6)	(0.2)
שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס					
-	-	-	(0.1)	-	(0.1)
הפרשי תאום פחת					
(2.8)	(1.6)	-	(2.0)	-	-
הכנסות חברות בת בישראל					
(0.2)	0.2	0.7	-	0.4	0.3
הפרשים אחרים					
33.6	29.9	26.4	30.6	25.6	26.4
הפרשה למסים על ההכנסה					

* סווג מחדש.

ג - שומות

לבנק הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת 2007. לשתי חברות בנות הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2005. ביתר החברות הבנות שומות המס עד וכולל שנת 2005 נחשבות לסופיות.

ד - יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים

מאחד				בנק			
31 בדצמבר							
2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
מיליוני ש"ח				שיעור מס			
ממוצע				ממוצע			
מיליוני ש"ח				מיליוני ש"ח			
מיסים נדחים לקבל:							
בגין הפרשי עיתוי:							
2.1	2.2	34.8%	35.4%	1.9	2.0	35.6%	35.9%
2.6	3.8	31.3%	35.5%	2.6	3.8	31.4%	35.5%
4.3	-	31.7%	-	4.4	-	33.8%	-
1.5	-	31.6%	-	1.5	-	31.6%	-
1.1	-	33.3%	-	1.1	-	33.3%	-
הפרשה לחופשה ומענק יובלות							
עודף עתודה לפיצויים על היעודה							
ניירות ערך							
מהפרשה לחובות מסופקים							
מריבית שלא נזקפה להכנסות							
השנה							
בגין התאמת נכסים לא כספיים							
1.0	(0.5)	31.9%	35.4%	1.0	1.7	32.4%	35.9%
ואחרים							
12.6	5.5	32.3%	35.4%	12.5	7.5	33.1%	35.7%
סך הכל מיסים נדחים לקבל							

הערה: מימוש המסים הנדחים לקבל נטו, מבוסס על תחזית לפיה תהיינה הכנסות חייבות במס בעתיד בסכומים מתאימים.

באור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ה - שיעורי המס החלים על הבנק ועל חברות הבנות

המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם הבנק, מורכב ממס חברות וממס רווח. בהתאם לצווי מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 שאישרה הכנסת בחודשים יוני ודצמבר 2009 יעמוד שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים כדלהלן: 16.5% - החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2009. 16% - בשנת 2010. 15.5% - החל מיום 1 בינואר 2011. בחודש יולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 אשר קובע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס חברות ושיעור מס רווח הון ריאלי בישראל החל משנת 2011. לאור זאת, שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק וחברות הבנות שלו שמוגדרות כ"מוסד כספי" לצורך מע"מ הינו כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל
2009	26%	*16.0%	36.21%
2010	25%	16.0%	35.34%
2011	24%	15.5%	34.20%
2012	23%	15.5%	33.33%
2013	22%	15.5%	32.47%
2014	21%	15.5%	31.60%
2015	20%	15.5%	30.74%
2016 ואילך	18%	15.5%	29.00%

*שיעור משוקלל

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים. השפעת השינוי כאמור על יתרות המיסים הנדחים הביאה לקיטון ברווח הנקי בסך של כ- 1.1 מיליוני ש"ח, לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009.

באור 28 - רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים

סכומים מדווחים

מאוחד			הבנק			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2009	2008	2007	2009	2008	2007	2007
מיליוני ש"ח						
רווח ממכירת פעילות של חברות מוחזקות ⁽¹⁾						
-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) הון ממכירת בניינים וציוד ⁽²⁾						
-	-	0.1	-	-	-	(0.1)
רווח (הפסד) לפני מיסים						
-	-	0.1	-	-	-	(0.1)
הפרשה למיסים על רווח מפעולות בלתי רגילות:						
מסים שוטפים						
-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים						
-	-	0.1	-	-	-	(0.1)

באור 29 - מגזרי פעילות (במאחד)

א - כללי

קבוצת בנק ירושלים מרכזת את פעילותה באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק. הקבוצה פועלת ומספקת מגוון שירותים בנקאיים בארבעה מגזרי פעילות עיקריים. להלן פירוט מגזרי הפעילות המדווחים:

מגזר משקי בית

המגזר כולל פעילות המבוצעת מול משקי בית. פעילות מול עסקים קטנים שלהם סממני פעילות של משקי בית, נכללת אף היא במגזר זה.

מגזר בנקאות פרטית

המגזר כולל פעילות המבוצעת מול לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ (רובם מארצות צפון-אמריקה, אנגליה וצרפת).

מגזר עסקי

המגזר כולל פעילות המבוצעת מול חברות בניה ונדל"ן, לקוחות עסקיים, תאגידים ועמותות.

מגזר ניהול פיננסי

המגזר כולל ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק והפוזיציות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, פעילות מול בנקים בארץ ובחול ומול בנק ישראל, וכן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

כולל השקעה בקרנות נאמנות ורווח הון ממכירת רכוש קבוע, אם היו. כמו כן, המגזר כולל הפרשה לירידת ערך רכוש קבוע, אם היתה.

ב - הכללים העיקריים שישמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומים

מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר המקורות. רווח זה כולל עלויות מימון הבין מגזרי - חיוב המגזר נותן ההלוואה וזיכוי המגזר מגייס הפקדון במחיר מעבר. (בהתאם לכך מוגדלות ההכנסות במגזר שגייס את הפקדונות ומנגד מוקטנות ההכנסות במגזרים שעשו שימוש באשראי).

הכנסות תפעוליות

הכנסות תפעוליות נזקפו ישירות למגזר בו מסווגת הפעילות של הלקוחות.

הפרשה לחובות מסופקים

נזקה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה הפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן מדויק, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלה מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, לכל אחד ממגזרי הפעילות.

מיסים על הכנסה

המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

תשואה להון

הקצאת ההון לצורך חישוב התשואה להון בכל אחד ממגזרי הפעילות התבססה על נכסי הסיכון הממוצעים בכל מגזר. חישוב התשואה בכל מגזר נעשתה בהתאם להון העצמי אשר יוחס כאמור למגזר.

באור 29 - מגזרי פעילות (במאוחד) (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009					
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית
מיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
180.5	-	51.5	39.4	25.0	64.6
מחיצוניים					
-	-	(4.4)	(1.8)	-	6.2
בין מיגזרי					
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
84.1	-	0.5	11.9	4.9	66.8
מחיצוניים					
264.6	-	47.6	49.5	29.9	137.6
סך הכנסות					
1.3	-	-	3.8	0.3	(2.8)
הפרשה לחובות מסופקים					
(173.6)	-	(5.6)	(30.3)	(18.6)	(119.1)
הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים, לרבות פחת והפחתות					
92.3	-	42.0	23.0	11.6	15.7
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים					
(33.6)	-	(15.3)	(8.3)	(4.2)	(5.8)
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
58.7	-	26.7	14.7	7.4	9.9
רווח נקי					
10.2%	-	89.3%	8.8%	13.8%	3.1%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)					
יתרה ממוצעת של נכסים					
9,397.5	-	2,039.5	1,543.0	832.0	4,983.0
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
8,824.7	-	158.8	2,329.9	791.0	5,545.0
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
6,988.7	-	363.5	2,012.1	645.8	3,967.3
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					
2,288.8	-	-	884.8	179.1	1,224.9
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
3,608.6	-	-	242.5	-	3,366.1
מרווח מפעילות מתן אשראי					
75.2	-	0.8	29.3	14.0	31.1
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
21.8	-	-	-	2.8	19.0
אחר					
83.5	-	46.3	8.3	8.2	20.7
180.5	-	47.1	37.6	25.0	70.8
סה"כ רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחומים					

באור 29 - מגזרי פעילות (במאוחד) (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008*					
סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	סה"כ
מיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
171.7	-	14.3	44.3	26.9	86.2
-	-	(4.5)	(3.9)	-	8.4
-	-	-	-	-	-
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
82.9	-	(1.0)	14.7	4.5	64.7
מחיצוניים					
254.6	-	8.8	55.1	31.4	159.3
סך הכנסות					
(6.8)	-	-	(1.9)	0.2	(5.1)
הפרשה לחובות מסופקים					
(166.2)	-	(5.1)	(33.1)	(16.7)	(111.3)
הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים, לרבות פחת והפחתות					
81.6	-	3.7	20.1	14.9	42.9
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים					
(29.9)	-	(1.4)	(7.4)	(5.4)	(15.7)
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
51.7	-	2.3	12.7	9.5	27.2
רווח נקי					
10.1%	-	8.5%	8.0%	22.7%	9.6%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)					
9,228.8	-	1,738.8	1,763.0	706.0	5,021.0
יתרה ממוצעת של נכסים					
8,677.7	-	471.9	2,207.3	766.0	5,232.5
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
7,023.0	-	381.0	2,187.5	573.2	3,881.3
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
2,132.5	-	-	1,055.0	179.3	898.2
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					
4,913.2	-	-	1,311.2	-	3,602.0
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
83.8	-	7.2	26.4	11.8	38.4
מרווח מפעילות מתן אשראי					
35.3	-	-	-	7.5	27.8
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
52.6	-	2.6	14.0	7.6	28.4
אחר					
171.7	-	9.8	40.4	26.9	94.6
סה"כ רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחומים					

* סווג מחדש.

באור 29 - מגזרי פעילות (במאוחד) (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007*					
סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	סה"כ
מיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
182.7	-	26.2	41.1	30.0	85.4
מחיצוניים					
-	-	(4.6)	(2.8)	1.5	5.9
בין מיגזרי					
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
88.4	0.1	(0.9)	14.5	5.7	69.0
מחיצוניים					
271.1	0.1	20.7	52.8	37.2	160.3
סך הכנסות					
(12.6)	-	-	(8.4)	-	(4.2)
הפרשה לחובות מסופקים					
(167.0)	(0.6)	(2.8)	(35.5)	(15.3)	(112.8)
הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים, לרבות פחת והפחתות					
91.5	(0.5)	17.9	8.9	21.9	43.3
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים					
(30.6)	0.2	(6.0)	(3.0)	(7.2)	(14.6)
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
60.9	(0.3)	11.9	5.9	14.7	28.7
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים					
0.1	0.1	-	-	-	-
רווח נקי מפעולות בלתי רגילות					
61.0	(0.2)	11.9	5.9	14.7	28.7
רווח נקי					
12.8%	-	36.1%	4.7%	33.1%	10.5%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)					
8,596.7	-	1,867.6	1,461.2	582.5	4,685.4
יתרה ממוצעת של נכסים					
8,120.3	-	189.3	3,006.0	863.1	4,061.9
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
6,244.0	-	432.0	1,630.3	582.8	3,598.9
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
18.6	-	-	-	-	18.6
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות					
3,673.8	-	-	2,582.3	229.6	861.9
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					
5,145.4	-	-	1,414.7	-	3,730.7
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
90.8	-	9.2	25.5	12.7	43.4
מרווח מפעילות מתן אשראי					
25.9	-	-	-	8.8	17.1
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
66.0	-	12.4	12.8	10.0	30.8
אחר					
182.7	-	21.6	38.3	31.5	91.3
סה"כ רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחומים					

* סווג מחדש.

באור 30 - מידע על בסיס נתונים נומינליים של הבנק

31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
9,351.4	9,584.1	סך הכל נכסים
8,833.7	8,980.5	סך הכל התחייבויות
517.7	603.6	הון עצמי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
ביום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
52.0	59.0	רווח נקי

שם החברה: בנק ירושלים בע"מ

מס' חברה ברשם החברות: 520025636

כתובת: הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

טלפון: 02-6706211 פקסימיליה: 02-6233266

חוק ניירות ערך – התשכ"ח

דו"ח תקופתי לשנת 2009

תאריך הדו"חות הנספיים - 31.12.2009

תאריך הדו"ח - 23.02.2010

תקנה מספר 10 ג – שימוש בתמורה מהנפקת ני"ע

בתקופת הדו"ח לא הייתה הנפקה של ניירות ערך של הבנק. כל מניות הבנק הן מניות רגילות, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת.

תקנה 11,12,13 – השקעות בחברות בנות וההכנסות מהן

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	ירושלים סימון והנפקות (2005) בע"מ	ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ
השקעות במניות רגילות (מספר מניות)	970,000	10,000	5,726,000	31,300	1,050,000	2,350,000	100	100
שיח לערך נקוב	0.001 ש"ח	1 ש"ח	1 ש"ח	1 ש"ח	1 ש"ח	1 ש"ח	1 ש"ח	1 ש"ח
עלותם המוטאמת (אלפי ש"ח)	45,562	12	19,592	-	1,382	3,640	-	-
ערכם במאזן (אלפי ש"ח)	123,000	110,300	31,600	400	1,500	4,600	5,400	-
שינויים בהשקעה בשנת הדיווח	-	-	-	-	-	-	-	-
תאריך השינוי ומהותו	- אין -	- אין -	- אין -	- אין -	- אין -	- אין -	- אין -	- אין -

המניות בחברות הבנות אינן סחירות. הבנק מחזיק בחברות הבנות 100% מההון, מזכויות ההצבעה ומהסמכות למנות דירקטורים.

נתונים מהרווח (באלפי ש"ח)

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ*	חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	ירושלים סימון והנפקות (2005) בע"מ (*)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים על הכנסה	5,100	16,680	1,962	45	(65)	(59)	770
הפרשה למיסים	800	3,739	531	10	27	(20)	241
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים	4,300	12,941	1,431	35	(92)	(39)	529
רווח מפעולות בלתי רגילות של חברה כלולה	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי	4,300	12,941	1,431	35	(92)	(39)	529

(*) בסוף שנת 2008, רכש הבנק אגרות חוב שהנפיקה החברה הבת ורשם בגינם רווח מפדיון מוקדם של 4.0 מיליוני ש"ח נטו.

תקנה מספר 14 - רשימת הלוואות

הרכב יתרת הלוואות - ראה באור 5 א לדוחות כספיים.

רשימת הלוואות באחריות הבנק - ראה באור 5 ה לדוחות כספיים.

תקנה מספר 20 - מסחר בבורסה- ני"ע שנרשמו למסחר

בתקופת הדו"ח לא נרשמו ני"ע למסחר ולא חלה הפסקת מסחר בבורסה.

תקנה מספר 21 — תיגמול נושאי משרה בכירה ובעלי עניין

1. ראה פירוט שכר נושאי משרה בכירים בנספח א' לדו"ח הדירקטוריון.

2. שכר וגמול לבעלי עניין:

אלפי ש"ח	
986	גמול לדירקטורים שאינם מועסקים
700	שכר יו"ר הדירקטוריון
269	שכר יעוץ מיוחד - דירקטור
1,955	סך הכל

תקנה מספר 22 — עסקאות עם בעל שליטה או עם צד ג' שלבעל השליטה יש עניין אישי בהן

לפירוט על תשלומים ועסקאות עם "בעלי עניין וצדדים קשורים" ראה בביאור 22 לדוחות הכספיים.

לפירוט לגבי עסקאות עם בעל שליטה ראה בפרק "עסקאות עם בעל שליטה" בדוח הדירקטוריון.

תקנה מספר 24 - מניות וניירות ערך המירים שמחזיקים בעלי עניין

ראה נספח א' מצ"ב.

תקנה 24א הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים

ההון הרשום של הבנק הנו 100,250,000 ש"ח ע.ג.

ההון המונפק של הבנק הנו 70,517,741 ש"ח ע.ג.

כל מניות הבנק הן מניות רגילות, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת.

תקנה מספר 25 א'

כתובת משרדו הראשי של הבנק הינה ברח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022.

תקנה מספר 26 - רשימת הדירקטורים לתאריך הדו"ח.

ראה נספח ב' מצ"ב.

תקנה מספר 26 א' - רשימת נושאי משרה בכירה לתאריך הדו"ח.

ראה נספח ג' מצ"ב.

תקנה מס' 26 ב' — מו"חים עצמאיים

-אין-

תקנה מספר 27 - רואה החשבון המבקר של הבנק

קוסט פורר גבאי את קסירר.

סענו: רח' עמינדב 3, ת"א.

תקנה מספר 28 - שינויים בתזכיר ובתקנות

-אין-

תקנה מספר 29 - המלצות הדירקטוריון והחלטות אסיפה כללית

א. מינוי דב"ת - אלי מיזרח - 15/9/2009.

ב. מינוי שמואל אשל כדח"צ חדש במקום הדח"צ שפרש מר דוד אולמר - 3/12/09.

תקנה מספר 29א' — פירוט החלטות החברה

-אין-

ארנון זית
חשבונאי ראשי

אבי בזורה
מנכ"ל הבנק

נספח א' לדוח התקופתי לשנת 2009

מניות וניירות ערך המירים שמחזיקים בעלי עניין

שם	מספר ת.ז. / מס' חברה ברשם החברות	סוג נייר ערך	מספר הנייר בורסה	ע.ג. מוחזק בשיח	שיעור ההחזקה
יצוא חברה להשקעות בע"מ (1)	52002515	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	60,804,120	86.225%
כ. שובל, באמצעות כ. שובל אחזקות בע"מ ובאמצעות א.י.סי.סי. הון לישראל חברה בע"מ	8187841	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	79,551	0.1123%
שובל זלמן	00137760	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	
חברה לנאמנות פינוסית בע"מ (1)	510192785	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	155,481	0.2205%
נאמנות חוץ בע"מ (1)	510141989	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	
גדעון שובל	058239864	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	1,667	0.0024%
באואר משה	00756091	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	5,000	0.0071%
בן עוזר עובד	04937091	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	
יצחק סלע באמצעות א.י.ל. סלע בע"מ	511549164	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	3,525,887	5.00%
ביזר חיים	3629599	מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	

(1) בשליטה של הגב' כנה שובל.

נספח ב' לדוח התקופתי לשנת 2009

שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם:
ד"ר זלמן שובל	יונתן עירוני	מס' זיהוי:
031077605	04878906	תאריך לידה:
1930	1949	מענו להסמכת כתבי בי-דין:
רח' משה שרת 78, תל - אביב	עשאהל 18, צהלה, תל-אביב	נתינות:
ישראלית	ישראלית	חברות בועדות הדירקטוריון:
יו"ר ועדת תיגמול	ועד מנהל, ויו"ר הועדה לניהול סיכונים, ועדה לענייני באזל 2 ותכנון ההון	אם הוא דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות ובעל סוסחיות חשבונאית פיננסית או כשירות סקצונית:
אינו דירקטור חיצוני.	אינו דירקטור חיצוני.	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-השכלתו:
לא	לא	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
אקדמאית-בעל תואר ראשון בינלאומיים, תואר שני ושלישי ביחסים בינלאומיים ומדעי המדינה.	אקדמאית-בעל תואר ראשון בכלכלה.	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
23.3.64	30.3.06	דירקטור בתאגידים הבאים:
יו"ר דירקטוריון של "יצוא חברה להשקעות בע"מ" (החברה האם). נשיא לשכת המסחר ישראל-אמריקה; יו"ר משותף של קרן פייר.	יועץ פיננסי; יו"ר דירקטוריון הבנק	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -
יו"ר הדירקטוריון של החברות: "סי. אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ", "אי. סי. סי. - הון לישראל חברה בע"מ". חבר הדירקטוריון של "שובל גרופמן ניהול נדלן 2002 בע"מ", דירקטוריון ביה"ח הדסה.	שגריר מערכות רכב בע"מ, יו"ר ועדת אשראי של סגדל חברה לבטוח בע"מ, ספאנטק תעשיות בע"מ, פתרונות אוטומציה בע"מ.	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -
כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק מ-12/89 עד 9/90 וכן מ-3/93 עד 6/98. בתקופה שמיום 5.10.1990 ועד 24.3.1993, ובין יוני 1998 לינואר 2000, בעת שירותו כשגריר ישראל בושינגטון, הייתה הפסקה בחברותו בדירקטוריון.	כן	האם הוא בעל סוסחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) (12) לחוק החברות -
כן	כן	

שם הדירקטור ופרטיו		שם:
אליעזר מיזרח	משה באואר	
025045139	007560915	מס' זיהוי:
1973	1933	תאריך לידה:
שזר 40, רמת גן	רח' שלום עליכם 33, תל-אביב	מענו להמצאת כתבי בי-דין:
ישראלית		נתינות:
ועדת מאזן, ועדת תיגמול, ועדה לענייני באזל 2 ותכנון ההון	יור ועדות אשראי, ועדת מאזן.	חברותו בועדות הדירקטוריון:
דירקטור בלתי תלוי (דב"ת). בעל כישורים פיננסיים וניהוליים.	אינו דירקטור חיצוני.	אם הוא דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות ובעל סמחיות חשבונאית פיננסית או כשירות סקצועית:
לא	לא	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:
אקדמאית- תואר ראשון במימון, כלכלה וחשבונאות	תיכנית	השכלתו:
18.8.09	1.10.72	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
משנה למנכ"ל קבוצת בזק, מנהל אגף שיווק, אסטרטגיה ותכנון בבנק הפועלים	מנכ"ל ודירקטור ב- "סי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ"	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
---	סגן יור הדירקטוריון של "יצוא חברה להשקעות בע"מ". דירקטור ב"חברה הישראלית לערבויות בע"מ", ב"טרה פירמה בע"מ", ב"אי.סי.סי. הון לישראל בע"מ", ב"מרקטור חברה לניהול בע"מ", ב"נאמנות חוץ בע"מ", ב"חברה לנאמנות פיננסית בע"מ" וב"איתנים ביטוח בע"מ".	דירקטור בתאגידים הבאים:
לא	לא	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:
כן	כן	האם הוא בעל סמחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) (12) לחוק החברות:

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם:
פנחס וולובלסקי	עובד בן עוזר	
004262481	049370919	מס' זיהוי:
1935	1929	תאריך לידה:
רח' גלעד 5, רמת-גן	רח' גלוסקין 1, תל-אביב	סענו להמצאת כתבי בי-דין:
ישראלית	ישראלית	נתינות:
י"ר הועד המנהל, יו"ר ועדת מאזן, ועדת אשראי.	ועדת ביקורת, ועדת אשראי, ועדת תיגמול.	חברות בועדות הדירקטוריון:
אינו דירקטור חיצוני.	אינו דירקטור חיצוני.	אם הוא דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות ובעל מוסמכיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית:
לא	לא	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:
אקדמאית-עו"ד. בעל תואר ראשון בכלכלה ויחסים בינלאומיים ותואר שני במשפטים.	אקדמאית-בעל תואר שני במדעי המדינה.	השכלתו:
31.10.90	27.12.89	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
עורך דין.	מנהל חברות.	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
יו"ר הועד המנהל של הבנק, דירקטור ב"סי.אפ.סי חברה למימון מקיף בע"מ", ב"יצוא חברה להשקעות בע"מ", ב"א.י. סי.סי. הון לישראל בע"מ", ב"ארוול אחזקות בע"מ", ב"עפר דור חב' לנאמנות בע"מ", ב"אוח' חב' לנאמנות בע"מ, ב-"Comprehensive Holding Corporation SA", וב-"CHC Finance"	דירקטור ב"יצוא חברה להשקעות בע"מ" ובחברות המוחזקות שלה, ב"ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ", ב"מגדל שלום מאיר בע"מ".	דירקטור בתאגידים הבאים:
לא	לא	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:
כן	כן	האם הוא בעל מוסמכיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) (12) לחוק החברות:

שם הדירקטור ופרטיו		שם:
גדעון שובל	ד"ר אפרת טולקובסקי	
058239864	059275826	מס' זיהוי:
1963	1965	תאריך לידה:
רח' אחד העם 9, תל-אביב	רח' רב-אשי 3, תל-אביב	מענו להמצאת כתבי בי-דין:
ישראלית	ישראלית	נתינות:
י"ר הועדה לענייני באזל 2 ותכנון ההון, ועדת תיגמול.	ועדת ביקורת, ועד מנהל, ועדה לניהול סיכונים, ועדת מאזן.	חברותו בועדות הדירקטוריון:
אינו דירקטור חיצוני.	דירקטור חיצוני. בעלת מוסחיות חשבונאית ופיננסית.	אם הוא דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות ובעל מוסחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית:
לא	לא	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:
אקדמאית-בעל תואר שני במשפטים ותואר שני במנהל עסקים.	אקדמאית- ד"ר במימון וחשבונאות. תואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה, תואר שני במימון וחשבונאות.	השכלתו:
26.10.00	4.12.06	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
מנכ"ל ומ"מ י"ר דירקטוריון של "יצוא חברה להשקעות בע"מ" (החברה האם)	מרצה באוניברסיטת תל-אביב, מנהלת אקדמית במכון חיים כצמן גזית גלובל לנדל"ן.	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
דירקטור ב"מרקטור בע"מ", אינוונטק בע"מ, תעשיות רדימיקס בע"מ.	דירקטורית חיצונית בחב' "בבילון בע"מ", דירקטורית באקו סיטי בע"מ, דיקרטורית באקו סיטי אס.אל יזמות ובניה בע"מ.	דירקטור בתאגידים הבאים:
בנם של כנה שובל (בעלת השליטה בחב' האם - יצוא חב' להשקעות בע"מ) ושל זלמן שובל - דירקטור בבנק.	לא	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:
כן	כן	האם הוא בעל מוסחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) (12) לחוק החברות:

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם:
שמואל אשל	פרופ' שלום-יוסף הוכמן	מס' זיהוי: 042067348
52352424	1947	תאריך לידה: 1954
1954	רח' פסטרנק 5/30, תל-אביב.	סענו להמצאת כתבי בי-דין:
אנדרסן 7, תל אביב.	ישראלית	נתינות:
ישראלית	ישראלית	חברותו בועדות הדירקטוריון:
י"ר הועדה לניהול סיכונים, ועדת ביקורת, ועדת אשראי, ועדה לניהול סיכונים, ועדת תיגמול. ההון.	י"ר הועדה לניהול סיכונים, ועדת ביקורת, ועדת אשראי, הועדה לענייני באזל 2 ותכנון ההון.	אם הוא דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות ובעל מוסחיות חשבונאית פיננסית או כשירות סקצועית:
דירקטור חיצוני. בעל כישורים פיננסיים וניהוליים.	דירקטור חיצוני. בעל מוסחיות חשבונאית ופיננסית.	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:
לא	לא	השכלתו:
אקדמאית - פרופסור במימון, תואר ראשון במדעי המדינה	אקדמאית - פרופסור במימון, תואר ראשון בכלכלה, תואר שני במימון.	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
4.12.09	26.7.07	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
סמנכ"ל בנק איגוד בתחום המשכנתאות, ראש אגף עסקים של בנק איגוד.	פרופ' במימון; מנכ"ל בנק מרכנתיל דיסקונט (עד חודש יולי 2006)	דירקטור בתאגידים הבאים:
	דירקטור חיצוני ב-"מדיפאור"; "מגדל קרנות"; י"ר דירקטוריון מרכנתיל קופ"ג (עד יולי 2006). דירקטור ובעל שליטה בחב' הוכמן פיננסיים בע"מ.	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:
לא	לא	האם הוא בעל מוסחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) (12) לחוק החברות:
כן	כן	

נספח ג' לדוח התקופתי לשנת 2009

נושאי משרה בכירה של הבנק הינם ה"ה:

שם	העיסוק העיקרי	חברות בדירקטוריונים בחברות בנות ופרטים נוספים
אבי כזורה מס' ת.ז. : 58623547 ש. לידה: 1964 תאריך תחילת כהונה: 5.12.07 השכלה: אקדמית-תואר ראשון בכלכלה, תואר שני במינהל עסקים.	מנכ"ל הבנק. עיסוקו בתקופה שקדמה למועד הצטרפותו לבנק: מנהל אגף אשראי קמעונאי ומשכנתאות בבנק הפועלים מ-2006 עד 12/2007.	יו"ר דירקטוריון "ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ", "ירושלים שוקי הון - ניהול קרנות (1980) בע"מ", "תומר ירושלים בע"מ", "חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ", ו-"עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ".
יואב נרדי מס' ת.ז. : 0634618 ש. לידה: 1944 תאריך תחילת כהונה: 19.1.95 השכלה: אקדמית	משנה למנכ"ל, מנהל אגף ניהול סיכונים ונוסטרו. עד 23.11.08 כיהן כמנהל אגף שוק ההון והשקעות.	יו"ר הדירקטוריון ב-"ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" וב"ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ" (עד 1.2.10). דירקטור בחברות הבאות (עד 1.2.10): "עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ", חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ ו"ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ". אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.
רונית שורץ ת.ז. 022339766 ש. לידה: 1966 תאריך תחילת כהונה: 23.11.08 השכלה: אקדמית	סמנכ"ל, מנהלת אגף שוק ההון ומטבע חוץ.	דירקטורית בחברת "ירושלים חיתום והנפקות בע"מ". דירקטור החל מ-1.2.10 בחברת "ירושלים מימון והנפקות (2006) בע"מ" ובחברת "ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ". אינה בת משפחה של בעל עניין בחברה.
רון שגיא מס' ת.ז. : 052189859 ש. לידה: 1953 תאריך תחילת כהונה: 24.2.05 השכלה: אקדמית	סמנכ"ל ומנהל אגף תפעול ותשתיות בנקאיות. עד 24.2.05 שימש כמנהל המחלקה המסחרית באגף העסקי.	דירקטור בחברת "עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ" החל מ-25.1.06 ובחברת "ירושלים חיתום והנפקות בע"מ". אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.
ארנון זית מס' ת.ז. : 028420768 ש. לידה: 1971 תאריך תחילת כהונה: 1.7.08 השכלה: אקדמית	חשב, חשבונאי ראשי ומנהל אגף חשבונאי ראשי. עד 1.7.08 שימש כמנהל מחלקת חשבונאות.	דירקטור בחברות הבאות: "ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ", "תומר ירושלים בע"מ", "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ", "ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ". אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.

שם	העיסוק העיקרי	חברות בדירקטוריונים בחברות בנות ופרטים נוספים
בנצי אדירי מס' ת.ז. : 022837876 ש. לידה: 1967 תאריך תחילת כהונה: 2.4.07 השכלה: אקדמית, רו"ח	סמנכ"ל ומנהל האגף העסקי.	אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.
מיכאל בן-ישי ת.ז. : 67374793 ש. לידה: 1950 תאריך תחילת כהונה: 1.3.07 השכלה: אקדמית	מנהל אגף אשראי קמעונאי. עד מרץ 2007, כיהן כסגן מנהל האגף הקמעונאי.	דירקטור ב"עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ החל מתאריך 1.2.07. דירקטור החל מ-1.2.10 בחברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ. אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.
דינה פרומוביץ מס' ת.ז. : 22294045 ש. לידה: 1966 תאריך תחילת כהונה: 1.1.03 השכלה: אקדמית	מנהלת אגף אשראי קמעונאי החל מ-15.07.09 בתפקידה הקודם שימשה כמנהלת משאבי אנוש ומנהלת מערך השיווק	אינה בת משפחה של בעל עניין בחברה.
ניסן לוי ת.ז. : 059857946 ש. לידה: 1967 תאריך תחילת כהונה: 1.4.09 השכלה: אקדמית, רו"ח	מנהל אגף בקרת סיכונים	יו"ר דירקטוריון "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ החל מתאריך 1.2.10. דירקטור בחברות: ירושלים חיתום והנפקות בע"מ, ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ, חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ. אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.
שרית וייטסור מס' ת.ז. : 023069115 ש. לידה: 1967 תאריך תחילת כהונה: 1.8.05 השכלה: אקדמית	מנהלת המחלקה המשפטית	אינה בת משפחה של בעל עניין בחברה.
שמאל שם טוב מס' ת.ז. : 042876466 ש. לידה: 1948 תאריך תחילת כהונה: 3.1.96 השכלה: אקדמית	מזכ"ל הבנק והחברות הבנות. עד 2.1.96 שימש כראש מטה הסניפים.	דירקטור בחברת "תומר ירושלים בע"מ ובחברת ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ. אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.
איתן - פנחס שטיין ת.ז. : 54783035 ש. לידה: 1967 תאריך תחילת כהונה: 9.3.08 השכלה: אקדמית, רו"ח	מבקר הפנים החל מתאריך 19.3.08 הממונה על פניות הציבור החל מתאריך 9.3.08	אינו בן משפחה של בעל עניין בחברה.

סניפי הבנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

האגף העסקי

קריית המדע 5, הר חוצבים, ירושלים

סניף בנקאות פרטית

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 92149

סניף ירושלים

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סניף גאולה

רח' יעקב מאיר 10, ירושלים 95513

סניף תל אביב

רח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 65251

סניף באר שבע

רח' הדסה 90, באר שבע 84221

סניף חיפה

רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095

סניף בני ברק

רח' חזון איש 2, בני ברק 51512

סניף אשקלון

רח' הרצל 5, אשקלון 78601

סניף אשדוד

רח' שבי ציון 118, אשדוד 77273

סניף ראשון לציון

רח' הרצל 63, ראש"צ 75267

סניף חולון

רח' סוקולוב 28, חולון 58256

סניף פתח תקוה

רח' ההגנה 10, פ"ת 49591

סניף נתניה

רח' הרצל 45, נתניה 42401

סניף מודיעין עילית
אבני נזר 18, מודיעין עילית

סניף קיריון
דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000

סניף נצרת
מרכז אל ריאד 6092/50, נצרת 16000

החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ
רח' קרן היסוד 18, ירושלים 91079

ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ
רח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 65251

ירושלים חיתום והנפקות בע"מ
רח' אחד העם 9 (מגדל שלום), ת"א 65251

ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

כתובתינו באינטרנט:
www.bankjerusalem.co.il